RAGIP PASA
2174

درسلری

ترکیه جمهوریتی

دیانت ایشلری رئیسلکی

نشریاتندن

عدد

۲

نومرو
۱٦۱

عسکره

دین درسلری

مؤلفی

آقشه‌کبلی احمد حمدی

دیانت ایشلری ریاستی هیئت مشاوره اعضاسندن

شهزاده باشی — اوقاف اسلامیه مطبعه‌سی

۱۳٤۱ — ۱۳٤٤

دیانت ایشلری ریاست جلیله‌سنه

اردونك معنویات درسلری ایچنده اك مهم قسمی دیانته متعلق تدریساتدر. عسکر علم حالی اولمق اوزره یازلمش بعضی آثار وارسه‌ده بونلر یا پك مفصل اولارق ویاخود ده افرادك اکلایه‌مایه‌جغی بر اسلوب ایله تحریر قلنمشلردر. بناءً علیه ساده وملخص بر علم حال کتابنه احتیاج واردر. اردونك بو احتیاجنك مختصر بر رساله ترتیب ایتدیریلرك تأمین بیورلمسنی خاصةً استرحام ایدرم. بوندن باشقه مملکتمزده سعی وعملك نه درجه‌لرده کری قالمش اولدیغی معلومدر. اردویه کلن کنجلری تدریسات دینیه ایله سعی وعمله تشویق ایچون بو بابده‌کی آیات جلیله واحادیث شریفه ایله قیصه‌جه تورکجه ترجمه‌لرینك لوحه‌لر حالنده عسکری درسخانه‌لرینه تعلیقی پك مناسب اوله‌جقدر. بو امنیه‌نك حصولنی تأمیناً اوکبی آیات واحادیث شریفه‌نك بالاستخراج ارساله عنایت جلیله‌لرینی آریجه استرحام ایلرم افندم

٢٦-٣-٣٤١ ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی

مشیر

فوزی

برقاج سوز

سببسز ایش اولماز دیرلر،که چوق دوغرو بر سوزدر . دنیاده سببسز برشی یوقدر . ایشته بوکتابك میدانه کلمسنه سببده ارکان حربیهٔ عمومیه ریاستنك صورتی بالاده مندرج تذکرهٔ علیه‌لریدر . ریاست مشارالیهانك پك مهم بر حقیقتی افاده ایدن تذکره‌لری اوزرینه طرف عاجزانه‌مدن حاضرلانان آیات کریمه واحادیث شریفه ایله قیصه‌جه ترجمه‌لری بویوك لوحه‌لر حالنده ارکان حربیهٔ عمومیه ریاستی طرفندن طبع ایدیلدی . صکره بوکتابك طبعی وقطعاته توزیعی مناسب اولدیغی‌ده ۱۷ اغستوس ۱۳۴۱ تاریخلی تذکره ایله دیانت ایشلری ریاستنه بیلدیریلدی. ایشته بونك اوزرینه بواثر تحریر وطبع اولوندی. دقت ایدیلیرسه‌هر نقطهٔ نظردن اثرده‌بر باشقه‌لق واردر. شمدی‌یه قدر یازیلان اثرلره بکزه‌مز . مباحث قوری بر طرزده دکلدر . هردرس عسکره دینی سودیره‌جك ومحتوی اولدیغی مباحثی سوه سوه اوقوتدیره‌جق برشکلده ترتیب ایدلمشدر. دین حقنده‌کی یاکلش فکرلر تصحیح اولونمشدر . قدر وتوکل کبی پك یاکلش آکلاشیلان بحثلر عسکرك آکلایه‌جغی دیل ایله آچیلمشدر. درسلرك آراسنه صحته ، چالیشمایه ، تجارته ، زراعته، صنعت وهنره، اقتصاده ، اخلاقه دائر بحثلرده قونولمشدر. مسلمانلقده اخلاقك ، عسکرلکك ، تعلیم ونوبتك اهمیتی اوزون اوزادی‌یه آکلاتیلمشدر .

درسلر سؤال وجواب وایضاح قسمنه آیریلمشدر . سؤال وجواب قسمنی قیصه‌جه بلله‌ین بر عسکرده دیننه متعلق مسائلی اوکرنمش اوله‌جقدر . ایضاح قسمی‌ده عسکر ایچون طاتلی بر قرائتدر . اثرقرق سکز درسدن متشکلدر . هرهفته‌ده منتظماً بر درس بلله‌تدیریله‌جك اولورسه بر سنه ظرفنده عسکر، وظائف دینیه واخلاقیه‌نی پك مکمل برصورتده بلله‌مش اولور . اثرك ممکن اولابیلدیکی قدرده ساده اولمسنه چالیشدم . اردونك معنویات درسلری ایچنده دین تدریساتی ناصل مهم بر موقع اشغال ایتمش ایسه ، بوکتابك‌ده عزیز ملتمه واونك مقدس اردوسنه بویوك فائده‌لر تأمین ایتمسنی تکری تعالی حضرتلرندن دیله‌رم .

آقسه‌کیلی

احمد حمدی

باشلانغیج

عسکر اولادلرم! سزکله برلکده دین درسلری ، علم حال اوقویه‌جغز. دین مسئله‌لرینه دائر بیلدکلریمی دیلمك دوندیکی قدر سزه سویله‌یه‌جکم. دین درسلری نه دیمکدر ؟ علم حال نه‌در ؟ بودرسلردن بز نه اوکره‌نه‌جکز ؟ علم حال اوقومقله انسان نه قازانیر ؟ اولا بونلرینی سزه بر آز آکلاته‌یم .

دقت ایدیکزده اوقویاجغمز درسلرك نه قادار فایدالی برشی اولدیغنی آکلاییکز واوکا کوره صم‌صیقی صاریلیکز؛ درسلری ایچه بلله‌ییکز .

عسکر اولادلرم! دین درسلری دیمك، سزه دنیا وآخرتده أبی یاشامانك، راحت عمر سورمه‌نك یوللرینی اوکره‌تن درسلر دیمکدر . بو درسلر بزه ، اللهمزی وپیغمبریمزی بیلدیرر ؛ بونلره قارشی وظیفه‌لریمزك نه اولدیغنی اوکره‌دیر .

دین درسلرینی أیی بلله‌ین بر انسان، دنیاده ایکن اللهنه، پیغمبرینه کندی نفسنه، عائله‌سنه، خصم واقربالرینه، مملکتنه،

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KÜTÜPHANESİ
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 2174

ترکیه جمهوریتی
دیانت ایشلری ریاستی
نشریاتندن
عدد ۲

عدد
۱۶۱

عسکره

دین درسلری

مؤلفی

آقسه کیلی : احمد حمدی
دیانت ایشلری ریاستی هیئت مشاوره اعضاسندن

R-4
2521

شهزاده باشی — اوقاف مطبعه‌سی
۱۳۴۱ — ۱۳۴۴

دولت وملتنه ، مسلمان قارداشلرینه و بوتون انسانلره قارشی وظیفه‌لرینی اوکرنمش اولور. بووظیفه‌لری حقیله یاپنجه دنیاده ایشی راست کلیر ، صیقنتی کورمز. دنیاده سعادت وراحته، آخرتده‌ده اللهك اك بویوك نعمتلرینه قاووشـور ؛ عذاب وکدر کورمز.

دیمك که علم حالنی أیی بلله‌ینلر هم دنیاده ، هم آخرتده حضور وراحت بوله‌جق ؛ الم وکدر کورمیه‌جکلر ، راحت وسعادته قاوشه‌جقلر. بو ایسه انسانلرك اك زیاده اوزله‌دیکی شیدر. برانسان دنیا وآخرتده الم وکدر کورمه‌دکدن صکره داها نه ایستر ! اویله ایسه ، عسکر اولادلرم ، شیمدی سزه سویله‌یه‌جکم درسلری دقتله دیکله‌ییکز ! ساده دیکله‌مك ده کافی دکلدر. اویله قورو قورویه قویونك قاوال دیکله‌دیکی کبی دیکله‌مك ده پاره ایتمز. هم أیی دیکله‌یوب بلله‌ملی. هم ده بلله‌دیکی شیلرله عمل ایتملی. یاپیلمسی لازم کلن شیلری یاپمالی. باشقه صورتله نه دنیاده ، نه آخرتده راحت وسلامت یوقدر.

بسم الله الرحمن الرحيم

برنجی قسم

اسلام اعتقادی

« برنجی درس »

دین

س : دین نه‌در ؟ دین ده‌ینجه نه آکلارسکز !

ج — دین ؛ الله تعالی حضرتلرینك ، انسانلرك ایلکی ایچون ، قویدیغی برقانوندر. دین ده‌ینجه ایشته بونی آکلاریز.

س : اللهك بوقانونلرینی انسانلره کیم اوکرتمشدر ؟

ج — پیغمبرلر اوکرتمشدر .

دین انسانلره نه‌لری اوکره‌تیر ؟

ج — دین ؛ انسانلره اللهنی وپیغمبرینی طانیتدیرر ؛ دنیاسنی ، آخرتنی اوکره‌تیر ؛ اللهنه قارشی وظیفه‌سنك نه اولدیغنی بیلدیرر ، خیر نه‌در ، شر نه‌در ، بونلری بلله‌تیر .

سوزك قيصه‌سى : دنيا وآخرتده أيى ياشامق وصيقنتى چكمه‌مك ايچون نه لازم ايسه هپسنى اوكره‌تير وانسانى دورت باشى تكميل برآدام ياپار .

ايضاح — عسكراولادلرم ! الله تعالى حضرتلرينك بونجه مخلوقاتى وار. حسابسز شيلر ياراتمش. لكن اونلرك ايچنده هيچ انسان كيسى كوريبورميسكز؟ شويله بربافنجه اوقاق برشى . لاكن برده يابدقلرينه باقه‌جق اولورسه‌كز شاشا قاليرسكز، دكلمى ؟ كنديسندن كوچلى قوتلى فيللرى ألنده اوينادير . يرلره كوكلره حكم ايدر . دكزلرك ديبنده يوزن بالقارله ، كوكارده اوچان قوشلرله ياريش ايدر. ايشته‌هپ بونلر نه سايه‌ده بيليرميسكز؟ بونلرك هپسى الله تعالى حضرتلرينك انسانلره ويرديكى عقل ، كوندرديكى قانونلر سايه‌سنده‌در. الله تعالى حضرتلرى انسانلرى ياراتمش اما اويله باشى بوش براقيورمه‌مشدر. اولا انسانلره « عقل » دنيلن برشى ويرمش . صكره انسانلرك ايلكى ، دنيا وآخرتده سلامته ايريشملرى ايچون قانونلر قويمش واو قانونلرى پيغمبرلرى واسطه‌سيله انسانلره بيلديرمشدر .

ايشته اوقانونلر سايه‌سنده انسانلر مولاسنى طانيمش ، أيى‌يى فنادن ، خيرى شردن سچمشلر ؛ دنيا نه‌در ، آخرت نه‌در ، آكلامشلر . اوقانونلرله دنيا وآخرتده راحت ياشامانك ، يوكسك مرتبه‌لر قازانمانك يولنى ، ايزينى اوكرنمشلردر. داها كيمسه‌نك بيلمديكى صنعت وهنرى حق ، وظيفه‌يى ، بربرلريله خوش كچنمه‌نك ، بربرلرينه قارشى دائما أيى معامله‌ده بولونمه‌نك يولنى هپ پيغمبرلرك الله طرفندن كتيردكارى

قانونلر اوكرتمشدر . بونك ايچون اوقانونلرى قبول ايدوب كوستر ديكى يولى براقماياتلر سلامق بولمش قبول ايتمه‌ينلرده دوغرو يولى بولامامشلردر. ايشته الله تعالى‌نك كوندرديكى اوقانونلره « دين » دينير.

اويله ايسه ، عسكر اولادلرم ، انسانلرك دنيا وآخرتده راحت ياشايه‌بيلملرى آنجق بو قانونه باغلى‌در . بو قانونه اويانلر ، بوقانونك خارجنه چيقماياتلر ، بونك كوستر ديكى يولى طوتوب كيدنلر سعادتى بولور. اونلر دنياده‌ده ، آخرتده‌ده سلامته ايريشير ، راحته قاووشور ، صيقينتى وعذاب كورمز . فقط بو يولدن چويرلمش ، بو يولى طوتمامش اولانلر دنياده‌ده آخرتده‌ده فلاكتدن فلاكته سوروكلنير ، راحت يوزى كورمز .

الله تعالى حضرتلرينك انسانلره كوندرديكى بوقانونى قبول ايدنلره « دينلى » ، ايتمه‌ينلره‌ده « دينسز » ديرلر .

« ایکنجی درس »

« اسلام دینی »

س — اسلام دینی دیدیکمز نه‌در ؟

ج — اسلام دینی ؛ حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم افندیمزك الله‌تعالی حضرتلری طرفندن انسانلره کتیروب سویلدیکی قانونلر ، بیلدیردیکی حکملردر ؛ کوستردیکی اك معقول بر یولدر .

س — حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیمزك کتیردیکی بو قانون انسانلره نه‌لری اوکرتمش‌در ؟

ج — نه‌لره وناصل اعتقاد ایده‌جکمزی ، اللهه نه یولده عبادت اولونه‌جغنی ، بربریمزله ایی کچنمه‌نك یولنی ، حقلریمزی ووظیفه‌لریمزی ، ایی وکوتو خویلری ، چالیشمانك اصولنی ، الحاصل تام ومکمل بر انسان اولمق ، دنیا وآخرتده راحت یاشامق ، انسانلغه لایق مرتبه‌لره یوکسلمك ایچون نه لازمسه هپسنی اوکرتمش‌در .

س — دنیاده دینی اولمیان ملت وارمیدر ؟

ج — خایر ! دنیاده دینی اولمیان برملت یوقدر . هر کسك بر دینی ، بر شیئه اعتقادی واردر .

س — هر دین واعتقاد دوغرومیدر ؟

ج — خایر هر دین واعتقاد دوغرو اولاماز . نیجه اساسسز شیلر واردرکه : بر طاقم انسانلر اونلره اینانمش وبر دین دییه اونلری قبول ایتمشلردر . ایشته او کیبلرك اعتقادی چوروکدر ؛ دینلری بوزوقدر .

س — دوغرو دین هانکیسیدر ؟

ج — اك دوغرو دین ، اسلام دینیدر . چونکه اسلام دینی بوتون پیغمبرلری قبول ایتمش والله‌دن باشقه‌سنه عبادت اولونمیاجغنی سویله‌مشدر . اعتقادی‌ده ، عبادتی‌ده معقولدر .

ایضاح — عسکر اولادلرم! انسان تاریخلری الله آلوب ده شویله دقتلی براوقوسه کورورکه : دنیاده دینی اولمیان برملت یوق . هرملت بر شیئه اعتقاد ایدوب اینانمش وایشلرینی‌ده اوکا کوره تنظیم ایتمه‌یه چالیشمش‌در . هرملتك بر دینی ، بر طاپدیغی وار .

انسان اك اسکی ملتلره باقه‌حق اولسه مطلقا اونلرده‌ده « دین » دییه برشیلر کوریور . دینسز برقومه تصادف ایده‌میور . یمك ایچمك ناصل ایسه دین‌ده اویله بر احتیاج . انسان دنیاده دینسز یاشامامش ویاشایه‌مازده . هرهانکی ملت دینی براقش ایسه اوملت محو اولمش .

فقط هر دوشونجه ، هر فکر دوغرو اولمدیغی کبی ، هر اعتقاد ، هر «دین» دنیلن شیء ده دوغرو اولماز. نیجه قوملر واردر که باطل و اساسسز شیلره ایناتمشلر و اونلرله کندیلرینی اوبالایوب دورمشلردر . انسان بونلری اوزون دوشونمك وچوق اوقومقله آکلایه‌بیلیر .

شیمدی دنیاده دوغرو دین ، یالکز اسلام دینی‌در . حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندمزك تعلیم ایلدیکی اساسلر، کوستردیکی یولدر. باشقه پیغمبرلرك کتیردیکی دینلرده وقت وزمانه کوره دوغرو ایدی. لکن اونلر صکره‌دن بوزولمش و ایچنه قول سوزی قاریشمشدر. پیغمبرلرك بعضیسنی قبول ایدوب ده بعضلرینی قبول ایتمه‌ین دینلره دوغرو بر دین دینیله‌مز. الله طرفندن کلن دینلرك هپسی بردر. دوغرو دین، اللهدن باشقه‌سنه عبادتی قبول ایتمز و اللهك کوندردیکی پیغمبرلرك هپسنی پیغمبر اوله‌رق قبول ایدر. اسلام دینی ایشته بویله‌در. باشقه دینلره صکره‌دن قول سوزی قاریشمشدر .

اونك ایچون الله تعالی حضرتلری صوك دین اوله‌رق اسلام دینینی کوندرمش و اولکی دینلرك حکملرینی اورته‌دن قالدیرمشدر . اسلام دینی اك صوك دین‌در . بو دین ، انسانلره ایی شیلری یاپیك ، کوتو شیلری یاپمایك دیور . هر کسك حقنی طانیور. بر کوله ایله افندیسینی، بر آغا ایله بر چوبانی حق خصوصنده آییرد ایتمه‌یور. هر کسی اوقومایه، هنر صاحبی اولمایه ، زنکین اولمایه تشویق ایدیور . عسکرلکك اك یوکسك، اك شرفلی بر وظیفه اولدیغنی سویله‌یور. عسکره پك یوکسك بر پایه ویریور . غازی دیور ، شهید دیور . انسانلره ضرر ویره‌جك شیلری یساق ایدیور. دنیا و آخرتده انسانك یوکسلمسی ، راحت ایتمسی ایچون نه لازم ایسه هپسنی کوستریور. بناءً علیه دنیا و آخرتده سعادته ایرمك،

دنیا صیقینتیسی و آخرت عذابی کورمه‌مك ایچون اسلام دینینك هر دیدیکنی طوتمق ، کوستردیکی یولدن صاپمامق لازم‌در . دنیا و آخرتنك معمور اولمسنی آرزو ایدنلر بویله یاپارلر. کله‌جك درسده اسلام دینینك تمللرینی اوکره‌نه‌جکز. بر انسانك ناصل مؤمن و مسلمان اوله‌جغنی بلله‌یه‌جکز.

اوچنجی درس

ایمان واسلام، مسلمانلغك تملی

س — ایمانك شرطی قاچدر ؟ ونه‌لردر ؟

ج — ایمانك شرطی آلتی‌در :

«١» اللهه اینانمق ؛

«٢» الله تعالی‌نك ملكلرینه اینانمق ؛

«٣» كتابلرینه اینانمق ؛

«٤» انبیاسنه اینانمق ؛

«٥» آخرت كوننه اینانمق ؛

«٦» قدره، خیر وشر هرشیئك خالقی الله تعالی اولدیغنه اینانمق . ایشته ایمانك شرطلری بونلردر . بو آلتی شیئه قلبیله اینانمایه شریعت دیلنده ایمان دیرلر .

س — مؤمن كیمه دیرلر ؟

ج — بو آلتی شیئه اینانان كیمسه‌لره مؤمن دیرلر .

س — مسلمان كیمه دیرلر ؟

ج — قلبنده‌كی ایمانی لسانیله اقرار ایدوب كلمهٔ شهادت

كتیرن ؛ نماز قیلان ، اوروج طوتان ، مالنك زكاتنی ویرن ، حجه كیدن بر انسانه مسلمان دیرلر . بونلر بر انسانك اسلام اولدیغنه علامتدر .

س — بوبش شیئه نه‌درلر ؟

ج — اسلامك شرطی دیرلر .

س — بر انسانك مسلمان اولدیغنه نه ایله حكم اولنور ؟

ج — بو بش شی ایله حكم اولنور .

س — بر انسانك حیاتی تهلكه‌ده بولوندیغی زمان یالكز لسانیله كلمهٔ كفر سویله‌سه كافر اولورمی ؟

ج — خیر اولماز. ایمان قلبده‌در . قلبنده‌كی ایمانی صاقلار ویالكز آغزیله اویله برشی سویلر ایسه ویاخود یالانجیقدن اللهی وپیغمبری انكار ایدیویررسه هیچ بر شیء‌جك اولماز . ایش قلبنده صاقلامق ، قلبیله‌ده انكار ایتمه‌مكدر .

ایضاح — ایمان برشیئه قلبك اینانماسی واوشیئی تصدیق ایتمسی دیمكدر. فقط شریعت دیلینجه ایمانك معناسی بودكلدر . بویله هرشیئه اینانمه‌یه ایمان دنیلمز. شریعت لساننده ایمانك معناسی، یوقاریده صایمش اولدیغم آلتی شیء آیری آیری بیلمك وهربرینه اینانمقدر . یعنی قلبك اونلری قبول وتصدیق ایتمه‌سی‌در. مثلا «الله تعالی حضرتلرینك وارلغی وبرلكنی قلبیله تصدیق وقبول ایتمك، الله واردر وبردر» دییه‌اینانمق كبی. ایشته مؤمن دیمك ، بویله‌جه اینانمش دیمكدر .

بونلره بويله‌جه ايناڼمايانلر مؤمن دكلدر. كرچكدن مؤمن ومسلم اولمق ايچون بونلره قلباً ايناڼمق، ايناندیغنی لسانيله سويله‌مك‌ده لازمدر. اكر يالكز لسانيله « اسلام اولدم ، اللهه و پيغمبره ايناندم » ديرده قلبيله بونلره ايناڼمازسه اوكا مؤمن ديڼمز . سوزی باشقه ، اوزو باشقه اولدیغی ايچون بوكبيلره «منافق» ديرلر . كرچكدن مسلمان ،شيمدی سويله‌ديكم كبی قلبيله ايمان ولسانيله اقرار ايدندر . اويله ايسه هر مسلمان ايچون «آمنت» يی معناسيله برابر بيلمه‌مك وبونلره ايمان ايتمك لازمدر.

آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلاٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى = الله تعالى حضرتلرينه ، ملكلرينه ، كتابلرينه ، پيغمبرلرينه، آخرت كوننه ، قدره ، يعنی خير وشر هر شی اللهدن اولدیغنه ايمان ايتدم »

ايشته بر انسان بونی ديلی ايله سويلر و سويله‌دكلرينه قلباً ايناڼير و صوكره‌ده حضرت محمد صلى الله عليه وسلم افنديمزك اللهك قولی و رسولی اولدیغنه شهادت ايدر ، بش وقت نمازينی قيلار ، رمضان شريفده اوروجنی طوتار، مالك زكاتنی ويرر ، و مقتدر اولدیغی وقت حجه‌ده كيدرسه ، يعنی بونلرك فرض اولدیغنی تصديق واقرار ايدرسه او آدم صاغلام مؤمن و مسلماندر .

« آمنت »ده بيان ايديلن بو آلتی شی ، اعتقاديمزك اساسی وتملی‌در. مسلمانلق بو تمللر اوزرينه قورولمشدر. آكلاديكزيا ، ايمان قلبده‌در .

پك اعلا ، مادام كه اويله‌در، سزه بر مسئله سويله‌يه‌جكم : حربده دشمن طرفندن بر اسلام عسكری اسير ايدلمش ، دشمن اوكا شويله بر تكليفده بولونمش : « يا اللهی و محمد صلى الله عليه وسلمی انكار

ايدوب اسلام دينندن چيق ، ياخود سنی اولديره‌جكم » ديمش. شيمدی بو اسلام عسكری نه ياپاجق ؟. حريفك ديديكنی ياپمازسه حقيقةً اولديره‌جك . عجبا قلبنده ايمانی صاقلايه‌رق يالكز اغزيله « انكار ايتدم ، آنلری قبول ايتميورم ، بن‌ده سزكله برابرم » ديسه كافر اولورمی ؟ يعنی اسلام دينندن چيقارمی؟ خاير اولماز. مادم كه قلبيله بونلری قبول ايديور، بونلری انكار ايتميور. بويله مشكل برزمانده يالكز لسانيله انكار ايتمكله ، دها دوغروسی يالانجيقدن « انكار ايتدم » ديمكله بر شيجك اولماز . بو درسده قيصه‌جه بيله‌ديككز شيلری سزه اوزون اوزون آكلاته‌جغم . بوندن صوكره‌كی درسلرده چوق دقت ايديكز.

دردنجی درس

الله جل جلاله

کلمهٔ توحید و کلمهٔ شهادت و بونلرك معنالری

س — مسلمانلغك ایلك تملی نه‌در؟

ج — کلمهٔ توحیدك معناسنه اینانمقدر.

س — کلمهٔ توحید نه‌در؟

ج — «لا اله الا الله محمد رسول الله = الله تعالی حضرتلری بردر. اوندن باشقه طاپاجق، اوندن باشقه عبادت اولونه‌جق هیچ بر اله، بر تکری یوقدر؛ محمد علیه الصلاة والسلام اونك رسولی، حق پیغمبریدر.»

س — بوکا قلباً اینانمق کافیمیدر؟

ج — خایر ایناندیغنی لسانیله‌ده سویله‌مك، کلمهٔ شهادت کتیرمك‌ده لازمدر.

س — کلمهٔ شهادت نه‌در؟

ج — «اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله = بن شهادت ایدرم که: الله تعالی حضرتلری بردر واوندن باشقه تکری یوقدر؛ محمد علیه السلام اونك قولی ورسولیدر.»

س — اویله ایسه مسلمانلق نه ایله باشلامش اولیور؟

ج — تك بر اللهه و محمد علیه السلام اونك قولی ورسولی اولدیغنه ایمان ایله باشلار. بو ایکی شیئه قلبیله ایمان ایدوب لسانیله‌ده بونلره شهادت وبونلری اقرار ایدنلر مؤمن ومسلمان‌در.

س — اللهك وارلغنی ناصل آکلایورسکز؟

ج — کندی وارلغم وکوردیکم هرشی اللهك وارلغنه شاهددر.

ایضاح. — ایمانك شرطلرندن برنجیسی الله تعالی حضرتلرینه اینانمقدر. اویله ایسه عاقل وبالغ اولان هرکیمسه‌یه اك اول فرض اولان شیء، الله تعالی حضرتلرینك وارلغنی وبرلکنی، وحضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیمزك اللهك قولی وحق پیغمبری اولدیغنی قلبی ایله تصدیق، لسانیله اقرار ایتمکدر. کلمهٔ توحید وکلمهٔ شهادتك معناسنه قلباً اینانمق وبونلری لساناً سویله‌مکدر.

قلبمزله ایمان ولسانمزله اقرار ایدرزکه: الله تعالی حضرتلری واردر، وبردر. کوردیکمز هرشی اللهك وارلغنه وبرلکنه شهادت ایدر. دنیا اونك وارلغنه وبرلکنه بر دلیلدر، بر علامتدر. بزم وارلغمزده اللهك وارلغنه وبرلکنه بر دلیل بر علامتدر. برآز عقلی اولان بونی چابوجاق آکلار.

سوز تمثیلی: شو قارشیده‌کی أوی، شو جامعی، ایچنده اوطوردیغمز شو قیشله‌یی، چادیری کوریورسکز. بونلری دقتله شویله بر کوزدن کچیرسه‌کز نه دیرسکز؟ «بونلری هرحالده بریاپان برقوران واردر. کندی کندینه بو بنا میدانه کلمز.» دییه حکم ایدرسیکز، دکلمی؟

صوكره شوراده مكمل قازيلمش وايچنه‌ده طوپ وسائر لوازم حربيه يرلشديرلمش بر سپر وار . دها صوكره ايلريده بر طياره كورديكز ؛ بر تحت‌البحر سير ايتديكز ؛ شيمدى بونلرى كورن بر عقللى نه دير؟.. بوسپرى بر ياپان ، بو حرب آلتلرينى اورايه يرلشديرن ، بو طياره‌يى هر حالده بر دوشونن ، بر اولچوب بيچن ، بر ياپان ايدن اولديغنه قانع اولمازمى ؟.. طياره بردرلو ، تحت‌البحرده باشقه بردورلودر .

همده « بونلرى بويله ياپمقده بر مقصد وار ، بونلرى ياپان عقللى وهنرلى كيمسه‌لردر » ديمزمى ؟.. عقللى بر انسان بونلر كنديلكندن اوليويرمش ديرمى ؟.. بونلرك كنديلكندن اولوويرديكنه عقلى باشنده بر آدم قابل دكل ايناغاز . بويله سويله‌ين اولورسه اوكا كولر ، دلى اولمشسك دير .

دها صكره شو يولده كيدركن بر انسان ايزى كورسك اورادن هر حالده بر انسان كچديكنه حكم ايدرز . بر دوه ، بر صغير ، ايزى كورورسك « بورادن بر دوه كچمش ، بر صغير كيتمش » ديرز . زيرا ، نه انسان ايزينك ، نه‌ده دوه وياخود صغير ايزينك اوراده كنديلكندن اولامياجغنى بيليرز . مادام‌كه بويله‌در : يولده كوريلن بر انسان ايزى ، بيله كندى كنديته اولمايور . شو حالده اوجى بوجاغى بولونمايان بو دنيا ، بو يرلر ، كوكلر ؛ بو ييلديزلر ، كونشلر ؛ بو صاييسز مخلوقات كندى كنديته اولورمى ؟ بونلرك بر ياراداني ، بر صاحبى يوقميدر ؟ البته بونلرى بر يارادان ، بونلرى يرلى يرنده قويان ، انسانه أل آياق ؛ كوز قولاق ويره‌ن بر خالق ، بر يارادان واردر .

ايشته او خالق (الله) تعالى حضرتلريدر . هپمز الله تعالى حضرتلرينك قولى يز ؛ بزى او ياراتدى ، بزه دوشونه‌بيله‌جك عقل فكر ؛ كوره‌جك كوز ، ايشيده‌جك قولاق ، دوتاجق أل ، يورويه‌جك آياق ويردى .

اونك ايچون تاكرى تعالى حضرتلرينك ويرديكى عقل وفكر سايه‌سنده دوشونور وتاكرى تعالى حضرتلرينك وارلغنى وبرلكنى تصديق ايدرز . ايشته برنجى وظيفه‌مز بودر .

بوندن صكره شوكا‌ده ايمان ايدرزكه : حضرت محمد صلى الله عليه وسلم افنديمز جناب اللهك رسوليدر ؛ بزه دوغرو يولو كوسترمك ، أيى وكوتويى بيلديرمك ايچون الله تعالى حضرتلرى طرفندن انسانلره بر ألچى‌در . بو ايكى اساسى قبول ايتمه‌ين ، وياخود برينى قبول ، ديكرينى قبول ايتمه‌ين بر انسان مسلمان صاييلماز . مسلمان اولمق ايچون هم الله تعالى حضرتلرينك وار اولديغنى و بر اولديغنى قبول ايده‌جك ، همده حضرت محمد صلى الله عليه وسلم افنديمز اللهك قولى و حق پيغمبرى اولديغنى قبول ايده‌جكدر . بونلر مسلمانلغك تملى‌در .

بشنجی درس

الله تعالی حضرتلرینك صفتلری

س — الله تعالی حضرتلرینك وارلغنه ایمان ایتدیکمز کبی داها نه‌لره ایمان ایده‌جکز ؟

ج — شونلره‌ده ایمان ایده‌جکز : الله تعالی حضرتلری بردر ، شریکی واورتاغی یوقدر . دیریدر ، کورور ، بیلیر ، دویار ، ایشیدیر، سویلر، اوکا هرشی آشکاردر ؛ اوکا قارشی کیزلی بر شی یوقدر . دیلر ودیله‌دیکی کبی یاپار ؛ هر شیئه کوجی یتر . هیچ بر ایشی بوشنه دکلدر ؛ هر یاپدیغنده برحکمت واردر .

س — الله تعالی حضرتلرینك بکزه‌دیکی بر شی وارمیدر ؟

ج — خایر یوقدر . دنیاده نه وارسه هپسی صکره‌دن اولمشدر . حال بوکه الله تعالی حضرتلری دوغمامش ودوغورمامش‌در . بزم کبی صکره‌دن اولمامش ، باشقه بری طرفندن یارادیلمامشدر . اونك اولمدیغی برزمان یوقدر . وارلغی کندیسندندر . بونك ایچون کندیسی‌ده ،

صفتلری‌ده بزه وبزمکیلره بکزه‌مز . عقلمزه کلن هیچ بر شیئه‌ده بکزه‌مز . ایشته بویله‌جه ایمان ایدرز .

ایضاح — بز اللهمزه ناصل ایمان ایدییورسه‌ق اونك برلکنه ، هرشیٔ بیلدیکنه، کوردیکنه، ایشتدیکنه، هرشیئه کوجی یتدیکنه‌ده اویله‌جه ایمان ایده‌جکز . لکن شونی‌ده أیی بیلملی‌یزکه : تاکریمزك وارلغی بزم وارلغمزه بکزه‌مدیکی کبی دیریلکی ، بیلمه‌سی ، کورمه‌سی ، ایشیتمه‌سی ، سویله‌مه‌سی‌ده بزمکیلره بکزه‌مز .

الله تعالی حضرتلری هرشیئی بیلیر، کورور وایشیدر . بز برزمان یوق ایدك . بوکون وارز ، یارین ینه یوق اوله‌جغز . الله تعالی حضرتلری هرزمان واردر . اولمدیغی برزمان یوقدر . بزم وارلغمز باشقه وارلقلره محتاجدر .

جناب الله هیچ بر شیئه محتاج دکلدر . بزم دیریلکمز یمك ایچمکله‌در . جناب حقك دیریلکی بویله دکلدر . بزم کوروب ایشیتمه‌مز أت و کمیکله‌در . الله تعالی حضرتلری ایسه بویله دکلدر . والحاصل جناب اللهك هرشیئی کندینه مخصوصدر . بونك ایچون اللهك وارلغنه ایمان ایدرز . فقط ناصل اولدیغنه عقل ایردیرمیه چالیشمایز . چونکه بزم عقلمز او جهته ایرمز .

الله تعالی حضرتلری کورور وایشیدر اولدیغنه‌ده ایمان ایدرز. فقط ناصل کوروب ایشیتدیکنی بیله‌مه‌یز . داها نه‌لر وارکه اونلره عقل ایردیره‌میورز . عقلك ایردیکی وار ، ایرمدیکی ، ایره‌میه‌جکی وار . بز ساده اللهك وارلغنه وبرلکنه ، کوجنه، قوتنه ، هرشیئی بیلوب کوردیکنه ایناننیرز ؛ ایشته بوقدر . ناصل‌مش ، ناصل کورورمش ،

ناصل بیلیرمش دی‌یه دوشونمك وظیفه‌مز دکلدر. الله بزه بوقادارینی امر ایتمشدر . الله ناصل امر ایتمش ایسه اویله یاپ ! وظیفه‌ك اولمیان شیلرله قفا پاطلاتمق عقل کاری دکلدر . بناءً علیه ؛ دائما بزی کورن وهر یاپدیغمزی بیلن الله تعالی حضرتلرینی لایق اولدیغی کبی بیلمه‌لی واوکا لایق اولان عبادت وظیفه‌سنی ایفا ایتمه‌لی‌یز. بزم وظیفه‌مز بودر.

***

جناب اللهك شو امرلرینه أیی قولاق ویریکز:

ای آدم اوغلی ! بنم امریمی طوت . نهی ایتدکلرمدن ده صاقین‌ده ایسته‌دیککی بن‌ده اویله . سن بنی آکارسك ، سن بنی خاطرکدن چیقارمازسك بن‌ده سنی آکارم. سن بنی اونودورسك بن‌ده سنی اونودورم . شونی‌ده أیی بیل که : بنی آکمادیغك هرساعت علیهکه‌در ، لهکه دکل .

آلتنجی درس

الله سوکیسی ، الله قورقوسی

س — دنیاده هر ایلیلکك باشی نه‌در ؟

ج — هر ایلیلکك باشی الله محبتی والله قورقوسی‌در. اللهی سه‌وه‌ن والله‌دن قورقانلرك اللرندن ودیللرندن هیچ بر کوتولك کلمز . قلبنده الله محبتی والله قورقوسی اولانلر اك ایی ، اك تمیز انسانلردر .

س — دنیاده اك چوق فنالق نه‌دن ایلری کلیر ؟

ج — انسانلرك قلبندن الله محبتنك والله قورقوسنك چیقماسندن ایلری کلیر. هر کوتولکك، هر نوع فنالغك منشأی قلبدن الله محبتنك والله قورقوسنك چیقماسیدر. قلبنده الله قورقوسی اولمیان انسانلر دنیانك اك فنا انسانلری‌در. بونلرك اللرندن ودیللرندن هر فنالق کلیر .

ایضاح .— اولکی درسلردن آکلادق که : الله تعالی حضرتلری واردر وبردر. باشقه الله یوقدر . اللهدن باشقه هیچ برشیئه عبادت اولونماز؛ اوندن باشقه‌سنه طاپمق کناهدر ، شرکدر. هرشیئی یارادان ، هرشیئه رزق ویرن‌ده یالکز جناب الله‌در .

بونلره ایمان ایدییورز . فقط حقیقی برمسلمان اولابیلمك ایچون بوقدری کافی دکلدر . بونکله برابر اللهی سومك ، اللهدن قورقمق ، اللهك امرلرینی یرینه کتیرمك ، اللهه لایق اولدیغی وجهله عبادت ایتمك ده لازمدر. بزم ایچون اك برنجی وظیفه‌در. قلبنده الله سوکیسی ، الله قورقوسی اولمیانلرك آلندن هر فنالق کلیر .

باقیکز ؛ حضرت پیغمبر افندیمز نه بویوریورلر : « قلب ؛ اللهدن قورقدقجه أل ، آیاق ، کوز ، قولاق فنالق یاپماز. انسانلر آره‌سنده ده معصیتلر اولماز . . . امتم آره‌سنده معصیتلر ، کوتو ایشلر باشلارسه الله اونلری بویوك مصیبتلرله جزالاندیرر ؛ اونلره اك آشاغی برقومی ، یابانجی برملتی مسلط ایدر واو قوم ده اونلره یاپمادق حقارت براقماز . »

عسکر اولادلرم! بزه دنیاده آخرتده بیلدیرن ، دنیا و آخرتده راحت ومسعود یاشامانك یولونی ده کوسترن سوکیلی پیغمبریمزك بو حدیث شریفلرندن ، بو بویوك سوزلرندن آکلایورزکه : انسانلرك قلبندن الله محبتی والله قورقوسی چیقنجه أل آیاق ، کوز قولاق هر دورلو فنالغی قولایجه ایشلر . وبو صورتله انسانلر آره‌سنده فنالق یوز کوسترر. فنالق ومعصیت چوغالدقجه فلاکتلرده باشلار . عجبا بو نه‌دن بویله اولور دی‌یه‌جکسکز ؟ دیکله‌ییکزده آکلاته‌یم :

قلبنده الله سوکیسی ، الله قورقوسی اولمایان انسانلر کندی نفسندن ، کندی ذوق وصفاسندن باشقه برشي دوشونه‌مزلر . اویله‌لری اللهك امری نه‌در ؛ پیغمبر بویوروغی نه‌در ؛ حق حقوق ، یالان دوغرو ناصل شيدر ؛ دین دویغوسی ، وطن وملت محبتی ناصل اولور. بونلرك هیچ بریسنی خاطرلرینه بیله کتیرمزلر. داها دوغریسی بونلره ایناغازلر. بونلر یالکز کندی ذوقلرینی کندی منفعتلرینی الده ایتمه‌یه باقارلر . ذوق

وصفالری یرنده اولسون ده ایسترسه دنیالر یرندن اویناسین ؛ وظیفه ایدنمزلر !

بویله‌لرینه کوره حرام وحلال یوقدر؛ کلسین ده نره‌دن ونه صورتله کلیرسه کلسین . منفعت ! باشقه برشی لازم دکل ...

قلبنده الله سوکیسی ، الله قورقوسی ، دین دویغوسی اولمایان انسانلر حق حقوق ، حلال وحرام طانیمایه‌جقلرندن بویله‌لرینك نه مأمورندن ، نه تجارندن ، نه فقیرندن ، نه زنکیننندن ، نه عالمندن ، نه جاهلندن ، هیچ بریسندن خیر اومولماز . بویله آدملر هانکی ایشك باشنه کچسه‌لر نتیجه‌سی أیی کلمز . بونك ایچین ده مملکتك باشنده فلاکتلر اکسیك اولماز . آتالریمز « اللهدن قورقمایاندن قورقمالی‌در » دی‌یه بونك ایچین سویله‌مشلردر . نه بویوك سوز دکلی ؟

قلبنده الله قورقوسی ، یورکنده الله سه‌وکیسی اولمیان انسانلر آزدقجه آزار؛ راحت طورمزلر. حق حقوق طانیماز. بونلرك آلندن هر فنالق کلیر . انسانلره‌ده مملکته‌ده خائنلك ایدرلر. الله ده جزا اوله‌رق بونلری فلاکتدن فلاکته سوروکله‌ر، طورور . عمللرینك جزاسنی کورورلر .

عسکر اولادلرم! الله سوکیسنك ، الله قورقوسنك قلبدن چیقماسی دنیاده ناصل هر دورلو فلاکتلره سبب اولیورسه هر ایلکك باشی ده الله قورقوسی‌در . انسانی دائما دوغرو یوله کوتورن ، کوتو ایشلری ایشله‌مکدن آلیقویان هپ الله قورقوسی‌در . اللهدن قورقان انسانلر، بر کون کلوب ده اللهك حضورینه چیقه‌جقلرینه ، اونك محکمه‌سنده حساب ویره‌جکلرینه ایمان ایتمش اولدقلرندن دنیاده ایشلرینی اوکا کوره طوتارلر . نه کیمسه‌نك قیل قدر حقنی کندیلرینه کچیریرلر ، نه‌ده کندی حقلرینی باشقه‌لرینه چیکنه‌تیرلر . وظیفه‌لرنده ذره قدر قصور

ایتمزلر . کونی کونه ، ساعتی ساعتینه وظیفه‌لری باشنده بولونورلر . هانکی ایشی اوزرلرینه آلیرلرسه اونی باشه چیقارمایه چالیشیرلر . افرادینك قلبنده الله سوکیسی ، الله قورقوسی اولان برملت دائما الله‌ك امرندن خارجه چیقمایه‌جغی جهتله سوزلری ، اوزلری ، ایشلری ، کوچلری طوس دوغرو اولور . یالان نه‌در ؛ حیله نه‌در ؛ خائنلك نه‌در بیلمزلر ... بویله‌لرندن نه باشقه انسانلر ، نه‌ده مملکت ضرر کورمز . بویله ادملرك الندن ایلك ودوغرولقدن باشقه برشي کلمز ..

عسکر اولادلرم ! یوقاریدن بری سویله‌دکلریمی جان قولاغیله دیکله‌دیکز دکلمی ؟ اویله ایسه الله محبتی ، الله قورقوسنی قلبکزك اك درین کوشه‌سنده صاقلاییکز : دنیا کزده آخرتکزده معموراولور . دنیا وآخرتده الم وکدر کورمزسکز .

* * *

پیغمبر افندیمزك شو بویوك سوزلرینه

أیی قولاق ویریکز !

اوچ شی انسانی قورتاریر :

١) کیزلی و آشکار هر یرده اللهدن قورقمق ؛

٢) زنکینلکده اولسون ، فقیرلکده اولسون ، ینتیملکده ده فلکده صاقینمق ؛

٣) اوفکه‌لی ایکن‌ده ، اوفکه‌لی اولمدیغی زمانده‌ده عدل ایله معامله ایتمك ؛ حدینی تجاوز ایتمه‌مك .

بشنجی درس

---

٢ ـ انبیا ـ پیغمبرلر .

س — دینمزك ایکنجی اساسی نه‌در ؟

ج — انبیایه ایمان ایتمکدر .

س — انبیا کیملره دەنیر ؟

ج — الله تعالی حضرتلرینك امرلرینی ، قانونلرینی قوللرینه بیلدیرن بویوك ذاتلره انبیا ورسول دەنیر .

س — بز اونلره نه اسم ویریرز ؟

ج — پیغمبر وألچی دیرز . اونلر الله ایله بزم آرامزده برر ألچی‌در .

س — انسان چالیشمقله پیغمبر اولابیلیرمی ؟

ج ـ خایر ! انسان چالیشمقله دنیاده هرشیئی اولور اما قابل دکل پیغمبر اولاماز .

س — نه‌دن اولاماز ؟

ج — — چونکه پیغمبرلك الله ویرکیسی‌در . هرشیئی یارادان وهرشیئی بیلن الله تعالی حضرتلری پیغمبرلکه کیملرك لایق اولدیغنی بیلیر . اونك ایچون او بویوك منصبی زمانه

کوره لایق اولانلره ویرمش . اونلر واسطه‌سیله کندی قانونلرینی قوللرینه بیلدیرمشدر . اویله چالیشمقله اوزنمکله او بویوك منصب اله کچمز .

س — پیغمبرلرده بزم کبی برانسان دکلمیدر ؟

ج — اوت ، اونلرده بزم کبی انساندر . شوقدرکه اونلر اللهك اڭ سوکیلی قوللریدر . اونلر هیچ کناه ایشله‌مزلر ؛ اصلا یالان سویله‌مزلر ؛ خیانت ایتمزلر . اونلر نه سویله‌مش ایسه هپسی دوغریدر ؛ هپسی اللهدندر .

س — اك اوکجه کلن پیغمبر ایله اك صوك پیغمبر کیمدر ؟

ج — ایلك پیغمبر حضرت آدم ، صوك پیغمبرده بزم پیغمبریمز حضرت محمد المصطفی علیهما السلامدر .

س — بوندنصکره کی برپیغمبر ، یکی بردین کله‌جکمیدر ؟

ج — خایر ؛ کلیه‌جکدر . الله تعالی حضرتلری محمد صلی الله علیه وسلمی صوك پیغمبر اوله‌رق کوندرمش واوندن صکره او قپویی تماماً قاپامشدر . بوندن صکره نه بر پیغمبر ، نه‌ده بر دین کلیه‌جکدر .

س — قرآن کریمده اسملری کچن پیغمبر قاچدر ؟

ج — یکرمی آلتیدر .

س — بونلرك اسملرینی سویله‌ییکز ؟

ج — آدم ، ادریس ، نوح ، هود ، صالح ، ابراهیم ، لوط ، اسماعیل ، اسحق ، یعقوب ، یوسف ، ایوب ، شعیب ، موسی ، هارون ، یوشع ، داود ، سلیمان ، الیاس ، الیسع ، یونس ، ذوالکفل ، زکریا ، یحیی ، عیسی ، محمد صلواة الله وسلامه علیه وعلیهم اجمعین . »

ایضاح . — عسکر اولادلرم ! تکری تعالی حضرتلری انسانلری یاراتمش ، اونلره عقل وفکر ویرمش ؛ فقط بو قدرله‌ده براقمامش . « عقل وفکر ویردم ، بونکله هرشیئی دوشونك ، دنیایه نیچین کلدیککزی ، بوراده نه یاپاجغکزی ، صکره نره‌یه کیده‌جککزی کندیککز دوشونوب بولیکز » دیمه‌مش . انسانلره برده پیغمبر کوندروب کتابلر ایندیرمش ، پیغمبرلر واسطه‌سیله انسانلره هرشیئی ، ایی‌یی ، کوتویی ، خیری ، شری ، دنیایی آخرتی ، حقی وظیفه‌یی بیلدیرمش . ایی‌لرله کوتولرك براولمایاجقلرینی ، ایی‌لرك یری جنت ، کوتولرك یری جهنم اوله‌جغنی ، جنت وجهنمك ده دنیاده ایکن قازانیله‌جغنی سویله‌مش ؛ وانسانلری بو ایکی یولك آره‌سنده مخیر وسربست براقمشدر . دنیاده ایکن خیریولنی طوتان عاقبت جنته ، شر یولنی طوتان‌ده نهایت جهنمه واریر . ایشته بونلری بزه جناب حق پیغمبرلری واسطه‌سیله بیلدیرمشدر .

الله تعالی حضرتلری قانونلرینی ، امرلرینی کتابلرینی هپ اوبویوك پیغمبرلر واسطه‌سیله انسانلره بیلدیرمشدر .

پیغمبرلر الله تعالی حضرتلری طرفندن انسانلره برر ألچی‌در .

بر حکومت مهم ایشلرینی ، امرلرینی آنجق کندی أبی طانیدیغی آدملردن سچدیکی کیمسه‌لره آچار وباشقه‌سنه سویله‌مز، ایشته بونک کبی جناب حق‌ده امرلرینی ، قانونلرینی آنجق پیغمبرلره سویله‌مش وپیغمبرلرده آلدقلری امرلری انسانلره بیلدیرمشدر. اساساً پیغمبرلك الله ویرکیسی‌در. بر انسان چالیشمقله ، چاپالامقله پیغمبر اولاماز. الله تعالی حضرتلری او مقامه کیملرك لایق اولدیغنی بیلدیکی ایچون او منصبی قوللرندن سچدکلرینه ویرمشدر. اونلر الله تعالی حضرتلرینك مأمورلریدر .

اونلرك وظیفه‌سی تکری تعالی حضرتلرندن آلدقلرینی انسانلره سویله‌یه‌رك انسانلره مولاسنی طانیتمق ، دوغری یولی کوسترمك، خیر وشری اوکرتمك ، انسانلرك سعادت وسلامتنه چالیشمقدر .

انسانلر هیچ برشی بیلمزلرایکن هرشیئی ، هرصنعتی ، هرهنری انسانلره پیغمبرلر اوکرتمش ، دنیا وآخرتده راحت یاشامانك، بربریله خوش کچینمه‌نك یولنی انسانلره اونلر کوسترمشلردر.

پیغمبرلرده بزم کبی انساندر . اونلرده یر ، ایچر ، یاتوب قالقار. اونلرده دوغار ، اولور. لکن پیغمبرلر اللهك سوکلی قوللریدر . اونلردن هیچ بر کناه ، هیچ بر فنالق چیقماز . اونلر اصلا یالان سویله‌مزلر . نه سویله‌مشلر ایسه هپسی اللهدن‌در . هپسی دوغرودر. اولدی دیدکاری هرحالده اولمشدر. اوله‌جق دیدکاری مطلقا اوله‌جقدر. اونلرك هرسویله‌دکلرینه اینانمق اوزریمزه فرضدر. شوراسنی‌ده بیلملیسکزکه پیغمبرلرك درجه‌سی هپ بر دکلدر . هربرینك کندینه کوره الله یاننده برمرتبه‌سی واردر . بونلردن کیمنك پیغمبرلکی ساده بر یره‌در ، بر قومه‌در . کیمنك‌ده برقاچ یره‌در . هپسی قیصه زمانلر

ایچون‌در . لکن بزم پیغمبریمز حضرت محمد صلی الله علیه وسلمك پیغمبرلکی اویله بر ایکی یره اولمایوب بوتون دنیایه، بوتون انسانلره‌در. همده اویله قیصه برزمان ایچون دکل‌در . کتیردیکی دینك حکمی قیامته قدر باقی‌در . بوتون دنیایه رحمت اوله‌رق کوندرلمشدر . بونك ایچون بوتون‌دنیا اوندن ، اونك کتابندن فایدالانمشلردر. حالاده فایدالانیورلر.

پیغمبرلرك اولی آدم علیه‌السلام‌در. آخری‌ده حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندمزدر . بو ایکیسنك آره‌سنده پك چوق پیغمبر کلوب کچمشدر . بونلرك صاییسنی الله تعالی حضرتلرندن باشقه کیمسه بیلمز. بز یالکز قرآن کریمده اسملری کچمش اولانلری بلله‌یه‌جکز. ایشته او قدر..

جناب حق بزم پیغمبریمزی صوك پیغمبر اوله‌رق کوندرمشدر واوندن صکره پیغمبرلك قپوسنی قاپامشدر . بوندن صکره یکیدن پیغمبر کلمه‌یه‌جکدر . کلمه‌یه احتیاجده یوقدر . الله هرشیئی قرآن‌ده بیلدیرمشدر. قرآن کریم انسانلرك هردورلو احتیاجلرینی دنیا وآخرتمزك ناصل معمور اولاجغنی کوسترمش‌در. پیغمبر افندیمز حضرتلری‌ده مبارك سوزلریله قرآنده‌کی حقیقتلری آچمش ، دین اولولری‌ده بونلری بزه کوزلجه آکلاتمشلردر . شمدی انسانلره دوشن، قرآنك سویله‌دکلرینی طوتمق ، اونك کوستردیکی یولدن کیتمك واو یولدن هیچ شاشمامقدر. بو یولی تعقیب ایدوب کیدنلر هم دنیاده، هم آخرتده سلامتی بولور. قرآن یولندن صاپانلرده فلاکتدن فلاکته یووارلانوب طورورلر .

سکزنجی درس

(محمد) صلی الله علیه وسلم

س — بزم پیغمبریمزك آدی نه‌در ؟ باباسنك وآناسنك آدی نه‌در ؟

ج — پیغمبریمزك آدی (محمد ـ صلی الله علیه وسلم)در. باباسنك آدی (عبدالله) آناسنك آدی (آمنه) در .

س — پیغمبریمز نه زمان ونره‌ده دنیایه کلمشدر ؟

ج — بوندن (١٤٠٠) سنه اول مکه شهرنده دنیایه کلمشدر.

س — باباسی ووالده‌سی نه زمان وفات ایتدیلر ؟

ج — کندیسی دنیایه کلمزدن ایکی آی اول باباسی، دنیایه کلدکدن آلتی سنه صکره‌ده آناسی وفات ایتدی .

س — پیغمبریمزك سود آناسی کیمدر ؟

ج — حلیمه نامنده برقادین‌در. افندیمز بوقادینك یاننده دورت سنه قالدی اوندن صکره والده‌سنه ویردیلر.

س — پیغمبریمزی کیم بویوتدی ؟

ج — سکز یاشنه‌قدر دده‌سی عبدالمطلب، اونك وفاتندن صکره عموجه‌سی ابوطالب باقدی .

س — پیغمبر افندیمز قاچ یاشنده ئه‌ولندی ؟

ج — یکرمی بش یاشنده ئه‌ولندی ومکه‌نك بویوکلرندن خدیجه نامنده طول بر قادین آلدی .

س — حضرت خدیجه‌دن افندیمزك قاچ چوجغی دنیایه کلدی ؟..

ج — آلتی چوجغی دنیایه کلدی . ایکیسی ارکك ، دوردی قیزدر .

س — افندیمز قاچ یاشنده ایکن پیغمبرلك کلدی ؟

ج — قرق یاشنه کیردیکی زمان جناب الله طرفندن کندیسنه پیغمبرلك کلدی . انس وجن بوتون مخلوقاته پیغمبر اولدیغی جناب الله طرفندن کندیسنه بیلدیریلدی .

س — مکه‌ده انسانلری قاچ سنه دینه دعوت ایتدی ؟

ج — اون‌اوچ سنه مکه‌ده انسانلری دینه دعوت ایتدی. ایلك اوچ سنه کیزلی کیزلی دعوت ایتدی . اوندن صکره اللهك امری ایله ایشی آچیقلاتدی. هرکسی آشکاره دین اسلامه دعوت ایتمه‌یه باشلادی .

س — مکه‌دن مدینه‌یه قاچ یاشنده ایکن هجرت ایتدی ؟

ج — اللی اوچ یاشنده ایکن هجرت ایتدی .

س — مدینه‌ده قاچ سنه یاشادی ؟

ج — اون سنه یاشادی . بو اون سنه ظرفنده مسلمانلغی

هرطرفه يايمق ايچون هيچ دورمايوب چاليشدی . يكرمی بر دفعه بالذات كنديسی محاربه‌يه كيردی . اورته‌دن كفری ، ظلمی ، حقسزلغی جهلی قالديردی .

س — وفات ايتديكی زمان قاچ ياشنده ايدی ؟

ج — آلتمش اوچ ياشنده ايدی .

ايضاح . — عسكر اولادلرم ! دنياده اللهی ، پيغمبرينی بيلمه‌ينلره انسان دينلمز . او كيملرك حيواندن فرقی يوقدر ؛ حتی حيواندن‌ده فنادر . چونكه حيوانك باشقه‌لرينه ضرری اولماز ، اولسه‌ده آزدر . لكن اللهی ، پيغمبرينی بيلمه‌ينلرك باشقه‌لرينه ياپه‌جقلری ضرر وزيانك حدی حسابی يوقدر . هم‌ده آدملغنك قيمتنی بيلن بر انسان ايچون اللهی ، پيغمبرينی بيلمه‌مك چوق عيب شيدر .

آدم ديه قورولان ، اوكونن بر انسانه « پيغمبرك كيمدر ، نه‌يك نه‌سيدر ، نره‌ده ، ونه زمان دنيايه كلمشدر ؟ باباسی كيمدر ؟ آناسی كيمدر ؟ دنياده ناصل وقت كچيرمشدر . » ديه صورولورده بو سؤالك جوابنی ويره‌مزسه اونك انسانلغی نره‌ده قالير ؟ اويله‌لری بن آدم ، بن انسانم ديه ناصل اوكونور ؟ ايشته بونك ايچين پيغمبريمزی‌ده أييجه بيلمه‌مز لازمدر . بو هر مسلمانك اوزرينه واجبدر ، مهم بر بورجدر . اويله ايسه كوزيكی آچ ، قولاغكی بكا ويرده پيغمبريمز افنديمز حضرتلرينی سكا كوزلجه آكلاتايم .

پيغمبريمز حضرت محمد (صلى الله عليه وسلم) افندمز بوندن بيك دوزيوز سنه اول « مكه » شهرنده دوغدی . نيسانك يديسنه تصادف

ايدن ربيع الاول آينك اون ايكنجی پازار ايرتسی كيجه‌سی صباحه قارشی طاڭ يری آغارمه‌يه باشلامشدی . كونش دوغمادن اول افندمز دوغدی . ودنيايی نورلره غرق ايلدی .

افندمزك باباسی «عبدالله» ، وبويوك باباسنك اسمی‌ده عبدالمطلب‌در . عبدالمطلبك باباسی هاشم‌در . بونلر مكه‌نك ايلری كلنلرندن‌در . آناسنك اسمی ، « آمنه » خاتون‌در . « آمنه » نك باباسی مدينه‌لی « وهب » در .

افندمز دنيايه كلمزدن ايكی آی مقدم باباسی وفات ايتدی . افندمز دوغديغی زمان بر سود آناسنه ويرديلر . مكه اهاليسنده اوته‌دنبری بر عادت واردی . يكی دوغان چوجقلرينی هواسی كوزل يرلره ، عشائردن بر سود آنايه ويررلردی . پيغمبر افندمزك دوغديغی صره‌ده « بنی سعد » قبيله‌سندن مكه‌يه بر چوق سود آنالری كلمشدی . بونلرك ايچنده «حليمه» نامنده بر قادين‌ده افندمزی امزيرمك اوزره آلدی . وكندی يوردينه كوتوردی . بو قادين «حارث» آدلی بر كيمسه‌نك حرمی ايدی .

افندمز وارديغی يره اوغورلی وقدملی كلدی . حليمه‌نك نه‌سی وار ايسه هرشی زياده‌لشدی . بونك ايچين دورت ياشنه قدر يانلرندن براقماديلر . صكره والده‌سی كندی يانته آلدی . آلتی ياشنده ايكن والده‌سی وفات ايلدی . فخر عالم افندمز بابادن اولديغی كبی آنادن‌ده يتيم قالدی . بوندن صكره دده‌سی عبدالمطلب كندی يانته آلدی . سكز ياشنی بولونجه دده‌سی‌ده وفات ايتدی . افندمز عموجه‌سی ابوطالبك خانه‌سنده قالدی . وچوق زمانلر عموجه‌سی بر بابا كبی وحتی دها زياده شفقتله افندمزه باقدی . وهر تهلكه‌يه قارشی حمايه ومحافظه ايلدی .

پيغمبر افندمز اون ايكی ياشنده ايكن عموجه‌سی ابو طالب ايله ، اون يدی ياشنده ايكن ينه عموجه‌سی زبير بن عبدالمطلب ايله شام ويمن

طرفلرینه تجارته کیتمشدی . افندمز یکرمی بش یاشلرنده ایکن قریشك کیشی زاده‌لرندن « خدیجه » نامنده طول بر قادینك پاره‌سیله شام طرفلرینه تجارته کیتدی . بوقادین امنیت ایتدیکی آدملره پاره ویروب تجارت ایچین یمن وشام طرفلرینه کوندریر، ألده ایدیلن قازانجك یاریسنی آلیر واونکله اورتاقلق ایدردی ، افندمز او پاره ایله تجارت ایدرك مملکتنه دوندی. خدیجه‌نك حقنی ویردکدن صکره کندی حصه‌سنه‌ده دورت دوه کار دوشدی. هر تجارته کیدیشنده یانلرنده بولنان دیکر تجارت قافله‌لری پیغمبر افندمزده عقللره دورغونلق ویره‌جك پك چوق حاللر کورمشلر وایلریده بونك چوق بویوك برآدم اوله‌جغنه قانع اولمشلردی . هر کورن عقللی آدملرده بویله سویلرلردی اونك پیغمبر اوله‌جغنه دائر چوق علامتلر واردی . ذاتاً افندمزك چوجقلغندن بری هر حالی ، هر طور وحرکتی کندیسنك بام باشقه وچوق بویوك اولدیغنی کوستریوردی .

هله افندیمزده کوریلن استقامت ، دوغریلق ، امنیت عقللره دورغونلق ویره‌جك بر درجه‌ده ایدی . عمرلرنده بر دفعه یالان سویله‌مه‌مشلر ، کیمسه‌یه حیله وخدعه یاپمامشلر ، کیمسه‌نك قیل قدر حقنی اوزرلرینه کچیرمه‌مشلر وبونك ایچین هر کسك قلبنی قازانمشلردی. هر کس اوکا امنیت ایدر ، اونه سویلرسه قبول ایدرلردی .

دوغرولق واستقامتلرندن دولایی « محمدالأمین » نامنی آلمشلردی. هر سوزی ، هر حکمی عاقلانه ومعنالی ایدی . اك زور ایشلرده بیله قوم وقبیله‌سی اونك دیدیکنی قبول ایدر. واوندن خارجه چیقمازلردی. ایشته افندمزك بوکبی حاللرینی کورن « خدیجه » ، افندمزله اولنمك ایسته‌دی . افندمزده قوجه‌سی أولمش و کندیسی طول قالمش اولان

« خدیجه » خاتونی نکاح ایدوب آلمشلردی . اوزمان افندمز یکرمی بش یاشنده، لکن خدیجه قرقنی کچمش ایدی . اللی یاشنه قدر حضرت خدیجه ایله اهل وعیال اولدیلر . ایشته خدیجه خاتون دیدکلری بودر. افندیمزك دها باشقه زوجه‌لری‌ده واردی . اونلرك هپسی بزم والده‌مزدر .

افندمزك دوردی قیز ، ایکیسی ارکك اولمق اوزره حضرت « خدیجه » دن آلتی اولادی دنیایه کلدی . اسملری شونلردر : (قاسم) ، (عبدالله) ، (زینب) ، (رقیه) ، (ام کلثوم) ، (فاطمة الزهراء) . افندمزك (ابراهیم) اسمنده دیکر براوغلو داها وار ایدی . حضرت فاطمه‌دن باشقه‌سی افندمزدن اول أولمش ؛ (فاطمة الزهراء) والده‌مز افندمزدن آلتی آی صکره وفات أیله‌مشدر.

افندیمزه پیغمبرلك ناصل کلدی ؟ — . حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندمز قرق یاشنه کیردیکی وقت پیغمبرلك کلدی. اللهك امرلرینی ، اللهك کتابنی انسانلره بیلدیرمه‌یه مأمور ایدیلدیکی الله طرفندن کندیسنه بیلدیرلدی . ملائکهٔ کرامدن جبرائیل علیه السلام انسان صورتنده کندیلرینه کوروندی. اللهك امرلرینی سویله‌دی . « سن الله طرفندن انسانلره بر ألچی‌سك ، انسانلری دینه دعوت ایت ، اللهك امرلرینی بیلدیر، کیتدکلری یولك فنا اولدیغنی سویله » ! دیدی. بونك اوزرینه افندمزده انسانلری اسلام دیننه دعوت ایتمکه باشلادی . اك اول دین اسلامی قبول ایدن قادینلردن حضرت خدیجه ؛ صوکره حضرت علی، دها صوکره زید بن حارثه ، اوندن صوکره‌ده حضرت ابوبکردی .

اوچ سنه كيزلی دعوتده بولوندی . صوكره امر الٓهی ایله آچيقلاندی . آشكاره اولەرق انسانلاری دينه دعوت ايتمەيه باشلادی . پوطاره طاپانك كفر وصاپقينلق اولديغنی سويلەدی و كيمسەدن پروا ايتمەدی . خلقك برقسمی ددەلرندن ، بابالرندن قالان صاپقينلقلری بردورلو براقەمايورلر ، وافندمزك سوزلرينی قبول ايتميەرك اوكا اذا وجفا ياپيورلردی .

افنديمزدن معجزه ايسترلر . اونلره قارشی معجزەلر كوسترير . فقط اونلر ينه كفرلرنده عناد ايدرلردی . افنديمز مكه مشركلرينك بو قدر اذا وجفاسنه قاتلانەرق اوچ سنه مكەده اوتوردی . و مسلمانلغی هر طرفه صوقمق ايچين كيجەلی كوندوزلی چاليشدی . هيچ برشيدن بيلمەدی . كيمسەدن قورقمادی . دوغرويی ، حقيقتی سويلەدی . بو اوغورده چوق تهلكەلره قاتلاندی . نهايت جناب حقدن امر آلدی . مكەدن مدينەيه هجرت ايتدی . مدينەليلر افنديمزی سرور وسونجله قارشيلاديلر . شنلكلر ياپديلر . افنديمز مدينەده طورمايوب چاليشدی . مسلمانلغی بوتون دنيايه ياعماق ايچين چوق زحمتلره قاتلاندی . دنيايی جهالتدن ، ظلمدن ، شركدن ، تنبللكدن قورتارەجق تمللر قوردی .

مسلمانلغك نوری هر طرفه يايلدی . اسلام كمالنی بولدی . افنديمز آلتمش اوچ ياشنه ايردی . بوفانی دنيايه وداع ايدوب آخرته كيتدی . پك سوديكی اللهنه قاووشدی . الله جملەمزی اوكا لايق امت ايدوب اونك شفاعتنه نائل ايلەسين آمين !

***

پيغمبر افنديمزك شو دعاسنه أيی دقت ايديكز .
وسزده دعا ايدركن بونلری سويلەييكز :

١) الٓهی ! سندن صحت وعافيت ، برده كوزل اخلاق ايسترم .

٢) الٓهی ! حلال مال ويروب حرامدن اوزاق قيل وكندكدن باشقەسنه محتاج ايتمه .

٣) الٓهی ! سندن زنكينلك ايسترم .

٤) يارب ! فقيرلكدن ، آزلقدن ، ذلت وحقارتدن ، ظلم اولونمقدن ، ظلم ايتمكدن سكا صيغينيرم . بنی بونلردن اوزاق قيل !

٥) يارب ! بزه دنياده ده آخرتده ده ايلك وير ، جهنم عذابندن محافظه بويور !...

طقوزنجی درس

پیغمبر افندیمزك اخلاقی

عسکر اولادلرم! شیمدی سزه پیغمبر افندیمزك اخلاقندن ده بر آز بحث ایده‌یم؛ دیکله‌ییکز. افندیمزك هر حالی دنیاده بزه ئورنك اولمق لازمدر. او نه یاپمش وناصل یاشامش ایسه بزده اویله یاپمالی یز. افندیمزك هرحرکتی عاقلانه ودوغرو ایدی. عمرنده هیچ یالان سویله‌مدیلر. کندی علیهنده بیله اولسه دوغرویی سویله‌مکدن چکینمزلردی. دنیایه ویاخود آخرته فایداسی اولمایان لزومسز لاقیردیلرله وقت چکیردیکی کورولمه‌مشدر. یکرمی بش یاشنه قدر بکاردی. فقط عفت وناموسنی محافظه ایتمش بر بکاردی.

افندیمز تجارتله ده اشتغال ایتدی. فقط بحقٍ استقامت کوستردی. تجارتده قیل قدر حیله یاپمازدی، دوزنباز دکلدی. اویونباز دکلدی. قاریلری ایله چوق ایی چکینیردی

واونلری کوجندیرمزدی. چوجقلرینی چوق سوه‌ردی. او قدر چوق سوه‌ردی که: دعا ایدرکن بیله اونلری باغرینه باصاردی.

افندیمز چوق جسور ایدی. یالکز باشنه اردولر سوق ایدر، بوزولمش اولان بر اردویی بر آنده جسارته کتیررایدی. بویوکلره حرمت ورعایت ایدر، کوچکلره مرحمت وشفقت کوستریردی. یتیم چوجقلره، طول قادینلره پك زیاده مرحمت ایدر. یاردیمده بولنوردی. قومشو حقنی کوزه‌دیر واونلری اصلا کوجندیرمزدی. حیوانلرك حقوقنی ده چوق طانیردی. جومرد ایدی. هرکسه مرتبه‌سنه کوره اکرام ایدردی. اوتانماسی چوقدی، هم الچاق کوکللی، هم وقور وآغیرباشلی ایدی. برکیمسه‌نك أوینه، اوطه‌سنه کلدیکی وقت اولا قپوسنی چالارق اذن آلیر اوندن صکره ایچری کیرردی. سلام ویرمه‌دن اوطورمازدی. هر کوردیکنه سلام ویرر والنی صیقار، مصافحه ایدردی. ال صیقماق عادتی پیغمبریمزدن قالمشدر.

لكن بولاشيق بر خسته‌لغی اولان کیمسه‌لرك ألنه
دوقونمازدی . بویله آدملرك یاننه‌ده پك صوقولمازدی . هیچ
کیمسه‌یه ظلم ایتمزدی . ظالملره قارشی قورقمایوب دوغرویی
سویله‌ینلری چوق سوردی . مسافرلره پك زیاده اکرام
ایدردی. هیچ کیمسه‌نك کیزلی حاللرینی، عیبلرینی آراشدیرماز
وبونك چوق فنا اولدیغنی سویلردی .

خسته‌لرك یاننه کیدوب حال وخاطرلرینی صورار وخسته‌لق
مهم ایسه هکیمه ، یعنی اوخسته‌لقدن آکلایانلره کوستریلمه‌سنی
سویلردی. بولاشیق خسته‌لق اولان یرلره کیریلمه‌مسنی توصیه
ایدردی . قاراندنا اصولنی الك اول پیغمبریمز قورمشدر .
جنازه‌لرك آرقه‌سندن قبره قادار کیدردی .

افندیمز صوك درجه تمیز وپاك ایدی . تمیزلکی چوق
توصیه ایدرلر و « تمیزلك ایماندن کلیر » بویوررلردی .
وکندیسنی تمیزطوتمایانك ایمانی نقصان اولدیغنی سویلرلردی .
دیشلرك مسواك ایله صیق صیق ییقانماسنه چوق اهمیت ویرر
وبونی شدتله توصیه ایدرلردی . غسل ایجاب ایتمسه بیله هفته‌ده

بر کره ییقانمامزی سویلرلردی . کوزل قوقولری چوق
سوه‌ر وکندیلری‌ده قوللانیردی .

افندیمز طاتلی دیللی ایدی . کیمسه‌یه فنا سویله‌مز ،
بد معامله ایتمز، کیمسه‌نك سوزونی کسمزدی . ملایم وآلچاق
کوکللی ایدی . خدمتکارلری پك خوش طوتار واینجتمزدی .
کندیسی نه یر، نه کیرسه خدمتچیلرینه‌ده آنی یدیرر وآنی
کیدیرر ایدی . ویردیکی سوزدن دونمزدی . برانسانله آلای
ایتمك، بر کیمسه‌نك غیبتنی یاپمق، بر آدمه حسد ایتمك کبی خویلردن
اصلا خوشلانماز وبونلردن شدتله منع ایدردی . چالیشقان
انسانلری چوق سوه‌ر ، تنبللکدن هیچ خوشلانمازدی .

افترا وخفیه‌لك کبی حاللری هیچ سومز وبونلرك غایت فنا
اولدیغنی سویلر وبونلردن منع ایدردی. الحاصل، افندیمز اخلاقك
الك یوکسك مرتبه‌سنه چیقمشدی . دنیا وآخرتمزك معمور
اولمسنی ایسترسه‌ك اونك هرحرکتنی کندیمزه برنمونه، بر اورنك
یاپمالی یز. اونه دیمش ایسه طوتمالی یز، نه یاپمش ایسه یاپمالی یز؛
انسانلر ایچین باشقه صورتله قورتولوش وسلامت یوقدر .

اونونجی درس

۳ ــ اللهك كتابلرینه ایمان

س ــ مسلمانلغك اوچونجی تملی نه‌در ؟

ج ــ الله تعالی حضرتلرینك كتابلرینه ایناتمق‌در .

س ــ ناصل ایناتیرسكز ؟

ج ــ شویله‌جه ایمان ایدرز : الله تعالی حضرتلری كلام صفتیله متصف‌در . پیغمبرلرینه سویلر ، پیغمبرلری واسطه‌سیله قوللرینه امرلر ، نهی‌لر كوندرر . الله تعالی حضرتلری پیغمبرلری واسطه‌سیله قوللرینه كتابلر كوندرمش . قانونلر ایندیرمش ، دین وشریعت اوكرتمشدر . بو كتابلرك بعضلری كوچك ، بعضلری بویوكدر .

س ــ بویوك كتابلر قاچ‌در ؟ اسملری نه‌در وكیملره كلمشدر ؟

ج ــ دورت : تورات ، زبور ، اینجیل ، قرآن عظیم الشان . تورات حضرت موسی‌یه ، زبور حضرت داووده ، اینجیل حضرت عیسی‌یه ، قرآن عظیم الشان بزم پیغمبریمز حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم افندیمزه كلمشدر .

س ــ بو كتابلرك هپسی حق‌میدر ؟

ج ــ الله تعالی طرفندن پیغمبرلرینه كوندرلمش اولان كتابلرك هپسی حقدر . هپسی دوغرودر . بوكا ایمان ایدرز . فقط قرآندن باشقه‌سی صكره‌دن انسانلر طرفندن بوزولمش واونلرك ایچنه قول سوزی قاریشمشدر . بوكون اونلرله عمل ایتمك جائز دكلدر . قرآن عظیم الشان كلدكدن صكره اونلرك حكمی قالمامشدر . قرآنك حكمی قیامته قدر باقیدر .

س ــ قرآن كریمه صوكره‌دن قول كلامی قاریشمامشمیدر ؟

ج ــ خایر ، قاریشمامشدر . چونكه قرآن كریم آیت آیت نازل اولدقجه اونی پیغمبر افندیمزك یانندەكی صحابه‌لر هم ازبر ایدرلر ، همده یازارلردی . بوكونه قدرده حافظلر هپ ازبر ایدیورلر . اونك ایچین كیمسه قرآنك بر حرفنی بیله دكیشدیره‌مه‌مشدر . قیامته قدرده هیچ بر حرفی دكیشمیه‌جكدر . الله تعالی بویله خبر ویرمشدر .

س ــ دیمك‌كه بوكون قرآندن باشقه كتابلرله عمل ایتمك جائز دكل اویله‌می ؟

ج ــ اوت ، بوكون الله كلامی اوله‌رق یالكز قرآن عظیم الشان واردر . بز الله كلامی اوله‌رق یالكز اونی طانیر واونكله عمل ایدرز . دیكر كتابلرك زمانی كچمشدر .

ایضاح — سزه اولجه‌ده سویله‌مشدم‌که : الله تعالی حضرتلری قوللرینك دنیا وآخرتده سلامت و سعادته ایریشمه‌لری ایچین نه لازم ایسه اونلرك هپسنی ینه کندی ایچلرندن سچمش اولدیغی بعض یوکسك انسانلر – پیغمبرلر – واسطه‌سیله کندیلرینه بیلدیرمشدر . پیغمبرلر الله‌تعالی‌دن آلدقلری امرلری اولدیغی کبی انسانلره اولاشدیرمشلردر.

ایشته اللهك کتابلری، الله طرفندن پیغمبرلرك انسانلره اولاشدیردیغی امرلر ، نهیلر ، حکملر ، قانونلردر . اونلر بر آره‌یه طوپلانوب کتاب اولور. الله‌تعالی حضرتلری بعض پیغمبرلره یکی یکی امرلر کوندرمش، کتاب وشریعت ایندیرمش ؛ بعضلرینه‌ده یکی بر کتاب، یکی بر دین و شریعت کوندرمیوب اولکی پیغمبره کوندردیکی دین و شریعت دائره‌سنده حرکت ایتملرینی سویله‌مشدر. پیغمبرلره کوندریلن بو کتابلرك بعضیسی کوچوك ، بعضیسی بویوکدر .

الله، هر امته نه‌قدر لازمسه اوقدر کوندرمش، هر کسك احتیاجنی کوزتمشدر :

بعضی پیغمبره اون صحیفه‌لك بر کتاب، بعضیسنه اوتوز ، بعضیسنه اللی صحیفه‌لك. چونکه اونلرك احتیاجی اوقدردی. اوکا اوقدری یتوب آرتاجقدر . بر قسمنه‌ده بویوك کتابلر طولدیره‌جق قدر احکام کوندرمشدر . امرلر، نهیلر ویرمشدر . پیغمبرلرك اك صوکی حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیمزدر . کتابلرك‌ده اك صوکی قرآن عظیم‌الشاندر . هر مسلمان ایمان ایدرکه: جناب حق طرفندن پیغمبرلره کوندریلمش اولان کتابلر حقدر . انسانلری وحشتدن ، ظلمتدن ، جهالتدن قورتاروب آیدینلغه بو کتابلر چیقارمشدر .

قرآن عظیم‌الشاندن باشقه کتابلر بللی بر قومه ، بللی بر زمانه

مخصوص ایدی . اونلرك زمانی بچنجه حکملری‌ده قالمادی . قرآن اونلرك هپسنك حکمنی قالدیردی. قرآن وار ایکن اونلرله عمل ایتمك جائز دکلدر . اونلرله انسان دوغرو یولی بولاماز . دوغرو یول ، سلامت یولی قرآن یولیدر . ذاتاً پیغمبرلره کونده‌ریلن کتابلر ایچنده قرآندن صاغلامی یوقدر. باشقه‌لری هپ انسانلر طرفندن دکیشدیرلمش، ایچلرینه صکره‌دن قول سوزی قاریشدیرلمشدر. بوکون یهودیلرك کتابی اولان تورات حضرت موسی‌یه الله طرفندن کوندرلمش اولان کتابك عینی دکلدر. یهودیلر طرفندن صکره‌دن ایچنه قول سوزی قاریشدیرلمشدر . خریستیانلرك کتابی اولان انجیل‌ده اویله ! اوده صوکره‌دن پاپاسلر طرفندن اویدیرلمش بربرینی طوتمایان شیلردر . حالبوکه قرآن کریم بویله دکلدر . بوکونه قدر اونك برحرفی بیله دکیشمه‌مش وقیامته قدر دکیشمیه‌جکنی‌ده جناب الله خبر ویرمشدر .

اویله ایسه جناب‌الله طرفندن پیغمبرلره ایندیریلن کتابلرك هپسی حق اولدیغنه، فقط قرآن کلدکدن صوکره اوبرلرینك حکمی قالمدیغنه ایمان ایدرز .

اون بشنجی درس

قرآن کریم

س — قرآن کریم ناصل برکتابدر ؟

ج — قرآن کریم ؛ الله تعالی حضرتلری طرفندن پیغمبریمز حضرت محمد صلی الله علیه وسلم افندیمزه نازل اولان ، اوکا ویریلن برکتابدر .

س — قرآن پیغمبریمزه ناصل کوندرلمشدر ؟

ج — الله تعالی حضرتلری بعضاً دوغرودن دوغرویه ، بعضاً ده ملائکه‌دن جبرائیل علیه السلام واسطه‌سیله کندی کلامنی پیغمبر افندیمزه ایشیتدیرردی . افندیمزك الله تعالی دن ایشیتدیکی «کلام» ، قرآن عظیم الشاندر .

س — افندیمزه قرآن بردن‌می کلمشدر ؟

ج — خایر ؛ آیت آیت ، سوره سوره کلمشدر . اقتضا ایتدکجه بعضاً برآیت ، بعضاً ده برسوره افندیمزه الله طرفندن سویلنمشدر ؟

س — افندیمزه برآیت ویاخود سوره کلدیکی زمان نه یاپاردی ؟

ج — الله تعالی دن کندیسنه کلن آیت ویا سوره‌یی یانده بولنان بوتون صحابه‌لرینه سویلردی ؛ افندیمزك امریله اونی هم ازبر ایدرلر ، هم‌ده برطرفه یازارلردی . بوندن باشقه ، کلن آیتلری یازمق ایچون آیریجه کاتبلرده واردی .

س — قرآن کریم قاچ سنه‌ده تمام اولدی ؟

ج — یکرمی اوچ سنه‌ده تمام اولدی واوندن صوکره افندیمز وفات ایلدی .

س — افندیمزك آخرته ارتحالندن صوکره صحابه‌لر نه یاپدیلر ؟

ج — افندیمزك صاغلغنده صحابه‌لر قرآنی یازمشلردی . وفات ایتدکدن صوکره صحابه‌نك اولولرندن حضرت ابوبکر افندیمزك امریله بونلر طوپلاندی . بویوك برهیئت طرفندن برآرایه کتیرلدی وحفظ اولوندی . حضرت عثمان زماننده هرطرفه کوندرلدی . بونك ایچون هریرده‌کی قرآن بردر.

س — قرآن کریمده قاچ سوره وقاچ آیت واردر ؟

ج — یوز اون درت سوره ، [آلتی بیك کسور] آیت واردر .

س — بوندن باشقه‌سنه قرآن دینیرمی ؟

ج — خایر ، دیمز . قرآن کریم بزم کتابمزدر . بو کتابه حرمت ایتمك ، بو کتابك کوستردیکی یولدن کیتمك هر مسلمانه بورجدر . قرآن یولی ، حق یولیدر ، سلامت یولیدر ، قرآن نه سویله‌مش ایسه ، هپسی حقدر ، دوغرودر ؛ انسانلرك سلامتی قرآنك دیدیکنی قبول ایتمکده‌در .

ایضاح . — عسکر اولادلرم ! شوراسنی قفا کزه ایجه قویکزکه دنیا و آخرتکزی معمور ایده‌جك بر کتاب وارسه اوده قرآن کریمدر . اویله ایسه قرآن حقنده بر آز فضله معلومات آلمق ، اونك ناصل بر کتاب اولدیغنی بیلوب او کره‌نمك هر مسلمانه بورجدر .

قرآن کریم جناب اللهك کلام قدیمیدر . — ملکلردن — جبرائیل علیه السلام واسطه‌سیله پیغمبرمز افندیمزه لزومنه کوره آیت آیت ، سوره سوره نازل اولمشدر .

جبرائیل علیه السلام پیغمبرمزه کلدیکی زمان بعضاً انسان قیافتنه کیروب اویله کورونور . بعضاً ده کیمسه‌یه کورونمه‌دن اللهدن آلدیغی امری پیغمبرمزه سویلردی . پیغمبرمزده اونی ایشیدیر و حفظ ایدردی . بعضاً ده افندمز طوغرودن دوغرویه اللهك کلامنی ایشیدیردی . ایشته بو حاله « وحی » دیرلر . اقتضاسنه کوره بعضاً بر آیت بعضاً ایکی .. بعضاً ده سوره کلیردی . پیغمبر افندیمزده الله طرفندن کندیسنه نه کلمش ایسه اونك حرفی بیله اونوتمقسزین اولدیغی کبی اصحابنه اوقور واصحابی ده اونلری اوراده هم ازبر ایدر ، هم ده یازارلردی .

الله تعالی طرفندن کوندریلن بو آیتلری یرلی یرنده یازاجق آیریجه کاتبلرده واردی . بونلره « وحی کاتبلری » دینیردی . ایشته بویله‌جه یکرمی اوچ سنه‌ده قرآن کریم تمام اولدی . پیغمبرمزك ده وظیفه‌سی بیتوب آخرته کیتدی .

افندیمزك صاغلغنده و کوزونك اوکنده صحابه‌نك پارچه پارچه یازوب ازبر ایلدیکی قرآن عظیم الشان کندیسنك ارتحالندن صوکره بر آرایه طوپلانمش و حضرت عثمان زماننده هر طرفه داغیلمشدر . پیغمبردن آلندیغی کبی بوتون امته اولاشدیرلمشدر . الله تعالی حضرتلری قرآنه بویوك بر خاصه ویرمشدر : قولایجه ازبرلنه بیلیر . اونی هر دورده برچوق حافظلر ازبر ایتدکلری ایچون بر حرفی بیله دکیشمه‌مشدر . قیامته قدرده بویله قاله‌جقدر .

دنیانك بر اوجنده‌کی قرآن کریم ایله او بر اوجنده‌کی قرآن ایکیسی ده بردر . زیاده‌لك و نقصانلق یوقدر . حالبوکه باشقه کتابلر بویله دکلدر . اونلرك ایچنه قول سوزی قاریشدیرلمشدر . اویله ایسه قرآن کریم نه سویله‌مش ایسه اونی دیکله‌مك ، کوستردیکی یولدن هیچ صاپمامق لازمدر .

قرآن کریمك « یاپك » دیدکلرنی یاپار . « یاپمایك » دیدکلرنی یاپمازسه‌ق دنیامزده ، آخرتمزده معمور اولور . چونکه قرآنك یاپك دیدکلرنده هر حالده بزه بر منفعت ، یاپمایك دیدیکنده‌ده بر ضرر واردر .

قرآنه تعظیم و حرمت ایتمك هر مسلمانه بورجدر . مسلمان اولان بر انسان قرآن کریمه قارشی حرمتسزلك کوسترمز . حاشا اونی تحقیر ایتمز . اونی دائما یوکسك یرلرده طوتار ، الله ابدستله آلیر .

رسول اکرم افندمز حضرتلری هر کون بر مقدار قرآن کریم اوقومایی وظیفه ایدینمشلردی . ضروری بر معذرت اولمادقجه بو وظیفه‌یی

ترك ایتمزلردی . بزمده بویله یاپمامز لازمدر . قرآن اوقونورکن دیکلەمەیی‌ده سورلردی . قرآن اوقونورکن دیکلەمك بزمده اوزریمزه بورجدر . آبدستسز وجنبلك حالنده قرآن کریمی اللرینه آلماز واوقومازلردی . امتنەده‌بویولده امر ایتمشلردر . بزده قرآن کریمی ألیمزه آبدستله آلیر وحرمتله اوقورز. آبدستسز ایکن قرآنی ألیمزه المایز، جنبلك حالنده قرآنی ألیمزه المایز واوقومایز. قرآنك حکملری قیامته قدر باقیدر . اونی اوقومق ، باشقەسی اوقورکن دیکلەمك ، حرمتسزلك یاپمامق هرمسلمانك بوینه بورجدر . قرآنه حرمتسزلك ایدن واوکا دیل اوزاتانلرك دیللرینی قوپارمق باشلرینی قیرمق لازمدر .

انسانلره تکریسنی اوکرەدن ، دنیاسنی ، آخرتی طانیتان، سعادت ورفاه یوللرینی کوسترەن ، حق نەدر ، وظیفه نەدر ، هپ بونلری بیلدیرن قرآن کریمدر . عدالتك أیی ، ظلمك کوتو ، چالیشمانك فایدالی تنبللکك‌ده ضرر اولدیغنی تعلیم ایدن‌ده اودر .

بزیمزه یاردیم ایتمەیی ، بویوکلریمزی طانیمایی کوچوکلریمزه مرحمت ایتمەیی وطنمزی وحکومتمزی جانمز کبی سومەیی ، دشمنه قارشی آرسلان کبی جسور اولمایی بزه قرآنمز اوکرتمشدر .

بناءً علیه قرآنمزك دیدکلرینی طوتارسەق دنیانك اك بویوك اك نفوذلی انسانلری اولورز . اکر او بویوك کتابمزك دیدکلرینه قولاق ویرمزسەك اخلاقمز بوزولور . کندیمز سفیل اولورز . نه دنیاده نه آخرتده راحت یوزی کورمەیز . اویله ایسه :

عسکر اولادلر ! قرآنمزی چوق سوەلم . اونك سویلەدکلرینه أیی قولاق ویرەلم ..

شو آیت کریمەلرەده أیی قولاق ویریکز :

١ — « وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ . »

مآل شریفی :

هم اللهه ، هم اونك پیغمبرینه اطاعت ایدیکز ؛ بربریکزله اوغراشمایکز ؛ صوکره قورقاقلاشیر وقوتکزده دوشرسکز ؛ برده صبر ایدیکز ، هیچ بر دوشماندن ، هیچ بر تهلکه قارشیسنده متانتی الدن براقمایکز ، أیی بیلیکزکه جناب الله صبر ایدنلرله برابردر .

٢ — يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ .

مآل شریفی :

ای مؤمنلر ثبات کوستریکز ، هم دوشمانلریکزدن فضله ثبات کوستریکز ؛ واستعداده محاربەیه حاضر بولونیکز ، بونکله برابر ، اللهدن هرزمان قورقیکزکه فلاح بولەسیکز .

اوله ايكنجى درس

٤ — ملائكه‌يه ايمان

ملائكه‌يه ايمان ايتمك‌ده مسلمانلغك اساسلرندن‌میدر ؟

ج — اوت ، مسلمانلغك اساسلرندن برى‌ده ملائكه‌يه ايمان ايتمكدر . مسلمانلق دائره‌سنه كيره‌بيلمك ايچون الله تعالى حضرتلرينك ملكلرينه ايناعق واونلرى قبول ايله‌مك لازم‌در. اللهك ملكلرى اولديغنى قبول ايتمه‌ينلر مسلمان اولامازلر .

س — ملائكه نه‌در ؟

ج — الله تعالى حضرتلرينك برچشيد مخلوقيدر . اونلر، جناب اللهه اصلا عاصى اولمازلر ؛ اللهك هر امرينه اطاعت وكيجه كوندوز اللهه عبادت ايدرلر .

س — ملكلر نره‌ده بولونورلر ؟

ج — يرده ، كوكده هر طرفده بولنورلر . هر برى برر وظيفه‌ايله‌مكلف ديرلر . دائما وظيفه‌لرينى كورورلر. هر برى وظيفه‌سنه كوره براسم آلير . جبرائيل ، اسرافيل ، ميكائيل ، عزرائيل ملكلرك بويوكلرندن‌در .

س — هر يرده بولوندقلرى حالده بز اونلرى نه‌دن كوره‌ميورز ؟

ج — هر شيئك وجودى كنديته كوره ياراديلمشدر . بزم كوزيمز ملكك وجودينى كوره‌بيله‌جك شكلده‌ياراديلمامشدر. بونك ايچون بز كوزلريمزله ملكى كوره‌ميورز .

س — پك اعلا كوره‌مديكك شيئه ايناتيورميسك ؟

ج — اوت ، ايناتيورم . چونكه قرآن كريم الله تعالى حضرتلرينك ملكلرينى خبرويرييور . قرآنك هر سويله‌ديكى دوغرودر . بونك ايچون ملكك وارلغنه ايمان ايديورم . صوكره پيغمبرلر ملائكه‌يى كورمش وبزه خبر ويرمشلردر. پيغمبرلر ايسه اصلا يالان سويله‌مزلر. بناءً عليه بزم‌ده اونلرى قبول ايتمه‌مز لازم‌در. هم كوزلريمزله كوره‌مديكمز يالكز ملائكه‌مى‌در ؟

كندى روحمزى ، كندى عقلمزى ، بو كوزلريمزله كورويورمى يز؟ شيمدى كوزلريمزله كوره‌ميورزدى‌يه بونلره‌ده اينانمايه‌جق مى يز ؟

ايشته ملك‌ده روحمز كبى‌در . بو كوزلرله كورولمز. فقط

پیغمبر وقرآن کریم خبر ویرمش اولدیغی ایچون بز او ملائکه یه ده ایمان ایده رز : ملائکه واردر .

ایضاح . — سزه یوقاریکی درسلرده سویله مشدم که : قرآن عظیم الشان بزه نه وار نه یوق هر شیئی بیلدیرمشدر . قرآنك سویله دکلری حقدر . دوغرودر . هر نه سویله مش ایسه قبول ایتمك و اینانمق اوزریمزه فرض در . »

ایشته ، عسکر اولادلرم ، قرآن کریمك خبر ویردیکی شیلردن بری ده « ملك » در . کتابمز دیبورکه : جناب اللهك بر برینه بکزه مه ین بیکلرجه چشید مخلوقی واردر . اونلردن بری ده ملك در . ملكلر جناب اللهك سوکیلی ، مکرم ، معصوم قوللریدر . اونلر هیچ بر زمان اللهه اطاعتسزلك ایتمزلر . دائما اللهك امرلرینه بویون اکرلر . هر نه امر ایدرسه همان یاپارلر . روحمزی کوره مدیکمز کبی ملكلری ده کوره میز . چونکه اونلرك وجودی بزم کوره میه جکمز قادار اینجه یارادیلمشدر . کوزك کوره جکی وار ، کوره میه جکی وار . کوزمزله اینجه بر پرده نك آرقه سنده کی بر جسمی بیله کوره میورز ، هوایی ، روزکاری ده کوره میورز . فقط بونلرك هپسی واردر . ایشته ملك ده بویله در . کوزمزله اونلری کوره میورز . لکن پیغمبرلرك کوزلری اونلری کورمش و بزه خبر ویرمشلردر . بزم کوزمز اونلری کوره جك درجه ده یارادیلمامش اولدیغندن بز اونلری کوره مه یز . دیدیکم کبی ، بز روحمزی ، عقلمزی ده کوره میورز . شمدی کوزومزله کوره میورز دی یه اونلر ده یوقمی دی یه جکز . اویله دیرایسه ك بزه دلی دیمزلرمی ؟ اویله ایسه « ملكلر اولسه یدی بز کورمزمی ایدك ؟ » کبی لافلر عقلسزلقدر . قرآنه اینانمقدر ، حقیقته قارشی کوز یومقدر .

بویله دیینلره قارشی صورمالی : « افندی سن کندیکی بیله کوره میورسك . عقلکی ، روحکی کوریورمیسك ؟ هر کوروله مه ین شیئه اینانمامق ، یوق دیمك می لازم ؟ دنیاده بزم کوره مدیکمز ، کوره میه جکمز داها نیجه شیلر واردر . اویله هر کورمدیککه اینانمایه جق اولورسه ك صوکره سکا عقلسز دیرلر ! » مادامکه قرآن عظیم الشان بزه ملكلر اولدیغنی خبر ویرمشدر . و بونده عقلك آلمایه جغی بر شی ده یوقدر . شو حالده « ملك » واردر .

بوکا ایمان ایتمك هر مسلمانك اوزرینه فرض در . ملكلره ایمان ایتمه ین ، ملكلره اینانمایان کیمسه لر مؤمن دکللردر . اللهه ، پیغمبره ، قرآن کریمه ایمانی اولان هر مسلمان ملائکه یه ده ایمان ایدر . بز ده ملائکه یه ایمان و اعتقاد ایده رز . ملائکه واردر .

اونلر اللهك مکرم ، معصوم قوللریدر ؛ اونلر جناب حقه اصلا عاصی اولمازلر .

* * *

شو آیت کریمه‌یه دقت ایدیکز :

« لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ »

ترکجه مأل شریفی

انسانک اوکنده، آرقه‌سنده دولاشان ملکلر واردرکه اللهك امریله اونی صباتنده بولنورلر، محافظه ایدرلر ؛

شو محقق‌درکه برقوم کندیسنده اولان ایی خویلری بوزمادقجه الله او قومك سعادتنی، راحتنی بوزماز. برکره‌ده جناب الله اوقومك فلاکتنی، ایسترسه، یعنی برقوم کندی بولسز حرکاتیله فلاکته مستحق اولورسه اونك دفعنه چاره بوقدر. اونلر ایچین اللهدن باشقه صاحبده یوقدر. او فلاکتی دفع ایتمك ایچین اللهك قانونلرینه مراجعت ایتمك لازمدر.

اونه اوچنجی درس

٥ ــ آخرت کوننه ایمان

س — مسلمانلغك بشنجی تملی نه‌در ؟ .

ج ــ آخرت کوننه ایناغمقدر .

س ــ آخرت کونی دیدیککز نه‌در ؟ .

ج ــ آخرت کونی‌دیمك، بودنیانك عمری توکندکدن صوکره یکیدن کوره‌جکمز برکون دیمکدر .

س — بودنیانك بر صوکی واری‌در ؟ .

ج ــ طبیعی هرشیئك برأولومی اولدیغی کبی بودنیانك‌ده بر أولومی واردر . بودنیاده‌کی هرشی أوله‌جك ، صوکره دنیاده دکیشه‌جك ، یعنی قیامت قوپه‌جق ، ایشته دنیانك أولومی بودر . بوندن صوکره انسانلر تکرار دیریله‌جکدرکه بوکا « بعث بعدالموت = أولدکدن تکرار دیریلمك » دیرلر . حشر ونشر، حساب، سؤال، صراط، جنت وجهنم ایشته هپ او کون یعنی یوم آخرتده اوله‌جقدر .

س ــ اویله ایسه یوم آخرته ایمان ده‌نجه نه آکلاشیلیر ؟ .

ج — هرشی کبی دنیانڭده عمری بیتهجکنه واوندن صوکره دنیا باشقه بر شکله کیرهجکنه ، انسانلرڭ تکرار دیریلهجکنه ، حشر ونشره ، انسانلره دنیاده یاپدقلرندن حساب صوریلهجغنه ، صراط کوپروسنه ، جنت وجهنمه اینانمق دیمکدر . بونلرڭ هپسی یوم آخرتده اولهجق شیلردر. آخرت کونه اینانمق دیمك بونلرڭ هپسنه اینانمق دیمکدر . انسان أولور أولمز برده قبر عذابی واردرکه اوده حقدر .

س — جنت کیملرڭ یری ، جهنم کیملرڭ یریدر ؟ .

ج — دنیاده ایکن اللهڭ امرلرینی طوتمش ، پیغمبرلرینی طانیمش ، قرآنڭ خارجنه چیقمامش ، هیچ کیمسهیه کوتولك یاپمامش ، ألندن کلدیکی قدر ایلکده بولونمش اولانلرڭ یری جنتدر . بویلهلری أولدکدن صوکره قبر عذابی کورمز ، محشرده صیقنتی چکمز . اللهنه ، اللهڭ نعمتلرینه قاووشور.

لکن دنیاده اللهنی پیغمبرینی طانیمامش ، أیله دیلیله هرکسه فنالقده بولونمش اولانلرڭ یریده جهنمدر . بونلر دها أولور أولمز عذاب کورمهیه باشلارلر . بونلرڭ هپسنی

قرآن کریم خبر ویرمشدر . بونلرڭ هپسی حقدر ، هپسی اولهجقدر .

ایضاح — عسکر اولادلرم ، کوریبورسکزکه : دنیایه کلن هرشی نه قدر یاشارسه یاشاسین ایرکیچ أولیور . برکون کلوب بزده أولهجکز .

اونڭ ایچون « أولوم حقدر » بوکا ایمان ایدرز. فقط انسانلر أولمکله اویله بسبتون یوق اولوب کیتمزلر . أولوم دنیان شی ، انسانلرڭ تننه کلیر ، جاننه دکل ! أولدکدن صوکره انسانلرڭ تنلری چورویهرك طوبراغه قاریشیر . لکن روحلری جناب حقڭ امریله ینه قالیر . روح جسددن آیریلیر آیریلماز ، انسان عذابمی کورهجك ، نعمتهمی قاووشهجق نصیبی نه ایسه ، دنیاده هانکیسنی قازانمش ایسه همان کورمهیه باشلار . دنیاده ایکن اللهنی ، پیغمبرینی ، کتابنی ، دینی ، صوروب اوکرهنهمش ، اللهڭ امر ایلدیکی بش وقت نمازی قیلمامش ، اوروجنی طوتمامش ، أییی ، کوتویی فرق ایتمهمش اولان انسانلر أولومك آجیلرینی طاتهرق کندیلرینی تنهشیرتختهسنده ، تابوتاوزرنده ، قارا کاق مزارده بولونجه قورقمایه ، صیقیلمایه باشلارلر. روح بونلرڭ هپسنی کورورو طویار. دنیادهکی فنا عمللریده خوشلانمادیغی قورقونج شکللرله کندیلرینه کورونور . ییلان ، چیان صورتنده کندیلرینه اذیت ایتمهیه باشلار . صکره برده سئوال ملکلری کلوب « اللهندن ، پیغمبرندن ، کتابندن ، کیمه عبادت ایتدیکندن » صورارلر .

دنیاده ایکن اللهنی ، پیغمبرینی ، کتابنی ، دینی اوکرهنهمش ، اللهنه عبادت ایتمهمش اولانلر بوسؤاللر قارشیسنده شاشیروب صاپیقلامایه

باشلارلر . بو قورقونج حاللر قارشیسنده كندیلرینی قاپلایان صیقینتی وعذاب ایچنده تا قیامته قدر قالیرلر .

فقط دنیاده ایكن دینی اوكرەنمش ؛ اللهی ، پیغمبرینی طانیمش ، عبادتی یاپمش ، اللهك امرندن طیشاری چیقمامش اولانلر أولدكدن صكره صیقینتی وعذاب كورمزلر . سؤال ملكلرینك صوردقلرینه طیقیر طیقیر جواب ویررلر . اونلر نه اولوم آجیسی چكرلر ، نەده قبر عذابی كورورلر . دنیاده ایكن یاپدقلری كوزل عمللر ، كوزل عبادتلر انسانك خوشلانەجغی برطاقم كوزل صورتلره كیروب كندیلرینه نشئه وسوینچ ویرر . او كوزل باغچەلری ، او كوزل قوشلری ، چیچكلری و دنیاده هیچ كورمدیكی كوزللكلری سیر ایدركن روح طاتلی بر اویقویه طالار ، قیامته قدر بویله صفا عالمنده قالیر ..

ایشته دنیا ایله آخرت آرەسنده كچن بو حاله « احوال برزخ » دیرلر . قبر عذابی ، قبر سؤالی بو آراده واقع اولور . یعنی انسانك أولمسیله باشلار وقیامتله نهایت بولور . بو آراده عذاب ویاخود صفایی داتوب حس ایدەجك اولان روحدر . اونك ایچین جسد اولماسەده روح ینه كورەجكنی كورور . جسدی ایستر بالقلر ییسین ، ایستر آتشلر یاقسین . بونك هیچ اهمیتی یوقدر . روح ینه قبر عذابی دنیلن شیئی مطلقا كورور . آخرت احوالنه كلنجه اوده باشقەدر . دیكله‌ییكز بر آزاده اوندن بحث ایدەجكم :

بو دنیاده بولنان هرشیئك صوكی ، هرشیئك بر أولومی اولدیغی كبی بو دنیانكده بر صوكی واردر . دنیانك عمری توكنجه قیامت قوپار ، هرشی آلت اوست اولور . هرشی ده كیشیر اوندن صكره ایكنجی بر حیات باشلار . انسانلر یكیدن دنیایه كلیر . ایشته یوم قیامت

یوم آخرت ، بعث بعدالموت بودر . بو دنیاده ایشلەدكلری شیلردن دولایی اوراده هركس حساب ویرەجكدر . بعث بعدالموت ، حشر ونشر ، حساب ، صراط ، جنت وجهنم هپ اوندن صكرەدر . هپسی او عالمدەدر . بو دنیاده ایكن قرآن عظیم الشانك ، پیغمبر افندیمزك كوستردیكی یولدن صاپمامش اولانلر آخرت كوننده یوزلری آق اولارق قولایجه حساب ویررلر . الله طرفندن اك بویوك مكافاته نائل اولورلر . عذاب كورمزلر . ابدیاً اللهك جنتلرنده قالیرلر . دنیاده ایكن كوزلرك كورمدیكی ، قولاقلرك ایشتمەدیكی ، كوكلردن كچمەین هرجشید نعمته ، سعادته اوراده قاووشەجقلردر . آرتق اونلر ایچین هیچ قورقو یوقدر. فقط بوراده ایكن قرآنك كوستردیكی یولدن صاپمش ، پیغمبر سوزینی دیكلەمەمش اولانلرك وای حالنه !

آخرتك مكافاتی‌ده ، عذابی‌ده ابدیدر . آردی آرقەسی كسیلمز . انسان هركون یكی بر نعمته ، یكی بر سعادته قاووشور . فقط شونی ایی بیلیكز كه جنت‌ده ، جهنم‌ده دنیاده قازانیلیر . اونك ایچون اصل هنر دنیاده أولوم كلوب چاتمادن او جنتلری ، او صاییسز نعمتلری قازانمقدر . مادام كه : جنت‌ده ، نعمت‌ده حوری‌ده دنیاده قازانیلیر . الله بزه بو فرصتی ویرمشدر . دنیاده ایكن بویله بر فرصتی قاچیرانلر ، چوق احمق ، چوق غافل انسانلردر .

بوقاریده سزه دیمشدم كه ؛ « قرآن كریم هرنه خبر ویرمش ایسه هپسی حقدر ؛ بوكا ایمان ایتمك بوتون مسلمانلرك اوزرینه فرضدر . »

ایشته آخرته دائر شیمدی سویلەدكلریمی ده قرآن عظیم الشاندن سویله‌یورم. قرآن كریم بو یولده خبر ویرمش ، پیغمبر افندیمز بونلری بویله‌جه آكلاتمشدر . اویله ایسه بزده یقیناً ایمان ایدرزكه : أولوم

حقدر . قبر عذابی حقدر . آخرت حقدر . أولدکدن صکره تکرار دیریلمك وحساب ویرمك حقدر. بونلرك هپسی اولەجقدر .

* * *

پیغمبر افندیمزك بويوك سوزلرندن :

بشه شی کلمزدن اول دیکر بشه شیئك قیمتنی بیلیکز :

١) أولوم کلمزدن اول حیاتك قیمتنی بیلیکز ؛

٢) خستەلیکدن اول صحتك قیمتنی بیلیکز ؛

٣) مشغولیت کلوب چاتمادن بوشه وقتلرك قیمتنی بیلیکز ؛

٤) اختیارلق کلمەدن اول کنجلکك قیمتنی بیلیکز ؛

٥) فقیرلکدن اول اُلندەکی غنا وثروتك قیمتنی بیلیکز ،

٦) دنیا آخرتك تارلاسیدر. هرکس دنیاده نه اکرسه آخرتده اونی بیچر .

٧) دنیا چوقه اُلی بتیندجك برشیدر. اوکا بتکز، دنیاده ایی چالیشکزکه سزی آخرته اولاشدرسین .

عسکراولادلرم ! افندیمزك بومبارك سوزلرنی هرانسان ازبرلملی ودرین درین دوشونملیدر . انسان جنتیده ، جهنمیده دنیاده قازانیر . اونك ایچین أولوم کلوب چاتمادن اول حیاتك قدرینی بیلمەلی واللهه یارایەجق خیرلی ایشلر یاپمالیدر .

صکره صاغلق نه بويوك نعمتدر . انسان بونی خسته اولدیغی وقتده آکلار . فقط اوزمان ایش ایشدن کچمش بولنور . ایشته خستەلقدن اول صاغلغكده قدرینی بیلملی واونی محافظەیه چالیشملیدر .

بوش وقتلریمزکده قیمتنی بیلەلم . واو وقتلرده دنیا وآخرته یارار ایشلرده

بولونەلم . مشغولیت زمانلری کلوب یاقاسنه یاپیشنجه آه دیرزده فایدا ویرمز. بردە اختیارلق کلەدن کنجلکمزك قیمتنی بیلمەلی یز. هرشی کنجلکده اولور. کنجلکنده « اللهه »، دنیا وآخرتەیارایەجق عملده بولونمایانلراختیارلقدەچوق پیشمان اولورلر . « آه کنجلك زمانمز » دیرلر اما پاره ایتمز .

چونکه کنجلك برداها اُله کچمز . بردە انسان اُلنه کچن پارەنك، مالكده قیمتنی بیلملی واونی بیهوده یره صرف ایتمەملیدر .

صکره فقیرلك کلوب یاپیشنجه انسان « آه کاشکه اُلیمده آووجدەاولانی صرف ایتمەسەیدم . » دییه یانوب یاقیلیر . بناءً علیه فقیرلك چاتمادن زنکینلکك، اُلنده آووجنده اولان شیلرك قدر وقیمتنی اُیی بیلملیدر. ایشته افندیمز بزی بو یوله ارشاد ایدییور .

هر کسك رزقنی تقدیر بیورمشدر . فقط مقدر اولان رزقنی آرایوب بولمق قولك وظیفه‌سی اولدیغنی سویله‌مش‌در. اونك ایچون هرانسان ایشله‌دیکی شی‌دن صورولور . یاپدیغی خیر ایسه ثواب قازانیر ، اونك مکافاتنی کورور ؛ شر ایسه جزاسنی بولور .

ایضاح — عسلر اولادلرم! یوقاریده‌بشنجی‌درسده سویله‌مشدم‌که الله‌تعالی‌حضرتلرندن باشقه‌خالق یوقدر.هرشیئی یارادان یالکز اودر. جناب حقك علمی هرشیئی قاپلامشدر . أیی کوتو هیچ بر شی‌اللهك علمندن طیشاری قالاماز . اولمش ، اولان ، اوله‌جق ، بونلرك‌هپسی الله‌تعالی‌نك علمنه کوره بردر . هیچ بر فرق یوقدر . أیی و کوتو اولان شیلرده اللهك علمندن کیزلی قالاماز . جناب حق بر شی‌ٔ اولمازدن اول‌ده ، اولور کن‌ده ، اولدقدن صوکره‌ده بیلیر . ایشته الله‌تعالی حضرتلرینك اولمیشی‌ده ، اولانی‌ده ، اولاجغی‌ده تا ازلده ، اولمازدن اول ، بیلمسنه وهرشی‌ٔ تقدیر ایدوب یاراتماسنه «قدروقضا» دیرلر . بناءً علیه بز مسلمانلر جناب اللهك هرشی‌ٔ تا اولدن بیلدیکنه وناصل بیلیورسه اویله‌جه یاراتدیغنه ایمان ایدەرز .

جناب الله خیری‌ده شری‌ده یاراتمش ؛ صوکره بزه عقل ، فکر واراده ویرمش . بوقدرله براقمایه‌رق برده کتاب ایندیرمش ، پیغمبر کوندرمش ، «خیر شودر ، شر بودر . دنیاده أییلك یاپان ، خیر ایشله‌ین جنق ؛ کوتولك یاپان ، شرایشله‌ین‌ده جهنمی بولور . «ایسته‌دیککزی یاپمق

اونه دردنجی درس

٦ — « قدره ایمان »

س — قدره ایمان نه‌دیمکدر ؟

ج — قدره‌ایمان دیمك ؛ خیر وشر ، أیی وکوتو ، آجی وطاتلی هرنه‌وارسه‌اونلرك هپسی اللهك بیلمسی ، دیله‌مسی ، ویاراتمسیله اولدیغنه اینانمق دیمکدر . هرمسلمان بوکا ایمان ایدر .

س — هرشیئی یارادان یالکز جناب اللّه‌در اویله‌می ؟

ج — أوت اویله‌در . اللهدن باشقه یارادان یوقدر . جناب‌حق وقوعه کلن وکله‌جك اولان نه وارسه اوکجه‌دن اونلری بیلیوردی ؛ وبیلدیکی کبی یاراتدی .

س — پك اعلا انسانه دوشن وظیفه نه‌در ؟

ج — انسانه دوشن وظیفه ، کندی‌ایسته‌کیله اونلردن برینی سچمك وقازانمقدر .

س — دیمك‌که هرشیئی تقدیرایدوب یارادان الله ، چالیشوب قازانان‌ده قول اویله‌می ؟

ج — أوت یارادان الله ، قازانان قول‌در . مثلا الله

الکزده‌در» دیمش. جناب‌الله انسانی ده، آتشی ده، صویوده، قوردوده، قوشوده یاراتمش اما انسانه «کیت‌ده کندیکی آتشه، دکزه آتیویر، قوردلرك، ییرتیجی قوشلرك پنچه‌سنه تسلیم اولیویر» دیمه‌مش. بلکه «کندیکزه ضرر ویره‌جك شیلردن صاقینکز، کندیکزی تهلکه‌یه آتمایکز؛ اکر بویله یاپمازسه کزجزا کزی بولورسکز» بیورمش‌در. اویله ایسه خیر یاپان کندینه، شر یاپان‌ده کندینه‌در. بر انسان خیر ایسترسه جناب الله اونی خیره سوق ایدر؛ شر ایسترسه شره یوللار. ایشته بونك ایچوندرکه خیر یاپان ثواب قازانیر، مکافاتی کورور. شر یاپان‌ده کناه ایشله‌مش اولور. الله هرشیٔ یاراتمش، خالق بو یا، البته یاراتیر. سن آدام اول‌ده اونلردن أیيسنی ودنیا وآخرتده کندیکه یارایه‌جق أولانلرمی آل! خیر وار ایکن شره کیتمه. ایيلکی براقوب‌ده کوتولك یاپما. الله نه‌یی یاپ دیدی ایسه اونی یاپ، یاپما دیدیکنی یاپما. ایشته «خیراللهدندر» دیمك بودر. الله تعالی‌دن باشقه یارادان اولمادیغی ایچون خیر وشر هرشی اللهدن‌در. اونك یاراتماسیله‌در. فقط دیدیکم کبی بونلری قازانان انسانك کندیسی‌در.

مثلا: بلبلی‌ده، ییلانی‌ده الله تعالی حضرتلری یاراتمشدر. بزم ایچون بری أیی، دیکری فنادر. بر انسان ییلانه یاپیشیر و ییلان کندیسنی زهرلرسه تصور، قباحت کیمك‌در. طبیعی کندیسنك دکلمی؟ ایشته خیری براقوب‌ده شر یاپانلر، چالیشمایی ترك ایده‌رك تنبل تنبل طورانلرده بوحرکتلرینك جزاسنی کوروزلر. اویله ایسه بز مؤمنلر هم جناب حقك هرشیٔ بیلدیکنه، خیر وشر هپسنی یارادان یالکز جناب‌الله اولدیغنه ایمان ایده‌رز. هم‌ده چالیشیر، چاپالار وجناب حقك

امرلرینی یرینه کتیرمکه ودائما هپمز یاپمغه غیرت ایده‌رز. قدره ایمان آنجق بویله اولور.

بزم وظیفه‌مز یالکز اللهك امرینی یرینه کتیرمك، اللهك ناصل امر ایتمش‌سه اویله‌جه یاپمقدر. سوز تمثیلی: سز عسکر آدملرسکز، دکلمی؟. دوشمان قارشیسنه چیقدیکز. «قدر نه‌ایسه اویله‌اولور بوندن صوکره قورتولش یوقدر» ده‌یوب‌ده کور کورینه کندیکزی آتشه آته‌جقمیسکز؟.. خایر، اویله دکل! قدره ایمان ناصل لازمسه، اللهك امرلرینی یرینه کتیرمك‌ده اویله‌جه اوزریمزه فرض‌در. الله تعالی حضرتلری هرشی‌دن اول دوشمانکزی قورقوته‌جق قوت حاضرلایکز بیورمش. پیغمبر افندیمزده قوتك نه‌اولدیغنی بزه ایضاح ایتمش. بناءً علیه اولا دوشمانك قدرت وقوتنه کوره آدم عقللی حاضرلانیر، سپرلریکزی قازار، استحکاملریکزی یاپارسکز. دوشمانی ییلدیرمق ایچون نه لازمسه هپسنی أیيجه دوشونور ویاپارسکز. آرتق هرشیئکز تمام اولدی، هجوم وقتی کلدیمی ایشته اوزمان «الله، الله» دیر، هجوم ایدرسکز. ایشته بوندن صوکره «قدر» نه‌ایسه او اولاجغندن دوشماندن قورقمق، دوشماندن قاچمق یاره ایتمز ودوشماندن قورقمقله اورکمکله قدرك پنچه‌سندن قورتولمق ممکن اولاماز. قدره ایمان ایتمك وبونکله برابر چالیشمق، کندیکزی کورکورینه تهلکه‌یه آتمامق سزك وظیفه‌کزدر. اوندن صوکره‌سی‌ده اللهه قالمش‌در؛ قدردر. قدره ایمان ایدن بر انسان عینی زمانده انسانك اراده صاحبی اولدیغنه‌ده ایناتمش دیمکدر. چونکه الله انسانی کندی اراده‌سنه صاحب بر مخلوق اولارق یاراتمش، بویله اولمسنی تقدیر بویورمش‌در. بناءً علیه قدره ایمانده، انسانك بویله بر مخلوق اولدیغنه اینانمقده واردر. انسان اراده صاحبی‌در، نه‌یاپارسه اراده‌سیله یاپیور.

« قدره » ایمانی اولان بر عسکر ، أَلندن کلن هر دورلو فدا کارلغی ، مادی ومعنوی حاضرلغی یاپدقدن صکره آرتق هیچ برشیدن ییلماز، دوشمانه بوتون قوتیله یورور. چونکه بوقدر حاضرلاندقدن صوکره آرتق شویله‌می اولور ، بویله‌می اولور دیمك اصلا جائز دکلدر . نه اوله‌جقسه او اوله‌جقدر ؛ تقدیر ظهور ایده‌جکدر. ایشته بو نقطه‌یه چوق دقت لازمدر .

سزه اولمش برشی حکایه ایده‌یم‌ده ایی قولاق ویریکز : هانی ایشیدیرسکز : بیك ایکیوز طقسان دورت سنه‌سنده روسلرله بر محاربه‌مز اولمشدی . ایشته اوزمان قارصك ایلریسنده برمیدان محاربه‌سی اولمش . اونك آدینه (کدکلر) محاربه‌سی دینمشدر . او محاربه‌ده دوشمانك اللی بیکدن فضله قوتی وارمش. صباحدن اقشامه‌قدر اسلام عسکرینك اوزرینه قورشون یاغدیرمش. بوندن باشقه‌اسلام‌اوردوسنك ایچنه آتدیغی طوپلرك، دوشوردیکی کولله‌نك مقداری‌ده اللی بیکه بالغ اولمش . یاغمور کبی یاغان قورشوندن باشقه اللی بیك کولله‌ده آتمش واوردونك ایچنه دوشورمش . بزم‌ده سلاح انداز اوله‌رق محاربه‌ده اوتوزبیك عسکرمز وارمش. محاربه بیتدکدن صکره حساب ایتمشلر ، بوقلمه یایمشلر شهید ومجروح هپسی بیك بشیوزاولدیغی آکلاشیلمش. بونك درتیوز کسوری شهید ، اوست طرفی یاره‌لی ایمش . باقیکز ، دوشمان صباحدن آقشامه قدر قورشون یاغدیریور ، اللی بیك کولله آتیورده ینه درتیوز نفر شهید اولیور . اونك ایچون انسان هرشیئی یاپوب حاضرلادقدن صکره آرتق «الله» دیوب ثبات ایتملیدر. چالیشمادن « قدر نه ایسه اویله اولور » دیوب‌ده اوطورمق قطعیاً جائز دکلدر . بز چالیشمقله مکلفز، برطرفدن قدره ایمان ایده‌جکز . دیکرطرفدن

چالیشه‌جغز. ایشته بویله‌جه چالیشوب حاضرلاندقدن صکره‌ده قورقمایوب وظیفه‌مزده ثبات ایده‌جکز. اوندن صکره قدر نه ایسه اویله ظهور ایدر دی‌یه‌جکز .

* * *

افندیمزك بیوك سوزلرندن :

١) دنیا ایچون هیچ اولمیه‌جکمش کبی، آخرت ایچون ده یارین اوله‌جکمش کبی چالیش .

٢) دنیاك ایچون آخرتکی، آخرتك ایچون دنیاکی ترك ایتمه . هر ایکیسی ایچون ده چالیش . انسانلرك باشنه یوك اولما !

٣) جهالت و تنبللك یوزندن حصوله کلن فقیرلك دنیا و آخرتده یوز قاراسیدر .

٤) رزق قپوسی ، عرش اعلادن یرك آلتنه قدر آچیقدر . الله تعالی حضرتلری هر قولنی صرف ایده‌جکی همت و غیرتك درجه‌سنه کوره رزقلندیرر .

٥) جناب الله قولنه سعی و غیرتی نسبتنده ویرر .

اون بشنجی درس

خسته‌لقدن قوروئمق

بزم شریعتمزه کوره خسته‌لق دنیلن شی ، یر یوزنده اللهك برقامچیسی‌در. برعذابیدر . « اونکله قوللرینی تأدیب ایدر . چونکه خسته‌لق ایچون‌ده صاغلق ایچون‌ده اللهك قانونلری واردر. اوقانونلر دکیشمز . انسان صحت وصاغلق قانونلرینه قارشی کلیرسه الله اونك جزاسنی ویرر . باشنه برخسته‌لق کلیر . دورلو دورلو خسته‌لق واردر. کیمی خسته‌لق وارکه باشقه‌لرینه‌ده کچر، باشقه‌لرینه‌ده بولاشیر . بعض خسته‌لقلرده واردرکه کیمسه‌یه بولاشماز . خسته‌لغی ویرن‌ده الله‌در ، باشقه‌سنه بولاشدیران‌ده الله‌در. فقط دوروب دورورکن الله کیمسه‌یه نه‌برخسته‌لق ویرر ، نه‌ده بولاشدیرر . دیدیکم کبی خسته‌لق بربلادر، برعذابدر . انسان اوبلایی کندیسی آرار بولور . اوعذابه کندی ایشیله مستحق اولور. انسانه دوشن ، خسته‌لغه طوتولمامانك چاره‌سنه باقق ، کندیسنی خسته‌لقدن قورومقدر . کندی الیله بلایی اوزرینه آلمامقدر . بونك ایچون ده دائما تمیزلکه دقت ایتملی ، اوستمزی باشمزی ، أویمزی کویمزی تمیز طوتمالی واللهك امری خارجنه چیقمامالی‌یز . زیرا خسته‌لق قوردی ، (میقروب) دنیلن او کوزه کوروئمز قوردلر ، پیس یرلرده یاشار ، پیس یرلرده اورەر .

هله بولاشیق خسته‌لقلردن صوك درجه قاچنمق لازمدر . انسان بولاشیق خسته‌لق‌اولان یرلره صوقولمامالیدر . اویله انسانلرله دوشوب

قالقمامالیدر. دائما احتیاطلی بولونملیدر. جناب الله قرآن کریمده احتیاطلی بولونمامزی امر ایدیور : « کلمسی مأمول اولان تهلکه‌لره قارشی کلمزدن اول احتیاطلی ، تدبیرلی داورانیکز . . . کندی ألکزله کندیکزی تهلکه‌یه آتمایکز » بیوریور .

قولرا کبی، طاعون کبی ، وبا کبی ، تیفو کبی بولاشان وباشقه‌سنه‌ده کچن برخسته‌لق چیقارسه انسان صوك درجه کندیسنی قورومیلدر . لزومسز یره کیدوب‌ده خسته‌لرله تماس ایتمه‌ملی . حکیمك سوزلرینه ایجه قولاق ویرمه‌لیدر .

پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمزك شو بویوك امرلرینه چوق دقت ایدیکز واوکا کوره دوشونکز: « جذام علته اوغرامش انساندن آرسلاندن قاچار کبی قاچکز. او بروادی‌یه اینرسه ، سز باشقه وادی‌یه اینکز... جذاملی برآدم ایله قونوشه‌جغکز زمان آرا کزده برمزراق بویی مسافه بولونسون، اوکا یاقلاشمایکز . » کوریورمیسکز! جزاملی برآدم ایله برآراده اوطورمقدن پیغمبرافندیمز بزی ناصل منع ایدییور. جذام علتی ، الله کوسترمه‌سین ، کوتو برخسته‌لقدر . بوکا تورکجه‌ده مکینلك علتی دیرلر . انسانك وجودنده کوتو یاره‌لر چیبانلر چیقار . وبعضاً اولورکه دریلری پارچه‌پارچه اولوب دوکولور. کوتو وبولاشیق برخسته‌لقدر. برکون حضرت پیغمبرافندیمزه بیعت ایتمك ارزوه برقبیله طرفندن مرخصلر کلمش اونلرك ایچنده برده « جذاملی » وارمش ، مرخصلرك هپسی کلوب افندیمزك ألنه یاپیشمشلر وبیعت ایتمشلر. « قبیله‌مز نامنه سزك پیغمبرلککزی قبول ایدییورز، ویر ألنی» دیمشلر . اونلره ألنی ویرمشلر. جذاملی‌ده کلنجه: افندیمز، اوکا مبارك ألنی ویرمه‌مشلر.

«سن دون، سنكله مبايعه‌مز حاصل‌در» ديوب اونكله قارشيدن قارشي‌يه قونوشمشلردر.

ديكر بر دفعه‌ده صحابه‌دن انس بن مالك حضرتلريله برلكده افنديمز بر يايني اوزرنده اوتوريورلرمش. قارشيدن بر جذاملي كلديكني كورنجه افنديمز همان بيورمشلركه: «يا انس! يايني‌ي دور، كه آياقلريله اوزرينه باصماسون!»

دقت ايتديكزمي پيغمبر افنديمزك حركتنه! «آدم سن‌ده نه اولاجقمش، اللهك ويرديكي خسته‌لقدن قاچيليرمي؟ قدر نه ايسه اويله اولور» ديورمي؟ كنديسي بر پيغمبر ايكن كندي پيغمبرلكني قبول ايتدكلريني سويله‌مه‌يه‌كان آدملرك ايچنده‌كي جذاملينك ألنه ياپيشمايور. كندي اوتورديغي يايني اوزرينه آياق باصديرمايور. شيمدي آرتق پيغمبر بويله ياپوب طوروركن بر طاقم قبا صوفيلرك لاقيرديسنه باقيليرمي؟. آدم نه اوله‌جق الله ايسته‌مزسه بر شي چيك اولماز، ديمه‌لرينه قولاق آصيليرمي؟. اصلا!

خسته‌لق كندي كندينه دوروب دوروركن انسانه كلمزيا. البته سن كندك سبب اولورسك ده الله‌ده سكا جزا اوله‌رق او خسته‌لق قوردلريني، او خسته‌لق ميقروبلريني اوزريكه مسلط ايدر. خسته‌لغي ويرن‌ده، باشقه‌سنه كچيرن‌ده ينه الله‌در. بوندن نه چيقار. افنديمز ديكر بر حديث شريفنده شويله بيوريور: «بر مملكتده طاعون چيقديغني ايشيديرسه‌كز اورايه كيرمه‌يكز. شايد بولنديغكز مملكتده چيقمش ايسه قاچمق صورتيله او مملكتدن خارجه چيقمايكز.» دقت ايديورميسكز، بو نه مهم بر شي‌در. افنديمز خسته‌لق چيقان يره كيتمه‌يكز ديور. عجبا نه‌دن؟. ديمك كه اورايه كيدرسه خسته‌لق ميقروبي آلمق احتمالي وارده اوندن. صوكره بولونديغكز يرده خسته‌لق چيقارسه

اورادن باشقه يره قاچوب كيتمه‌يكز ديور. عجبا بو نه‌دن؟ نه‌دن اوله‌جق بلكه سن بولنديغك يرده بر خسته‌لق ميقروبي آلدك؛ اگر اويله‌جه كيده‌جك اولورسه‌ك كيتديكك يرلرده‌ده او خسته‌لغي كوتوره‌جكسك، اورايي‌ده بولاشديره‌جقسك! أي، هر حالده كيتمك لازمسه نه ياپملي؟. اونك‌ده چاره‌سي وار. پيغمبر افنديمز نه اولورسه اولسون الا كه كيتمه‌يكز ديمه‌يور. قاچاق صورتيله كيتمه‌يكز ديور. هاني بوكون قرانتنه ديديلن بر قوروننه اصولي واريا. ايشته پيغمبر افنديمز اونك اساسني تا او زماندن قورمشدر. اويله ايسه بويله بر خسته‌لق زماننده نه ياپه‌جغز. آشيلانمق لازمسه همان هيچ وقت فوت ايتمه‌دن آشيلانيرسكز. قرانتنه بكله‌مك، ديزنفكته اولمق لازمسه بكلرسكز. ديزنفكته اولورسكز. ايشته بونلر هپ خسته‌لغه ياقالانمامق ايچون اولدن لازم اولان تدبيرلردر. بونلره چوق دقت ايديكز.

اولوريا، هر ناصلسه انسان كنديني قورويامامش‌ده خسته اولمش. اوزمان نه ياپملي؟. اوزمان نه ياپه‌جغمزي ده پيغمبر افنديمز بزه بيلديرمشدر. باقكز نه ديور: «الله هانكي خسته‌لغي ويرمشسه مطلقا آنك علاجني ده ويرمشدر. اي اللهك قوللري تداوي اولوكز. درديكزك درمانه باقيكز. چونكه جناب حق هيچ بر خسته‌لق ويرمه‌مشدر كه آنك دواسني‌ده ويرمش اولماسين. هر خسته‌لغه بر دواء بر علاج واردر. يالكز بر خسته‌لغك علاجي يوقدر: «اوده ايوجه اختيارلق‌در.»

شيمدي آكلاديكزمي نه ياپمق لازم ايمش؟..

خسته‌لانير خسته‌لانماز، هكيمه‌مي كيده‌جكسكز؟. كيمه كيده‌جكسكز؟ كيمه كيتمك لازمسه همان كيدوب او خسته‌لقدن أيي آكلايان بريني بولوب

علاجنی آلمالیسکز . حکیمك ویردیکی علاجی آلمامق یاپمایکز . حکیمك نصیحتنی طوتك ، ویره‌جکی علاجی‌ده ایچك ! قلبکزه قوت ویره‌جك نه‌وارسه اونلری‌ده یاپك . أیی بیلدیککز تمیز قلبلی بر ذاته اوقوتمق ارزو ایدرسه‌کز اونی‌ده یاپك . فقط بر طاقم افسونجیلره‌ده قاپیلمایك . اوندن صوکره قلبکزه وسوسه وتردد کتیرمه‌یك والله‌ه متوکل اولوك .

صاقین ها بو دیدکلریمی یاپمادن کور کورینه توکل ایدوب‌ده اوتورمایك !

اون آلتنجی درس

توکل

س — مسلمانلق بزه توکل ایله امر ایدیبورمی ؟

ج — أوت توکل ایله امر ایدیور ؛ توکل ایدیکز ؛ الله‌ه متوکل اولیکز دیور .

س — مسلمانلغك امر ایلدیکی توکل نه‌در ؟

ج — مسلمانلغك امر ایلدیکی توکل ؛ مقصده ایریشمك ایچون یاپیشیلمسی لازم اولان سببلرك هپسنه یاپشدقدن واایشی یولنه قویدقدن صکره الله‌ه اعتماد ایتمکدر. آرتق بنم ایچون باشقه یاپه‌جق برشی قالمدی بو سببلرله ایشمك حصوله کلمسی ایچون سکا اعتماد ایدیورم ، سکا کوکه‌نیوردم دیمکدر .

س — بونی برآز دها آچیق سویلرمیسکز ؟

ج — پك اعلا ، برآز دها آچایم : سوز تمثیلی برخسته وار . خسته‌نك ایی اولمسنی ایسته‌یورم. بومقصده ایریشمك ایچون نه‌لازم . خسته‌لنی آکلامق واو خسته‌لغك علاجی نه‌ایسه اونلری یاپمق . بونك ایچون دوقتوره، او خسته‌لقدن

آكلايان برينه كيده‌رم ، علاجلر آليرم . اونك ايي اولمسی ايچون نه لازمسه هپسنی ـ أليمدن كلديكی قدر ـ ياپارو ياپديريرم ، اوندن صوكره‌ده بو علاجلرك كافی كله‌جكی حقنده جناب اللهه اعتماد ايده‌رم . اللهه متوكل اولورم .

س — چوق كوزه‌ل . فقط باشقه بر مثال دها سويله‌يه بيليرميسكز ؟

ج — أوت سويله‌رم: عسكرز ، دوشمانی مغلوب ايله‌مك قصد ايديورز . بو مقصديمزه ايريشمك ايچون اولجه دوشمانك نه‌چشيد قوتی وارسه بزده اوكا كوره حاضرلانيرز . سپرلريمزی استحكاملريمزی ياپارز . ياپابيله‌جكمز نه وارسه اونلری ده تماماً ياپار و حاضر اولورز . ايشمزی كوزلجه يولنه قوروز . بزم ياپابيله‌جكمز برشی قالماز . اوندن صوكره‌ده اللهه توكل ايده‌رز . بوندن صوكره‌سنی اللهه براقير و دوشمانه بهمه‌حال غالب كلمك خصوصنده اللهه اعتماد ايدرز . اللهك ياردميله دوشمانی أزه‌جكمزه مطمئن اولورز . وسوسه و تردده دوشمه‌يه‌رك دوشمانه هجوم ايده‌رز .

س ـ اويله ايسه شمدی قيصه‌جه توكل نه ديمك اولور ؟

ج ـ توكل ؛ بر ايشك اولمسی ايچون نه لازمسه هپسنه

ياپيشدقدن ، و كوجی يتديكی قدر امك صرف ايتدكدن صوكره كريسنی اللهه براقمق ، او سببلرله او ايشك اوله‌جغنه دائر اللهه اعتماد ايتمكدر . ايشته هر مسلمانك مأمور اولديغی توكل بودر .

ايضاح . — عسكر اولادلرم! بزده هر ناصلسه يا كليش آكلاشيلمش بعض مسئله‌لر واردر . ايشته « توكل » ده اونلردن‌در . مثلا بعض آداملر اويله ظن ايدرلركه : اللهه متوكل اولمق ديمك چاليشمايی براقه‌رق تنبل و مسكين اوتورمق ، رزقم آياغمه كلسين دی‌يه بكله‌مكدر . هانی « آرمود پيش آغزيمه دوش » كبی . حال بوكه ديننزده بويله برشی يوقدر . دينمزك بزه امر ايتديكی « توكل » بويله دكل‌در . بزم دينمز ، بزم كتابمز اويله قورو بر توكلی امر ايتمز . دينمزك ، كتابمزك بزه امر ايتديكی شودر : اولا ياپاجغمز برشيئی دوشونوب طاشينه‌جغز . اسبابنه ياپيشه‌جغز . ياپيله‌جق نه وارسه هپسنی ياپاجغز . كوجمزی ، قوتمزی صرف ايده‌جكز . ادم عقللی چاليشه‌جغز . اوندن صوكره‌ده « ايشته سببلرينه ياپيشدم آرتق بو سببلرله بو ايش اولور » ديوب اللهه متوكل اولاجغز . اللهه اعتماد ايده‌جكز ، اوندن دونميوب ثبات ايده‌جكز . ايشته توكل بودر . يعنی كوجنك يتديكی قدر بوتون سببلرينه ياپيشدقدن صوكره اللهه اعتماد ايتمك ، كوجنك يتديكی قدر قوتنی صرف ايتدكدن صوكره كريسنی اللهه براقمقدر . شيمدی بونی مثال ايله ايضاح ايده‌يم :

تارلادن أيی أكين آلمق ايسته‌يورسكز . بونك ايچون نه‌ياپمالی‌در . اولجه تارلايی كوزلجه تيمار ايدرسكز . كوبره‌می ، ناطاس‌می لازم ، نه لازمسه هپسنی وقتنده ياپارسكز . صوكره كوزل و تميز بر تخم بولور ،

تام موسمنده تارلایی سورر ، دوزلر تخمی آتارسکز . صیغیر صیپا کیرمه‌سین ، سیل کلوب کتورمه‌سین ایچون نه لازمسه اونی ده یاپارسکز. آرتق بوتون بوسبیلره ، پشدقدن صوکره کریسنی جناب اللهه براقیرسکز. بن امکمی صرف ایتدم؛ یاپه‌جق برشیئم قالمدی . بوندن صکره‌سینی ده اللهه اصمارلادم . اوایسترسه ارتق اولور دیمکدر . بوقدر امك چکدم، هرحالده اوله‌جق دی‌یه‌مزسکز . چونکه اوتخمی بیتیروب بوبوده‌جك اولان سز دکلسکز . او تخمی بزم دفنه‌قادر اولامایه‌جغمز آفاتلردن محافظه ایدن ، فیلیزلندیرن ، باشاقلاندیران ، قات قات آرتیران جناب اللّه‌در . بو جهتده اوکا متوکل اولورسکز . شیمدی سزك یاپه‌جغکز بر شی قالمدی . کری طرفی‌ده اللهه قالمشدر . ایته‌دیککز اولاجغنه دائر اللهه اعتماد ایدرسکز . صوکره اکین چیقار ، بویلانیر ، یبانی حیوانلردن ، قوردلردن ، قوشلردن خرسزلردن قورومق ایچون نه لازمسه اونلری‌ده یاپارسکز . صوکره بیچر ، دمت یاپار . خرمانه ییغار، دوور ، صاوورور ، انباره قورسکز . بوراده‌ده سزك یاپاجغکز بو قدردر . بوندن صوکره ینه اللهه توکل‌در . ایشته بوندن صوکره بر شی اولورسه اوزمان «ای نه یاپالم قدر بویله ایمش» دیرسکز . یوقسه تارلایه باقما ، تیمارینی ویرمه صوکره‌ده « آدم سنده انسان برآزده اللهه متوکل اولملی‌در ، قدرده وارسه قاشیغکه چیقار » دی . هیچ بویله شی اولورمی ؟ بویله‌دوشونمك، توکلی بویله آکلامق چوق یاکلیش برشی‌در. اکر بویله اولسه‌یدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز ، اللهه متوکل اولورده یرنده راحت‌راحت اوطورروردی . حالبوکه بویله‌می یاپدیلر؟. برمسلمان ایچون الك بویوك نمونه پیغمبری‌در ، دکلمی ؟ باقکز پیغمبر افندیمز خندق محاربه‌سنده ناصل یاپدیلر :

افندیمز کفارك مدینه‌یه هجوم ایده‌جکلرینی خبر آلنجه اصحابنی طوپلایوب اونلرله قونوشدی . اونلرك‌ده فکرلرینی صوردی . هربری برفکر سویله‌دیلر . سلمان فارسی‌نامنده بر صحابه واردی . اودیدی‌که : یا رسول‌الله مدینه‌نك اطرافنه خندق قازالم . پیغمبریمزده موافق بولدی . باشلادیلر خندق قازمایه . صحابه‌لرله برابر افندیمزده قازمایی ، کوره‌کی ، کولنکی ألنه آلوب خندق قازدی . مبارك صیرتلرینه طوپراق آلوب طاشیدی . حتی صحابه‌لرك چیقارامدقلری طاشلری افندیمز پارچه پارچه ایدوب یرندن قوپاریوردی . حضرت پیغمبر افندیمز خندق قازیلیر ایکن او قدر مشغول اولدیلرکه برکون نمازی بیله وقتنده قیله‌مادیلر . وقضایه براقدیلر . خندقك آنی قازیلامایان بریری واردی، اورادن دشمنك کچه‌بیلمسی عقله کلیوردی . اوراده پیغمبر افندیمز بالذات کندیلری نوبت بکله‌دیلر . نوبت کیجه‌سی پك زیاده صغوق اولدیغی حالده اوکاده کوکس کردیلر ، اوکاده تحمل ایتدیلر. بو غزاده بوتون نوبت بکله‌دی ، قره‌غول کزدی . بونلری یاپدقدن صوکره‌ده سجده‌یه قپانوب اللهنه یالواردی ، دعا ونیازده بولوندی . دشمن کلوب اوغراشدی، اوغراشدی، برایش یاپامادن دفع اولوب کیتدی. شیمدی بزه بو ، بویوك بر درس‌در . اللهك الك سوکیلی پیغمبری ایکن « آدم الله آنی یاپار ، الله بزه یاردیم ایدر . قدر نه ایسه اویله اولور، اللهه توکل ایدوب اوتورالم » دیه‌بورده ألنه قازما کورك آلارق خندق قازیور ، سپر قازیور، استحکام یاپیور، صیرتنده قوم طاشیور، نوبت بکله‌یور ، قره‌غول ودوریه کزیور . اولا بونلری یاپار اوندن صوکره‌ده سجده‌یه قپانیر ، اللهنه دعا ایدر . « یارب ! وعد بیوردیغك نصرتی، مظفریتی احسان ایله » دیر وآرتق اللهه متوکل اولویور . اکر

جناب حقه توکل دیمك ؛ ایشی کوجی براقمق ، رزقی، قوتی ، راحت وسعادتی تنبللکله بکله‌مك ، چالیشما یرینه دعا ونیازده بولونمق معناسنه اولسه‌یدی عجبا پیغمبر افندیمز بونجه زحمتلره قاتلانیرلرمی ایدی .

حضرت پیغمبرافندیمزه برکون بربدوی کلمش، صلی الله علیه وسلم افندیمز « دوه‌کی نه‌یاپدك » دی‌یه بدوی‌یه‌صورمش « اللهه توکل‌ایدوب اووایه براقدم » دیمش . بونك اوزرینه افندیمز « اوکجه کوستکله صوکره توکل ایت . » بیورمشلر .

ایشته توکل بویله اوله‌جقدر . مادی ومعنوی بوتون سببلرینه یاپشیر واوندن صوکره ده اللهه متوکل اولور ، اللهه اعتماد ایدرك ایشلك عاقبتنی بکلرسکز. یوقسه اویله سببنه یاپشمایوب‌ده قورو قوری‌یه اللهه توکل‌ایتمك، بکله‌مکله ویاخود دعا ونیاز ایله ایش کورمیه چالیشمق توکل دکل‌در . اسلامی بیلمه‌مکدر . ایشکزی صاغلام طوتکزده اوندن صوکره اللهه توکل ایدیکز .

برده بویله یولیله چالیشدقدن صوکره اللهه متوکل اولمق انسانك قلبنه قوت ویرر. اللهه توکل اولمیان برانسان نه‌قدر چالیشیرسه، نه‌قدر سببنه یاپیشیرسه ینه وسوسه‌لی اولور . جسارتسز اولور . اونك ایچون برایشه‌ده آتیله‌ماز. عجبا شویله‌می اولور ، بویله‌می اولور دیرکن وقت کچیریر ، زمان غائب ایدر . فقط یولیله اللهه توکل ایدن برانسانك قلبی چوق قوتلی اولور . هرتهلکه‌یه قارشی دورابیلیر .

مثلا برعسکری دوشونکز: بوعسکر، کوزل تعلیم‌وتربیه کورمش، حرب ایتمسنی اوکرنمش ؛ کوجی یتدیکی قدر حاضرلانمش . دوشمانه قارشی قویمق ایچون نه‌لازمسه اوکجه‌دن اونلرك هپسنی حاضرلامش . اللهه‌ده ایچه بل باغلامش ، « ایشته بن کوجمی قوتمی صرف ایتدم

بوحاضرلقله جناب حق‌بزی موفق ایده‌جکدر » دیمش و« الله، الله » دیوب دوشمانه هجوم ایتمش . شمدی بونك قارشیسنده کیم دوره‌بیلیر؟. قابل دکل، بوقهرمان عسکرك اوکونه کیمسه طوراماز. چونکه اوکجه آدم عقللی حاضرلانمش. صوکره اللهه بل باغلامش وقلبنی قوتلندیرمش. مادی قوتی وار ، معنوی قوتی‌ده وار . قدره ایمانی‌ده وار . آرتق بونك اوکنه‌می طورولور ؟. فقط ، قلبنی اللهه باغلامازسه دائما وسوسه‌یه دوشر ، اوهامه قاپیلیر . « عجبا شویله‌می اولور ، عجبا بویله‌می اولور ؟ حاضرلاندق اما بو قوتمزله ایشی کوره‌بیلیرمی یز ، کوره‌منمی‌یز ؟ » دییه‌تردد ایدرکن بر ایش‌ده کوره‌من .

سوزك قیصه‌سی ، یولیله یاپیلان توکل، قلبه قوت ویرر ، کوکلی فرحلاندیرر ، جسارتی آرتیرر .

* * *

حضرت پیغمبرافندیمزك مبارك سوزلرندن :

١) اکیکز، بیچیکز ؛ زیرا اکوب بیچمك یك ایی برایشدر . قوردلرك ، قوشلرك ، نسلطنی منع ایتمك ایچین قورقولقلری چوقجه یاپیکز .

٢) رزقکزك اسبابنه یاپشمایه‌رق اوتوروب‌ده «یاربی ! بنی مرزوقه ایت ، بکا رزقمی ویر» دیمه‌یلك. زیرا کوریورسکز کوکدن نه آلتون یاغار ، نه‌ده کموش ..

٣) رزقک قیولری کلیدلیدر . اونلری آچه‌جق اناختار ، انسانلرك چالیشملریدر ....

اون برنجی درس

چالیشمق

تجارت ، زراعت ، صنعت

س — مسلمانلق دنیا ایچون چالیشمقله امر ایدیورمی ؟

ج — اوت ، مسلمانلق هم دنیا ایچون ، هم آخرت ایچون چالیشمقله امر ایدییور .

س — اویله ایسه مسلمانلقده چالیشمق نه‌در ؟

ج — کندیسنه ، اهل وعیالنه ، وطننه وملتنه فایدالی اولمق ایچون چالیشوب پاره قازانمق هر مسلمانك اوزرینه فرض‌در .

س — بو بولده چالیشمانك فرض اولدیغنی نه‌دن بیلیورسك ؟

ج — جناب اللهك ، پیغمبر افندیمزك بزه ویردیکی امرلردن بیلیورم .

س — بو فرضی ایفا ایتمکده برعبادتمی‌در ؟

ج — أوت؛ کندیسنك ، اهل وعیالنك نفقه‌سی ایچون ، وطن وملتنه فایدالی اولمق ایچون ناموس دائره‌سنده پاره قازانمایه چالیشمق مسلمانلقده بویوك برعبادت صاییلیر .

س — نه‌دن بیلیورسك عبادت اولدیغنی ؟

ج — پیغمبر افندیمزك مبارك سوزلرندن بیلیورم .

س — اونلردن برینی سویلرمیسك ؟

ج — سویلرم . افندیمز بویوریورلرکه : « انسانك ایشله دیکی کناهلر ایچنده اویله‌لری واردرکه : اونلری اوروج ، نماز وحج کبی عبادتلر دکل ؛ آنجق معیشتی ورزقنی قازانمق اوغورنده چکیلن یورغونلقلر محو ایده‌بیلیر . » بورادنده آکلاشیلیرکه معیشتی ، یعنی دنیا وآخرتی معمور ایتمك ایچون چالیشمق بر عبادت‌در .

س — چالیشمق قاچ صورتله اولور ؟

ج — چالیشمانك تورلوسی اولور : آلیش ویریشله تجارت یاپمق ، زراعت ایتمك ، صنعت وهنر صاحبی اولمق .... بونلرك هپسی ده مقبول‌در . تجارتله ، زراعتله ، ألنده‌کی هنری ایله پاره قازانوب نفقه‌سنی چیقارمق وکیمسه‌یه محتاج اولمامایه چالیشمق هر مسلمانك اوزرینه فرض‌در . وبویله‌جه چالیشمق ، دیدیکم کبی ، برعبادتدر . بونکله برابر ألنده‌کی پاره‌یی کندی مملکتندن طیشاری‌یه چیقارمامایه چالیشمقده لازم‌در .

ایضاح — مسلمانلق انسانلری حیات آخرت ایچون چالیشمایه نه‌قدر سوق ایدیورسه، دنیا ایچون‌ده چالیشمقله اویله‌جه امر ایدیور. دنیاسز آخرت أله ایدیله‌میه‌جکنی ، دنیا آخرتك كوپریسی اولدیغنی سویله‌یور. جناب حق قرآن کریمده: « آخرت ایچون چالیشکز، فقط دنیـا كزی ده اونوتمایك ؛ یریوزینه داغیلك وجناب حقك تقدیر بویوردیغی رزقی آرایك ! » بیوریور . حضرت پیغمبر افندیمزده : « دنیا ایچون هیچ أولمیه‌جکمش کبی، آخرت ایچون‌ده یارین أوله‌جکمش کبی چالیشك .. ایچکزدن خیرلیسی دنیاسنی آخرتنه ، یاخود آخرتنی دنیاسنه فدا ایدن دکل‌در ، بلکه هرایکیسی ایچون‌ده چالیشان‌در.. » بویوریور .

بنـاءً علیه دینی بوتون برمسلمان هم آخرتنی ، هم ده دنیـاسنی معمور ایتمك ایچون چالیشیر. دینمز کندی نفقه‌سنی، چولوق چوجغنك نفقه‌سنی چیقارمق ، دیننه ، ملتنه ، وطننه ودولتنه فایدالی اولمق ایچون چالیشوب پاره قازانمایی هرمسلم اوزرینه فرض قیلمش، وبونی پك بویوك برعبادت صایمشدر. بونیتله حلالندن مال قازانمق، الله یولنده جهاد ایتمك قدر خیرلیدر . حضرت پیغمبر افندیمز : « اك فضیلتلی ایش حلالندن مال قازانمقدر . اهل وعیالنی حلال مال ایله انفـاق ایچون اوغراشانلر الله یولنده جهاد ایدنلر کبیدر . دنیالق ایچون ناموسیله چالیشانلر شهیدلر درجه‌سنده‌در » بویوریور . انسان ناموس دائره‌سنده چالیشدقدن صوکره نه‌قدرچالیشیرسه چالیشسون، نه درجه زنکین اولورسه اولسون، اللهك وپیغمبرك یاننده اونك قیمتی اودرجه آرتار . فقیرلکله انسان نه‌یاپابیلیر؟ .. برفقیر ، باشقه‌لرینك باشنه یوك اولمقدن باشـقه نه ایش کوره‌بیلیر ؟ . حالبوکه ناموسـلی بر زنکین

هر درلو خیری یاپار: هم کندیسنه ، هم عائله‌سنه ، هم وطن ومملکتنه خیرلی اولور . ملتنك یوکسـلمسی ایچون چوق فایدالی ایشـلر کوره‌بیلیر . انسـان بو زمانده پاره‌سز هیچ بر ایش کوره‌مز . پاره اولمادقجه نه دینی محافظه ایده‌بیلیر، نه ناموسی ، نه‌ده دنیاسنی! هیچ برینی قورویاماز . ایی و ناموسلی انسانلر ایچون پاره ، مال چوق ایی بر شی اولدیغنی پیغمبریمز خبر ویرمشـدر . بناءً علیه چالیشوب پاره قازانمق اوزریمزه فرض، تنبللك ایسه حرامدر . جناب پیغمبر افندیمز برکون صحابه‌لریله برلکده اوطورورلرمش . باقمشلرکه بر کنج باباییکیت ارکندن قالقمش، چالیشیور . اصحاب کرامدن بعضیسی « نه اولوردی شو دلیقانلی‌نك چالیشماسی الله یولنده اولسه‌یدی ،یعنی اللهه عبادت ایتسه‌یدی» دیمشـلر . علیه الصلاة والسلام افندیمزده بویورمشلرکه : « بو سوزی سـویله‌مه‌یك . اکر بو کنج باشـقه‌لرینه محتاج اولمامق ایچون چالیشیورسه الله یولنده چالیشیور دیمکدر ، چالیشماسی عبادت‌در . چالیشامایاجق بر درجه‌یه کلمش اولان ابوینی ایچون چالیشه‌رق اونلری بسله‌یور، اونلره باقیورسه ینه الله ایچون چالیشیور. یوق بویله‌دکل‌ده، ثروت وسامان قازانه‌رق اوته‌کنه بریکنه چالیم صاتمق ایچون اوغراشیورسه شیطان یولنده چالیشیور دیمکدر . »

علیه الصلاة والسلام افندیمزك شو بویوك سوزلرندن آکلایورزکه ثروت قازانمق ، قازانان آدمك نیتنه باغلیدر. نیتی خیر ایسه عبادتدر ، ثواب قازانیر . مشروع اولمیان یرلره صرف ایتمك ویاخود عباداللهه چالیم صاتمق ، اونلره ظلم ایتمك نیتیله مال قازانیورسه کناه قازانمش اولور. ذاتاً هرایش بویله‌در ، نیته کوره دکیشیر. شیمدی آکلاشـیلدی‌یا ، دنیاده مال وپاره قازانمق اوزریمزه فرض‌در . اویله ایسه چالیشوب‌ده

بوفرضی یرینه کتیرمین تنبللر کناهکار انسانلردر . انسان هم کندی راحتنی تأمین ایتمك ، هم ده کناهدن قورتولمق ایچون هرحالده چالیشوب برایشه یاپشمالیدر . برده شونی قفاکزه ایجه قویکزکه دنیاده کیمك أمکی چوق ایسه نصیبی‌ده چوق‌در . کیمك امکی از ایسه نصیبی‌ده آزدر . الله تعالی حضرتلری هرکسك رزقنی چالیشماسنه کوره ویرر . بو اساسی بزه تعلیم ایدوب اوکره‌دن‌ده دینمزدر. باقیکز پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز نه‌بیوریور : « رزق قپوسی ، عرش اعلادن یرك آلتنه قدر آچیق‌در . بونده اصلا شبهه یوق‌در . الله تعالی حضرتلری هرقولنی چالیشمسی قدر رزقلندیرر . »

تجارت — چالیشمق دورلو دورلو اولور . مثلا تجارت ایدر پاره قازانیرسکز . هانکی ملتده تجارت ، زراعت ، صنعت ایلری کیتمش ایسه او ملت یوکسلمش‌در. شهرلری، کویلری معمور و آبادان، اهالیسی زنکین اولمش‌در . دینمز تجارتی چوق مدح ایتمشدر . حضرت پیغمبر افندیمز « رزقك اونده طقوزی تجارتده‌در » بیورمشلردر . دوغرو وامنیتلی اولان وحیله‌کار اولمیان برتاجرك مرتبه‌سی شهید مرتبه‌سی‌در. الله اویله اولان تاجرلری چوق سه‌ور واونلردن راضی اولور . پیغمبر افندیمز بیوریورلرکه: «خلقك محتاج اولدیغی شیلری چارشو وپازاره، صاتمق اوزره، کتیرنلر الله یولنده جهاد ایتمش کبی‌در.. خلقك محتاج اولدیغی شیلری احتکار ایدنلر مردوددر ؛ الله و پیغمبر اومقوله آدملردن اوزاقدر ... »

الحاصل تجارت ایی برشی‌در . انسان تجارت یاپمقله هم کندی نفقه‌سنی چیقاریر، هم‌ده باشقه‌لرینه یاردیم ایتمش اولور. تجارتده دقت ایدیله‌جك شی ؛ حیله یاپمامق ، آلداتمامق و یالان سویله‌مه‌مکدر . تجارته بونلر کیررسه اونك برکتی قالماز. برده تجارتده قورقاق اولمامق

لازمدر . علیه‌الصلاة والسلام افندیمز : « جسور تاجر قازانیر ، قورقاق تاجر ایسه قازانمقدن محروم اولور . » بیورمشلردر . تجارت ایشنده انسان جسور اولورسه قازانیر . شوقدرکه زمانه کوره تجارت اصوللری نه‌ایسه اونلری‌ده هرحالده اوکره‌نیورملی‌در. چونکه بوکون تجارتده یکی یکی اصوللر وار . بونلر اوکره‌نیلمزسه انسان قازاناماز . بلکه‌ده چوق ضرر ایدر .

زراعت . — زراعت ده چوق برکتلی برشی در . فقط اویله کوره‌نه‌که ، عادته صاپلانوب قالمامل‌ی‌در. بوکون زراعت اصوللری چوق دکیشمش‌در. کوندن کونه‌ده دکیشمکده‌در. انسان زراعتده‌کی یکیلکلری اوکرنمزوددده‌سندن کوردیکی صاپانك قوروغنی براقمازسه صوکره هیچ برشی قازاناماز. باقیکز پیغمبرافندیمز نه بیورمشلر: «أکیکز، بیچکز، زراعتله مشغول اولیکز ؛ زیرا زراعت مبارك بر ایش‌در . قوردلرك قوشلرك تسلطنی منع ایچون بوستان قورقولقلرینی چوقچه یاپیکز ! »

دقت ایدییورمیسکز؟ افندیمز بزی یالکز زراعته تشویق ایتمه‌یور. زراعت ایله آلاجغمز حاصلاتی محو ایتمه‌مك ، حاصلاتی زیاده آلمق ایچون لازم کلن معقول یوللردن کیتمه‌مزی‌ده امر ایدییور. شوحالده بوزمانده زراعت وتجارتمزك زیاده‌لشمسی وتارلادن فضله محصول آلنمسی نیه باغلی ایسه اونلری یاپمق‌ده لازم‌در . اوراق وخرمان ماکنه‌لری وسائر ماکنه‌لرکبی نه‌لرچیقمش ایسه اونلری آلمالیدر . بابامزدن بویله کوردك بویله کیده‌جکز دیمه‌مه‌لیدر. بویله دیینلر دنیاده راحت یاشایامازلر. عالم ماکنه‌لرله أکوب بیچرکن ، بیکلرجه آدمك کونلرجه چالیشه‌رق یاپه‌بیله‌جکلری بر ایشی ماکنه ایله برقاچ ساعتده یاپارکن بز حالا اسکی بیلدیکمزده کیدرسه‌ك وای باشمزه کله‌جکه ! ملتلر ناصل چالیشیورسه

بزده اويله چاليشمالي يز . طوپراقلريمزي بوش براقاملي يز . موسمه كوره نه بيترسه اوني اكملي يز . فقط صاقين‌ها تارلالرده وباغچه‌لرده بربريكزك حدودينه تجاوز ايتمه‌يك ، آك قاقمايك . بو ، چوق كوتو بر عادتدر. كوناهي‌ده بويوكدر .

صنعت — بزي قورتاره‌جق شيلردن بري‌ده صنعتدر ؛ هنردر. پيغمبريمز عليه‌الصلاة والسلام افنديمز : « قازانجك اك ايسي، اك حلالي انسانك كندي ألنك امكي‌در. الله‌تعالى حضرتلري هنرصاحبلريني‌سوه‌ر» بيورمشلردر. پيغمبريمز بومبارك سوزلريله بزي صنعته، هنرصاحبي‌اولمايه تشويق ايديور . فقط كيمك قولاغنه كيرمش. انسانك ألنده برهنري اولورسه دنياده صيقنتي چكمز . وقتيله بزده‌ده زمانه كوره برطاقم هنرلروارمش ، كندمزه لازم اولان شيلري كنديمزياپارمشز. نه‌يازيق كه بوكون هرشيمزي باشقه ملتلرياپيورده بزده پاره‌لريمزي اونلره‌ويروب بوكسك فيأتلرله اونلردن آليورز . بوكون اكمكه‌دن ايلكه قدر نه وارسه هپسني‌باشقه ملتلرياپيوروبزه صاتيور. «ايل ياپسون بن قوللانايم» ديمكله انسان ياشايابيليرمي؟. البسه‌كي باشقه‌لري طوقوسون، قوللانديغك سلاحي‌باشقه‌لري‌ياپوب صاتسين‌ده صوكره بن ياشاياجغم‌دي . بويله‌شي مي اولور هيچ ! بويله‌لكله بو زمانده انسان ياشايه‌ماز . بوني ايي بيله‌لم‌ده چوجقلريمزي هنر صاحبي ياپمايه چاليشالم . حضرت على افنديمزك چوق بويوك برسوزي وار : « چوجقلريكزي كندي بولونديغكز زماندن باشقه بر زمان ايچون حاضرلايك ، اوكا كوره تعليم ايدوب اوكره‌تك . چونكه اونلرسزك بولونديغكز زماندن‌باشقه برزمان‌ايچون ياراديلمشلردر. » بويوريور.دوشونكز، بونه بويوك برسوزدر. انسان زمانه كوره حاضرلانمازسه ياشاياماز . بردميرجي ، بر قوندوره‌جي

ده‌ده‌سندن كورديكي كبي كيدر وصنعتني كوندن كونه ايلرلتمزسه‌مشتري بوله‌بيليرمي؟مثلاده‌ده‌سنك‌زماننده‌پاپوش كه‌بيليردي، شيمدي‌ايسه‌فوطين كه‌ييليور ، همده كوندن كونه بيچيمي دكيشيور . پيغمبر افنديمز هنر صاحبلرينه « ياپديغكي بكنديرر ، هنربكي عالمه سه‌وديرر» بيورمشلردر . بوناصل اولور ؟ ياپديغني هركسك بكنه‌جكي كبي ياپارسه اولوردكلمي؟. بوني ياپمق ايچون‌ده زمانه كوره هنر صاحبي اولمليدر .

سوزك خلاصه‌سي چاليشمق، تجارتي، زراعتي ايلري كوتورمك، هنر صاحبي اولوب باشقه ملتلره محتاج اولمامق هرمسلمانك اوزرينه لازمدر. بوني‌ده بويله‌جه بيلملي‌در. تجارته كيتمه‌ين ، زراعت ياپمايان، هنر صاحبي اولمايان انسانلردن الله‌ده راضي‌اولماز، پيغمبرده‌خوشلانماز. بويله آدملر نه دنياده ، نه‌ده آخرتده راحت يوزي كوره‌مز . اوكا كوره دوشونك‌ده قهوه‌لرده تنبل تنبل اوطورمايك ! داما ، طاولا واسقانبيل باشنده قيمتلي وقتلريكزي أولدورمه‌يكز .

صوكره دقت ايده‌جككز برشي دها واردر. أليكزه كچن پاره‌يي مملكتمزده براقمايه صوك درجه غيرت ايديكز . بوچوق مهم بر مسئله‌در . ديكله‌يكزده سزه بر حكايه آكلاته‌يم :

مصرده اوتوران بر اختيار انكليز قادينى بركون اوشاغنه‌برانكليز ليراسي ويرر . « فلان مغازه‌يه كيت برطوپ بز كتير » دير . اوشاق او مغازه‌يه ليتمه‌يوب برچوق دكانلري طولاشير . سوزده دها اوجوز آلاجق‌ده مادامك كوزينه كيره‌جك . نهايت مادامك ايسته‌ديكي بزي برفرانسز مغازه‌سندن آلير . همده يكرمي بش غروش نقصانه آلير . يكرمي بش غروش كارايتدي دكلمي ؟ بونك ايچون سوينير، مادامك كوزينه كيره‌جكني اميد ايدر. آلديغي بزطوپني كري قالان يكرمي‌بش

غروش ایله برابر مادامه کتیروب ویرر. هم مادامك ایسته‌دیکی برطوب
بز کلدی ، هم‌ده یکرمی بش غروش . بونی کورونجه مادام بزی
نره‌دن آلدك دیر . اوشاق ، ایسته‌دیککز بزی برفرانسز مغازه‌سنده
دها اوجوز بولدم‌ده اورادن آلدم دیر. بونك اوزرینه مادام حدتله‌نیر.
ایواه بنم پاره‌می سوقاغه آتدك . کوتوروب برفرانسزه ویردك دیر. بو
بز اسکیر کیدر، لکن (بنم دیدیکم مغازه‌دن آلیرسه‌ك) پاره وطنمزده
قالیر همان کیت‌ده بوبزی صاحبنه ویر سکا تعریف ایتدیکم مغازه‌دن
آل‌ویرداها بویله خلطایتمه دیر. مکر اومغازده انکلیز مغازه‌سی ایمش.
انکلیز چوجقلری بش یاشنه کیرنجه انکلیزپاره‌سی خارجه چیقماز ، درسنی
ویررلرمش . شیمدی سز بو مادامك حکایه‌سندن حصه آلیکز .
پاره کزی باشقه ملتلره ویرمه‌یکز. چوجقلریکزی‌ده اوکا کوره تربیه
ایدیکز . ایشته مملکته اك بویوك خدمت !

اوننسکزنجی درس

مذهب ومذهب اماملری

س — هانکی دین‌دن‌سکز ؟

ج — الحمدلله مسلمانم ، دینم ، اسلام دینی‌در .

س — پیغمبرك کیمدر ؟

ج — حضرت محمد صلی الله علیه وسلم‌در .

س — اعتقادده مذهبك نه‌در ؟

ج — اهل سنت مذهبی‌در .

س — اهل سنت نه دیمکدر ؟

ج — حضرت پیغمبر افندیمزك وصحابه‌لرینك کیتدیکی یولی طوتانلر دیمکدر. بن‌ده کیتدیکم یول ، اونلرك یولی‌در.

س — بومذهبك اولولری کیملردر ؟

ج — امام ماتریدی حضرتلریله امام اشعری‌در .

س — ماتریدینك اسمی نه‌در ؟

ج — محمددر .

س — نره‌لی‌در ؟

ج — سمرقندلی‌در .

س — نه‌زمان طوغمش ونه‌زمان وفات ایتمشدر ؟

ج ــ ایکیوز سکسان تاریخنده دوغمش اوچیوز اوتوز آلتی‌ده وفات ایتمشدر .

س — امام اشعرینك اسمی نه‌در ؟

ج — علی بن اسماعیل‌در .

س — نره‌لی‌در ؟

ج ــ بصره‌لیدر .

س — نه زمان طوغمش ونه زمان وفات ایتمشدر ؟

ج ــ ایکیوز تاریخنده دوغمش، اوچیوز یکرمی‌دورت تاریخنده وفات ایتمشدر .

س — بزم عقائدده امامز هانکیسی‌در ؟.

ج ــ امام ماتریدی‌در . بز اونك پشیندن کیدیورز .

س — عملده مذهبمز نه‌در ؟

ج — حنفی مذهبیدر .

س — بومذهبك صاحبی کیمدر ؟

ج — امام اعظم ابوحنیفه حضرتلری‌در .

س — امام اعظمك آدی نه‌در ؟

ج -- نعمان‌در ؟

س ــ باباسنك آدی نه‌در ؟

ج — ثابت‌در .

س — نه زمان دوغمش ونه زمان وفات ایتمشدر ؟

ج ــ سکسان تاریخنده وکوفه شهرنده دوغدی . یوز اللی تاریخنده بغدادده وفات ایتدی .

س — بوندن باشقه قاچ مذهب واردر ؟

ج ــ بللی باشلی اوچ بویوك مذهب دها واردر .

س — اونلر نه‌در ؟

ج ــ مالکی ، شافعی ، حنبلی مذهبلریدر .

س — شیمدی بزم مذهبمز هانکیسی‌در ؟

ج — مذهبمز حنفی‌در ؛ بزه حنفی دیرلر . آبدستمزی، نمازمزی وهرعبادتمزی امام اعظمك بیلدیردیکی کبی یاپارز. اوندن خارجه چیقمایز .

ایضاح — قرآن وحدیثدن اعتقادات ، عبادات وسائر شیلره دائر دوغرو حکملر چیقارمش اولان عالملره « امام » و « مجتهد » نامی ویریلیر . پیغمبر افندیمز آخرته ارتحال ایتدن صوکره بر طاقم باطل اعتقادلر اورته‌یه چیقمش . صوکره بعض بویوك عالملر اونلری چوروتمشلر وکندیلری مسلمانلغك صحیح ودوغرو اعتقادینی ، اصل مسلمانلغك نه دیمك اولدیغنی قرآن کریمدن وحدیث شریفدن آکلایارق هرطرفه‌یایمشلروبونی مدافعه ایتمشلر. بونلرك بویوکلرندن باشلیجه‌لری اما ابوالحسن الاشعری ایله امام ماتریدی حضرتلری‌در. بونلر قرآن کریم ایله حدیث شریفك کوستردیکی حق اعتقادی هرطرفه یایمق ایچون چوق چالیشمشلر مسلمانلرده بونلره تابع اولمشلر. امام اشعری

حضرتلری بصره‌لی اولدیغی جهتله شـام ، مصر ، مغرب کبی اسلام مملکتلرنده بولنانلر بونی کندیلرینه امام‌اولارق قبول ایتمشلر واونك سوزی خارجنه چیقمامشلردر .

ماتریدی حضرتلری سمرقندلی وتورك اولدیغی ایچون بودیارده بولنانلرده اونك دیدیکنی قبول ایتمشلردر. بوندن طولایی اهل سنت مذهبی ایکی قوله آیرلمشدر : اشعریلر ، ماتریدیلر .

اعتقاد خصوصنده بویله اولدیغی کبی، عبادت وسائره کبی عملده‌ده بو کون دورت بویوك مذهب واردر. اونلرده حنفی ، مالکی ، شافعی حنبلی مذهبلریدر. بزحنفی مذهبندنز. امامز، امام اعظم ابوحنیفه‌در. اسمی نعمان ، باباسنك اسمی ثابت‌در . امام اعظم افندیمز حضرتلری الك بویوك مجتهددر. دینك اساسنی ، مسلمانلغك روحنی ، قرآنی الك ایی آكلامش اولان اودر . بونك ایچون بز امام اعظم افندیمز ایله اونك یتشدیردیکی بویوكلرك سویله‌دكلرندن طیشاری چیقمایز. چونکه اونلر قرآن کریم ایله افندیمزك حدیثلرندن مسلمانلغك حکملرینی الك دوغرو اولارق بزه بیـان ایتمشـلردر . اوندن صکره کلن بوتون مسلمانلرده بو اماملرك ، بو بویوك مجتهدلرك سوزلرینی قبول ایتمشلر واونلر نه سویله‌مش ایسه اویله‌جه یاپمشلردر. مذهب اماملرینی بیلمك هرمسلمانه بورجدر .

ایکنجی قسم

اسلام عبادتی

اون‌طقوزنجی درس

مکلف
و
مکلف انسانلرك ایشلری

س — مکلف کیمه دیرلر ؟

ج — عاقل وبالغ اولان انسانلره دیرلر .

س — عاقل نه دیمكدر ؟

ج — عقللی ، عقلی باشنده انسان دیمكدر .

بالغ نه‌دیمكدر ؟

ج — کندینه کلمش، ارککلك ویاقادینلق حالنی کورمش دیمكدر .

س — انسان بلوغه قاچ یاشنده ایرر ؟. قاچنده کندینه کلیر ؟.

ج — آدمنه کوره . بعضیسی وارکه اون ایکی یاشنده بلوغه ایرر، کندینه کلیر؛ بعض آدم‌ده وارکه اون بش‌یاشنده ایرر. دها کیچ ایرنلرده بولنور .

س — بلوغه ایرن برآدمك ایشله‌دیکی ایش ایله بالغ اولمیانك ایشله‌دیکی ایش بربرندن فرقلی‌میدر ؟

ج — البته فرقلی‌در. بلوغه ایرن وعقلی‌ده باشنده اولان برانسان شریعت دائره‌سنده یورومه‌یه مجبوردر . یورمزسه مسئول اولور .

س — فرض نه‌یه ده‌نیر ؟

ج — الله‌تعالی حضرتلرینك یاپکز دی‌یه قطعی اوله‌رق امرایتدیکی شیلره ده‌نیر. نمازی قیلیکز، اوروجی طوتوکز، زکاتی‌ویریکز، کبی که‌بالغ اولمش برکیمسه‌یه نمازفرض اولور.

س -- فرض قاچ قسمدر ؟

ج — ایکی : فرض عین ، فرض کفایه . فرض عین هرمکلفك اوزرینه فرض اولاندر. بش وقت نماز، رمضان اوروجی ... کبی . فرض کفایه ، بعضیلری یاپنجه دیکرندن ساقط اولور . جنازه نمازی کبی .

س — فرضی ترك ایدن نه اولور ؟

ج — کناه ایشله‌مش اولور .

س — دین‌دن چیقارمی ؟

ج — خایر چیقماز . اکر فرض اولدیغنی انکار ایدرده «فرض دکل‌در» دیرسه اوزمان دیندن چیقار .

س — واجب نه‌در ؟

ج — اوده فرض کبی شریعتمزك صیقی برصورتده‌امر بیوردیغی شیلردر . شوقدرکه بونك حقنده‌کی امر فرض قدر قوتلی دکل‌در . بایرام‌نمازلری ، وتر نمازی کبی ...

س — سنت نه‌در ؟

ج — سنت ، فرض وواجبدن باشقه اوله‌رق حضرت پیغمبر افندیمزك هر دائم ایشله‌یوب پك آز ترك ایتدکلری شیلردر . بزبوکا سنت‌مؤکده دیرز . صباح نمازینك سنتی ، اوکله‌وآقشام‌نمازینك‌سنتلری، یاتسونك‌صوك‌سنتی، جمعه‌نك سنتلری ، تراویح نمازی ، اذان ، اقامت ، جماعت کبی .

س — حرام نه‌در ؟

ج — حرام ، جناب حقك صیقی وقطعی بر صورتده یاپمایکزدیدیکی‌شیلردر. «انسان‌أولدورمه‌یکز، زنا ایتمه‌یکز، ایچکی قوللانمایکز . خرسزلق ایتمه‌یکز ، یر یوزنده فساد چیقارمایکز...» کبی . برانسان بونلری‌یاپارسه چوق کناهکار اولور . بونلری انکار ایدن دیندن چیقار .

ایضاح — بزم دینمز اسلام دینی‌در . اسلام دینی انسانلره اوچ دورلوشی تکلیف‌ایدر. بونلرك بری‌اعتقاده ، اینانمایه دائراولان شی .

اونلری بورایه‌قدر کچن درسلریکزده کوردیکز. دیکری‌ده ایشلنمسی لازم اولان وایشلنمه‌مسی ایجاب ایدن شیلر. نماز قیلمق، اوروج طوتمق، خرسزلق ایتمه‌مك زنا یاپمامق کبی ...

دیکری‌ده اخلاقه عائد شیلر: یالان سویله‌مه‌مك، امانته خیانت ایتمه‌مك، میری مالی محافظه ایتمك وسائره کبی.

ایشته مسلمانلق انسانلری اعتقادینی دوزلتمك، اعتقاد ایدلمسی لازم اولان شیلری اعتقاد ایتمك، ایشلنمسی لازم اولان شیلری ایشله‌مك، ایی خویلی اولمق ایله مکلف طوتیور. فقط بو تکلیف نه زمان واقع اولور؟.. بر انسان همان دوغدیغی کوندن اعتباراً دین وشریعتك کوستردیکی کبی کیتمکله مکلفمیدر؟. او کوندن اعتباراً یاپدیغی ایشلردن مسئول میدر؟. خایر اویله دکلدر. او زمانلر یاپدقلری ایشلردن عندالله مسئول دکللردر. یدی یاشنه قدر چوجق صاییلیر. الله تعالی حضرتلرینك «شونی یاپکز، شونلری یاپمایکز» طرزنده‌کی امرلری بویله چوجقلره شامل دکلدر. انسان یدی یاشندن اعتباراً سرپیلمه‌یه، بر از عقللانمایه باشلارسه‌ده ینه بلوغه ایرنجه‌یه قدر شریعت قیدیله باغلی دکلدر. لکن هانی بر آتالر سوزی واردر: «دال اوفاقدن أکیلیر» دیرلر. بونك ایچون چوجقلریمزه کوچك یاشنده ایکن دینمزك کوستردیکی یولی اوکرتملی واو یولده کیتمه‌لری ایچون دائما تشویق ایتمه‌لی‌یز. انسان کوچکدن آلیشدیغی شیلری بردها قولای قولای براقماز. بوکا چوق دقت ایدیکز. اکثریتله، قادینلرك طقوزدن اون ایکی‌یه، ارککلرك ده اون ایکیدن اون بشه قدر بلوغه ایرمه زمانیدر. فقط انسانه کوره بو ایش دائماً دکیشیر. نه‌زمان بلوغه ایررسه او زماندن اعتباراً شریعتك حکملری ایله مکلفدر.

اوندن صکره شریعت دائره‌سنده یورومسی لازمدر. لکن دها بلوغه ایرمزدن، کندینه کلمزدن اول بونلری یاپدیرمق، بونلره آلیشدیرمق‌ده لازمدر. ابوین بونکله‌ده مکلفدر.

آرتق بر انسان بلوغه ایرنجه دینمزك امر ایتدیکی کبی اعتقاد ایتمك، شریعتمزك کوستردیکی یولدن کیتمك ایله مکلفدر. بونی یاپانلر، اللهك امرینی یرینه کتیرمش اولور. یاپمایانلرده امرالٰهی‌یی یرینه کتیرمه‌مش صاییلیر ویاپدیغی ایشك درجه‌سنه کوره جزا کورور. بونك ایچون انسان بلوغه ایردکدن صوکره ایشنه چوق اهمیت ویرملیدر. بر انسان اللهك قطعی صورتده امر ایتدیکی شیلری یاپدقچه فرضی ایشله‌یور دیمکدر. قطعی صورتده منع ایلدیکی شیلری یاپدقچه حرامی ایشله‌یور دیمکدر. برده پیغمبر افندیمزك ایشله‌دیکی شیلر واردر. اکر پیغمبر افندیمز پك آز ترك ایده‌رك دائما ایشله‌مشلرسه او کبی شیلره سنت مؤکده دیرز. بونلری‌ده براقمایوب ایشله‌مك لازمدر. یوق افندیمز بعضاً ایشله‌مش، بعضاً‌ده ترك ایتمش ایسه او کبی شیلره‌ده مستحب وسنت غیر مؤکده دیرز. اونلری بزده وقتمز اولدقچه ایشلرز. صکره برده نمازی، آبدستی بوزان شیلر واردرکه اونلره‌ده «مفسد» دیرلر. بونلری‌ده یاپمامق کرکدر!.

الحاصل انسان بلوغه ایردکدن صوکره اللهك صیقی صیقی امر ایلدیکی شیلری یاپمالی، یساق ایتدیکی شیلری‌ده قطعیاً یاپمامليدر. بوندن باشقه پیغمبر افندیمزك سویلدکلرینی طوتملی، یاپدقلرینی یاپمالیدر. بویله اولان بر انسان دائما شریعت یولنده کیتمش صاییله‌جغندن آرتق او انسان دنیاده‌ده آخرتده‌ده راحت ایدر، صیقنتی کورمز.

یکرمنجی درس

« اسلامك شرطی وتملی »

س — اسلام نه دیمکدر ؟

ج — اسلام دیمك ، شریعت لساننده ، اللهه باغلانمق واونك امرلرینه اویمق ، اونلره اطاعت ایتمك دیمكدر .

س — اسلامك شرطی قاچدر ونه‌لردر ؟

ج — بش‌در :

١) کلمهٔ شهادت کتیرمك ؛ اشهد ان لااله آلاالله واشهد ان محمداً عبده ورسوله ، دیمك .

٢) بش وقتده نماز قیلمق ؛

٣) رمضان شریفده اوروج طوتمق ؛

٤) مالنك زکاتنی ویرمك ؛

٥) اقتداری اولانلر ایچون عمرنده بردفعه مکهٔ مکرمه‌یه کیده‌رك کعبهٔ معظمه‌یی زیارت ایتمك . ایشته‌ برانسانك اللهه باغلاندیغنی ظاهرده کوسترن بونلردر . برکیمسه‌ده بونلر بولوندیغی اوکا اسلام ده‌نیر .

س — بوصایدیغکز بش‌شیء ایمانك نه‌سیدر ، برمثال ایله آکلاتیرمیسکز ؟

ج — بونلر ایمانك محفظه‌سی ، ایمانك قابیدر . یعنی ایمان قلبده بر نوردر . نماز ، اوروج کبی عبادت‌ده بر فناردر . بونلر اولمازسه ایمان قلبدن چابوجاجیق سونر کیدر .

س — دیمك ساده ایمانله ایش بیتمز اویله‌می ؟

ج — اوت ، ساده قوری برایمانله ، بوشی‌بوشنه ایناندم دیمکله ایش بیتمز . انسان قلبنده اولانی سوزیله ، ایشیله کوسترملی وقوتلشدیرملیدر . بونك ایچون عبادت‌ده لازم‌در .

ایضاح . — عسکر اولادلرم ! اولکی درسلرده قیصه‌جه بلله‌مشدیکز : اسلام بش تمل اوزرینه قورولمشدر . او بش تملی هرکیم محافظه ایدرسه اوکا مسلمان دینیر ؛ اسلام دیننی قبول ایتمش دی‌یه طانیلیر ؛ ایشته ایجه خاطریکزده قالسین ایچون بن شیمدی بونلری سزه برآز داها آچه‌جغم :

« آمنت » نك معناسنی ولوکه قیصه‌جه اولسون تصدیق ایتمه‌ینلر مسلمان دیننه کیره‌مزلردی . « آمنت » ‌یه قلبیله اینانمش ، ایناندیغنی لسانیله‌ده اقرار ایتمش اولانلر مسلمان دیننه کیرمش صاییلیرلر ، اونلره مؤمن ومسلمان دیرلر . اونلر حقیقتده‌ده کورونوشده‌ده مسلمان‌درلر . فقط نه‌ده اولسه بویله قورو بر ایمان وسوزله ایش بیتمز .

بونکله انسان آرادیغی سعادتی ، أیلکی بولاماز . دنیا وآخرتی معمور ایده‌مز . چونکه «ایمان» دیدیکك انسانك کوکلنده ، یوره‌کنده ،

قلبنده بر اینانمادن عبارتدر . بونی قوتلشدیرمدکجه یاواش یاواش اونوتولور کیدر . سن ایسته‌دیکك قدر اللهه ایمان ایتدم دی طور .

بویله قوری سوز نه فائده ویرر . هانی بر آتالر سوزی واردر : « آینه‌سی ایشیدر کشینك لافه باقلماز » دیرلر . بو چوق دوغرو بر سوزدر . « ایمان » ك قوتلی بر صورتده قلبده قالمسی ومنفعتلی میوه‌لر ویرمسی ایچون دائما اللهی خاطریمزه کتیره‌جك ، قلبمزی اللهه باغلایه‌جق بر باغ ، بر ایش لازمدر . بو ایسه اللهه عبادت ایتمك ، اللهك امرلرینه بویون اکمکدر . بونك ایچون عبادت ، ایمانك محفظه‌سیدر . عبادتسز ایمان دائما تهلکه آلتنده‌در . ضعیفله‌یه‌رك بر کون قلبدن اوچوب کیدر .

بونی سزه بر مثال ایله اکلاته‌یم : ایمان آچیقده یانان بر قندیله بکزر . بویله بر قندیل ، خفیف بر روزکار کلسه سونوویرر . لکن او قندیلی کوزل بر فنار ایچنه قویارسه‌کز اوزمان نه‌یه کوتورسه‌کز اصلا سونمز . ایسترسه‌کز طاغ باشنه چیقاریکز . ایشته ایمانده بویله‌در . اونك فناری‌ده عبادتدر ؛ ایی عمللردر . انسان اللهه عبادت ایتدکجه قلبنده اولان ایمان واعتقادی‌ده صاغلاملاشیر ، اعتقاد صاغلاملاشدقجه عبادت ایتمه‌یه هوسی آرتار . اونك ایچون ساده ایمانله ، ایش بیتمه‌دیکی کبی ، ایمانسز عبادتده بش پاره ایتمز . اولا ایمان ، صکره‌ده عبادت ایتمك لازمدر .

بللی بر شیدر که : انسانك ایشی قلبنه تأثیر ایدر . ایی ایش یاپدقجه قلبی‌ده ایییله‌شیر . انسان اللهه عبادتده بولونمازسه کیت کیده کوکلی قرارر ، ایمانی ضعیفلر . بر کون کلیر که دیندن ، ایماندن چیقارده خبری بیله اولماز . بونك ایچون الله تعالی حضرتلری بزه یالکز ایمان تکلیف ایتمه‌مش ، ایمانك یاننده عبادتی‌ده فرض قیلمش . بکا اولان قلبی

مربوطیتکزی ، قلبکزله بکا باغلی اولدیغکزی ایشکزله‌ده کوستریکز دیمش . اویله ایسه اسلام دیننك امر ایلدیکی عبادتی وفضیلتی اوکرنمك ، اللهه قارشی وظیفه‌مز نه‌در ؟ بر بریمزه عائد معامله‌مز نیجه‌در ، بونلری بلله‌مك لازمدر . اسلام دیننده بولوندیغمزی واللهمزه مطیع واونك قانونلرینه باغلی اولدیغمزی کلمهٔ شهادتله وعبادتله کوستره‌بیلیرز . بونلره اسلامك شرطی دینیر . کیمك آغزندن کلمهٔ شهادت ایشیدیلیر ، کیمك نماز قیلدیغی ، اوروچ طوتدیغی ، زکات ویردیکی ، کورولورسه اونك اسلام دیننده اولدیغنه حکم ایدیلیر .

بر انسان کلمهٔ توحیدك معناسنه قلبیله اینانیر ، وبونی لسانیله‌ده اقرار واظهار ایدر ، یعنی لسانیله کلمهٔ توحید و کلمهٔ شهادت کتیررسه او آدم هم قلبیله ، هم‌ده لسانیله مسلمان دیننه کیرمشدر . او آدم مسلماندر .

او آدم قرآنه وحضرت محمدك پیغمبرلکنه ایمان ایتمش ، اونك هر سویلدیکنی یاپمایه سوز ویرمشدر . بوندن صکره او آدمك اوزرینه آبدست آلمق ، نماز قیلمق ، اوروچ طوتمق ، زکات ویرمك حج ایتمك ، هیچ کیمسه‌یه کوتولك یاپمامق ، هر کسك ایلکنه چالیشمق فرض اولمشدر .

یعنی بونلری یاپه‌جغنه سوز ویرمشدر . أر اولان سوزنده طورور ویردیکی سوزدن دونمز ، اویله دکلمی ؟

الحمدلله بز هیمز مسلمانز ، مسلمان دیننده بولنیورز . بوکا بیك کره شکرلر اولسون . مادامکه مسلمانز ، مسلمانلغمزی یرینه کتیروب أر اوغلی أر اولدیغمزی‌ده اثبات ایتملی‌یز . بو ایسه اللهك هر امرینه بویون اکمك ، کندیمزی اللهك قانونلریله باغلی بیلمك ، اوکا عبادت وطاعات ایتمکله اولور .

بكرمی برنجی درس

عبادت و تمیزلك

س — عبادت نه‌در ؟

ج — عبادت الله تعالی حضرتلرینه طابیق وقوللق ایله‌مك‌در .

س — عبادت ایتمكله آلیمزه نه كچر ؟

ج — هم قلبمزده ایمان قوت بولور ؛ همده الله تعالی حضرتلرینه بورجلی اولدیغمز قوللق وظیفه‌سنی یاپمق صورتیله انسانلغمز یوكسلیر. الله‌تعالی بزی یاراتمش وبزه بونجه نعمتلر ویرمش‌در . بوكا قارشی شكر ایتمك البته وظیفه‌مزدر . كوردیكی ایلكره قارشی شكر ایتمه‌مك نانكورلكدر .

س — مسلمانلقده بو عبادت نه صورتله اولور ؟

ج — نماز قیلمقله ، اوروج طوتمقله ، اللهك امرینی یرینه كتیرمكله اولور. نمازك برنجی والك بویوك بر عبادتدر. چونكه نماز ، انسانك قوللغنی واللهك اولولغنی كوسترن خصوصی بر ایش‌در .

س — مسلمانلقده تمیزلك نه‌در ؟

ج — تمیزلك نمازك شرطلرندن‌در. ایمانك‌ده یاریسی‌در. تمیز اولمایان برانسان نماز قیله‌ماز. وتام مسلمان‌ده صاییلماز .

س — نمازك شرطلرندن اولان تمیزلك قاچ صورتله اولور ؟

ج — ایكی صورتله : (١) وجودینی ، البسه‌سنی ، نماز قیله‌جغی یری پیس وایكرنج شیلردن تمیزله‌مك . (٢) جنب ایسه بوی ابدستی آلماق؛ جنب دكل‌ده ساده آبدستسز ایسه آبدست آلماق .

س — برنجیسنه نه‌دیرلر ، ایكنجیسنه نه دیرلر ؟

ج — برنجی‌یه نجاستدن طهارت ، ایكنجی‌یه حدثدن طهارت دیرلر .

س — مسلمانلق تمیزلكه چوق اهمیت ویرمشیدر ؟

ج — مسلمانلق تمیزلكه اوقدر اهمیت ویریوركه اونی ایمانك یاریسی صاییور . كندیسنی ، البسه‌سنی ، اوطوردیغی محلی تر تمیز طوتمایان برآدمه یاری یاری‌یه ایمانی غیب ایتمش نظریله باقیلیر . بویله بر آدم تام مسلمان صاییلاماز . مسلمان دیدیكك چیچك كبی تر تمیز اوله‌جقدر .

ایضاح . — انسان ایلكنی چوق كوردیكی وباخود چوق بویوك

بیلدیکی بر ذاتی کورنجه همان کندیسنی چکر چویرر، اتکلرینی قاووشدورور، باشنی اوکنه دوغرو اکر، اللرینی بر برینه باغلار صون درجه محجوب، تربیه‌لی بر وضعیت آلیر؛ ادب و تربیه‌سنی تماميله طاقینیر. الحاصل اوکا قارشی ناصل حرمت و رعایت ایده‌جکنی شاشیرر، صقیلیر، أزیلیر، بزولور. او ذات برشی سویلرسه، «بکی افندم باش اوستنه» دی‌یه‌رك همان قوشار. دائما اونی ممنون ایتمك، قلبنی قیل قدر قیرمامق ایچون ألندن کلن بتون غیرتی صرف ایدر. اونك اوزرینه ذره قدر توز قوندیرماز. بری اونك علیهنه بر سوز صرف ایده‌جك اولسه مقابله ایدر، سویلتمه‌مه‌یه چالیشیر. اونك یاپ دیدیکنی، اونك خوشلانه‌جغنی یاپار، یاپما دیدیکی و یاخود خوشلانمادیغی شیلردن چکنیر، بویله‌جه دائما اونك رضاسنی آلمق ایستر. بویله اولدیغنی هپمز بیلیرز، دکلمی؟

مادامکه بو بویله‌در، شو حالده بزی هیچ یوقدن یارادوب بونجه نعمتلره غرق ایدن، بزه کوره‌جك کوز؛ ایشیده‌جك قولاق؛ طوتاجق أل، یورویه‌جك آیاق، دوشونه‌جك قفا ویرن الله تعالی حضرتلرینه ویردیکی بونجه نعمتلردن دولایی شکر ایتمك، کندیمزی اوکا بکندیرمك، اوکا قارشی بوینمزی بوکمك، اوکا قارشی أکیلمك، ادب و تربیه ایله قارشیسنه چیقمق، یالوارمق، رضاسنی آلمق، اونك خوشلانمایه‌جغی حرکتلردن چکینمك اوزریمزه قطعی بر بورج اولمازمی؟ البته اولور! ایشته بو بورجی بز، «عبادتله»، «نماز و نیاز» له اوده‌مکده‌یز. بونك ایچون عبادت اوزریمزه فرضدر.

عبادت الله‌ه مخصوص اولان اك بویوك بر تعظیمدر. یالکز الله‌ه یاپیلان برشیدر. اللهی اولولامق ایچون یاپیلان بر خصوصی ایشدر. بونك ایچون عبادت یاپمقله هم خالقمزه اولان بورجمزی اوده‌مش اولیورز. هم ده الله

محبتنی و الله قورقوسنی قلبمزه یرلشدیرمش اولیورز. الله‌ه یاپیلاجق عبادتك اك بیوکی «نماز» در. چونکه نمازده، اك بیوك بر ذاته قارشی یاپیلمسی لازم کلن حرمتك، تعظیمك هپسی واردر. نمازده اللهك کلامنی اوقویورز، اللهك بویوکلکنی دوشونه‌رك باشمزی، بلمزی أکیورز، یرلره قدر قپانوب سجده‌یه یاتیورز؛ یالواروب دعا ایدییورز. بویله‌لکله اللهك بویوکلکنی و اوکا بنده‌لکمزی اعتراف ایدییورز. کورلیورکه: نماز، حضورده دورمقدر. اللهك دیوانه چیقمقدر. بویوك بر حضورده بولونه‌جق اولانلرك تمیز بولونمسی لازمدر. اونك ایچون نمازه طورمق ایسته‌ین بر انسانك هرشیئی‌دن اول وجودی، اثوابی، نماز قیلاجغی یر تمیز و پاك اوله‌جق. بر کونا پیسلك وارسه اونی تمیزله‌یه‌جك و نمازه اوندن صکره طوره‌جقدر. وجودنده، ویا اثوابنده، و یاخود نماز قیله‌جغی یرده بر پیسلك وارسه اونی ییقامق فرضدر. قضای حاجت ایتدکدن صکره عورت محلنی، آرقه‌سنی واوکنی تمیزله‌مك و صو ایله ییقامق ده قادر وارکك هرمسلمانه فرضدر. صو یوق ایسه طاش ایله و یاخود باشقه برشی ایله تمیزلنه‌جکدر. کوبره ایله و یاخود کمیك ایله تمیزلنمك اولماز. صو ایله ییقاندقدن صکره تمیز بر بز ایله و یاخود الی ایله کوزلجه قورولانمالی و اوندن صکره قالقمالیدر. ایشته بو تمیزلکه «نجاستدن طهارت» دیرلر.

اوفاق آبدست ایتدکدن صکره یاشلق کسیلنجه‌یه قدر تمیزلنمك ده لازمدر. تورکجه‌ده بوکا قورولانما دینیر. یاشلغك آرقه‌سی کسیلمه‌دن انسان تمیزلنمش صاییلماز. آلت تناسلده قالان یاشلق، پیسلك البسه‌سنه بولاشیرسه صکره نمازده اولماز. بوکا چوق دقت لازم. برده شوکا ایی دقت ایدیکز. اوفاق آبدست یاپدقدن صکره ایی تمیزله‌نه‌جکم دی‌یه

چشمه باشلرنده انسانلرك و چولوق چوجغك كوره جكى يرلرده ديكيله ك آلت تناسلنى الينه آلوب قورولامايه چاليشما . صاقين كنديسنى بيلمه ين جاهل وقبا صوفولر كبى بويله برشى ياپمايه سكزها . بو، ادب وتربيه يه مغايردر . آبدست بوزديغكز يرده اورلجه قورولانير ، اوندن صكره طونوكى باغلار ، شلواريكى وياخود پانطلونكى ايليكلر ، قالمار آبدست المايه كيدرسكز .

مسلمانلق تميزلكه اوقدر اهميت ويرمش كه تميز اولميان بر انسانك ايمانى يارى يه نقصان صاييور . حقيقى بر مسلمانك كوكى ده ، اوى ده ، اثوابى ده ، وجودى ده تميز وپاك اوله جقدر . يمكدن اول اليمزى ، يمكدن صكره اليمزى وآغزيمزى ييقامق لازمدر . پيغمبريمز بو يولده امر ايتمشدر . ايشته بونى بويلجه بيلكزده هردائم اويكزى ، اوست باشكزى ، يه جككزى ، ايچه جككزى تميز طوتمانك چاره سنه باقيكز . وجوديكزك بر يرينه وياخود البسه كزه ، ياخود اويكزك بر طرفنه پيسلك بولاشديغى وقت همان صو ايله تميزله مننك چاره سنه باقيك . صكره ده اليكزى صابون ايله ييقايك ، صابون بولامديغكز وقت كول ويا طوپراق ايله اوغوشديروب بول صو ايله ييقامليدر . «بو پيسلك كنديمكدر ، ياخود چوجقلريمكدر ، نه اولاجق ديمه ملى » . پيسلك هپ بردر . بعض انسانلر واردر ، الينه بولاشان پيسلكى ييقاركن برايكى طامله صو دوكوب اللرينى بر برينه سوروشديريورر . بويله لكله تميز اولدم ظن ايدر . صاقين سزده اويله ياپماييكز .

صكره اليكزدن كلديكى قدر اوستكزى ، باشيكزى صيقجه صيقجه ده كيشك ويقايك . بر چماشيرى كونلرجه صيرتكزده سورويوب ده كيرپاص ايچنده كزمه يك . انسان هفته ده بر كيره يوب هر حالده ييقانمليدر .

أبى بيليكز كه : پيسلك انسانك دنياسى ده آخرتى ده خراب ايدر . چونكه هر خسته لق ، پيسلكدن حاصل اولور . خسته لق قورتلرينك يمورطه لرى پيسلك ايچنده ياشار . بونك ايچون اويمزى ، اوست باشمزى ، اليمزى ، آياغمزى نه قدر تميز طوتارسه ق خسته لقدن كنديمزى او قدر محافظه ايتمش اولورز . هر خسته لغك باشى پيسلك اولديغنى اونوتما . صكره بر انسان جنب اولديغى وقت همان بوى آبدستى آلماسى ، تپه دن طيرناغه قدر ييقانماسى ده لازمدر . بو هر مسلمانه فرضدر . آبدستسز اولانلرك آبدست اعضالرينى ييقاملرى ده فرضدر . بونلره « حدثدن طهارت » دينير . كله جك درسده بونلرى ده سزه آكلاته جغم .

* * *

افنديمزك بويوك سوزلرندن :

١) تميزلك ايمانك ياريسيدر .

٢) يمكدن اول ويمكدن صكره اللريكزى ودیشلريكزى تميزله ييكز . زيرا بو ، نظافتدر . نظافت ايسه ايمانه دعوت ايدر ؛ ايمان ده صاحبى ايله برابر جنتده در .

٣) جمعه كونلرى وجوديكزى تپه دن طيرناغه قدر كوزلجه ييقاييكز ...

٤) أولريكزك اوكنى واطرافنى تميز طوتيكز ....

بكرمی ایكنجی درس

آبدست ، نمازك نه‌سیدر ؟

ج — نمازك شرطلرندن بری‌در. آبدستسز نمازاولماز ، نماز قیلمق ایچون هرحالده آبدست لازمدر .

آبدستك فرضی قاچدر ، ونه‌لردر ؟

ج — دورتدر : یوزیمزی ییقامق ؛ دیرسكلرله برابر قوللریمزی ییقامق ؛ باشیمزك دردتده برینی مسح ایتمك ؛ طوپوقلرله برلكده آیاقلریمزی ییقامق. بودورت شی بولنورسه آبدست تمامدر . بونلردن بری نقصان اولورسه آبدست صحیح اولماز .

س — برآدم دكزده ییقانوب چیقساده صوكره آبدست آلمادن نماز قیلسه اولورمی ؟

ج — مادامكه وجودینك هرطرفنی ییقارایكن آبدست اعضالرینی ییقادی اوآدمك نمازی صحیح اولور .

س — سنت و آدابنه موافق ، دورت باشی تكمیل بر آبدست ناصل اولور ؟ تعریف ایدیكز ؛

ج — اولا قوللریمی درسكاره قدر صیوارم ، آبدسته

نیت ایده‌رم ، اعوذ بسمله دییه‌رك اللریمی بیلكره قدر اوچ دفعه كوزلجه ییقارم . پارمقلریمك آراسنی حلاللارم . یوزوك وارسه اونی اوته‌بری اوینادیرم. بوندن صكره صاغ آووجمله اوچ دفعه آغزیمه صو آلیر وكوزلجه آغزیمی چالقارم . مسواك وارسه اونكله ، یوقسه صاغ الیمك باش وشهادت پارمقلریله دیشلریمی كوزلجه اوغوشدیریرم. صوكره اوچ دفعه بورنمه صو چكر وصول الیمله سومكوروب كوزلجه تمیزله‌رم. صوكره یوزمك هرطرفنی ، صاغ وصول قولیمی ده اوچردفعه ییقارم. بوندن صوكره صاغ الیمی ایصله‌توب باشمك دورتده برینی مسح ایده‌رم. صوكره كوچك پارمقلریمی قولاقلریمك ایچنه صوقار وباش پارمقلریمله قولاقلریمك طیشنی وكری‌یه قالان اوچ پارمغك طیش طرفیله‌ده بوینمی مسح ایده‌رم . بوندن صوكره صاغ وصول آیاقلریمی طوپوقلریله برابر اوچر دفعه ییقار و آیاق پارمقلریمك آره‌سنی كوزلجه تمیزله‌رم .

س — آیاغكزده آیاق قابی وارسه ناصل ایدرسكز ؟

ج — آبدستلی ایکن آیاقلریمه مس، فوطین ویاخود چیزمه کبی تمیز بر آیاق قابی کیمش ایسه‌م تکرار آبدست آلیر ایکن اونی چیقارمایه لزوم یوقدر . اوزرینه بر مسح ایده‌رم ایشته اوقدر .

س — مسحك مدتی نه‌قدردر ؟

ج — مسافر اولمیان ایچون یکرمی‌دورت ساعت، مسافر ایچون یتمش ایکی ساعتدر. سوز تمثیلی بو صباح آبدست آلدیك، آبدستك بوزولمادن آیاق قابنی کیدك ، صوکره کی کون صباحه، یعنی آبدستله مس کیدیکك کون او آبدست نه‌زمان بوزولمش ایسه او زمانه ، قدر آیاغکه مسح ویره‌سك .

س — آبدست أعضالرك برنده یاره ، چیبان ، یاخود قیریق ، چیقق اولوبده اوستی صاریلی اولورسه او وقت نه یاپمالی ؟

ج - اکر صارغی عادی برشی ایسه، یعنی اونی چوزوب آلتی یقامقده برضرر یوقسه ، او زمان صارغی چوزولوب آلتی یقانیر . فقط یاره اهمیتلی اولور وصارغی چوزولدیکی وقت ضرر کلیرسه ، صارغی چوزولمز . ساده صارغینك اوزرینه بر دفعه مسح ایدر ایشته اوقدر . حتی صارغینك

هر طرفنه مسح ایتمك‌ده لازم ده‌كل . یاریسندن فضله‌سنه مسح ایدلسه‌ده اولور. بزم شریعتمز اویله کوچلك کوسترمز. دائما هرشیده قولای طرفنی کوسترر .

س — بر آبدستله برقاچ نماز قیلنیرمی ؟

ج — برده قیلنیر، بشده قیلنیر. لکن نماز وقتی آبدستی صیقیشدیران بر آدم اوشه‌نوبده اویله صیقنتی ایله نمازه طورمامليدر. همان بر آبدست تازه‌لیوب نمازی اوندن صکره قیلمالیدر .

س — آبدست نه‌کبی شیلرله بوزیلور ؟

ج — اوك وآرقه عورت محلندن چیقان پیسلك ویه‌ل ؛ وجودك بر طرفندن چیقان قان وایرین؛ آغیز طولوسی قوصماق ؛ دیشلری قانه‌یه‌رق توکوروکه مساوی، ویا دها فضله قان کلمك ایله آبدست بوزیلور . آبدستی وار ایکن اویور ، یاخود بایپلیر ، ویا سرخوش اولورسه ینه آبدستی بوزولور . نمازده ایکن یانندهکیلر ایشیده‌جك قدر کولمك‌ده آبدستی بوزار . یکیدن آبدست آلمادن نماز قیلنماز . آغلامق آبدستی بوزماز. وجودك بر طرفندن چیقان قان وایرین اطرافنه بولاشمایوب چیقدیغی یرده قالمش ایسه آبدستی بوزماز .

ايضاح . — نماز چوق مهم بر وظيفه‌در . اللهك ديوانده بولونمق‌در . بونك ايچون بويله يوكسك بر حضوره چيقه‌جق اولانلرك اولا ترتميز اولماسی ، البسه سنده ، وجودنده ، نماز قيله‌جغی يرده هيچ بر پيسلك بولونماسی لازمدر. بوندن صكره‌ده نماز ايچون آيريجه بر حاضرلقده بولونماسی، كنديسنی چكوب چويرمسی ايجاب ايدر.

باقيكز بونه‌يه بكزر؟ شيمدی سز طابور اولوب ديوانه چيقه‌جق اولسه‌كز ، ياخود آمريكز ايسته‌سه ده يانـنه كيتسه‌كز نه‌ياپارسكز . همان اولا علی‌العجله اوست باشكزی تميزلرسكز ، قومندانك خوشلانمايه‌جغی برشيلر وارسه اونلری كيدررسكز . صكره دوكمه‌لريكزی ايليكلر ، قالپاغكزی دوزلديرسكز . اوندن صكره ادب وتربيه ايله قومندانك حضورينه چيقوب جدی بر وضعيتله طورورسكز .

ايشته بويوك بر حضوره كيدركن ناصل‌كه انسان علی‌العاده بر يره كيدركبی اويله پالاص پانديراس كيديويرمزسه ، الله تعالی حضرتلرينك ديوانه‌ده حاضرلانمه‌دن، كنديسنی چكوب چويرمه‌دن طورولوويرمز. اولا چيقه‌جغمز حضورك، طوره‌جغمز ديوانك بويوكلكنی دوشونوب اوكا كوره تميزلنمك، اوكا كوره حاضرلق ياپمق لازمدر. اكر حاضرلانمدن كيدرسه‌ك بزی حضوره قبول ايتمزلر ، كری‌يه چويررلر . ايشته الله ديوانه چيقاركن ياپه‌جغمز حاضرلق آبدستدر . آبدست آلارق حاضرلانمدقجه حضور الٰهی‌يه چيقيله‌مز . بونك ايچون ابدستسز نمازه طورمق جائز دكلدر. بويله ياپان بر انسان ـ معاذالله ـ ديندن چيقار. صكره الله تعالی حضرتلرينك قرآنی ده آبدستسز ألمزه آلامايز ، اونك ايچون ده آبدست آلمق لازمدر . كذلك كعبهٔ معظمه‌يی طواف ايدركن ده آبدست لازمدر .

آبدستك پك چوق فايداسی‌ده واردر . انسان كونده بش دفعه آبدست آلمقله وجودينك تميزلكنه‌ده دقت ايتمش اولور. كونده برقاچ دفعه ييقانان انسانده پيسلك قالماز. هله كيجه ياتاركن آياقلری ييقامق، آياق پارمقلری آره‌سنده‌كی پيسلكلری كيدرمك نه‌قدر فايدالی شيدر.

آبدست آلمايانلرك يانـنه بركره ياقلاشك ده بر كورك. پيسلكدن ، قوقودن يانـنده طورامازسكز . الی آياغی پيسلكدن يوصون باغلار. ترقوقوسندن يانـنه وار يلماز . هله بركره چورابی چيقاره‌جق اولسه آرتق اونك يانـنده طورابيليرسه‌ك عشق اولسون سكا . اورانك هواسی بيله بوزار. حال بوكه ، ده‌مين ديديكم كبی آبدست آلان بر انسان بويله اولماز. اونك هرطرفی كوموش كبی ترتميز اولور .

ايشته الله تعالی حضرتلرينك هر امرنده بويله بر چوق حكمتلر ، فايده‌لر واردر . هله دقت ايدك‌ده باقيك . پيغمبر افنديمزك تعريفی اوزره آبدستنه ، نمازينه دوام ايدنلرك يوزلری ناصل نورليدر. بونلر چوق صاغلام اولورلر ، خسته‌لنی‌ده آز كورورلر .

صوكره بزم دينمز قولايلق دينی‌در . دينمزده مشكل بر شی يوقدر . بونك ايچون انسانك بر يرنده ياره كبی بر عذری اولورده صو ضرر ويررسه اونك اوزرنی ييقاميه‌رق همان صارغينك اوزرينه مسح ايديويرمك كافی‌در. آبدستلی ايكن آياغكزه بر آياق قابی كيمش وابدستكز بوزولدقدن صكره اونی هيچ چيقارمامش ايسه‌كز هر آبدست آلدقجه آياقلريكزی چيقارمايه‌رق اونك اوزرينه مسح ايديويررسكز بومسح شويله اولور:

اللريكزك پارمقلرينی ايصلاتوب آياق قابلرينك اوج طرفندن قولونجلره ، يعنی آياغكزك طبوقلرينه دوغرو بر كره او ايصلاق پارمقلری چكرسكز وآشيق كميكلرينی آشيررسكز . ايشته آياق قابلری

اوزرینه مسح بویله‌در . مسافر اولمیانلر یکرمی درت ساعت ، مسافر اولانلر یتمش ایکی ساعت بویله‌جه مسح ایدرلر .

مسح ایده‌جکمز آیاق قابلری آشیق کمیکلرندن یوقاری چیقمالیدر. اسقارپین کبی یارم اولورسه اوکا مسح ایتمك جائز دکلدر. صکره مسح ایدیله‌جك ایاق قابلرینك طوپوقدن آشاغیسنده اوچ پارمق کورینه‌جك قدر دلیك، آچیق، سوکوك اولمامق ده لازمدر. اکر اولورسه مسح جائز اولماز.

اوزرینه مسح جائز اولان آیاق قابی یالکز مس دکلدر. لاپچین ، پوتین ، چیزمه ، قالچین ، قونچلی عبا تولك ، غایت قالین چوراب کبی آیاق قابلری تمیز اولمق شرطیله‌ده مسح جائزدر . آشیق کمیکلرینی اورتسون و آز وقتده ایچنه صو آلمایه‌جق قدر قالین برشیدن اولسون‌ده دریدن اولمق شرط دکلدر .

***

افندیمزك شو مبارك سوزینه‌ده دقت ایدیکز !

« بر مسلمان آبدست آلوب یوزینی ییقارسه ، یوزینه عائد اولان بوتون کناهلری ؛ اللرینی آیاقلرینی ییقارسه بونلر ایله ایشلدیکی بوتون خطا و کناهلری صویلك دامله‌لریله برابر آقوب کیدر ، و کندیسی تر تمیز قالیر. حتی طیرناقده و کیرپیك دیبلرنده‌کی کناهلرندن بیله اثر قالماز. آداب و ارکاننه رعایت ایدرك آبدست آلوب‌ده صکره قبله‌یه دونرك « اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له واشهد ان محمداً عبده ورسوله) دیه‌ن بر قول ایچون شبهه یوقدرکه جنت قپولری آچیلمشدر؛ دیله‌دیکندن کیرر. »

یکرمی اوچونجی درس

غسل ـ بوی آبدستی

س — غسل نه دیمکدر ؟

ج — غسل ؛ تپه‌دن طیرناغه قدر بدنك هرطرفنی ییقامق دیمکدر . بوکا بوی آبدستی‌ده دەنیر .

س — غسلك فرضی قاچدر ونه‌لردر ؟

ج — اوچدر : برنجیسی آغزك ایچنی، تا بوغازه قدر ، ییقامق . بوکا « مضمضه » دەنیر .. ایکنجیسی بورننه صو آلوب ککزه قدر چکمك . بوکا « استنشاق » دەنیر . اوچونجیسی‌ده تپه‌دن طیرناغه قدر بوتون وجودی ییقامقدر. بو اوچ شیدن بری نقصان اولمازسه غسل تمامدر .

س — بر انسان جنب ایکن دکزه دوشوب وجودینك هرطرفی ایصلانسه، یاخود ییقانمق ایچون دکزه کیرسه تمیزلنمش اولورمی ؟

ج — آغزینه و بورننه‌ده صو آلمش ویا صو کیرمش ایسه جنبلکدن تمیزلنمش اولور .

س — دورت باشی تکمیل برغسل ناصل اوله‌جق ، سویله‌یکز باقه‌لم ؟

ج — اوکجه جنبلکدن تمیزلنمه‌یه نیت ایده‌رم . صوکره

آلتریمی بیلکلره‌قدر ییقارم. طیرناقلریمك آره‌سنده بریکمش ویاخوداوزرینه یاپیشوب قورومش برشیلروارسه اونلری‌ده تمیزله‌رم، صوکره‌عورت محلمده‌ویا اویلقلرمده بر پیسلك وارسه اونلری‌ده ییقارم. صوکره تا بوغازیمه قدر آغزیمك ایچنی ودیشلریمك آره‌سنی اوچ کره صو ایله چالقارم. صوکره بورنمه بول صو چکوب ایچنی اوچ دفعه ییقارم. ایچنده قورومش کیرپاص قالماسین دی‌یه صول أليمله سومکورودم. بوندن صوکره طیبقی نماز آبدستی کبی بر آبدست آلیرم. شاید باصدیغم‌یره صوطوپلانیرسه آیاغمی آبدست آلیرکن ییقامیوب غسل ایتدکدن صوکره چیقارکن ییقارم. آبدست آلدقدن صوکره اولا باشمه، صوکره صاغ، صوکره صول اوموزلریمه اوچردفعه صودوکر ووجودیمی ییقارم. صوبی ایلك دوکشده أليمك ایره‌بیلدیکی یره‌قدر وجودیمی کوزلجه اوغوشدیررم. صوکره هر دوکدکجه ینه اوغوشدیرر، هیچ برقوری یر قالمقسزین بدنمی ییقارم.

س — غسل کیملرك اوزرینه فرضدر ؟

ج — عاقل وبالغ اولان هر ارکك وقادین اوزرینه فرضدر.

س — نه زمانلر فرض در ؟ یعنی نه کبی شیلر غسلی ایجاب ایدر ؟

ج — برانسان هرنه‌صورتله اولورسه‌اولسون « جنب » اولدیغی وقت همان غسل ایتمسی اوزرینه فرضدر. صوکره عادت کوره‌ن بر قادینك قانی کسیلوبده عادتی تمام اولونجه همان غسل ایتمسی فرضدر. لحوسه اولان قادینلرك‌ده لحوسه‌لغی بکدکدنصکره غسل ایتمسی فرضدر.

س — بویله غسل ایتمك اقتضا ایدن برانسان نه‌لری یاپاماز ؟

ج — نماز قیله‌ماز ، قرآن اوقویاماز ، أننه قرآن کریمی آلاماز، کعبهٔ معظمه‌یی طواف ایده‌مز. ییقانوب تمیزلنمدکجه بونلرك هپسی ده اوآدمه حرامدر. دینمز بزه بویله امرایتمشدر.

ایضاح . — عسکر اولادلرم ، الحمدلله بز مسلمانز . بزم دینمز بویوکدر. بزم دینمز تمیزلك دینی‌در. هرداثم تمیز طورمامزی امر ایتمشدر. بونك ایچون برانسانك جنب کزمسنی بزم دینمز قبول ایتمز.

انسان اولان اویله باشی بوش حیوانلر کبی پیس کزه‌مز ، جنب طوراماز . اویله بر حال وقوعنده همان غسل ایتمسی لازمدر.

عجبا برانسان ناصل جنب اولور. شمدی بونی‌ده سزه‌اکلاته‌یم. بونلر دینی مسئله‌لردر . بونلرده اوتانهق صیقلمق اولماز . بونلری بلله‌مك هرمسلمانه بورجدر . بیلنلر بیلمه‌ینلره‌ده اوکره‌ته‌جکدر .

بر آدمدن هر نه صورتله اولورسه اولسون شهوتله منی كلیرسه او آدم شریعت نظرنده « جنب » در . ایستر رؤیاسنده اولسون ، ایسترسه وجودینك بر طرفی بر قادینه طوقونمقله اولسون ، نه ایله اولورسه اولسون . شهوتله منی چیقدیغی جنب اولدی صاییلیر . ایشته اوزمان غسل ایتمسی اوزرینه فرض‌در . جماع ایدركن منی چیقماسه‌ده ینه « جنب » اولور .

قادینلرك « عادت كورمسی » دییه بر حاللری واردر . هر آیك بر قاچ كوننده قادینك رحمندن قان دوكولور . بوكا « حیض » دیرز . اویله زمانلرده قادینلرك كوبكندن اشاغیسنه طوقونولماسی حرامدر . ایشته او حال بیتدكدن صوكره‌ده قادینك غسل ایتمسی لازمدر .

او حالده ایكن نماز قیلمسی ، اوروج طوتمسی ، قرآن اوقومسی ، طواف ایتمه‌سی جائز دكلدر ، زیرا پیس‌در . كذلك چوجق طوغوردقدن صكره ده قادیندن قان كلیر . بوكا « نفاس » دیرلر . بعضاً بو ، قرق كون دوام ایدر . بو قان كسیلدكدن صكره‌ده غسل یاپمق مجبوریدر . برده ممكن ایسه هر جمعه كون ییقانمق مسلمانلقده چوق مهم بر وظیفه‌در . بونی‌ده یاپمالی‌یز . پیغمبریمز افندیمز حضرتلری هر جمعه كون ، جمعه نمازندن اول غسل ایدرلردی . بایرام نمازلرندن اول‌ده غسل ایدرلردی . بونك ایچون بزده بویله یاپمالی‌یز . بونك پك چوق ثوابی واردر . آمانك هفته‌یی كچیرمیوب هر هفته وجودیكزی كوزلجه ییقاییكز .

عسكر اولادلرم ! بو غسل مسئله‌سنه آمانك چوق دقت ایدیكز . جنب اولونجه غسل ایتمه‌نك اللهك امریله بویننزه بورج اولدیغنی اونوتمایك ؛ اویله پیس پیس كزمه‌نك كناهی پك چوقدر .

انسان جنب اولدیغی همان غسل ایتملی . . بر آن اول ییقانوب

اوزرندن او پیسلكی آتمالیدر . بعض قیصه عقللی آدملر واردر ، اونلر دیرلر كه : « بویوك ویاخود كوچك آبدست بوزدیغمز وقت یالكز پیسلكك چیقدیغی یری ییقایورز . دین بویله امر ایدییور . فقط « جنب » اولونجه وجودیمزك هر طرفنی ییقامق فرض اولمشدر . جنب اولونجه چیقان پیسلك دها آزدر . بویله اولدیغی حالده هر طرفمزی ییقامه‌نك حكمتی نه‌در ؟ »

بز بونلره شویله جواب ویریرز : اسلام دیننی قبول ایدن بر انسان ، قرآنك هر سویله‌دیكنی ، دیننك هر دیدیكنی قبول ایده‌جكدر . بو اونك بوینته بورجدر . دینمز ، « آبدست بوزونجه یالكز پیسلك اولان محلی تمیزله‌یكز ، فقط جنب اولونجه وجودیكزك هر طرفنی كوزلجه ییقاییكز » دیمش . مادامكه مسلمانز ، بونی بویله‌جه یاپمق بوینمزك بورجیدر . بر انسان عسكر اولونجه عسكرلك قانونلرینه رعایت ایتمسی ناصل لازمسه ، بر مسلمانك‌ده دین اسلامك امرلرینه رعایت ایتمسی لازمدر .

بویوك حكیملر دیورلر كه :

« انسانك باشنه غسل ایده‌جك بر حال كلنجه : بوتون طمرلرده بویوك بر صارصینتی اولور . وجودده بر یورغونلق ، بر كوشكلك حاصل اولور . طمرلرده‌كی بو صارصینتی‌یی ؛ وجوده‌دكی یورغونلق و كوشكلكی تسكین ایچون وجودك هر طرفنی ییقامق لازمدر . وجوده عارض اولان بو كوشكلك و یورغینلغك اك بویوك ، اك اعلا ، اك مقوی علاجی غسلدر . »

عسكر اولادلرم ! شیمدی حكیملرك بو سوزینك نه قدر دوغرو اولدیغنی هپمز بیلیرز . هر كس دقت ایتمشدركه : انسان جنب اولونجه اوزرینه بر آغیرلق دوچوكر .

صانکه صیرتنده بویوك بر یوك وارمش کبی اولور . وجودینه بر کسیکلك ، قلبنه بر قسوت ، بر قراکلق کلیر . فقط غسل ایدر ایتمز باقارسکز که اوزرنده‌کی آغیرلق قالقمش ، وجودنده‌کی کوشکلك کیتمش ، کوزو کوکلی آچیلوب قلبنه بر فرحاق کلمش‌در . دیمك که جنبلك حالی انسانك بوتون بدننه یاییلیر . بوتون طمرلره سرایت ایدر . ایشته بونك ایچون‌درکه جنب اولونجه بوتون وجودی ییقامق فرض‌در .

بزم دینمزك ، کتابمزك حرام ایتدیکی شیده بویوك حکمتلر واردر . بو ییقانمانك نه بویوك فایدالری اولدیغنی اوروپالیلر داها شیمدی اوکرنمشلرده اونك ایچون هرکون تپه‌دن طرناغه قدر ییقانیرلر . ییقانمادن ایده‌مزلر .

اویله ایسه دینمزك قدرینی بیله‌لم‌ده حراملرینی طوتمایه غیرت ایده‌لم :

* *

پیغمبر افندیمزك شو بویوك سوزلرینه دقت ایدیکز !

١ — بوتون وجودینی ییقامق شرطیله هر مسلمانك یدی کونده بر غسل ایتمسی اوزرنده اللهك حقی بر بورجدر . اللهه اولان بو بورجنی اوده‌مك ایچون یدی کونده بر ییقانملیدر .

٢ — مسواك ایله دیشلرینی ییقامق وهر جمعه کونی غسل ایتمك هر مسلمانك اوزرینه بورجدر .

یکرمی دوردنجی درس

تیمم

س — تیمم نه‌یه دیرلر ؟

ج — تیمم ؛ تمیز بر طوپراغه ، یاخود طاش ، قوم و کره‌مید کبی طوپراق جنسندن بر شیئه نیتله اللرینی ووروب یوزینی وقوللرینی مسح ایتمکه دیرلر . شریعت لسانیله تیممك معناسی بودر .

س — تیمم ناصل اولور ؟

ج — اولا نه ایچون تیمم ایده‌جکسه‌م اوکا نیت ایده‌رم . صوکره قوللریمی صیوارم . «اعوذ بسمله» چکوب پارمقلریمی آچارق طوپراغه بردفعه ووردقدن صوکره قالدیروب اللریمله یوزومی مسح ایده‌رم . بوندن صوکره تکرار اللریمی طوپراغه ووروب صول اللمك ایچی ایله صاغ قولیمی ، وصاغ اللمك ایچیله‌ده صول قولیمی دیرسکلرمله برلکده مسح ایده‌رم .

س — تیممده نیت نه‌در ؟

ج — فرضدر .

س — طوپراغه ووروب مسح ايتمك نه‌در ؟

ج — اوده فرضدر .

س — اويله ايسه تيممك فرضى قاچدر ؟

ج — ايكى : برى نيت ، ديكرى ، طوپراغه ووروب مسح ايتمك .

س — تيمم نه زمان ياپيلير ؟

ج — آبدست آله‌جق ويا غسل ايده‌جك قدر تميز صو بولونماز ، ياخود صو بولونور اما برسببله صويى قوللانامايه‌جق اولور ويا صويى قوللانمق پك كوچ كليرسه ، اوزمان آبدست وغسل نيتنه تيمم ايديليرر .

س — تيممى نه كبى شيلر بوزار ؟

ج — آبدستى بوزان هرشيئ تيممى ده بوزار . آبدست وغسله مانع اولان شيلر اورته‌دن قالقنجه تيمم ينه بوزولور .

ايضاح . -- عسكر اولادلرم ! آكلاديكزيا ، اسلام دينى تميزلك دينى‌در . دينك تملى تميزلك اوزرينه قورولمشدر . بونك ايچون آبدست ، غسل فرضدر . آبدستسز نماز قيلنماز . صواقتضا ايدنجه جنب كزيلمز . دينمز بويله شيلره مساعده ايتمز . هر حالده آبدست آله‌جغز ، غسل ايده‌جكز ، تميزلنه‌جكز . صو وارسه صو ايله آبدست آليرز ، غسل ايده‌رز . يا صو يوقسه نه اوله‌جق ؟ سوز تمثيلى : نماز وقتى اولوب آبدست آلمق ، ويا صودو كونمك اقتضا ايلدى . لكن اوياقينلرده صو يوق .

ياخود صويك باشنده دشمن وار ، اورايه قدر كيدرسه‌كز سنى كوره‌جك ، وياخود آنجق كنديكزه وحيوانكزه يته‌جك قدر برصويكز وار . شيمدى بويله زمانلرده نه‌ياپه‌جقسكز ؟ صكره سز عسكر آدملرسكز ، قيرده ، بايرده بولنورسكز . هرزمان ياقه‌جق ، ايصينه‌جق برشيئكز ؛ بارينه‌جق بريريكز بولونماز . قيش قيامت بر طرفدن ، برسزلك ، آتشسزلك ده برطرفدن . بويله زمانلرده غسل ايده‌جك اولسه‌كز خسته اولاجقسكز ، خسته‌لغكز آرته‌جق ، بارا كز كيچ أيى اوله‌جق ؛ ياخود صغوقدن دوكاجقسكز . شمدى بويله‌بر عذر وارسه نه‌ياپملى ؟ ييقانسه‌ك تهلكه وار . ييقانماسه‌ك جنب جنب كزمك وار . عجبا نه‌ياپملى ؟ آدم نه‌اوله‌جق ، خسته اولورسهم اولايم ، قدر نه‌ايسه اويله اولور ، ديوب‌ده صو ايله ييقانماليميدر ؟ صارغى‌بى سوكوب‌ده آبدست آلماليميدر ؟ يوقسه صويوق ، صو ايله ييقانمق‌ده تهلكه‌لى ديوب‌ده جنب جنب ، آبدستسز نمازسز كزمه‌ليميدر ؟ خاير ، خاير . بويله بر زمانده نه صو ايله ييقانمايه چاليشماق ، نه‌ده جنب كزمك هيچ بريسى جائز دكلدر . نه اويله صوفولق ياپه‌رق بوى آبدستق آلوب‌ده كنديكزى تهلكه‌يه آتك ، نه‌ده جنب طوروك . بونك ايكيسى‌ده اولماز . بزم دينمز قولايلق دينى‌در . انسانه اويله كوچ كله‌جك شيلرى هر حالده ياپه‌جقسكز ديمز . هر شيئك بر قولاى جهتنى كوستريرر . بونلرده‌ده تيممى كوسترمشدر . تيممده دقت ايديله‌جك برشى وارسه اوده « نيت » در . اكر تيمم ساده آبدست آلوب نماز قيلمق ايچون ايسه اوكا كوره نيت ايدرسكز . اكر غسل ايچون ايسه اوزمان « نيت ايتدم تميزلنمه‌يه » ديرسكز .

اولادلرم ، انسان تيممى اوطورديغى يردن‌ده ياپه‌بيلير . اكرطوپراق كبى برشيئ بولقسه البسه‌كزه ، يتاق ويورغانه أليكزى ووروور واونلردن

چیقان توز ایله تیمم ایدرسکز . کوریورمیسکز ، بزم دینمزك کوستردیکی قولایلغی. دینمز آبدست وغسل ایچون « الا که صو بوله جقسکز، خسته اولسه کزده؛ صغوقدن دوکوب کبرسه کزده صوایله ییقانه جقسکز» . دیه یور . صکره آبدستسز نماز قیلمه یه ، جنب کزمه یه ده راضی اولمیور. قولای برچاره بولویور . اویله ایسه بزده الله تعالی حضرتلرینك کوستردیکی قولایلقدن استفاده ایتمه لی یز . دیدیکم کبی ، سز عسکر آدملرسکز . غربت ایلنده بولنورسکز . عسکرلك حالی ، قیرده بایرده دشمن قارشیسنده بولنورسکز . صواقتضا ایتمش ، اوآنده محاربه یه ، تعلیمه، نوبته چیقاجقسکز . ییقانمایه وقت ده یوق . وظیفه یه چیقمامقده اولماز! نه یاپه جقسکز ؟ هیچ طورمادن اولدیغکز یرده همان برتیمم ایدر، تمیز تمیز ایشیکزه کیدرسکز . صو ایله ییقانمق ایچون نه زمان قولایلق بولورسه کز او زمان صوایله ده ییقانیرسکز . قولایلق بولنجه یه قدر تیمم ایدرسکز . آبدستی بوزان هرشی آبدست نیتیله ایدیلن تیممی ده بوزار . آبدست نیتیله یاپدیغکز تیممدن صکره آبدستی بوزان بر حال وقوعبولورسه تکرار تیمم ایدرسکز .

سوزك قیصه سی : هرهانکی بر عذردن طولایی یاپیلان برتیمم او عذرك قالقماسیله بوزولور . « بر عذردن طولایی جائز اولان شی او عذرك قالقماسیله باطل اولور . » ایشته برقاعده ...

یکرمی بشنجی درس

نماز

س — نماز اسلامك نه سیدر ؟

ج — نماز کلمهٔ شهادتدن صوکره اسلامك برنجی تملی در.

س — کیملرك اوزرینه فرضدر ؟

ج — عاقل وبالغ اولان هرمسلمان اوزرینه فرضدر .

س — کونده قاچ دفعه نماز قیلمق فرضدر ؟

ج — کونده بش دفعه نماز قیلمق هر مسلمان اوزرینه فرضدر ، بورجدر .

س — هانکی وقتلرده ؟

ج — صباح ، اوکله ، ایکندی ، آقشام ، یاتسو .

س — صباح نمازی قاچ رکعتدر ؟

ج — دورت : ایکی سنت ، ایکی فرض . سنت اوکجه فرض صوکره قیلنیر .

س — اوکله نمازی قاچ رکعتدر ؟

ج — اون : آلتیسی سنت ، دوردی فرض . اوکجه دورت رکعت سنت ، صوکره دورت رکعت فرض ، اوندن صوکره تکرار ایکی رکعت سنت .

س — ایکندی نمازی قاچ رکعتدر ؟

ج — سکز : اوکجه دروت سنت ، صوکره دورت فرض .

س — آقشام نمازی قاچ رکعتدر .

ج — بش : اوکجه اوچ رکعت فرض ، صوکره ایکی سنت .

س — یاتسو نمازی قاچ رکعتدر ؟

ج — اون‌اوچ : اوکجه دورت رکعت سنت ؛ آرقه‌دن دورت رکعت فرض ، صوکره ایکی رکعت سنت ، دها صوکره اوچ رکعت صلاة وتر .

س — هرکون بش وقتده قیلنمسی اوزریمزه فرض اولان نماز قاچ رکعتدر ؟

ج — اون‌یدی : ایکی صباح نمازینك فرضی ، دورت اوکله نمازینك فرضی ، دورت ایکندی نمازینك فرضی ، اوچ آقشامك فرضی ، دورت یاتسونك فرضی .

س — وتر نمازی نه‌در ؟

ج — وتر نمازی واجبدر .

س — سنت نمازلرك هپسی برمیدر ؟

ج — خایر ، صباح نمازینك فرضندن اول ایکی رکعت ،

اوکله نمازینك فرضندن اول دورت ، صوکره ایکی ؛ آقشامك فرضندن صوکره ایکی ، یاتسونك فرضندن صوکره‌ده ایکی رکعت نماز قیلمق سنت مؤکده‌در . پیغمبریمز بونلری دواملی قیلمشلردر . ایکندینك ویاتسونك فرضلرندن اول دوردر رکعت نماز قیلمق‌ده چوق ثوابلیدر. بونلرده ایکنجی درجه‌ده سنت‌در . افندیمز بونلری بعضاً قیلمشلر ، بعضاً‌ده ترك ایتمشلردر .

س — نماز ناصل قیلنیر ؟

ج — مثلا صباح نمازینك سنتنی قیله‌جغم :

اوکجه ، تمیزلنوب آبدستمی آلدقدن صوکره قبله‌یه دونوب یاواشجه‌جق «نیت ایتدم الله رضاسیچون صباح نمازینك سنتنی قیلمیه» دی‌یه‌رك ألریمی قولاقلریمه‌قدر قالدیروب «الله اکبر» دیرم . صوکره صاغ ألیمك آووجنی صول ألیمك اوستنه وصاغ ألیمك سرچه وباش پارمقلریله صول ألیمك بیله‌کنی طوتوب اویله‌جه کوبکمك آلتنه قودم . «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ» دعاسنی اوقودقدن صوکره «اعوذ بسمله» چکه‌رك فاتحهٔ شریفه‌یی

آخرینه قدر اوقویوب «آمین» دیرم . صوکره بر سوره ،
یاخود اوچ قیصه آیت، ویاخود اوزونجه بر آیت اوقودم. صوکره
أللریمی یانلریمه صالیویروب «الله اکبر» دی یه رك رکوعه
واریرم . رکوعده أللریمله دیز قپاقلریمی طوتوب صیرتیمی
وبلمی دوم دوز ایده رم. طوپوقلرمده بر برینه یاناشیر. اوحالده
ایکن اوچ دفعه «سبحان ربی العظیم» دیدکدن صوکره
«سمع الله لمن حمده» دیه رك باشیمی قالدیروب «ربنا لك الحمد»،
«الله اکبر» دی یه رك سجده یه قاپانیرم . سجده یه اینرکن
اوکجه دیزلریمی، صوکره أللریمی یره قورم . صوکره ده باشیمی
أللریمك آره سنه قورم . آلنمی وبورنمی یره دوقوندیریرم .
دیرسکلریمی یانلرندن آچوب اویلقلریمی قارنمدن اوزاقجه
طوتارم. یعنی قارنمی ایچری یه چکه رم. قوللریمی یره یاپیشدیرمام.
آیاق پارماقلریمك آلتینی یره یاپیشدیررم ویردن قالدیرمام.
سجده ده اوچ دفعه «سبحان ربی الاعلی» دیدکدن صوکره
«الله اکبر» دی یه رك سجده دن قالقارم. بردفعه «سبحان الله»
دیه جك قدر اوتوردقدن صوکره «الله اکبر» دی یه رك ینه

طبقی ده مین آکلاتدیغم کبی سجده ایدوب اوچ کره «سبحان
ربی الاعلی» دیرم . اوندن صوکره «الله اکبر» دیوب آیاغه
قالقار و أللریمی اولکی کبی باغلارم . یالکز «بسمله» چکدکدن
صوکره بر سوره ویا آیت اوقویوب رکوعه وسجده یه واریرم .
ایکنجی سجده دن صوکره صول آیاغمی یره دوشه یه رك اوستنه
اوطوروب وصاغ آیاغمك پارمقلرینك آلتینی یره یاپیشدیروب
دیکه رم. «التحیات .....» ایله «اللهم صلّ»، «اللهم بارك»،
وبرده «اللهم ربنا آتنا .....» دعالرینی اوقور، اولا صاغ ،
صوکره صول طرفه دونه رك «السلام علیکم ورحمة الله» دیرم.
ایشته صباح نمازینك سنتی بویله جه قیلنیر .

س — صباح نمازینك فرضی ناصل قیلنیر ؟

ج — یالکز باشمه قیلارسه م طبقی سنت کبی قیلارم .
شوقدر که . «صباح نمازینك فرضنه» دی یه نیت ایدرم. برده
نیت دن اول «قامت» کتیریرم .

س — اوکله نمازی ناصل قیلنیر .

ج — اوکجه «اوکله نمازینك سنتنه» دی یه نیت ایدوب طبقی
صباح نمازینك سنتی کبی ایکی رکعت قیلوب اوطورر

«التحيات» یی اوقورم. اوندن صوکره باشقه برشی اوقومایه‌رق
«الله اکبر» دیوب تکرار اوچونجی رکعته قالقارم. اوچونجی
و دوردنجی رکعتلری‌ده اولکیلر کبی، قیلدقدن صوکره
اوطورورم. «التحیات»، «اللهم صلّ، اللهم بارك، ربنا آتنا»
دعالرینی اوقویوب سلام ویریرم.

س — اوکله نمازینك فرضی ناصل قیلینیر؟

ج — طبقی سنت کبی. یالکز فرضنه دی‌یه نیت ایدرم.
برده اوچونجی ودوردنجی رکعتلرده یالکز «فاتحه» اوقورم،
باشقه برشی اوقومام. اوچ ویا دورت رکعتلی اولان فرضلرك
اوچونجی و دوردنجی رکعتلرنده یالکز فاتحه اوقونور.
فاتحه‌دن باشـقه برشی اوقومادن رکوعه واریلیر. اوکله‌نك
صوك سنتی‌ده طبقی صباح نمازینك سنتی کبی‌در.

س — ایکندی نمازینی آكلاتیکز؟

ج — اوکجه دورت رکعت نماز قیلارم. «ایکندی نمازینك
سنتنه» دی‌یه نیت ایدرم. بوده اوکله‌نك سنتی کبی‌در. یالکز
ایکنجی رکعتده «التحیات» یی اوقودقدن صوکره سـلام
ویره‌جکمش کبی «اللهم صلّ، اللهم بارك» دعالرینی‌ده اوقورم.

اوندن صوکره «الله اکبر» دیوب اوچونجی رکعته قالقار،
ونمازه یکیدن باشلایور کبی «سبحانك، اعوذ، بسمله»، صوکره
فاتحه اوقورم. فرضی طبقی اوکله نمازینك فرضی کبی‌در.

س — آقشام نمازی ناصل قیلینیر؟

ج — آقشام نمازنده فرض اول‌در. اوکجه قامت ایدوب
اوچ رکعت فرض قیلارم. اوکله‌نك فرضی کبی‌در. اوچونجی
رکعتده یالکز بر فاتحه اوقورم. فرضدن صوکره طبقی صباح
نمازینك سنتی کبی ایکی رکعت سنت قیلارم. یالکز نیت
باشقه‌در.

س — یاتسو نمازینی آكلاتیکز؟

ج — اوکجه طبقی ایکندینك سنتی کبی دورت رکعت
سنت، اوندن صوکره اویله وایکندینك فرضی کبی دورت
رکعت فرض، فرضدن صوکره آقشام نمازینك سنتی کبی ایکی
رکعت سنت قیلارم. دها صوکره‌ده اوچ رکعت وِتر نمازینی
قیلارم. وتر نمازی واجبدر.

س — وتر نمازی ناصل قیلینیر؟

ج — ایلك اوکجه وتر نمازینی قیلمغه ایچمدن نیت ایدرم.

ديلم ايله‌ده « نيت ايتدم وتر نمازيني قيلمغه »، « الله اكبر » ديوب أل باغلار و نمازه طوردورم. اوكله نمازينك سنتى كبى ايكى ركعت قيلدقدن صوكره اوتوروب « التحيات » ني اوقورم. صوكره آياغه، اوچونجى ركعته قالقارم. بسمله چكوب فاتحه، صوكره بر سوره ويا اوچ آيت اوقورم. ألّريمى قالديروب افتتاح تكبيرى كبى بر تكبير آليرم. « الله اكبر » ديرم. صوكره تنه ألّريمى باغلار وشو دعانى اوقورم:

« اَللّٰهُمَّ اِنّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِى عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ .

« اَللّٰهُمَّ اِيّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّى وَنَسْجُدُ وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذابَكَ اِنَّ عَذابَكَ بِالْكُفّارِ مُلْحِقٌ .

س — نمازك شرطلرى قاچدر ونه‌لردر ؟

ج — اون ايكى در: حدثدن طهارت، نجاستدن طهارت، ستر عورت، استقبال قبله، وقت، نيت، افتتاح تكبيرى.

قيام، قرائت، ركوع، سجود، قعدهٔ أخيره‌ده تشهد يعنى، « التحيات » نى اوقوياجق قدر اوتورمق. صوكره‌كى بش شيئه نمازك اركانى دينير.

س — نمازك شرطلرى ديمك نه ديمكدر ؟

ج — بونلردن برى نقصان اولورسه نماز صحيح اولماز ديمكدر.

س — صباح نمازينك وقتى نه زماندر ؟

ج — طاڭ يرى آغاردقدن كونش دوغونجه‌يه قدر اوزايان زماندر. صباح نمازى بو آراده قيلينير.

س — اوكله‌نك وقتى نه زماندر ؟

ج — كونش تام اورته‌يه كلدكدن بر آز صوكره باشلار وهر شيئك كولكه‌سى ايكى مثلى اولونجه‌يه قدر دوام ايدر.

س — ايكندينك وقتى ؟

ج — اوكله‌نك وقتى چيقدقدن اعتباراً كونش باطنجه‌يه قدر.

س — آقشامك وقتى ؟

ج — كونش باطدقدن صوكره حاصل اولان قيزيللق غيب اولونجه‌يه قدر دوام ايدر.

س — ياتسونك وقتى ؟

ج — آقشامك وقتى چيقدقدن صباح نمازينك وقتى

كیرنجه‌یه‌قدر یاتسونك وقتی در . بومدت ایچنده یاتسو نمازینی قیلمق جائزدر .

س — نماز قیلمق هانكی وقتلرده مكروهدر ؟

ج — كونش دوغار ایكن ، كونش تام زوالده ایكن ، كونش باطار ایكن نماز قیلمق كراهت تحریمیه ایله مكروهدر . بووقتلرده نماز قیلنمامليدر . یالكز او كونك ایكندی نمازینی قضایه براقمامق ایچون كونش باطاركن ده اولسه قیلنمليدر .

س — نمازك واجبلری نه‌لردر ؟

ج — شونلردر :

١) نمازه باشلاركن « الله اكبر » دیمك ؛

٢) نمازده فاتحهٔ شریفه‌یی اوقومق ؛

٣) فرضلرك ایلك ایكی ركعتی ایله نمازلرك وصلاة وترك هر ركعتنده فاتحه‌دن صوكره برسوره ویا آیت اوقومق ؛

٤) فاتحه‌یی بوسوره وآیتلردن اول اوقومق .

٥) ركوع ایله سجده آره‌سنه باشقه برایش قاتمامق ؛

٦) ایكی سجده آره‌سنه باشقه برایش قاتمامق ؛

٧) سجده‌ده آلنله برابر برونی‌ده یره قویمق ؛

٨) دورت ركعتلی نمازلرده ایكنجی ركعتدن صوكره اوطورمق و « التحیات .... » اوقومق ؛

١٠) نمازدن چیقاركن « السلام علیكم .. » دیمك .

س — بوصایدیغمز شیلردن بری اونوتولسه نماز اولورمی ؟

ج — اولور اما ، ثوابی بر آز نقصان اولور . نقصانی تماملامق ایچون سجدهٔ سهو یاپیلیدر .

س — سجدهٔ سهو ناصل اولور ؟

ج — بوصایدیغم واجبلردن بری اونوتولسه نمازی قیلوب ده صاغ طرفنه سلام ویردكدن صوكره صولنه سلام ویرمه‌دن تكرار « الله اكبر » ده‌یوب ایكی دفعه سجده‌یه واریر . صوكره « التحیات ... » « اللهمّ » دعالرینی اوقویه‌رق سلام ویرر . ایشته بوكا « سجدهٔ سهو » ده‌نیر . اكر بونی‌ده اونوتورسه نماز ، ینه نمازدر . اما دیدیكم كبی بر آز نقصاندر .

س — برعذری اولوب‌ده نمازی وقتنده قیله‌مازسه نه یاپمالیدر ؟

ح — بالآخره اونلرك فرضلرینی ، برده « وتر نمازینی » قضا ایدر . قضا ایده‌جكی نماز هانكی وقتك ایسه اوكا كوره نیت ایدر . اكر قضایه قالان صباح نمازی ایسه اوكون اوكله‌یه قدر سنتی‌ده برابر قضا اولنور .

س — نماز نه ايله بوزولور ؟

ج — نمازده سوز سويله‌مك ، آه ، واه ، اوف ديمك ، كدرندن ويا برطرفنده‌كى آغريدن آغلامق ، اوكسوروكى يوق ايكن اوكسورمك ، البسه‌سيله اوينامق ، ييمك ايچمك ، كنديسى ايشيده‌جك قدر كولمك ، كوكسنى قبله‌دن چويرمك كبى شيلردن برينى ياپارسه نمازى بوزولور .

ايضاح . — عسكر اولادلرم ! نماز ، دينك ديره‌كى ، مسلمانلغك تمل طاشى‌در . نمازه نه قدر دواملى اولورسه‌كز دينكزى اودرجه صاغلاملاشديريرسكز . ايمانكز قوت بولور ، اخلاقكز دوزه‌لير . الله محبتى ، الله قورقوسى قلبكزه يرله‌شير ، ايليكلريكزه ايشلر . بوسايه‌ده دنيا كزده ، آخرتكزده معمور اولور . نمازجى بر انسان كنديسنى ، البسه‌سنى ، اونى بارقى داغما تميز طوتار ؛ پيسلك دينلن شيئى يانه اوغراتماز . آمان برطرفه پيسلك طوقونماسين ديه قورقار طورور . صكره نماز انسانه اللهى خاطرلاتير ، اللهى اونوتمامايه سبب اولور . نماز قيلان بر انسان كونده بش دفعه اللهك ديوانه‌ طوراجق ، كنديني ديروب طوپلايه‌جق ، فكرنده فناشيلر وارسه اونلرى قلبندن چيقاروب آته‌جق ، فنالق ياپامايه‌جقدر . بيليرسكزيا ، دنياده هر كوتولكك ، هر فنالغك باشى اللهى اونوتمقدر .

انسان — معاذالله — بر كره اللهى اونوتديمى آرتق اونك الندن ويلندن هر فنالق چيقار . حال بوكه انسانه اللهى اونوتديراجق بك چوق شيلر وار . انسان ياراديلشى اقتضاسى كيجه كوندوز دنيا مشغوليتلرى

ايچنده‌در . دوشونه‌جك ، چاليشاجق ، قازانه‌جق . بوكا مجبوردر . شمدى بويله هردقيقه مشغوليت ايچنده بولونمايه مجبور اولان بر انسانه اراصيره مولاسنى خاطرلاته‌جق برشيئى اولمازسه اونك عقلنده فكرنده نه الله قالير ، نه پيغمبر . هپسنى اونوتور كيدر . انسان بر كره‌ده اللهى اونوتديمى آرتق اوندن قورقولور . چونكه بويله اولان انسانلر يالكز كندى كيفنى ، كندى چيقارينى ، كندى فائده‌سنى دوشونور . كوكلى نه‌يى ايسترسه اونى ياپمانعه باقار . حق حقوق كوزه‌تمز ، باشقه‌لرينك كاريني ضررينى خاطرينه كتيرمز . شمدى بر كره دوشونكز ! انسان اوغلى بوحاله كليرسه نه اولور ؟ بو حاله كان انسانلره نه حكومتك قانونلرى ، نه پوليس ، نه ژاندرمه هيچ بر شى‌جك پارا ايتمز . فرصت بولونجه ايسته‌ديكنى ياپار . پوليس كيزلى شيلرى‌ده كوره‌جك دكل يا ، وور پاطلاسين دير كيدر . !

ايشته بونك ايچون الله تعالى حضرتلرى هركسك قلبنه بربكجى ، بر پوليس قويمش ، كه اوده نمازدر . چونكه نماز انسانه مولاسنى خاطرلاتدير . انسان مولاسنى خاطرلادقجه ، فنالغه ميل ايده‌مز . أل آياق ، كوز قولاق بوتون وجود كنديني فنالقدن چكر . طالمك مالنه جاننه ، عرضنه ، ناموسنه كوز ديكمز . كنديسنى داغما الله ايله برابر بيلير وبويله عاديلكلرى كنديسنه ياقيشديراماز . شمدى كورديكزمى نمازك فائده‌لرينى . ديمك كه نماز بزم كوكلزده بر بكجيدر . او بزى فنالغه صالماز . ايشته اك بويوك عبادت . بونك ايچون چوجقلريمزى يدى ياشندن اعتباراً نمازه باشلاتمق لازمدر . بش وقت نمازك فرض اولديغى قرآنمز خبر ويرديكى كبى ، افنديمزك مبارك سوزلرنده‌ده بوجهت آب آشكارا كله‌شيلمقده‌در . بوكونه قدرده بوتون مسلمانلر بش وقت

نمازك فرض اولدیغنده اتفاق ایتمشلردر. بناءً علیه نماز قیلمق هر مسلمانك بوینه بورجدر. بو بورجی انکار ایدنلر، «خایر اوزریمه فرض دکلدر» دینلر — معاذالله — اسلام دیننده چیقارلر. بونك ایچون چوجقلریمزی یدی یاشندن اعتباراً نمازه باشلاتمالی یز. هله اون یاشنه کیردکدن صوکره نمازی هیچ براقدیرمامالی یز. چولوق چوجغنی نماز قیلمغه آلیشدیرمق آنا و بابانك وظیفه‌سیدر. بر ائو خلقنی، بوتون عائله افرادینی نمازه دعوت ایتمك ده او ائوك افندیسنك وظیفه‌سیدر. بو وظیفه‌لرینی یاپمیان آنالر و افندیلر کناهکار اولورلر. کونده بش دفعه نماز قیلمق بوینمزه بورجدر. نمازك ناصل قیلینه‌جغنی، نمازك شکلنی ده پیغمبر افندیمز بزلره تعریف بیورمشلر و «نمازی بندن کوردیککز کبی قیلیککز» بیورمشلردر. مسلمانلر نمازی آنجق او شکلده قیلارلر که اونی شمدی کوردیککز.

فقط نمازه باشلایه بیلمك ایچون بر طاقم شیلرده لازمدر. بونلر بولونمادقجه نمازه کیریشیله‌مز. هر شیدن اول وجودمز، البسه‌مز نمازه طوراجغمز یر تمیز اولاجق. صکره عورت محلی اورتولو بولوناجق. ارککلرك کوبکندن دیز قپاغنه قدر، قادینلرك — یوزلریله اللرندن و برده آیاقلرندن ماعدا — بوتون وجودلری عورت صاییلیر. نمازده بورالرك قپالی اولمسی شرطدر. بوکا «ستر عورت» دەنیر. بر عذری یوق ایکن عورت محلی آچیق اولورسه نماز اولماز. صکره نماز قیلار ایکن مکهٔ مکرمه طرفنه دونه‌جکز بوکاده «استقبال قبله = قبله‌یه دونمك» دیرلر: اکر قبله‌نك نره‌ده اولدیغنی بیله‌مز و صوراجق بریده بولامازسه‌ق او زمان دوشونور طاشینیر، قبله‌نك هانکی طرفده اولدیغنه کوکلمز یاتارسه او طرفه دونه‌ریز.

هر نمازی وقتنده قیلمق وقتندن اول و صکره قیلمه‌مقده لازمدر. وقتندن اول قیلنان نمازلر هیچ اولماز، صکره قیلینیرسه قضا اولور. بونکله بورج اوده‌نیرسه‌ده ثوابی وقتنده قیلنان کبی دکلدر. هم عذری یوق ایکن نمازی وقتندن کری‌یه براقمق کناهدر. هر شی وقتنده کرکدر. هر نمازك کندینه کوره بر وقتی واردر. نماز، نماز اولمق ایچون هر حالده وقتنده قیلمق لازمدر..

نیت — نمازه طورور ایکن هانکی نمازه دوردیغمزی خاطرلایه‌رق لسانمزله‌ده سویله‌یه‌جکز. بوکا «نیت» دەنیر. سوز تمثلی صباح نمازینك سنتنی قیله‌جقسکز. اولا ایچکزدن نیت ایدرسکز صکره دیلکزله‌ده «نیت ایتدم الله رضاسی ایچون صباح نمازینك سنتنی قیلمغه» دیرسکز.

بورایه قدر صایدقلریمدن بری بولونمازسه نمازه کیریشیله‌مز. بونلر تمام اولدقدن صکره‌ده صره ایله بر طاقم شیلری بر آرایه کتیرمك لازمدر. اولا اللریکزی یوقاری قالدیروب باش پارمقلریکزك اوچلرینی قولاقلریکزك یموشاغنه دوقوندیرر و پارمقلریکزی قبله‌یه دوغرو آچار و «الله اکبر» دیرسکز. بوکا «افتتاح = باشلامق» تکبیری دەنیر. آرتق بو تکبیر ایله نمازه کیرمش اولورسکز. نماز بتینجه‌یه قدر دنیا کلامی، دنیا ایشی حرامدر. بونك ایچون بو تکبیره «تحریمه» ده دەنیر. بو تکبیر؛ فرضدر. صکره هر رکعتده اوچ قیصه ویاخود بر اوزون آیت اوقویه‌جق قدر آیاقده طورمقده فرضدر. بوکا «قیام» دەنیر.

قیامده بر سوره ویا اوچ قیصه آیت، یاخود اوزونجه بر آیت اوقومقده فرضدر. بوکاده «قرائت» دەنیر. آیت اوقودقدن صکره اولا رکوعه صکره سجده‌یه وارمق، نمازك صوکنده یعنی سلام ویرمه‌دن

اول «التحيات» اوقويه‌جق قدر اوطورمق ده فرضدر، نمازك اركاننددر.
نمازه باشلامق ایچون بولونمسی اقتضا ایدنلره شرط، باشلادقدن صکره
اداسی لازم اولنلره «ركن» ده‌نیر. اویله ایسه نماز قیله‌جق بر انسان
هرحالده بو شرطلری وفرضلری یرینه کتیرملیدر. بونلردن بری
نقصان اولورسه نماز اولماز. یکیدن قیلمق لازمدر. اکر واجبلردن بری
نقصان اولورسه نمازی یکیدن قیلمیوب سلام ویردکدن صکره بر
«سجدهٔ سهو» یاپار. ایشته او قدر.

بکرمی آلتنجی درس

جمعه، بایرام، تراویح، جنازه نمازلری

س — جمعه نمازی ناصل بر نمازدر؟ وناصل قیلنیر؟

ج — جمعه نمازی ایکی رکتلی برفرضدر. جمعه کونلری
اوکله وقتنده جماعتله قیلنیر واوکله نمازینك یرینه کچر.
اوکجه خطبه اوقونور. بوخطبه فرضدر. بوندن صکره
جماعتله ایکی رکعت فرض قیلنیر. خطبه‌دن اول دورت؛
جمعه‌نك فرضندن صوکره‌ده دورد رکعت نماز قیلمق‌ده
سنتدر. بونلر جمعه‌نك ایلك وصوك سنتلریدر.

س — جمعه کیملرك اوزرینه فرضدر؟

ج — عاقل وبالغ اولان، کوزی، وجودی وآیاقلری
صاغلام اولان، مسافر واسیر اولمیان ارککلر اوزرینه فرضدر.
قادینلره، یولجیلره، خسته‌لره، اعمی وکوتوروملره، کوله‌لره
حریتی کندی الندە اولمیانلره جمعه نمازی قیلمق فرض دکلدر.
بونلر ساده اوکله نمازی قیلار. بونلردن بری کیدوب جمعه
نمازینی قیله‌جق اولورسه آیریجه اوکله نمازینه حاجت قالماز:

س — بایرام نمازی نه‌در ؟ کیملره واجبدر ؟

ج — جمعه نمازی فرض اولانلره سنه‌ده ایکی بایرام نمازینی قیلمق‌ده واجبدر .

س — بایرام نمازلری قاچ رکعتدر ؟ وناصل قیلنیر .

ج — ایکی رکعتدر . بوده جماعتله قیلنیر . بایرام نمازینك وقتی کیرنجه جماعت صف باغلایه‌رق « واجب اولان بایرام نمازینه » دی‌یه نیت ایدیلیر · امام «الله اکبر» دینجه جماعت‌ده أللرینی قالدیروب تکبیر آلیر . اوندن صوکره هر کس ایچندن « سبحانك »‌یی اوقور . صوکره امام برآز فاصله ایله ، بری بری آردی صره أللرینی قولاقلرینه قالدیروب آچیقدن اوچ کره تکبیر آلیر. جماعت‌ده اویله یاپار . برنجی وایکنجی تکبیرلرده أللر یان طرفه صالینیر ، اوچونجیدن صوکره کوبکه باغلانیر . امام ایچندن یواشجه‌جق «اعوذبسمله» چکر. صوکره آچیقدن فاتحه وسوره‌اوقور بوندن صوکره امام‌ایله رکوع وسجود یاپارز. صوکره ایکنجی رکعته قالقارز . امام بسمله چکه‌رك فاتحه وسوره‌یی آچیقدن‌اوقور . سوره بیتنجه برنجی رکعتده اولدیغی کبی اوچ کره تکبیر آلینیر . واوچونجیدن صوکره

أللر باغلانمادن رکوعه کیدیلیر . بونی قبا تورکجه شویله آکلاتیرلر :

« ایکی صاللا بر باغلا ، اوچ صاللا بر یات . »

س — بایرام نمازنده خطبه نه‌در ؟

ج — سنتدر ، نمازدن صوکره اوقونور .

س — تراویح نمازی قاچ رکعتدر ونه‌در ؟

ج — یکرمی رکعتدر ، سنت مؤکده‌در .

س — نه زمان وناصل قیلنیر ؟

ج — رمضان شریفده یاتسو نمازندن صوکره قیلنیر . جماعتله قیلمق ثوابلی‌در ، یالکز اوله‌رق‌ده قیلنه‌بیلیر .

س — قاچ رکعتده برسلام ویریلیر ؟

ج — ایکی رکعتده برسلام ویرمك سنتدر . اکرایکی رکعتده سلام ویرمیوب‌ده دورت رکعتده بر ویررسه طبق یاتسونك سنتی کبی برنجی تحیاتدن صوکره « اللهملر » اوچنجی رکعته قالقنجه‌ده « سبحانك » اوقونور .

رمضانده وتر نمازی تراویحدن صوکره قیلنیر . تراویح جماعتله قیلنیرسه اوده جماعتله قیلنیر . یالکز قیلمق‌ده جائزدر.

س — جنازه نمازی نه‌در ؟

ج — جنازه نمازی فرض کفایه‌در . دین قرداشمزدن

بری ئولونجه ییقانیر، کفنه صاریلیر، صوکره مصلایه قونور. (الله ایچون نمازه ، میت ایچون دعایه ، نیت ایدیلیر . امام « الله اکبر » دیوب اللرینی قولاغنه قالدیرر. بزده برابراللریمزی قالدیروب ایچمزدن تکبیر آلیرز. اوندن صوکره « سبحانك »ی صوکنه قدر اوقورز. امام اللرینی قالدیرمادن « الله اکبر » دیر. بزده تکبیر آلوب « اللهم صل وبارك » دعالرینی اوقورز . صوکره بر تکبیر داها آلوب جنازه ایچون دعا ایدیلیر. دعاسنی بیلمه‌ینلر « رَبَّنَا آتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَفِی الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ » ی اوقور . بونی ده بیلمه‌ینلر دعا نیتیله فاتحه‌یی اوقورلر . بوندن صوکره دوردنجی تکبیر آلنیر وسلام ویریلیر .

ایضاح .ـــ عسکراولادلرم، جمعه کون مسلمانلرك چوق بیوك، چوق مبارك بر کونیدر . جمعه‌نك کیجه‌سی‌ده ، کوندوزی ده پك خیرلیدر. پك شرفلی‌در . هرساعتی مؤمن ایچون رحمتدر . هرمؤمن جمعه‌یی بیرام طانیمالی ، بوبیرامك قدرینی بیلمه‌لیدر . تکری تعالی حضرتلری جمعه کون جماعتله هپ برآره‌یه کله‌رك نمازقیلمه‌یی اوزریمزه فرض قیلمشدر .

بش وقت نمازفرضدر، اما اونلری هرحالده جماعتله قیلمق فرض

دکلدر؛ سنت‌در . انسان بش وقت نمازی أوده‌ده قیلار؛ داغده‌ده . یالکزده قیلار، جماعتله ده قیلار. بکی‌ده قیلار، پاشاسی‌ده ؛ اوشاغی‌ده قیلار، افندیسی‌ده! هپسنه بورجدر. لکن جمعه نمازی بویله دکل ، اونی مطلقا جماعتله قیلمق فرضدر . همده باشقه جماعته بکزه‌مز . نمازدن اول بر خطبه اوقومق ده فرض‌در . دیمك اولیورکه : جمعه چوق اهمیتلی چوق مبارك بر کون‌در . بر مسلمان هیچ اولمازسه بومبارك کونده اولسون جامع‌شریفه کیدوب جماعتله نماز قیلمه‌لی ، قرآن کریم وخطبه دیکله‌ملی‌در ؛ بوهرمسلمانك بوینه بورجدر .

هرمسلمان، جمعه کونی بیرام کلیور کبی قارشیلاملی، اوکون ییقانوب تمیزلنملی، تمیز اثوابلرینی کیمه‌لی ، باشقه‌لرینی راحتسز ایده‌جك قوقولی شیلر یمه‌ملی ، ترتمیز کول کبی اولوب (الصلاة) ویریلیر ویریلمز، همان جامع‌شریفه قوشمالی . انسان بویله یاپارسه هیچ اولمازسه هفته‌دن هفته‌یه یوره‌کینك پاصی سیلینیر، بر هفته‌لق کناهلری تمیزله‌نیر؛ بر محله ، بر کوی، بش کوی خلقی ده هفته‌ده بر کره بربرلریله قونوشوب کوروشورلر. اویله ایسه بوقدر مبارك اولان بر کونی بوشه کچیرمیوب عبادتله کچیرمك، جمعه‌یه قوشمق لازمدر . بوکونی هپمز غنیمت بیلمه‌لی‌یز .

جمعه نمازندن اول « نیت ایتدم جمعه‌نك ایلك سنتنی قیلمه‌یه » دیوب دورت رکعت سنت قیلارسکز . اوندن صوکره خطیب منبره چیقوب خطبه اوقور. اوزمان هیچ برشی یاپمیوب خطبی دیکلرسکز؛ لقیردی فلان سویلنمز ، اقامت اولنور ، آیاغه قالقوب جمعه‌نك فرضی امامه اویارق قیلارسکز. « نیت ایتدم الله رضاسیچون جمعه‌نك فرضی امامه اویارق قیلمغه » دیرسکز . دیکر فرض نمازلر کبی بونی ده

قيلارسكز. بوندن صوكره يالكز باشيكزه دورت ركعت صوك سنت
قيلارسكز .

داها صوكره وقتكز وارسه دورت ركعت « الك صوكره‌كى اوكله نمازى » نيتيله ؛ ايكى ركعت‌ده « وقت سنتى » نيتيله نماز قيلارسكز . وقتكز يوقسه يالكز جمعه‌نك صوك سنتنى قيلارسكز ايشته اوقدر .

وقتى اولان برمسلمان تراويح ، بايرام نمازلرينى‌ده هيچ سكتمه مليدر . عقلى باشنده برمسلمان اويله‌سنه‌ده بر ايكى دفعه كلوب كچن فرصتلرى قاچيرماز . هله جنازه نمازينه صوك درجه اهميت ويريكز. انسان اوغلى دنياده نه‌قدر ياشاسه ابركيچ اولوم دنيلن اوقور قونچ ، اوصوغوق شيئى كوره‌جك ، چوق سوديكى دنياسنه الوداع ايده‌جك . دنيادن كوچ ايده‌جك ! اونك ايچون اولومك آجيسنى طاتمش بر دين قارداشيمزك جنازه‌سنه كيتمك ، اونك راحتى ايچون اللهدن مغفرت ورحمت ايسته‌مك دين‌قارداشيمزه قارشى‌اك صوك وظيفه‌يى ايفا ايتمك‌در.

بوكا هپمزك احتياجى واردر . اولومك آجيسنى كورمش اولان دين قارداشلريمز صاغلغمزده برفاتحه اوقور، جنازه‌سنه كيدوب اللهدن رحمت ومغفرت ايسترسه‌ك ئولديكمزده بزه‌ده برفاتحه اوقويان ، بزه‌ده جنازه‌مزه كلن، بزم ايچون‌ده اللهدن رحمت‌ومغفرت ايسته‌ين بولنور. يوق بزلر بوكبى شيلره اهميت‌ويرمزسه‌ك بزه‌ده اهميت ويرن بولونمازه آمانك بوكاده چوق دقت ايديكز .

يكرمى بشنجى درس

اوروج

س — اسلامك شرطلرندن ، بش تملندن برى نه‌در ؟

ج — رمضان شريفده اوروج طوتمقدر .

س — اوروج‌ده بر عبادت‌ميدر ؟ ونه زمان فرض قيلنمشدر ؟

ج — اوت اوروج‌ده نماز كبى بر عبادت‌در . مدينه‌ده فرض قيلنمشدر ؟

س — اوروج نه ديمكدر ؟

ج — اوروج ديمك ؛ نيتله‌نوب طاڭ يرى آغارمايه باشلاديغى زماندن تا آقشام كونشى باطنجه‌يه‌قدر هيچ برشى يه‌مك ، ايچمه‌مك ، نفسنه اصلا اويماق ديمكدر .

س — اوززيمزه فرض اولان اوروج هانكى اوروجدر ؟

ج — رمضان شريف اوروجى‌در .

س — قاچ كوندر ؟

ج — برآى‌اوروج طوتمق فرضدر. آى، بعضاً يكرمى طقوز ، بعضاً‌ده اوتوز اولور .

س — اوروج طوتمق كيملره بورجدر ؟

ج — عاقل و بالغ اولان قادين وار كك هر مسلمانه بورجدر.

س — چوجقلره ده بورجيدر ؟

ج — خاير اونلره بورج دكلدر. لكن اونلرى ده يواش، يواش اوروجه آليشديرمق، اوروجه هوسلنديرمك لازمدر.

س — مسافر وياخود خسته اولانلره ده بورجيدر.

ج — اونلره ده بورجدر، اما اونلره اذن واردر : اونلر ايسترلرسه اوروجلرينى رمضانده طوتارلر. ايسترلرسه (خستهلر) ايى اولدقدن صكره، مسافرلرده سفردن دوندكدن صكره كونه كون قضا ايدرلر. امزيكلى قادينلره ده اذن واردر. اكر ضعيف اولوب ده اوروج طوتنجه وجوددن دوشهجك، ياخود سود آزالوب چوجغه ضرر كلمك قورقوسى اولورسه اونلرده اوروجلرينى صكره طوتارلر.

س — لحوسهلر ايله آى باشنده عادت كورن قادينلر نه ياپارلر.

ج — اونلر او حاللرنده ايكن نمازده قيلاماز، اوروجده طوتامازلر. لكن او حاللرى چكدكدن صكره اوروجلرينى كونه كون طوتارلر. فقط نمازى قضا ايتمزلر.

س — نيتسز اوروج اولورمى ؟

ج — اولماز.

س — اوروجه نه زمان نيت ايديلهجك.

ج — اوروجه كيجهدن تا قوشلق وقتنهقدر نيت ايديلهبيلير. افطاردن صكره ايرتسى كونك اوروجنه نيت ايتسهده اولور. هر حالده كوندوز قوشلق وقتنهقدر او كونك اوروجنه نيت ايتمش اولمق لازمدر.

س — اوروجه نيت ناصل اولور ؟

ج — ناصل اولهجق. نيت اصل انسانك قلبندهدر. يارين اوروج طوتهجغمى ايچمدن چكيريرم. شوقدركه ديل ايله سويلهمكده سنتدر. اونك ايچون هم ايچمدن يارينك اوروجنه نيت ايدرم. همده ديلمله « نيت ايتدم رمضان شريفك يارينكى اوروجنه » ديرم.

س — بر انسان اوروجلى اولديغنى اونوتهرق برشى ييوب ايچسه اوروجى بوزولورمى ؟

ج — خاير بوزولماز. اما شو شرط ايله : ييوب ايچركن اوروجلى اولديغنى خاطرلاينجه همان براقوب آغزينى ييقاملى. ايشته بويله ياپارسه او زمان اوروجى بوزولماز. اكر بويله ياپماز، يعنى عقلنه كلديكى زمان براقايوب ده ينه ير ايچر كيفنه باقارسه اوزمان بوزولور.

س — اوروجی یاکلشلقله بوزان کیمسه‌یه نه‌لازم کلیر ؟

ج — بر کونه بر کون قضا ایتمك لازم کلیر. سوز تمثیلی : اوروجلی اولدیغنی خاطرنده اولان بر انسان آغزینی ییقارکن بوغازینه صو کیتسه ، یاخود دکزده ییقانیرکن آغزندن وبورنندن صو دولسه بو آدمك اوروجی بوزولور . اما ایسته‌یه‌رك دکل ، یاکلشلقله اولدیغندن بر کونه بر کون قضا ایدر . ناصل اولسه بوزولدی دی‌یه یه‌مك شرطدر .

س — نیت ایتدکدن صوکره بیله بیله اوروجی بوزو ویرسه نه‌لازم کلیر؟

ج — نیتلندکدن صکره کوندوز بیله بیله برشی ییوب ایچرسه ، یاخود نفسنه اویوویرسه ، بری بری آردی صیره تام ایکی آی بر کون اوروج طوتمسی اوزرینه بورج اولور. بر کونی یدیکی کون ایچون، ایکی آی‌ده جزادر. اکر خسته‌لقلی ویاخود یاشلی اولوب‌ده ایکی آی آردی صیره اوروج طوتمایه وقتی اولمازسه آلتمش فقیری بر کون طویوراجقدر. بر فقیری صباحلی آقشاملی آلتمش کون طویورسه‌ده اولور . رمضان بایرامنك برنجی کونی ایله قربان بایرامنك دورت کوننده اوروج طوتمق حرامدر .

ایضاح . — الله تعالی حضرتلرینك فرض قیلدیغی عبادتلرك هپ بزه برر فایداسی اولدیغنی سویله‌مشدم . اوروج‌ده بر عبادتدر وصرف بزم فایدامز ایچون فرض اولمشدر .

الله تعالی حضرتلری هردرده بر درمان ویردیکی کبی ، هرفنالغه قارشی‌ده بزه برسپر، برقالقان ویرمشدرکه اوده عبادتدر. عبادت فنالغه قارشی انسانی قورویان برقالقاندر .

فنالغك باشی اللهی اونوتمق دکلمیدر؟ ایشته بوکا قارشی اك بویوك قالقان دائما انسانه مولاسنی خاطرلاته‌جق، کندیسنه هردائم حقك حضورنده اولدیغنی دوشوندیره‌جك اولان عبادتدر . نماز ، اوروج هپ بو عبادتلردن‌در . نمازك اللهی ناصل خاطرلاتدیغنی بوقاریده آکلامشدیکز . اوروج‌ده بویله‌میدر ، باقالم :

اوروج نه دیمکدی . اللهك امرینی یرینه کتیرمك مقصدیله صباحدن آقشامه قدر یه‌مك ، ایچمه‌مك ، نفسنه اویمامق ، نفسنك ایسته‌دیکی شیلردن ألنی اتکنی چکمك ، اویله دکلمی ؟ اوت اویله . دیمك‌که اوروج طوتان بر انسان ، هردقیقه اللهی خاطرنده طوتیور ، اللهك حضورنده اولدیغنی دوشونیور . هیچ بر دقیقه اونی خاطرندن چیقارمیور. الله تعالی بویله امر ایتدی دی‌یه نفسنك ایسته‌دیکی شیلردن ألنی اتکنی چکیور . یازك اك صیجاق کونلرنده حرارتدن جکری یانیورده اوروجلی اولدیغی ایچون صویه باقمایور . آچلقدن طاقتی کسیلسه‌ده یه‌جکه أل اوزاتمایور. شیمدی بویله برآی صباحدن آقشامه قدر نفسنه اویمامایی عادت ایدینمش اولان برآدم دوشونکز نه اولور؟ اللهك امرلرینه قارشی بویله نفسنی آیاق آلتنه آلان بر انسان نفسنه هردائم حاکم اولمازمی ؟ البته اولور .

انسان بر کره نفسنه صاحب اولدیغی آرتق او آدمدن فنالق کلمز. چونکه دنیاده هر فنالق اللهی اونوته‌رق نفسه اویمقدن، نفسنك هر ایسته‌دیکی یره کیتمکدن ایلری کلیر.

حال بوکه اوروج طوتان بر انسان نفسنك هر دیدیکی یره کیتمه‌مه‌یه، نفسنك هر ایسته‌دیکنی ویرمه‌مه‌یه، اللهك امری اولمیان شیلری ایشله‌مه‌مه‌یه کندیسنی آلیشدیرمشدر. بناءً علیه اوروج انسانی هر فنالقدن آلیقور؛ کوتو شیلردن الینی اتکینی چکدیرر؛ انسانی عادتا ملکلره بکزه‌دیر.

بونك ایچون تکری تعالی حضرتلری سنه‌نك بر آینده اوروجی اوزریمزه فرض قیلمشدر. بونك قدرینی، قیمتنی بیلمه‌لی یز. رمضان آینك کوندزی ده، کیجه‌سی ده چوق خیرلی و مبارکدر. کوندوز اوروجنده، کیجه تراویحنده طویولمز بر لذت، بر نشئه واردر. هله اوروج طوتانلر، تراویح قیلانلر ایی بیلیرلرکه: بو مبارك آیده ایکندیدن صوکره اوطوروب افطار بکله‌مك قدر دنیاده لذتلی برشی یوقدر. صاقین‌ها بو مبارك آیی غفلتله کچیرمه‌یك. بو مبارك آیی غنیمت بیله‌رك اوروجله، نمازله، نیازله قلبکزك پاصنی سیلوب مولاکزه یاقلاشك!

عسکر اولادلر، اوروجك حکیملکجه‌ده بویوك، بویوك فایدالری واردر. بونلر کیتدکجه آکلاشیلمقده‌در. اونك ایچون بر عذری اولمادقجه اوروج طوتمامازلق یاپمامالیدر. یالکز مسافر اولوب اوروج طوتمقده کوچ کلیرسه صکره‌یه براقه‌بیلیرسکز. مملکتلریکزه کیدنجه راحت اوروجکزی طوتارسکز. دینمز بو مساعده‌یی ویرمشدر. بوندن استفاده ایتملیسکز. مع مافیه مسافر ایکن ده اوروج طوتمق کوچ کلمزسه اوزمان طوتمق دها خیرلیدر؛ دها اییدر.

انسان بر کره اوروجه نیتلندیمی آرتق آقشامه قدر اونی بر داها بوزمامالیدر. بیله بیله اوروج بوزمانك جزاسی پك آغیردر.

بر انسان کیجه‌دن جنب اولسه‌ده بویله‌جه اوروجه نیتلنسه و جنب اوله‌رق صباحلاسه بو یوزدن اوروج بوزولمش اولماز. اوروجلی ایکن کوزلجه غسل آبدستی آلیر؛ آغزینی بورنی‌ده ییقار. ساده ککزینه بوغازینه صو قاچیرمامغه دقت ایدر. اوروجلی اولان کیمسه اویقوده ایکن جنب اولسه اوروج بوزولماز، ینه اوروج اوروجدر. اوروجلی ایکن صویه، دکزه دالسه‌ده قولاغنه صو قاچسه، یاخود دیشنه قویدیغی ویا آغزینی چالقالادیغی علاجك طادی بوغازینه کیتسه ینه اوروجی بوزولماز. بو شیلردن شبهه‌یه دوشوب‌ده عجبا اوروجم بوزولدیمی دیمه‌ملیدر. ایسته‌مه‌یه‌رك بوغازینه کیدن توز دومان ده بویله‌در. اونلرده اوروجی بوزماز. چیچك قوقلامق، یاخود کوزل قوقولی برشی قوقلامق، سورمه چکمك، قان آلدیرمق بیغنی یاغلامق ده اوروجی بوزماز. قوصمق آغز طولوسی اولورسه اوروجی بوزار، اولمازسه بوزماز.

یکرمی سکزنجی درس

مسافر

س — شریعتده مسافر کیمه دەنیر ؟

ج — اوچ کونلك (یعنی اون‌سکز ساعتلك) بر یره کیتمك ایچون نیت ایدوب کویندن ، قصبه‌سندن چیقان یولجیلره دەنیر .

س — بواون سکز ساعت کیمك یورویشیله اولچوله‌جکدر ؟

ج — قره‌ده دوه آیاغیله ، دکزده اورته هواده کیدن بریلکن‌ایله . بونلرله اون‌سکز ساعت اولان بر یره واپورله تره‌نله ایکی اوچ ساعتده وارسه ینه مسافر دیمکدر .

س — اون سکز ساعتلك بر یره قدر کیتمه‌یه نیت ایتمه‌دن یوله چیقان برانسان مسافر صاییلمازمی ؟

ج — خایر، صاییلماز . حتی یقین بر یره کیده‌جکم ظنیله کویندن قصبه‌سندن چیقسه‌ده بوکون بورایه، یارین شورایه دیرکن دنیایی طولاشسه ینه مسافر صاییلماز .

س — شرعا مسافر اولان برآدم مسافرلکدن نه زمان چیقار ؟

ج — اون سکز ساعتلك بر یره کیتمه‌یه نیت ایدوب ده

کویندن چیقان برآدم کویندن چیقدیغی ساعتدن اعتبارا مسافردر. بو آدم واردیغی یرده اون بش کون اوتورمایه نیت ایدرسه اوزمان مسافرلکدن چیقار . واردیغی یرده اون بش کون ، یاخود دها زیاده اوتوراجغی بیلنمزده قرار ویرمزسه اوراده اون سنه طورسه ینه مسافرلکدن چیقماز .

س — بونی برمثال ایله آکلاتکز ؟

ج — سوز تمثیلی : بن عسکرم . کویمدن چیقارکن کیده‌جکم یولك اون‌سکز ساعتدن زیاده اولدیغنی بیلیوردم. مسافرلکه نیت ایتدم. شیمدی مسافر اولدم . کلدیکم یرده اون بش کون ویاخود داها زیاده اوطوره‌جغم بللی ایسه اقامته‌نیت ایده‌رم. مسافرلکدن چیقارم. فقط عسکرلك بو ، اوراده قاچ کون اوطوره‌جغمز بللی دکل ایمش . ها بوکون ها یارین دیرایکن اوچ سنه، بش سنه اوطوردق . مادامکه قاچ کون طوره‌جغمز بللی دکل ایدی ینه مسافر اولورم. مسافرلکدن چیقامام . ولوکه اون سنه اوراده قالایم !

س — دینمز مسافرلر حقنده آیریجه قولایلق کوسترمشمیدر ؟

ج — أوت کوسترمشدر. مسافراولان برانسان آبدستله

کیدیکی آیاق‌قابنه هیچ چیقارمادن اوچکون اوچ کیجه مسح ایدر. دورت رکعتلی فرض نمازلری ایکیشر قیلار. سنتلری ایستر قیلار، ایستر قیلماز. جمعه نمازینه کیتمه‌سه‌ده اولور. رمضان اوروجنی ایسترسه طوتار، ایسترسه صوکره‌یه براقیر. رمضانده یر ایچرده مملکتنه دوندیکی زمان طوتار.

س — مسافر اولان بر آدم نماز قیلارکن مسافر اولمیان امامه اویارسه نه یاپار؟

ج — امامله برابر دورت رکعت قیلار.

س — مسافر اولمیان جماعت مسافر برامامه اویارسه ناصل قیلارلر؟

ج — امام ایکی رکعتده سلام ویرر، جماعت قالقوب کری‌یه قالان ایکی رکعتی کندیلری تماملار.

یکرمی طقوزنجی درس

زکات

س — اسلامك تملندن بری نه‌در؟

ج — «زکات» در.

س — زکات نه‌در وکیملر اوزرینه فرض‌در؟

ج — زکات؛ زنکین اولان مسلمانلرك سنه‌دن سنه‌یه ماللرینك قرقده برینی فقرایه ویرملری‌در. زنکینه فرض‌در.

س — هانکی ماللرك زکاتنی ویرمك فرضدر؟

ج — آلتون، کوموش، قیون، کچی، صغیر، ماندا، دوه کبی شیلرله هانکی چشید اولورسه اولسون آلوب صاتدیغی ماللرك هرسنه زکاتنی ویرمك فرضدر.

س — بر انسانك بونلردن نه قدر مالی اولورسه اوزرینه زکات بورج اولور؟

ج — بورجندن، برسنه کچینه‌جکندن فضله ایستر تجارت ایچون ایستر اولماسون یکرمی مثقال کولچه آلتونی، یاخود سکه‌لی اوله‌رق اون اوچ بچق آلتونی ایله برده آلتون چاریکی، یاخود ایکیوز درهم کوموش ویا یکرمی آلتی بچق مجیدیه‌سی

اولان بر آدم بونك قرقده برینی زکات اوله‌رق ویرمك لازمدر. او آدم شرعاً زنکیندر . اکر بویله دیکم قدر سکه‌لی ویا سکه‌سز آلتون و کوموش اولمازده اونلرك طوتاری قدر قائمه، بانقنوط ویا باشقه پاره بولونورسه اونلرك ده زکاتی ویریله جکدر. آلیم صاتیمماللرینك قیمتی بو یولده حساب ایدیلوب زکاتی ویریلمك لازمدر .

س — برآدمك اینجوسی ، ألماسی ، زمرد ویاقوت ویاخود بونلره بکزر جواهری اولسه ؛ یاخود اوی خانی حمامی ، دکانی ، دستکاهی ویا او اشیاسی بولونسه بونلرك زکاتی ویرمسی لازممی ؟ .

ج — اکر بونك صاتیجیسی دکل ده کندیسی ایچون آلمش ایسه زکات لازم دکلدر. یوقاکر بونلرك آلیجی وصاتیجیسی ایسه اووقت اونلری حساب ایدوب زکات ویرلمسی فرض در.

س — هانکی حیوانلردن زکات ویریلیر ؟

ج — سنه‌نك چوق زمانده کندی باشنه اوتلاغه، قیره چایره صالیویرلمش اولان قیوز ، کچی .... کبی حیوانلره زکات لازم کلیر . سنه‌نك چوغنده صاحبلری طرفندن بسله‌نیلمه‌ین طامیزلق حیوانلر ایچون زکات یوقدر . فقط بسله‌نن حیوانلر تجارت ایچون ایسه زکات ینه لازمکلیر ؟

س — قاچ حیوانی اولورسه زکات لازم کلیر ؟

ج — قرق دانه ویا دها زیاده قیون وکچیسی اولانه زکات لازمدر. آشاغیسنه لازم دکلدر. اوتوز صغری ویا منداسی ویاخود بش دوه‌سی اولان کیمسه‌یه‌ده زکات لازمدر .

س — زکات کیملره ویریلیر ، کیملره ویریلمز ؟

ج — هیچ بر شیئی اولمیان فقیرلره ، شرعاً زنکین اولمیانلره ، اسیرلره ، فقیر عسکرلره ، بورجلولره ویریلیر . مملکتنده زنکین اولوبده عسکر اوجاغنده پاره‌سز قالمش اولان عسکرلره‌ده زکات ویرمك جائزدر .

بر انسان کندی مملکتنده مالی ، پاره‌سی چوق اولسه‌ده غربت ایلنده فقیر ومحتاج دوشسه اویله‌لرینه‌ده زکات ویریلیر. بر کیمسه زنکین اولسه آناسی باباسی ، یاخود بویوك آنا وبویوك باباسی ویا چوجقلری، طورونلری فقیر دوشسه زکاتی اونلره ویره‌مز . لکن محتاج اولان قارداشلرینه، عموجه‌سنه، دایی‌سنه، خاله‌سنه، تیزه‌سنه وسائر اقربالرینه زکاتی ویره‌بیلیر. حتی بویله محتاج اقرباسی وارسه اولا اونلره ویرمسی دها

مناسب‌در. زكات ويررايكن زكات‌دی‌يه نيت ايتمك فرضدر.

زكات مسلمانه ويريلير.

ايضاح. — عسكراولادلرم، دنياده مسلمانلق قدر بوتون انسانلری بردن دوشونن بر دين يوقدر.

باقكز شو بزم دينمزده‌كی يوكسكلكه، باقكز شو مساواته، شو شفقت ومرحمته. بزم دينمز هركسه چاليشمقله، پاره قزانمقله امر ايدر. تنبل انسانلری دينمز هيچ‌ده سومز، فقط دنياده هرانسانك عقلی بر اولماز. بعض انسان چاليشير زنكين اولور. بعضيسی‌ده فقير قالير، محتاج دوشر. صكره دنيانك بيك برحالی واردر. باقارسكزكه بوكون زنكين اولان برآدم يارين فقير ومحتاج اولمش؟ بوكون صاپه‌صاغلام برانسان يارين سقط اولمش، چاليشامايه‌جق برحاله كلمش. چاليشه‌جق، قازانه‌جق وقتی يوق. شيمدی بويله‌لری نه ياپه‌جق؟ آدم نه‌مه لازم ديوب‌ده اونلری اويله كورميه‌جكمی‌يز؟ ييوب ايچوب كندی كيفمزه‌می باقه‌جغز؟ خاير، خاير آتالردن قالمه بويوك بر سوز واردر: «بری ير، بری باقار قيامت اوندن قوپار» ديرلر. ايشته بوچوق دوغرو بر سوزدر.

اويله‌لرينه باقمامق هم انسانلغه ياقيشماز، هم‌ده انسانلر آره‌سنده حسد اوياندير. اونك ايچون بزم دينمز بونلری‌ده دوشونمش، بونلرك‌ده حالنی كوز اوكنه كتيرمش، حالی‌وقتی يرنده اولانلرك اوزرينه زكاتی فرض قيلمشدر. حالی وقتی يرنده اولان مسلمانلر بونلری كوزه‌ده‌جكدر. مالّلرينك قرقده برينی اونلره ويره‌جكدر. بوصورتله فقيرلر زنكينلره قارشی حسد بسله‌مزلر، زنكينلرله فقيرلر آره‌سنده كچمسزلك

يوز كوسترمز. بناءً عليه حال وقتی يرنده اولانلر زكاتنی ويرملی، فقيرلرك حالنی دوشونملی، اونلرك احتياجلرينی بردرجه‌يه قدر آزالتمالی‌در.

انسان بويله‌لكله هم اللهك امرينی يرينه كتيرمش اولور، هم اللهك ويرديكی نعمتك شكرينی ادا ايتمش، هم‌ده فقيرلرك كوكلنی آلمش واونلری كندينه ايصينديرمش اولور. مالنك زكاتنی ويرمه‌ينلرك باشنه اير كچ برمصيبت كلير. فقير فقرانك آهی دنياوآخرتده اوآدمی ياقوب كول ايدر. مادامكه قرقده بری فقرانك حقيدر. او حقی ويرمدكجه قورتولوش يوقدر. هرحالده اوحق يرينی بولملی، اللهك امری يرينه كلمليدر. باشقه صورتله مسلمانلق اولماز.

اوتوزنجی درس

حج

س — اسلامك بشنجی تملی نه‌در ؟

ج — حج‌در .

س — حج نه‌دیمك وكیملره فرض‌در ؟

ج — حج ؛ سنه‌نك بللی بر كونده كعبهٔ معظمه‌یی زیارت ایتمك وعرفاتده دورمق (وقفه)در. حج؛ وجودجه ومالجه اقتداری یرنده اولان عاقل ، بالغ وحر اولان مسلمانلره فرضدر . بویله اولان مسلمانك عمرنده بر دفعه حج ایتمسی اوزرینه بورجدر .

س — برانسان بورج ایده‌رك ، یاخود اشیاسنی صاته‌رق ویا بورجنی ویرمیه‌رك حجه كیتسه اولورمی ؟

ج — خایراولماز. حجه كیتمك ایچون بورجلرندن ، أوندن وأو اشیاسندن ، دستكاهنده‌كی آلات وادواتندن ، حجازه كیدوب كلنجه‌یه‌قدر اولاد وعیالنك نفقه‌سندن فضله پاره‌سی اولمق لازم‌در . اویله أوینی بارقنی ، مالنی ملكنی صاته‌رق

حجه كیتمك ، حج ایده‌جكم دی‌یه چولغنك چوجغنك نفقه‌سنی كسمك هیچ بر وجهله جائز اولاماز . بویله‌لری حجه كیتمكله عبادت دكل ، قباحت یاپمش صاییلیرلر .

س — (حج) ی ادا ایتمك ایچون نه‌كبی شرطلر وار ؟

ج — حجی ایفا ایتمك ایچون اعضاسی سالم اولمق ، كوتوروم اولمامق، یوللرده امنیت واسایش بولونمق لازم‌در. قادین ایسه زوجی ویا برمحرمی اولملی‌در. اوزرینه حج فرض اولان برانسان بوشرطلر بولونمادقچه حجی ایفا ایده‌مز . یعنی حجی ایفا ایتمك ، اوزرینه واجب دكل‌در .

س — حج صحیح اولمق ایچون نه لازم‌در ؟

ج — نیت ایدوب احرامه كیرمك ، ذی‌الحجه آینك طقوزنجی كونی اوكله‌وقتندن اوننجی – یعنی‌بایرام – كوننك طاڭیری آغارمازدن برآز اوله‌قدر « عرفات » دنیلن موقعده بولونمق. برده بایرام كونی عرفاتدن‌دونوشده «كعبهٔ معظمه»یی طواف ایتمك ، یعنی عبادت قصدیله كعبه‌نك اطرافنده یدی دفعه دونمك‌در .

ایضاح . — عسكر اولادلر ! اسلامك تملندن بری‌ده حج‌در.

حج، انسانه عمرنده بر دفعه فرض‌در. حال‌وقتی یرنده اولان مسلمانلره عمرنده بر دفعه مکهٔ مکرمه‌یه کیدوب کعبهٔ معظمه‌یی زیارت ایتملری فرض‌در. کلمهٔ شهادت، نماز واوروج هر مسلمانه فرض‌در. فقط زکات ایله حج هر مسلمانه دکل، حال وقتی یرنده اولانه فرضدر. عمرنده بر دفعه حج ایدنلر بووظیفه‌لرینی ایفا ایتمش اولورلر. لکن سوزیمه دقت ایدیکز. حالی وقتی یرنده اولان دیورم. یوقسه اویله مالنی ملکنی، نه‌وی نی بارقنی صاته‌رق حجه کیدلمز. بویله یاپانلر کناه ایشله‌مش اولورلر.

حج، چوق مهم بر عبادتدر. بو، کورونوشده بر مملکتی زیارت ایتمک کبی برشی‌در. فقط أیی دوشونورسه‌کز هیچ‌ده بویله دکل‌در. بو زیارتده چوق بویوك حکمتلر، کوزللکلر واردر. مکهٔ مکرمه‌یی زیارت واوراده‌کی طوپلانیش باشقه هیچ بر محلی زیارته، وهیچ بریرده‌کی طوپلانیشه بکزه‌مز. چونکه کعبهٔ معظمه‌یه جناب‌الله اویله برشرف ویرمش‌که باشقه بنالره بوشرفی ویرمك انسانلرك النده دکل‌در. اوراسی، مسلمانلغك ایلك باشلادیغی، قرآنك افندیمزه ایلك کلدیکی مبارك بریردر. مسلمانلق اورادن چیقمش، قرآن اوراده نازل اولمایه باشلامشدر. بونك ایچون اوراسی چوق مبارك، چوق شرفلی بریردر.

انسان صاف وتمیز بر قلب ایله کیدوب‌ده اسلام کونشنك ایلك دوغدیغی اومقدس ومبارك یرلری کوردکجه حالی باشقه‌لاشیر. بونك ایچون مکهٔ مکرمه‌یی زیارت ایتمك باشقه بر زیارته بکزه‌مز. آدام اوراسی‌ده بر مملکت دکلمی دیه‌ملی‌در. اوراسی‌ده بر مملکت اما اسلام کونشنك دوغدیغی، قرآنك ایلك دفعه ایندیکی، الله تعالی حضرتلرینك شرف ویردیکی (کعبهٔ معظمه) نك بولوندیغی بر مملکت‌در. بونی بویلجه بیلملیدر.

شیمدی کله‌لم حج ناصل اولاجغنه:

حج نیتیله چولوغونی چوجغنی مملکتده براقوب ده یوله چیقان مسلمانلر، مکه‌یه وارمازدن اول احرامه کیررلر. اورایه واردقلرنده هرکس دیکیشلی اثوابلرینی چیقاریر. ساده پشتمال کبی برشیئه بورونوب صیرتلرینه برده اوموزحولیسی آلیرلر. ایشته بوکا احرام دەنیر. بونی کییر ایکن ایکی رکعت نماز قیلارق الله‌رضاسیچون حج ایتمکه نیت ایدرلر؛ وبوندن صوکره یوکسك سسله «لبیك اللهم لبیك» دعاسنی اوقورلر. بویله‌جه احرامه کیردکدن صوکره قربان بایرامنك عرفه کوننده «وقفه» یرینه کیدرك تکبیر آلیرلر. لبیك چاغیررلر. اللهه دعا ونیاز ایدرلر. ایشته اوراده قلبدن کلن نیازلردن، کوزیاشلریله ایدیلن دعالردن، یالوارمه‌لردن انسانه باشقه برحال کلیر؛ اویله برحال ایله ایدیلن نیازلر، دعالر شبهه یوق اللهك یاننده ده مقبولدر. آرتق اوراده فقیر زنکین، بك پاشا یوقدر. هپسی احرامه بورونمش، هپسی بردرلو کیتمش، بری برندن هیچ فرقلی دکل. صانکه قبرلرندن کفنلریله چیقمشلرده محشره دوکولمشلر کبی برحال. بویله دنیانك هرطرفندن قوشوب کلمش اولان یوزبیکلرجه مسلمانلر یالین آیاق، باش آچیق اللهه یالواردقدن صوکره تکرار «مینا» دنیلن یره دونولور. بایرام صباحی اوراده قربانلر کسیلوب مکهٔ مکرمه‌یه دونولور. کعبه طواف ایدیلیر. ایشته بویله‌جه حج تمام اولور.

الله رضاسیچون حج ایدنلر مملکتلرینه باشقه برحال ایله دونرلر. هر حالده اونلرك حجدن صکره‌کی حاللری اولکی حاللرندن داها أیی وداها خیرلی اولور.

« بوتون مسلمانلره زنکینلك، صاغلق وسلامتلك ویروب او مبارك یرلری زیارت ایتمك نصیب ایله « اللهم ! »

اوتوز برنجی درس

مبارك قندیل کیجه‌لری

س — قاچ قندیل واردر ؟

ج — بش قندیل واردر . رغائب ، معراج ، برات ، قدر ، مولد قندیلی .

س — رغائب قندیلی نه زماندر ؟

ج — رجب شریفك ایلك جمعه کیجه‌سی رغائب قندیلی در. بو کیجه پیغمبریمز افندیمز حضرتلرینك آنا رحمنه دوشدیکی کیجه‌در . اونك ایچون مسلمانلر بو کیجه‌یه حرمت ایدرلر. بو کیجه‌یی مبارك بیلیرلر. بو کیجه فضله عبادت وطاعات یاپارلر.

س — معراج قندیلی نه زماندر ؟

ج — رجب شریف آینك یکرمی یدنجی کیجه‌سی معراج قندیلی در . پیغمبر افندیمز بو آیك بو کیجه‌سنده الله تعالی حضرتلرینك اذنیله کوکلره چیقمش ، عرشی و کرسی‌یی سیر ایتمش ، مولاسنه قاووشوب دوغرودن دوغرویه اونکله قونوشمشدر . بش وقت نماز بو کیجه‌ده فرض اولمشدر .

ایشته بونك ایچون بو کیجه‌یه معراج کیجه‌سی دیرلر . مسلمانلرجه بو کیجه ، چوق مقدس ومبارك بر کیجه‌در .

س — برات قندیلی نه زماندر ؟

ج — شعبان شریف آینك اون بشنجی کیجه‌سیدر . جناب الله مؤمنلری ، حضرت پیغمبره امت اولانلری عفو ومغفرت ایده‌جکنی حبیبنه بو کیجه تبشیر ایتدیکی ایچون بزجه بو کیجه‌ده مبارکدر . بو کیجه‌ده عبادات وطاعات ایله مشغول اولور و کناهلریمزك مغفرت اولونمسی ایچون اللهمزه یالواریرز .

س — قدر قندیلی نه زماندر ؟

ج — رمضان شریف آینك یکرمی یدنجی کیجه‌سی در. بوتون عالملره رحمت اولان قرآن کریم افندیمزه ایلك دفعه بو کیجه کوندرلدی . اونك ایچون بو کیجه‌نك مسلمانلرجه پك بویوك بر قیمتی واردر . بو کیجه برچوق مسلمانلر هیچ اویومازلر، صباحلره قدر عبادت ایدرلر، قرآن کریم اوقورلر. قرآن ، الله طرفندن پیغمبریمزه بو کیجه کوندرلدیکی ایچون چوق مبارك بر کیجه‌در . بو کیجه عبادت ایتمك بیك آی

عبادت ايتمكدن خيرلى اولديغنى الله تعالى قرآن كريمنده خبر ويرمشدر .

س — مولد قنديلى نه زماندر ؟

ج — ربيع الاول آينك اون ايكنجى كيجه‌سى در . پيغمبر افنديمز بو كيجه صباحه قارشى دنيايه كلمشدر . بونك ايچون مسلمانلر بو كيجه‌يه ده پك چوق حرمت ايدرلر . بو كيجه‌يى غايت مبارك بر كيجه بيليرلر . بو كيجه مولد اوقورلر؛ قرآن اوقورلر؛ عبادت ايدرلر . بو كيجه‌لرك مبارك اولديغنه بر علامت اولمق اوزره بوتون مناره‌لرده قنديل ياقارلر . بناءً بو كيجه‌لرك قيمتنى بيلملى وبو مبارك كيجه‌لرى حرمتله قارشيلاملى يز . چولوق وچوجقلريمزه‌ده بو كيجه‌لرك مبارك اولديغنى اوكرتملى يز . بربرلريمزه بو مبارك كيجه‌لرى تبريك ايتملى ، بويوكلريمزك اللرينى اوپملى ، كوچوكلرى اوقشامالى ، الـميزدن كلديكى قدر خير وحسنات ياپملى ؛ يتيملرى وفقرايى سويندير ملى يز .

س — بو كيجه وبو كونلردن باشقه مبارك كيجه وكونلر وارمى ؟

ج — أوت واردر . بايرام كيجه‌لرى وبايرام كونلرى ده مسلمانلرجه مبارك وشرفلى در .

س — سنه‌ده قاچ دانه دينى بايراممز وار ؟

ج — ايكى : رمضان بايرامى ، قربان بايرامى .

رمضان بيتدكدن صوكره اوچ كون بايرامدر . قربان بايرامى دورت كوندر . مؤمنلر بو كونلرده تميز البسه‌لرينى كييرلر ، بربرلرينى قوطلولارلر . اونك ايچون بو كونلرده بويوك حرمت ايتملى يز . الحاصل ، قنديللريمزه ، بايراملريمزه حرمت ايتمك بوينمزه بورجدر .

بربرينه دوشورميه جك . امانته خيانت ايتميه جك . سوزنده دوراجق. بويوكلره حرمت، كوچوكلره مرحمت ايده جك. فقيرلره محتاجلره ياردمده بولونه جق. دارغينلری باريشديره جق. اوكسوزلری اسيركه يه جك . مسلمانلری قارداش بيله جك . دين ، مملكت ، ملت يولنده جاننی و مالنی فدا ايتمكدن چكينميه جك. كنديسنه كوستريلن وظيفه يی الك ايی برصورتده ياپه جق . هركسله خوش كچينه جك . هركسك ايلكنه چاليشه جق . دوغرو واستقامت صاحبی اوله جق . ايچكی قوللانميه جق ، قومار اويناميه جق . ديدی قوديلرله وقت كچيرميه جك . هيچ اوليه جكمش كبی دنياسی ايچون ، يارين اوله جكمش كبی ده آخرتی ايچون چاليشه جق. ايشته تام ومكمل برمسلمان بويله اولور. يوقسه يالكز نمازله اوروجله برانسان تام مسلمان اولاماز . نه قدر اولسه ينه نقصان اولور .

اوتوز ايكنجی درس

تام برمسلمان ناصل اولملی

س — يالكز ايمانك تمللرينه اينانمق ، آبدستنه ، نمازينه ، اوروجنه ، زكاتنه ، حجنه رعايت ايتمكله برانسان تام ومكمل برمسلمان صاييليرمی ؟

ج — خاير، يالكز بونلرله برانسان تام ومكمل برمسلمان صاييلاماز . تام برمسلمان اوله بيلمك ايچون ايمانی صاغلام ، عبادتنه مداوم اوله جق. بونكله برابر اليله وديليله هيچ كيمسه يی اينجيتميه جك. كنديسی ايچون ايسته ديكنی باشقه لری ايچون ده ايسته يه جك ، كنديسی ايچون سومديكنی باشقه لری ايچون ده آرزو ايتميه جك. كيمسه نك مالنه، جاننه، عرضنه كوز ديكميه جك. كيمسه يی آلداتميه جق. حيله ايتميه جك ، يالان سويله ميه جك، يالان يره يمين ايتميه جك. كين كوتميه جك . كيمسه يه حسد ودشمنلق ايتميه جك . كيمسه نك آرقه سندن غيبتنی ياپميه جق. كيمسه ايله آلای ايدوب قلبنی قيرميه جق . برندن لاف آلوب باشقه سنه كوتورميه جك . منافقلق ياپوب انسانلری

اوچنجی قسم

وظائف اخلاقیه وعسکریه

اوتوز اوچونجی درس

نفسمزه قارشی وظیفه‌لریمز

س — وظیفه نه دیمکدر ؟

ج — وظیفه ؛ دینمزك یاپیلمسنی امر ایتدیکی شیلر دیمك .
دینمز هر نه‌یی که یاپلمق دیمش ایسه اونلری یاپمق، هر نه‌یی که یاپماملق
دیمش ایسه اونلری ده یاپمامق بزم ایچون بر وظیفه‌در، بورجدر.
هر مسلمانك بو بورجی اوده‌مسی لازمدر .

س — قاچ دورلو وظیفه واردر ؟

ج — قیصه‌جه بش دورلو وظیفه‌مز واردر .

س — نه‌لردر .

ج — اللهه ، شخصمزه ونفسمزه ، عائله‌مزه ، مملکت
وحکومتمزه وبوتون انسانلره قارشی مکلف اولدیغمز وظیفه‌لر.
پیغمبر افنـدیمز بو وظیفه‌لرك اوزریمزده برر حق اولدیغنی

وبوحقی اوده‌مك بونمزه بورج اولدیغنی حدیث شریفلرنده
سویله‌مشلردر . هرحقی صاحبنه ویرمك لازمدر .

س — اللهه قارشی نه کبی وظیفه‌لرله مکلفز ؟

ج — هر انسان کندیسنی یارادان اللهی طانیمق ، واوکا
عبادت ایتمك ، اونك امرلرینی یرینه کتیرمکله مکلفدر .
بو هر کسك وظیفه‌سی وبوینك بورجیدر .

کتابمزك برنجی وایکنجی قسملرنده بورایه دائر اوزون
بحثلر واردر .

س — شخصمزه ونفسمزه عائد اولان وظیفه نه‌لردر ؟

ج — شخصمزه قارشی چوق مهم وظیفه‌لریمز واردر .
چونکه او بر وظیفه‌لری یاپه‌جق اولانك انسان کندیسی‌در .
بونك ایچون پیغمبر افندیمز «اك اول نفسکزدن باشلایك واوکا
عائد حقلری اوده‌یك» بیورمشلردر. اونك ایچون اولا وجودیمی
تربیه ایدوب کوربوز وصاغلام یاپمق، وجودیمی خسته ایده‌جك،
ضعیف دوشوره‌جك هرشیدن صاقینمق وظیفه‌مدر. تمیزلکه
رعایت ایده‌جکم ، صحتمی بوزاجق هرشیدن ، الیمدن کلدیکی
قدر، صاقینه‌جغم .

صوكره اخلاقمك بوكسلمه‌سنه چالیشمق ، فنا خویلری قلبمدن سوكوب آتمق ، علم اوكرنمك ، اصل واساسی اولمیان شیلره ایناممقده وظیفه‌مدر. دینم بویله امر ایدییور .

ایضاح .— عسكر اولادلرم ، سزه اولجه‌ده اكلاتمشدم‌كه : دنیا وآخرتده سلامتی بولمق ایچون دینمز برطاقم یوللر كوسترمشدر . او یوللردن كیدنلر سلامتی بولور، سعادته قاووشور. ایشته او یوللردینمزك كوستردیكی وظیفه‌لردر . او وظیفه‌لری یاپانلر سلامت یولنی طوتمشلر دیمكدر . پیغمبریمز افندیمز حضرتلری بویورمشلركه : « اللهه قارشی وظیفه‌لریكزوار ، كندی نفسكزه قارشی وظیفه‌لریكزوار ، عائله‌كزه قارشی وظیفه‌لریكز وار ، مملكت وحكومتكزه قارشی وظیفه‌لریكز وار ، بوتون انسانلره ومخلوقاته قارشی وظیفه‌لریكز وار ، بووظیفه‌لر اوزریكزده بر حقدر، بر بورجدر، بوحقلری صاحبلرینه ویریك ، بوبورجی اوده‌یك .... »

بونك ایچون دینی ، پیغمبرینی سه‌ون هر مسلمان بو بورجلری اوده‌ملی‌در . اللهه عائد اولان بورجمزی ناصل اوده‌یه‌جكمزی بورایه كلنجه‌یه قدر كچن درسلرده اوكرندك . شیمدیده دیكر وظیفه‌لریمزی بلله‌یه‌جكز . انسانك نفسی هرشی‌دن اوكجه كلیر . اك اوكجه نفسمزه قارشی اولان وظیفه‌لریمزی یاپمق ، اوحقلری اوده‌مك لازم‌در. چونكه باشقه وظیفه‌لری كوره‌جك اولان انسانك كندیسی‌در .

انسان كندیسنه باقمایه‌جق اولورسه نه اللهنه قارشی بورجلو اولدیغی شیئی ، نه‌ده عائله‌سنه ومملكتنه قارشی اولان بورجلرینی اوده‌یه‌بیلیر .

بونك ایچون اك اوكجه نفسمزه باقمق ، اوكا عائد حقلری اوده‌مك لازم‌در . بوحقلر نه‌در ؟

باقكز ! الله تعالی حضرتلری بزی یاراتمش ، بزه عقل فكر ، كوز قولاق ، ال آیاق ویرمش . ایشته بونلری قورومق، وجودیمزی خسته ایده‌جك ، ضعیف دوشوره‌جك هرشی‌دن صاقینمق، شاید خسته اولورسه‌ق همان علاجنه باقمق بزم ایچون بر وظیفه‌در . اكر بو وظیفه‌مزی یاپمازسه‌ق مهم بر بورجی اوده‌مه‌مش اوله‌جغمزدن یوم قیامتده اك اوكجه بوندن سؤال اولنورز . پیغمبر افندیمز . « انسان یوم قیامتده اك اوكجه صحتنی محافظه ایدوب ایتمدیكندن سؤال اولونه‌جقدر » بویورمشلردر .

اونك ایچون بو مسئله چوق مهم‌در. هله بولاشیق وصالغین خسته‌لقلردن صوك درجه صاقنمالیدر. وجودیمزی خسته ایده‌جك، ضعیف دوشوره‌جك هرشی‌دن صاقنمق ناصل بر وظیفه ایسه ، وجودمزك صاغلام وكوربوز اولمسی ایچون چالیشمقده بر وظیفه‌در . یالكز بوقدرمی یا !

انسانده وجود خسته‌لغی اولدیغی كبی روح خسته‌لغی‌ده واردر . او جاهللك دنیلن یوسكوللو بلا یوقمی ؟ ایشته اك بویوك خسته‌لقلردن بری اودر . بونك ایچون انسان جاهللكنی كیدرمیه چالیشملی‌در . بوده انسان ایچون اك مهم بر وظیفه‌در . انسانی دنیا وآخرتده سلامته چیقاره‌جق شی علم‌در، بیلكی‌در . صكره بعض شیلر واردركه اونلره ایناممق انسانك روحنده، قلبنده برطاقم خسته‌لق حاصل ایدر. فالجیلره ایناممق، طالعی صینامق ایچون قوش اوچورمق، قوشه كاغد چكدیرمك، آیك بعض كونلری فنا صایمق ، بایقوشك اوتمه‌سندن معنا چیقارمق كبی اساسسز شیلره ایناممق انسانك جسارتنی قیرار. بونلره‌ده ایناممالیدر.

داها صكره حسد كبی ، یالانجیلق كبی ، غرضكارلق وكین كوتمه

كبی فنا خويلری قلبمزدن سوكوب آتمق وأيی خويلری قلبمزه يرلشديرمكده وظيفه‌لريمزدندر .

بناءً عليه بو صورتله نفسنه عائد بورجلری اوده‌ينلر، سلامت‌يوله كيرمشلر ديمكدر . نفسنه عائد بورجلرينی اوده‌مه‌ينلر، يوم قيامتده اك شدتلی بر حسابه چكيله‌جكلردر . پيغمبريمز صلی الله عليه وسلم افنديمز بويله خبر ويرمشلردر .

اوتوزدردنجی درس

ايچكی وقمارك فنالقلری

س — مسلمانلقده ايچكی نه‌در ؟

ج — حرامدر ، بوندن صاقنمق بر وظيفه‌در.

س — نيچون حرامدر ؟

ج — بزم دينمز انسانه مضرتی، زيانی اولان شيلری حرام قيلمشدر . ايچكينكده انسانه پك چوق ضرری واردر .

س — ايچكينك فنالغنی براز ايضاح ايديكز !

ج — بونك فنالغی هركسه آشكاردر. بنده آكلاديغم قدر ايضاح ايده‌يم : ايچكی بلالرك بلاسيدر . انسان بر دفعه ايچكی‌يه داداندیمی ، بركره آقشامجيلغه باشلاديمی، آرتق چكمش اولا! بردها اوكا آمان ويرمز. كنديسی ده قولای قولای اونی برداها براقه‌ماز . مالندن ، جانندن اهل وعيالندن ، دينندن، ايماندن اولورده ينه بر دورلو براقه‌ماز. اوقدر بويوك مصيبت كه: انسانده عقل فكر براقماز. انسانك اخلاقنی بوزار. مال وملكنی محو ايدر. عائله‌سنی،اوجاغنی پريشان بر حاله كتيرر. هر كوتولك

ايچكى دينن بلانك باشى آلتندن چيقار، هر فلاكت اوندن كلير. انسانك هر دورلو خسته‌لغه يقالانماسنه ، خسته خانه‌لره ، تيمارخانه‌لره كيتمسنه سبب اولور. انسانك دنياسنى ده، آخرتنى ده خراب ايدر . ايشته بونك ايچون دينمز ايچكى‌يى قطعى اولارق حرام قيلمشدر . بوندن قورنمق هم اللهمزه ، هم نفسمزه ، هم عائله‌مزه، هم ده حكومت وملتمزه قارشى مهم بر وظيفه‌يى ياپمق ديمكدر . بناءً عليه ايچكى بلاسندن كنديمزى قورومق الك برنجى وظيفه‌مزدر .

س — اسرار ، آفيون ، مورفين كبى شيلر ناصلدر ؟.

ج — اونلرده انسانى سرخوش ايتديكى، وجوده رخاوت ويرديكى ايچون ايچكى كبيدر . اونلرده حرامدر ، والسلام !

س — قمار ناصلدر ؟

ج — دينمز قمارى ده حرام قيلمشدر .

س — نيچون حرامدر ؟

ج — قمارده ايچكيدن آشاغى قالير بر بلا دكلدرده اونك ايچون! اوده ايچكى كبى انسانك عقلنى باشندن آلان، انسانى عادتا سرخوش ايدن ، عائله‌لر اوجاقلرى سوندورن ، انسانى قيمتلى

مالندن، عزيز جاندن ، مقدس بيلديكى دينندن ايماندن ايدن بويوك بر بلادر .

انسان بركره قماره داداندىمى آرتق فلاكتدر ! اونك عقلنه ايش كوچ ، اولاد عيال ، مال ملك هيچ برشى كلمز. كنديسى غيرتلاغنه قدر بورجه كيرر. سفيل وپريشان اولور، چولوق چوجوغى آچ قاليرده اوينه بونلرى هيچ دوشونه‌مز. هپ كوزى ينه ماصه‌ده ! باشنه كلن دورلو بلالرى كوروب دورور كن ينه بردورلو وازكچه‌مز . اونك ايچون بو، چوق قورقولاجق بر مصيبتدر. ايشته بويله قورقولاجق بر فلاكت اولديغى ايچون قمارى ده دينمز حرام قيلمشدر. بو بلادن كنديمزى قورومق ده بزم ايچون بر وظيفه‌در .

ايضاح . — عسكر اولادلرم ! انسانلرى فلاكته سوروكله‌ين بر چوق درد بلا واردر. مثلا: جاهللك بر بويوك بلادر. تنبللك ده بويله. صكره بعض صالغين خسته‌لقلر واردر . اونلرده بويوك مصيبتدر. انسانلرى قاصار قاوورور . درمان براقماز . ايشته بو دردلرك اك بويوكلرندن بريده ايچكى بلاسيدر .

ايچكى اويله بر بلادركه بونك ياپديغى ضرر وزيانى باشقه هيچ بر شى ياپه‌مز . صالغين خسته‌لقلر ، بويوك محاربه‌لر بيله بونك قدر زيان

یاپه‌ماز . بونك قدر اوجاق سوندیره‌مز . برمملکتده وبا، قولرا، تیفوس کبی صالغین خسته‌لقلر کلیر . بیکلرجه آدمی کوتورور ؛ برچوق اوجاقلری سوندورور . فقط او آفتلر کیتدکدن صوکره هیچ اولمازسه اورتالق ترتمیز قالیر . کری‌یه قالانلره برشی اولماز . لاکن ایچکی دنیلن شی بونلرك هیچ برینه بکزه‌مز . بواویله برآفات ، اویله بر مصیبتدرکه بردفعه مسلط اولدیمی آرتق بر داها قولای قولای اوندن قورتولوش یوقدر . مسلط اولدیغی کیمسه‌لری مادةً ومعناً اولدورور . انسانك عقلنی باشندن آلیر . پاره‌سنی کیسه‌سندن چکوب چیقاریر ، خوننی فنالاشدیریر ، آغزینی بوزار ، درلو درلو خسته‌لقلره طوتولمسنه سبب اولور؛ ایچکی‌یه طاطانمش اولانلر سیکیر، ورم ، قلب ، جکر، طالاق، بوبرك ، معده ، قانسزلق ، دلیلك کبی برچوق خسته‌لقلره‌طوتولورلر . بویله‌لری عائله‌سنه چولوق چوجوغنه باقه‌ماز اولور . ذاتاً سرخوشلقله قاریسنی بوشار، نکاحی قالمازده کندیسنك خبری بیله اولماز . الحاصل بو اویله بر مصیبتدرکه : انسانك عقلنی باشندن آلیر ، زیوانه‌دن چیقاریر، انسانی هردرلو بلالره ، فلاکتلره سوروکله‌یوب کوتورور .

هله‌برکره بیلدیککز بویوك دوقتورلره‌صوروب صوروشدیریسه‌کز اکلارسکزکه : خسته‌خانه‌لره حبسخانه‌لره ، تیمار خانه‌لره کیدنلرك چوقلری ایچکی‌یه دوشکون اولان انسانلردر . دیمك ایسترم‌که : بویله‌لری یا سرخوشدر ویاخود سرخوشلرك اولادلریدر . اك بویوك حکیملر دیورلرکه : آبدال ، صرعه‌لی ، مجنون، جانی ، خرسز قبیلندن نه‌قادار بوزوق انسان وارسه یوزده سکسان ایچکی دوشکونلری وبونلرك اولادلریدر .

سرخوشلق هرکوتولکه سببدر . اونك باشی التندن هر فنالق

چیقابیلیر . برکره سرخوش اولدیمی آرتق هر فلاکت ، هرکوتولك اونك اطرافنده حاضردر . بویله بر آدمك ایرکچ کیده‌جکی برخسته خانه ، حبسخانه ، تیمارخانه‌در .

صکره سرخوشلرك عائله‌سنه و چوجقلرینه‌ده فایداسی یوقدر . اونلرك تربیه‌سنه‌ده أبی باقه‌مازلر . فایداسی‌شویله طورسون اونلره‌زیانی واردر . زیرا ایچکی ایله کندینی چوروتمش ، سیکیرلرینی بوزمش ، وجودینی‌پاچاورایه‌چویرمش اولان‌انساندن‌دوغاجق‌چوجوغك یاعقلنده فکرنده ، یاخودده باشقه برنده بر قصوری ، برددی بولونه‌جقدر . برچوق دلیلرك، کندیلری دکلسه‌ده بابالری ویاخود دده‌لری‌سرخوش اولدیغی دوقتورلر طرفندن یاپیلان تجربه‌لرله آکلاشیلیور . دیمك‌که ایچکی‌دینیلن بلانك‌زیانی یالکزانسانك‌کندی نفسنه‌دکل، چوجوقلرینه، عائله‌سنه ؛ مملکتنه‌ده چوق بویوك زیانی واردر . ایچکی یوزندن نه کوربوزوجودلر محواولمش ، نه‌قدر عائله‌اوجاقلری سونوب کیتمش‌در .

ایشته هرفنالغه سبب اولان بومصیبتدن انسانلری قورومق‌ایچون بزم دینمز تا (۱۳۰۰) بوقدر سنه اول ایچکینك داملاسنی بیله حرام قیلمشدر . وبو مصیبته یاقلاشمامق ایچون صیق صیق امرلر ویرمش ، ایچکی‌نك باشی آلتندن هرکوتولکك چیقابیله‌جکنی ، هرفلاکت اونك یوزندن کله‌جکنی بزه خبر ویرمشدر . اسرار، آفیون ، مورفین کبی شیلرده بویله‌در . بونلرده وجودی بیتیرر ، انسانی خراب وپریشان ایدر . اونك ایچون بونلری قوللانمق‌ده ممنوعدر ، یساقدر .

اویله ایسه ایچکی دینیلن مصیبتله اوغراشمق وانسانلری بوندن قورومق هرمسلمانك بوینه بورجدر .

عسکر اولادلرم ، ایچکینك بوقدر فنا برشی‌اولدیغنی باشقه ملتلر

داها يكى آكلامغه باشلاديلر . فقط اونلر بزمكبى دكل ! آكلار آكلاماز بو بلادن قورتولمق ايچون چاره‌لر آرامايه باشلاديلر . حله امريقا دولتى اوقدر ايلرى كيتدى كه بوكون امريقاده ايچكى ايچمك كيمسه‌نك حدى دكلدر . حريفلر شدتلى قانونلر ياپه‌رق ايچكى‌يى بوسبوتون يساق ايتديلر . كوريورميسكز ، امريقانك دينى بويله برشى امر ايتمديكى حالده ايچكينك ضررينى آكلار آكلاماز همان يساق ايديوردى . حال‌بوكه بزم دينمز (١٣٠٠) بوقدر سنه اول بونى يساق ايتمش ، آرتق ناصل اولورده بر مسلمان ايچكى قوللانير ؟ ناصل اولورده بوبلايى كندى اليله اوزرينه آلير. مع‌التأسف - هرنه‌دنسه - صوك زمانلرده بومصيبت مملكتمزك هرطرفنه ياييلدى ، چوجقلره ، قادينلره قدر كچدى . لكن حكومتمزده اويله بر ياپدى كه : بوندن صكره قولاى قولاى بويله كيازه‌لكلر اولمايه‌جق . الحمد لله حكومتمز ايچكى بلاسنى قالديرمق ايچون قانون ياپدى ، سرخوشلغى يساق ايتدى.

ذاتاً هر ايشى اويله يالكز حكومته يوكلتمك‌ده دوغرو دكل يا ! بر آز بزده حركته كلملى‌يز ، بزده منفعتمزى مضرتمزى آكلاملى‌يز . هب حكومت ياپسين‌ده بز اوتورالم ، بويله‌شي اولورمى ؟ مادام‌كه بونك فنالغى بوقدر آشكاردر. هم‌ده دينمز حرام قيلمش‌در. بونى ايچمه‌مك هرمسلمانه بورجدر. حكومت ايستر قانون ياپسون ، ايستر ياپماسون . مادام‌كه بوضررلى برشي‌در . بونى كنديمز ياپماملى وياپانلرى‌ده أيى سوزلرله بوندن وازكچيرمليدر . ايشته‌تام مسلمانلق بويله‌اولور .

شيمدى برآزده قماردن بحث ايده‌لم :

قمارده سرخوشلق كبى برشى‌در. بوده انسانك عقلنى باشندن آلان ، ثروتلرى داغيتان ، اوجاقلر سوندورن بربلادر؛ بويوك برمصيبت‌در .

انسان بركره قماره دالديمى آرتق كچمش اوله . اونك كوزينه هيچ‌بر شي كورونمز ، يوطوله‌جق ايمش ، ثروتى كيده‌جكمش ، چولوق چوجغى آچ قالاجقمش ، عائله‌سى سفيل اوله‌جقمش ، بونلرك هيچ‌ بريسى خاطرينه بيله كلمز . قمارده انسان قازانسه‌ده بلا ، يوطولسه‌ده بلادر . چونكه قازاندقجه داها قازانه‌يم‌دير ، يوطولدقجه آمان شو آجيلرى چيقارايم دير . بويله‌لكله واريني يوغنى اورته‌يه دوكر . قازانير ؛ برآز داها قازانسه‌م؛ يوطولور ، غيب ايتدكلريمى كرى آلابيلسه‌م‌ديركن ينه يوطولور ، ايشته بويله‌بويله‌نهايت ألنده‌اووجنده نه‌وارسه‌هپسى بيتر ، صكره بردن يالواروب اودونج آلير ، اوده‌كيدر . آرتق ايشته اوصيره سير ايله سن كومبورتى‌يى ! غوغا قيامت حاضردر. اوكا نه أيى ، نه‌فنا هيچ برشى سويله‌ميه كلمز . باروت كبى بردن پارلار . بونك ايچون قمارجيلر كوزل كوزل ، كوله اويناية اويونه باشلادقلرى حالده صوكنده باقارسكز كه بربرينه قيزمش ، بربريله غوغا ايتمش ، بربرينه كيرمش ، بربرينه‌غرض وكين باغلامايه باشلامش‌در .

بعضاً ايچكى قماريوزندن آرقداشلر آره‌سنه كيرن صوغوقلق ايلريده برچوق فلاكتلره سبب اولور. ذاتاً قرآن‌ده خبرويريوركه : شيطان بونلرك پشينى براقماز . غيب ايتدكلرينك آجيسنى چيقارمق ايچون دائما فيت ويرر . دائما او عداوتى كوروكلر .

الحاصل قمارده بويوك برمصيبت‌در. قماريوزندن نيجه‌عائله‌لر پريشان اولور ، نه‌قدر ثروتلر محواولور ، نيجه نه‌وپارق ييقيله‌رق بيچاره‌ياوروجقلرك بوينو بوكولور . ايشته بونك ايچون‌دركه دنيا وآخرت پريشانلغه سبب اولان اويونى‌ده بزم دينمز يساق ايتمشدر . ذاتاً اوكجه‌ده بن‌سزه سويله‌مدمى ؟ بزم دينمزك يساق ايتديكى شيلرده هر حالده بر فنالق

واردر ، ديمه‌دمى ؟ ايشته دينمز هر نه‌يى كه يساق ايتمشسه بويله‌در . آمانك اونلردن كنديكزى أيى قورومايه باقك . يالكز كنديكزى قورومقله قالمايك، أليكزدن كلديكى قدر باشقه‌لرينى ده قورومايه چاليشك. يولونى بولوب هر كسى بو بلالردن قورتارمايه چاليشمق وظيفه‌مزدر . مسلمان ديديكك بويله اولور .

* * *

شو آيت كريمه‌لرى ده ازبر ايديكز :

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ . إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ .

تركجه مآل شريفى :

اى مؤمنلر ، أيى بيليكزكه خمر (شراب ، راقى ، قونياق وانسانى سرخوش ايدن ديكر شيلر) ى ايچمك؛ قمار اوينامق؛ صنملره حرمت ايتمك واونلره قربان كسمك؛ اوقلرله فال آچمق (باشقه شيلرده بويله!) هپ بونلر شيطانك وسوسه‌سى، فيت ويرمسى ايله اولان ايكرنج شيلردر . اويله ايسه بونلردن صاقينكزكه فلاح بولاسكز. شوراسى ده محققدركه: شيطان، ايچكى وقمار ايله آره‌كزده

غاوغا چيقارمق، كين وعداوت حصوله كتيرمك ، همده سزه اللهى اونوتديرمق ونمازدن آليقومق ايستر . شيمدى فنالغى بوقدر عيان اولان شيلردن (فنالقلرينى كوروب آكلادقدن صكره ده) واز كچمزميسكز ؟..

پيغمبر افنديمزك بيوك سوزلرندن

١ــ شراب وايچكى هر فنالغك ، هر پيسلكك آناسيدر .

٢ــ چوغى سرخوش ايدن شيئك آزينى ده ايچميكز .

٣ــ سزى سرخوش ايدن، وجوديكزه كوشكلك ويرن هرشيدن صاقينك !

اونوز بشنجی درس

عائله

آنا ، بابا ، اولاد ، قارداش ، خصم اقربا

س — آنایه بابایه قارشی وظیفه‌مز نه‌در ؟

ج — آنایه بابایه قارشی اك برنجی وظیفه‌مز اونلره اطاعت ایتمك ، اونلرك دیدكلرندن چیقمامقدر . چونكه اللهه كفر ایتمك ناصل اك بیوك گناه ایسه ، آنایه بابایه عاصی اولمقده اویله‌جه بیوك بر گناه‌در . صكره اونلره أیلك ایتمك ، حرمتسزلك ایتمه‌مك ، یوزلرینه باغیرمامق ، یوموشاق سوزلر سویله‌مك ، اختیارلق چوكدیكی وقت اوصانوب ده كندیلرندن یوز چویرمه‌مك ، محتاج اولورلرسه یدیروب كیدرمك ، خدمتلرنده بولونمق ؛ چاغیردقلری وقت همان كلمك ، قارشیلرنده صوك درجه ادبلی وتربیه‌لی اوطورمق ، صورت ایتمه‌مك ، هرنه صورتله اولورسه‌اولسون اونلرك قلبنی قیرمامق ، دنیا

وآخرت أیلكلرینه دعا ایتمكده اك بیوك وظیفه‌مزدر . كتابمز بویله امر ایتمشدر .

س — آنا حقی داها چوقدر ، بابا حقی ؟

ج — اوزریمزده آنا حقی داها زیاده‌در . افندیمز اولا آناكز صكره باباكز ، داها صكره سزه اك یقین اولانلر بیورمشلردر .

س — چوجقلریمزه قارشی وظیفه‌لریمز نه‌در ؟

ج — چوجقلریمزه قارشی وظیفه‌مز اوزریمزده‌كی حقلرینی اوده‌مكدر. دوغدوقلری وقت گوزل بر آد ویرمك، اونلری ملت ومملكته فایدالی اوله‌جق بر صورتده تربیه ایدوب اوقوتمق ، اخلاقلرینك دوزگون اولمسنه چالیشمق ، دینی دنیاسنی گوزلجه اوگرتمك، بیودكلری زمان بر دنكنی بولوب أولندیرمك آنایه بابایه عائد وظیفه‌لردر . بونلر آنا وبابا اوزرنده اولادك حقی‌در. بو حقلری، بو بورجلری اوده‌مك لازمدر .

س — قارداشلریمزه قارشی وظیفه‌لریمز نه‌در ؟

ج — قارداشلریمز وجودمزك پارچه‌لری دیمكدر. اونك

ایچون کندیمزی ناصل سوه‌رسه‌ك، قارداشلریمزی‌ده اویله‌جه سوه‌جکز. بویوك قارداشلریمزه حرمت ایتمك، اونلرك قلبنی قیرمامق، یوزلرینه کلمه‌مك، اونلرك یاننده ادبلی اوطورمق، تربیه‌لی قونوشمق، کوچك قارداشلریمزی حمایه ایدوب قورومق وظیفه‌مزدر؛ اوزریمزه بورجدر. هیچ بر سبب قارداشلر آره‌سنده‌کی قوتلی باغلری که‌وشه‌تمه‌ملی‌در. دینمز بویله امر ایتمشدر.

س — اقربالریمزه قارشی ناصل داورانه‌جغز ؟

ج — اقربالریمزده بزم عائله‌مزدندر. مرتبه‌لرینه کوره اونلرك‌ده بویوکلرینی صایمق، کوچوکلرینی قورومق، اونلره شفقت و مرحمت ایتمك اوزریمزه بورجدر. اقربامزی صیق صیق زیارت ایتمك‌ده اوزریمزه بورجدر. دینمز بو یولده امر ایتمشدر.

ایضاح. — عسکر اولادلر! بزم بو دنیایه کلمه‌مزه سبب انا ایله بابامزدر. بز دنیایه کلدکدن صکره ده اونلر نه‌امکله بزی بسله‌یوب بویوتمشلر، بو حاله کتیرمشلردر. انامز نه‌زحمتلرله بزی طوقوز آی قارننده طاشیمش، بیك درلو اذیتله دوغورمش، بزم ایچون آیلرجه ییللرجه اویقوسز قالمش، صباحلره قدر بشیکلریمزك اوستنده دوروب

مه ویرمش، هپ بزم راحتمزی دوشونوب کندیسی راحت یوزی کورمه‌مشدر. بابامزده قیشك صغوقلرنده، یازك صیجاقلرنده طیشاریده چالیشدی؛ بر کون نه‌وده راحت راحت اوتوروب شویله بر دیکله‌نمدی. هپ بزی دوشوندی. هپ بزم ییه‌جکمزی، کیه‌جکمزی تدارك ایتمکه چالیشدی. اویقوسنده بیله بزی دوشوندی اونلر بزم ایچون چالیشیرکن، کونده برقاچ دفعه بیسلکمزی بیقار، یتاغمزی یاپارکن هیچ بر کره بورون قیویرمه‌دیلر؛ یوز اکشتمه‌دیلر. هپ سه‌ودیلر، اوقشادیلر. آمان اولادم بر شی‌جیك اولماسین دییه اوستمزه تیتره‌دیلر. «یاوروم!» دیدکجه آغزلرندن باللر آقدی.

بز محتاج ایکن اونلر بزه باقدیلر؛ بزم ایچون هر آجی‌یه قاتلاندیلر. هرشیئه کوکس کردیلر و بونلرك هیچ برینی باشمزه قاقمادیلر. شونی یاپدم، شونی یدیردم دیمه‌دیلر. ایشته بونك ایچون انا و بابا حقی پك بویوكدر. اونلرك حقلرینی اوده‌مك چوق کوچدر. مادامکه: بزم اوزریمزده اونلرك بوقدر حقی واردر. اونلرك بو خدمتلرینی بو ایلکلرینی بیلوب اوکا کوره خدمتلرنده بولونمق بوینمزك بورجیدر: اونلره قطعیاً اطاعتسزلك ایتمه‌یه‌جکز، اونلرك سوزندن چیقمایه‌جغز. اك بویوك کناه اللهه کفر ایتمك، صوکره انایه بابایه اطاعتسزلکده بولونمقدر. هله اونلر بزه محتاج اولورلرسه کندی خدمتمزدن اول اونلرك خدمتنه قوشاجغز. اونلری کندیمزدن خوشنود ایتمك ایچون هر ایلکی یاپه‌جغز. اونلره قارشی شفقتلی، چوق مرحمتلی و غایت آلچاق کوکلی، ادبلی و تربیه‌لی داوراناجغز. یاپدیغمز ایلکلری باشلرینه قاقمایه‌جغز، سوزلرینی کوزل کوزل دیکله‌یه‌جکز، یولده کیدرکن آرقه‌سندن کیده‌جکز. آیری نه‌وده اوتورورسه‌ق صیق صیق زیارتلرینه

كيتمك ، اوزاق مملكتده ايسه‌لر مكتوبله ، هديه‌ايله خاطرلريني صورمق اوزريمزه بورجدر . ايشته بويله‌لكله‌دركه آنجق اونلرك حقلريني بر درجه‌يه قدر اوده‌يه‌بيليرز. آناسنه باسنه صورات ايدنلر، اونلرك قلبني قيرانلر ، دنيا وآخرتده راحت يوزي كوره‌مزلر . ايتدكلريني كندي چوجقلرندن هرحالده كورورلر. بوكا چوق دقت ايديكز، وصاغلقلرنده اونلرك دعاسني آلمايه باقيكز. شوني‌ده بيليكز كه انا حقي، بابا حقندن داها چوقدر .

چوجقلريمزك‌ده بزم اوزريمزده حقلري واردر . اونلري دنيايه كتيرمك ايش دكل، اصل مهم اولان دنيايه كلدكدن صكره اونلره باقمقدر. چوجغك صحتني كوزتمك، تربيه‌سنه دقت ايتمك، يوردينه وملتنه فايدالي اولماسينه چاليشمق، دينني دنياسني بلله‌تمك آنا بابانك وظيفه‌سيدر. انسان ايلك تربيه‌يي عائله اوجاغنده ، انا قوجاغنده آلير . اونك ايچون اولادني أيي تربيه ايتمه‌مش ، دين ودنياسي ايچون محتاج اولديغي شيلري بلله‌تمه‌مش اولانلر وظيفه‌لريني أيي ياپمامش صاييليرلر .

قارداشلرده بربرينه قوتلي برصورتده باغلي اولمق لازمدر. ثروت كبي ، ميراث وساڭره كبي اهميتسز ومادي شيلرله قارداشلر بربرينه كوسه‌مملي ، بربرندن اوزاق طورماملي‌در. صكره عائله‌يي يكديكرينه باغلايان باغلر چوزولور، عائله پريشان اولور. بناءً عليه قارداشلريمزه، قارداش چوجقلرينه ، عموجه‌لريمزه ، دايپلريمزه ، خاله‌لريمزه ، تيزه‌لريمزه ، سود انامزه ، سود قارداشلريمزه وبونلرك چوجقلرينه وحرملرينه مرتبه‌لرينه كوره حرمت ايتمك ، ايپلك ايتمك ، شفقت ومرحمت كوسترمك، زيارتلرينه كيتمك، مكتوبله خاطرلريني صورمق‌ده

بزم ايچون مهم بر وظيفه‌در. بوسايه‌ده عائله‌نك قوتي بقا بولور. عائله‌لر قوتلي اولونجه ملتمزده قوتلي اولور .

* * *

پيغمبر افنديمزك بويوك سوزلرندن

١ ـ جنت آنالرك آياقلري آلتنده‌در .

٢ ـ اللهه شرك قوشمق ، آنا وبابايه عاصي اولمق ، حقسز يره انسانه اولدرمك ، يالانه يره يمين ايتمك ، يرده اللهك اسمني ياد ايله محكمه‌ده يمين ايدرك بونلر - ولوكه سيوري سينكك قناتي قدر اولسون - باشقه‌سنك حقني اوزرينه آلمق كناه كبائردندر . بونلر انسانك قلبنده يوم قيامته قدر سيلنمز بر نقطه براقير ... [انا ايله بابايه عاصي اولمق ، اللهه شرك قوشمق ايله بردر .]

اوتوز آلتنجی درس

قاری ، قوجه

س — قاری قوجه نه‌دیمکدر ؟

ج — قاری قوجه جناب اللهك امری و پیغمبر افندیمزك قولی اوزره « نکاح » ایله بربرینه باغلانمش اولان ارککله قادین دیمکدر . عائله‌نك تملی ، قاری ایله قوجه‌در .

س — نکاح ناصل اولور ؟

ج — نکاح ؛ ارکك ویاخود قادین طرفندن برینك شاهدلر یاننده « سنی آلدم » ویا « سکا واردم » ، دیکرینك‌ده « قبول ایلدم » دیمه‌سیله اولور. ایشته ارککله قادینی بربرینه باغلایان باغ بودر .

س — نکاح دینیلن باغ ایله کندیسنه باغلانان قادینه قارشی ارککك وظیفه‌سی نه‌در ؟

ج — نکاح ایله کندیسنه باغلانمش اولان قادینك یوب ایچه‌جکی ؛ اوستی باشی ، اکسیکی کدیکی ایچون لازم اولان هرشیئی تدارك ایتمك قوجه‌یه عائد وظیفه‌لردر . ارکك

مشروع برصورتده چالیشوب قاریسنی ، چولوغنی چوجوغنی بسلیه‌جكدر .

خارجده چالیشمق قارینك وظیفه‌سی دکل ، ارککك وظیفه‌سیدر. وظیفه‌سی اولمیان شیلرله قاریسنی اوغراشدیرمق ظلمدر، حقسزلقدر. ارکك بوندن صاقینملیدر. صوکره قارینك اولور اولماز، آشوری لافلرینه قولاق ویرمیوب صبر ایتمك ، قاریسی ایله ایی کچینمك ؛ آغیر لافلر سویله‌مه‌مك ؛ قاریسنك اعتقاد ، عبادت و اخلاقنه عائد نقصانلرینی ـ اکر وارسه ـ اوکرتمك‌ده قوجه‌یه عائد وظیفه‌لردندر .

س — قاری‌یه دوشن وظیفه‌لر نه‌در ؟

ج — قاری‌یه دوشن وظیفه : « شریعته اویغون اولان خصوصده قوجه‌سنه اطاعت وقوجه‌سنه عائد شیلری محافظه ایتمکدر » . قاری قوجه‌سنی أوك رئیسی طانییارق اونك سویله‌دکلرینه اطاعت ایده‌جك، اونك اذنی ورضاسی اولمیان شیلری یاپمایه‌جق ، اذنی اولمیان یرلره کیتمه‌یه‌جك، قوجه‌سی یاننده ایکن‌ده، یاننده اولمدیغی زمانلرده‌ده مالنی تلف ایتمکدن

صاقينه‌جق ، قاری قوجه آره‌سنده كيزلی قالمسی لازمكان شيلری باشقه‌لرينه آچمايه‌جق . ايشته بونلری ياپمق قارينك وظيفه‌سی‌در . قارينك بونلره رعايت ايتمسنی ايسته‌مك قوجه‌سی ايچين بر حقدر .

بناءً عليه قاری ايله قوجه آره‌سنده‌كی باغك چوزولمه‌مسی ايچين هرايكی طرف كنديلرينه دوشن وظيفه‌لرده قصور ايتمه‌ملی وديكرينك حقوقنه چكمه‌ملی‌در .

س — قادين خارجده چاليشه‌مازمی ؟

ج — اركك وظيفه‌سی قادينه لازم اولان هرشيئی تدارك ايدوب قادينی خارجده چاليشديرمامقدر. اما هرهانكی برسببله قادين خارجده چاليشمايه محتاج اولورسه اوزمان چاليشيرديغمز اويله‌لرينه مساعده ايتمشدر .

س — هرقادينی نكاح ايتمك جائزميدر ؟

ج — خاير ، هرقادينی نكاح جائز دكل‌در . نكاحی حرام اولان قادينلر نكاح ايديله‌مز واونلرله أوله‌نيلمز .

س — هانكی قادينلری نكاح ايتمك حرام‌در ؟

ج — آنالريمزی ، قزلريمزی ، قزقارده‌شلريمزی ، خاله‌لريمزی ،

تيزه‌لريمزی ، والده‌لريمزی ، اوكی قزلريمزی ، كلينلريمزی ، يعنی كندی چوجقلريمزك قاريلرينی ، تحت نكاحمزده اولان قادينك ديكر بر قز قارداشنی ... ايشته بو صايديغم قادينلری نكاح ايتمك حرام‌در .

ايضاح — عسكر اولادلر ! تاكری نعالی حضرتلری هر شيئی اركَكلی ديشيلی ياراتمشدر . انسانلرده بويله‌در انسانلرك اوره‌مه‌سی ، قيامته قدر ير يوزنده قالمسی ايچون اركَكله ديشينك برآرايه كلمسی ، چيفتلشمه‌سی لازم‌در. باشقه شيلرده بويله‌در. اونلركده اوره‌مه‌سی ايچين چيفتلشملری لازم‌در .

ايشته، اللهك امرايتديكی وجهله ، انسانلرك چيفتلشمسنه شريعت لسانيله ‹‹ئه‌وله‌نمه›› دينير. زيراانسانلرك چيفتلشمسی اويله باشقه حيوانلركبی دكل‌در . انسانلرشريعته تابع‌در . شريعت ناصل امر ايتمشسه اويله‌جه چفتلشيرلر. شريعتك كوستردیكی كبی چفتله‌شن قادين ايله اركَكه « قاری ، قوجه » دينير. آرتق اونلر بربرينك قاريسی قوجه‌سی اولمشدر. اونلر ئولونجه‌يه قدر برلكده يشايه‌جق واوره‌مه‌يه چاليشه‌جقلردر . شيمدی قاری قوجه اولمق ايچين نه‌لازم . ديكله‌يكزده آكله‌ته‌يم : اولا اركك كندی‌ده‌نكی ، يعنی اولونجه‌يه قدر كنديسنه‌أش اولابيله‌جك ، برقادين آرار. قادين‌ده بويله‌!ده‌نكنی آرايوب بولمق هرحالده شرط‌در . بويله اولمازسه صوكره كچينه‌مزلر ، راحتلری بوزولور . هركس كندی ده‌نكنی بولمليدر. خويو، تويو؛ صويی، صويی‌ناصل اولديغنی آراشديرر. هرجهتجه ده‌نكنی بولديمی آرتق اونی اللهك امری، پيغمبرك قولی اوزره آلير.

نکاحلانیرلر. شاهدلرك یاننده ارکك قادینه « اللهك امری، پیغمبرك قولی اوزره بن سنی آلدم » دیر؛ قادین ده « بن ده سکا واردم » دیینجه « نکاح » اولور. آرتق بوندن صوکره او قادین ایله ارکك بربرلرینه باغلانیرلر. بویله نکاح ایله بر ارککه باغلانمش اولان قادین اوارککك قاریسیدر.

بناءً علیه نکاح ایله باغلاندیغی قوجه‌یی أوك افندیسی طانییوب اوکا اطاعت ایتمسی، اونك اذنندن چیقمامسی، اونك مال و ملکنی قورومسی، ناموس و عفتنی محافظه ایتمسی قادینك اوزرینه بورج اولور. قوجه‌سی ایستر یاننده بولونسون، ایستر بولونماسین! قادین بونلره رعایت ایده‌جك، قوجه‌سنك قازاندیغنی تلف ایتمه‌یه‌جك، قوجه‌سنك اذنی اولمایه‌جق شیلری یاپمایه‌جق و سویله‌میه‌جکدر. هر نه‌ده اولورسه اولسون قوجه‌سنه تسلیم نفس ایتمك قادینه بورجدر. قوجه‌سنك اذنی یوق ایکن نافله اوروج بیله دوتمایه‌جقدر. قوجه‌سنك اذنی یوق ایکن رمضان اوروجندن باشقه اوروج طوتاماز. قوجه‌سنك اذنی یوق ایکن ئه‌ودن چیقوب کیدن، ئه‌وینه صاحب اولمیان قادینه ملکلر لعنت ایدرلر. ذاتاً قیامت کونندە قادینك اولا نمازندن، سوکره‌ده قوجه‌سنه اطاعت ایدوب ایتمدیکندن صوروله‌جقدر. نمازینی قیلان، اوروجنی طوتان، نفسنی حرامدن صاقلایان، قوجه‌سنه اطاعت ایدن قادینك کیده‌جکی یر دوغروجه « جنت » در. افندیمز صلی الله علیه وسلم بویله بویورمشدر.

بوکا مقابل ارکك‌ده نکاح ایله کندیسنه باغلانمش اولان قادینك ییوب ایچه‌جکنی، که‌یوب قوشانه‌جغنی تدارك ایده‌جك؛ قادینك نه اکسیکی وارسه هپسنی تماملایه‌جقدر. قاریسنه، چولوق چوجوغنه باقوب بسله‌مك ارککك بوینه بورجدر. بونلری یاپمایوب‌ده قاریسنه یاپدیرمق « ظلم » در، حقسزلقدر. هرکس کندی وظیفه‌سنی

کورمك، کندی بورجنی اوده‌مه‌یه چالیشماق لازمدر. صوکره قادینلر مزاجلری و یارادیلیشلری اعتباریله بر آز فضله عصبی اولورلر؛ اوفاق برشیدن بردن آلینیرلر. داریلیرلر؛ آشوری لافلر سویلرلر. بوکا قارشی ارککك افندیلکنی طاقینماسی، آغیرباشلیلق کوستروب قارینك سوزلرینه قولاق ویرمه‌مسی، اونلری دوییمامازلقدن کلمسی لازمدر. قاری ایله برابر اولوب‌ده اوکا آغیر لافلر سویله‌مسی دوغرو دکلدر. داها صوکره قاریسنك اعتقاد، عبادت، اخلاقنی یوقلاملی و بونلره عائد بر نقصانی وارسه اونی‌ده اوکرتملیدر. ایشته بونلرده ارکککك وظیفه‌لریدر.

عسکر اولادلر؛ انسان ئه‌ولنیرکن پك چوق دقت ایتملی؛ نه‌یاپوب یاپملی الا که ده‌نکنی بولمالی. فقط ده‌نکنی بولمقله ایش اولوب بیتمز. اوندن صوکره‌ده قاری ایله قوجه‌دن هربری کندی وظیفه‌سنه أییجه مقید اولملی، ارکك ارککلکنی، قادین قادینلغنی بیلملی و هیچ بری حدینی آشمامالی. اگر بویله اولمازسه کچیم اولماز. آره‌ده‌کی باغ چوزولور، عائله اوجاغی سونر.

نکاح دنیلن بو باغك چوزولمه‌سنه چوق دقت ایتمه‌لیدر. بر طاقم سوزلرله بو باغ چوزولورسه قاری قوجه‌سندن بوش دوشر. شیمدی دقتله دیکله‌یکزده بو باغك نه‌کبی شیلرله چوزوله‌جکنی سزه قیصه‌جه آکلاته‌یم: بر انسان قاریسنه (سن بندن بوش اول)، یاخود (بن سنی بوشادم)، یاخود (سن بوشسون بندن) کبی بر لاقیردی صرف ایدرسه نکاح کیدر، قاریسی کندیسندن بوش اولور. بو سوزلردن برینی نه صورتله سویلرسه سویله‌سین. ایستر مکتوبله سویله‌سین، ایسترسه بیلمیه‌رك سویله‌سین. ینه قاریسی بوش دوشر. شووارکه بو قدرجق بر سوز ایله قاریسنی بوشامش اولان بر آدم عدت ایچنده ایکن ایسترسه

قاریسی تکرار آلابیلیر . چونکه اوچ طلاق ایله بوشانمش صایلمایه جغندن عدتی بیتمدکچه اوینه حالا اونك قاریسیدر. یکیدن نکاح فلان تازه‌له‌مدن دیله‌دیکی زمان آله‌بیلیر . فقط بوقاریکی سوزلردن برنی اوچ کره سویله‌مش ایسه قاریسی بوسبتون الندن چیقار . اوچ طلاق ایله بوشادم دیرسه ینه بویله‌در . واونی برده آلاماز . مکرکه باشقه بریسی آله‌رق اوده بوشارسه‌قادین عدت بکله‌ر واوندن صوکره اولکی قوجه اولکی قاری‌یی آلابیلیر .

برده جاهللر آره‌سنده شوسوزلر واردر : « اوچدن طقوزه شرط اولسون » دیرلر . بوسوزلر چوق تهلکه‌لی بر سوزدر . اکر بویله دیمش ایسه قاریسی کندیسندن اوچ طلاق ایله بوش اولورو تماماً قاری‌الدن چیقار . وبر دها ـ باشقه‌سی آلوب بوشامادقجه وقاری‌ده عدت بکله‌مدکچه ـ اوقاری‌یی آلاماز .

برده « بندن آیریلده آناك‌وباباك ایله اول » ، « باباك اوینه کیت » ، « یولارك بوینوکده‌در » ، « بندن کیت مرادکه ایر » ، « سن آزادسین » ، کندیکه قوجه آرا » ، « جهنمه کیت » ، « سنك قوجه‌ك دکلم » ، سن بنم قاریم دکلسین » کبی لاقیردیلر واردر . بوکبی لاقیردیلری جاهللر چوق سویلرلر. بوکبی سوزلر پك‌چوق تهلکه‌لیدر ، بوکبی سوزلردن مقصد ونیتی قاری‌یی بوشامق ایسه قاریسی کندیسندن بوسبتون بوش اولور . آرتق بردها اوقاری‌یی آلمق قولای دکلدر . اونك ایچون صاقین ها جاهللك یاپوب‌ده بویله برشی سویله‌مه‌یك .

انسان حالی بویا ، هر ایکی طرف ئه‌وله‌نیر ایکن ده‌نکنی

بولامامش ویاخود هرناصلسه صوکره‌دن آره‌لری آچیلمش ده کچینه‌مه‌یه‌جك بر حاله کلمشلر . قابل دکل قاری قوجه اوله‌رق برآراده یاشایه‌میه‌جقلر . هرحالده آیریله‌جقلر . اکر بویله اولورسه ، یعنی قطعیاً کچینمك ممکن اولمازوچاره‌سز قالیرلرسه اوزمان قاری‌یه یالکنز برطلاق ویرملیدر. یعنی ساده‌جه « بن‌سنی بوشادم » دیمه‌لیدر. بلکه صوکره‌دن هرایکی طرف پشیمان اولوب‌ده تکراریکدیکریله برلشمك آرزو ایدرلر. هرنه‌اولورسه اولسون اوچ طلاق ایله قاری بوشامامالی . اوچ طلاقی آکدیراجق سوزلردن صاقینمالیدر . انسان حالی‌صوکره پشیمان‌اولوردیه فایدا ویرمز. برده قاری‌یی حیض زماننده بوشامامالی ، تمیز ایکن بوشاملیدر .

شونی ایی‌بیلیکزکه : طلاقك شاقه‌سی‌فلان‌یوقدر. طلاق اویونجاق دکلدر . عقلی باشنده اولان بر انسان بویله سوزلری قطعیاً آغزینه آلماز . بویله شیلری خاطره بیله کتیرمه‌ملیدر .

صوکره دقت اولونه‌جق بر مسئله دها واردر . بر ارکك ـ هرناصلسه ـ شیطانه اویارق بر قادین ایله زنا ایتمش ایسه اوقادینك قیزنی ویاخود آناسنی قطعیاً آلاماز . قاین والده‌سنه شهوتله یاپشمق ، شهوتله النی طوتمق‌ده قاریسنك کندیسنه حرام اولماسنه سبب اولور . بر قادین قوجه‌سنك اوغلی ویاخود قوجه‌سنك باباسی ایله عیب‌معامله‌یی یاپارسه اوده قوجه‌سنه حرام اولور . امانك ها بونلره چوق دقت ایدیکز .

* * *

پیغمبر افندیمزك بویوك سوزلرندن

۱ــ سزك خیرلیکز اهل وعیالنه خیرلی اولانکزدر. بنده اهل وعیالمه قارشی سزك خیرلیکزم . آنجق کریم وایی اولانلردرکه قادینلره لطف وکرم ایله معامله ایدرلر. قادینلره اهانت وبدمعامله ایدنلرده لئیم وآلچاق اولانلردر .

۲ــ باشقه‌لرینك قادینلرینه قارشی عفیف اولیکزکه کندی قادینلریکزده عفتلرینی محافظه ایتسونلر. بابالریکزه اییلك ایدیکزکه اولادیکزده ایی معامله کوره‌سکز ....

اوتوز یدنجی درس

حکومت ومملکته قارشی وظیفه‌لریمز

س ــ حکومت دیمك نه‌دیمکدر آکلاتکز ؟

ج ــ حکومت دیمك ؛ بر آراده یاشایان انسانلرك جانلرینی ،ماللرینی ، عرضلرینی ، ناموسلرینی ، حقلرینی ، یوردلرینی محافظه وراحتلرینی تأمین ایتمك ایچین انسانلرك ینه کندی ایچلرندن سچدکلری بر هیئت دیمکدر .

س ــ دیمككه بزم هرشیئمزی محافظه ایتمك وبزی راحت یاشاتمق حکومتك وظیفه‌سیدر ، اویله‌می ؟

ج ــ أوت اویله‌در . یوردلریمزی دشمنلردن قورومق ، حقسزلغك اوکنی آلمق ، مملکتده خرسزلق واوغورسزلق کبی شیلرك اوکنه کچمك ، یوردلریمزی معمور ایلمك ، جهالتی قالدیرمق ، حقلی‌یی حقسزی آییرد ایتمك هپ حکومتك وظیفه‌لرندندر .

س ــ بو صایدیغکز شیلری حکومت ناصل یاپار ؟

ج ــ سوز تمثیلی : حقلی‌یی حقسزی آییرد ایتمك ،

حقسزلغك اوکنه کچمك ایچین محکمه‌لر یاپار . اهالینك جاهل قالماسی ایچین مکتبلر آچار . مملکتك هر یرنده علم یووالری یاپار. خرسزلق واوغورسزلغك اوکنی آلمق ایچین ژاندارمالر، پولیسلر قوللانیر؛ مملکتی دوشماندن قورومق ایچین عسکر بسلر ، بزم راحتمز ایچین یوللر یاپدیرر ، شمندوفرلر ایشله‌تیر، سوقاقلری تمیزله‌تیر ، خسته‌خانه‌لر یاپار ، دوقتورلر طوتار . بویله‌لکله همم یوردمز معمور اولور ، همده کندمز راحت ایده‌رز .

س — پك اعلا ، انسانلر حکومتسز یاشایه‌مازمی ؟

ج — خایر! هیچ برزمان انسانلر حکومتسز یاشایایه‌مازلر! چوبانسز قویون ناصل یاشایامازسه ، انسانلرده حکومتسز یاشایه‌ماز ، حکومت هرحالده لازمدر .

س — حکومتك خدمتلرینی ، بزه اولان وظیفه‌لرینی آکلادق . بزم حکومته قارشی وظیفه‌مز نه‌در ؟

ج — بزم حکومته قارشی اك بویوك واك برنجی وظیفه‌مز، اونك قانونلرینه اطاعت ایتمك واوکا قارشی کلمه‌مكدر . ایکنجی وظیفه‌مزده حکومته ویرکی ویرمکدر.

س — دولت وحکومته قاچ چشید ویرکی ویرمك بورجمزدر ؟

ج — حکومته ایکی چشید ویرکی ویرمك بورجمزك بورجی‌در: بری مال ویرکیسی، دیکری‌ده جان ویرکیسی‌در. حکومته هرکس حالنه مناسب برپاره ویرمك لازمدر . بو مال ویرکیسی‌در . حکومت بوپاره ایله یوللر ، شمندوفرلر ، خسته‌خانه‌لر، طوپلر ، تفنکلر یاپار . مکتبلر ، محکمه‌لر آچار. صوکره برده یوردلریمزه کوز دیکن دوشمانلره قارشی قویمق لازم . مالیمزی ویردیکمز کبی، حکومت نه زمان ایسترسه کیدوب دوشمانله چارپیشمق ، دوشمانی یوردیمزه صوقمامق ایچین وجودمزی سپر یاپمق‌ده بوینمزك بورجی‌در . ایشته بوکاده جان ویرکیسی دیرلر .

س — حکومته بو ویرکیلر ویریلمزسه نه اولور ؟

ج — حکومته بو ویرکیلر ویریلمزسه یوردلریمز معمور اولاماز . یوردلریمزده نه بر یول یاپیلیر ، نه برمکتب آچیلیر، نه‌ده خسته‌خانه وکوپری کبی شیلر وجوده کلیر . مملکت ایچنده خرسزلق، اوغورسزلق میدان آلیر، دوشمانلر یوردلریمزی

چیكنەر . نه راحت پاره قازانابیلیرز ، نەده راحت راحت اویقو اویویه‌بیلیرز .

س — قاچ چشید حكومت واردر ؟

ج — برقاچ چشید حكومت واردر . فقط قاچ چشید اولورسه اولسون نەمه‌لازم . بن شونی بیلیرم‌كه: حكومتلرك الك ايی شكلی جمهوریت شكلنده اولانی‌در .

س — جمهوریت شكلنده‌كی حكومت نەدن أیی‌در ؟

ج — جمهوریت حكومتی دیمك، ملتك فكری آلنەرق قورولان حكومت دیمكدر. ملت كندیلری ایچین برر وكیل تعیین ایدر . او وكیللرده برینی رئیسی یاپارلر ، ایشته بو « جمهور رئیسی » در. صكره‌ده مملكت ایشلرینی كورمك ایچین بو رئیس؛ ملت وكیللری ایچندن بعضیلرینی سچر اونلرله برلكده مملكت ایشلرینی كورور كه حقیقتده ایشی كورن ملت‌در .

ایشته ملت كندی ایشنی كندی كوردیكندن جمهوریت شكلی ، جمهوریت حكومتی ، حكومتلرك أیيسی‌در .—

ایضاح -- عسكراولادلرم، انسانلردنیاده یالكزباشنه‌یاشایه‌مازلر. هپمز بربریمزك یاردیمنه محتاجز . برلقمه اكمك ناصل اولور آزیجق

دوشونكز . تارلادن بغدای آلمق ایچین زنجبر لازم ، اون یاپمق ایچون دكرمنجی لازم، صوكره فرونجی لازم . فرونه اودون لازم. بویله برچوق انسانلر برآرایه كلوب چالیشه‌جقلرده او برلقمه اكمك میدانه كله‌جك انسانك محتاج اولدیغی شی یالكز اكمكمی‌یا ، داها پك چوق شیلره محتاجدر. صیرتنه صوقه‌جق البسه ، كندیسنی قیشك صغوقلرندن ، یازك صیجاقلرندن قورویه‌جق برقولبه لازمدر .

دها نەلر ، نەلر . . . شیمدی انسان تك باشنه بونلری ألده ایده‌بیلیرمی ؟ خایر! قابل دكل الده ایده‌من. ایشته بونك ایچین انسانلر برآراده یاشامایه مجبوردرلر . لكن برشی داها وار : بویله بر آراده یاشایان انسانلر آراسنده بعضاً غوغالر ، كورولتولر اولور . اویله هرانسان كندی حقنه راضی اولماز ، حقسزلقلر میدانه كلیر . ایشته بونلرك اولمامسی ایچین بر حكومت لازمدر. انسانلر كندی ایچلرندن بر قاچ عقللی سچرلر ، اونلره سز بزم ایشیمزه باقاجقسكز دیرلر . اونلرك هر یاپدیغنه راضی اولورلر ، هر دیدكلرینی طوتارلر . ایشته حكومت بودر . حكومت بزم سچدیكمز وایشلریمزی كندیلرینه براقدیغمز كیمسه‌لردر .

اونلری بز ایچمزدن سچەرز . آرامزده حقسزلق ، مملكتمزده قتالق اولمامسی ، یوردلریمزك معمور اولماسی ، یوردلریمزه دشمن كیرمه‌مسی وبزم راحت راحت یاشامامز ایچین نه لازمسه اونلر دوشونورلر . بز اونلری بو ایشلری كورمك ایچین آییروب سچمشز. اونك ایچین اونلر دائما بونی دوشونورلر . بزده اونلر نه سویلرسه ، نه یاپارسه اوكا اطاعت ایده‌رز . اونلره قارشی كلمه‌یز. حكومت كندی

وظيفه‌سنی یاپار ، بزده کندی وظیفه‌مزی یاپارساق ، اوزمان مملکتمز معمور اولور ، بزده راحت یوزی کورورز .

کوریپورسکزیا ، حکومتك ایشی چوق بویوك ، چوق کنیش . بر کره حقلی‌یی حقسزی آییرد ایده‌جك ، حقسزلغه میدان ویرمیه‌جك. بونی ناصل یاپاجق ؟ هـا بونك ایچین محکمه‌لر یاپاجق ، او محکمه‌لره حاکملر قویاجق ! او حاکملر حکم ایده‌جك ، حقلی حقسز اوراده اکلاشیله‌جقدر . اونك ایچین محکمه نه حکم ایدرسه بز اوکا اطاعت ایده‌جکز .

صکره مملکت ایچنده خرسزلق واوغورسزلق اولمامسنه چالیشه‌جق ، بو یولده کزن انسانلری طوتاجق . بونك ایچین ژاندارمالر ، پولیسلر لازم . حکومت بو ایشی اونلره یاپدیرر . بونلر حکومتك آدملری در . ژاندارمه وپولیسك امرینه‌ده اطاعت ایده‌جکز .

صکره مملکتك یوللرینی یاپدیره‌جق ، خسته‌لرینی أیی ایتمك ایچین خسته‌خانه‌لر یاپه‌جق ، دوقتورلر قوللانه‌جق ؛ جاهللری اوقوتمق ایچین مکتبلر آچه‌جق ، بونلره مأمور ومعلم بوله‌جق . دها صوکره یوردلریمزه دوشمانلری صوقمامق لازم در . بونك ایچون طوپ تفنك لازم ، کمی لازم . دوشمانده نه چشید سلاح وارسه اونلرك هپسنی یاپمق لازم . بو سلاحلری ، بو کمیلری قوللانه‌جق آدم لازم . ایشته بونلرك هپسنی حکومت دوشونه‌جك و بزه خبر ویره‌جك « بن بونلری یاپارم اما اولا پاره لازم ، صوکره‌ده دوشمانله دوکوشه‌جك ، بو کمیلر وسلاحلرله دشمانه قارشی قویه‌جق آدم لازم . بونلری سزدن ایسترم » دیر . ایشته اوزمان بزده پك اعلا « ایشته پاره ، ایشته آدم ! » بونلری آل‌ده شو ایشلری کور دیرز . بونك بریسنه ویرکی ، بریسنه‌ده عسکرلك دیرلر . بری مال ویرکیسی ، بری‌ده جان

ویرکیسی در . بناءً علیه حکومتك قانونلرینه ، حکومتك امرلرینه اطاعت ایتمك بوینمزك بورجیدر . حکومتك قانونلرینه ، حکومتك مأمورلرینه قارشی کلمك عصیاندر . عصیانك دنیا وآخرتده جزاسی چوق آغیردر . تام بر مسلمان حکومتك قانونلرینه ، حکومتك ژاندارماسنه ، پولیسنه ، عسکرینه قارشی کلمز . کل دیدیکی یره کلیر ، کیت دیدیکی یره کیدر . ویرکیسنی زماننده ویرر . عسکره چاغریلنجه قوشه کلیر .

عسکر اولادلرم ، دنیاده بر قاچ چشید حکومت واردر . بونك الك أییسی « جمهوریت » در . چونکه جمهوریت دیمك ، ملتك انتخاب ایدوب سچمه‌سیله اولان حکومت دیمکدر . ملت کندی ایچلرندن بر وکیل سچوب کونده‌ریرلر . او وکیللر هپ بر آرایه کله‌رك بر رئیس انتخاب ایدرلر . او رئیسه « جمهور رئیسی » دەنیر . او رئیس ، ملت وکیللرینك ایچندن بش اون کشی سچر . « مملکت ایشلرینی بن بونلرله کوره‌جکم سزنه‌دیرسکز » دیر . اونلرده « پك اعلا ، مناسب در » دیرلرسه سچدیکی آدملر مملکت ایشلرینی اداره ایدر . کوندردیکمز وکیللرده مملکت ایشلریله اوغراشان دیکر آرقداشلرینی دائما قونترول ایدرلر . اکر ایشلری ایی یاپارلرسه نه اعلا ! یوق یاپامازلرسه اونلری چیقاروب باشقه‌لرینی قورلر . اونلر بزم وکیلمز اولدیغی ایچین ینه ایشی بز کوریورز دیمکدر . ایشته بونك ایچین « جمهوریت » اولان حکومت چوق أیی در ...

اون سکزنجی درس

عسکرلك

س — عسکرلك ناصل بر وظیفه‌در ؟

ج — عسکر ؛ دشمانلره قارشی یوردلریمزی ، عرض وناموسمزی محافظه ایدن برقوت‌در. بونك ایچین عسکرلك چوق بویوك ، چوق مقدس بروظیفه‌در. اللهی، پیغمبرینی، یوردینی سه‌وه‌ن ، عرض وناموسنك قیمتنی بیلن هرانسان عسکرلکنی سه‌وه سه‌وه یاپار . بزم دینمزده عسکرلکك مرتبه‌سی چوق یوکسکدر : أولورسه شهید ، صاغ قالیرسه غازی‌در .

س — عسکره چاغیریلنجه نه یاپمق لازم‌در ؟

ج — همان قوشه قوشه، سوینه سوینه کیتمك لازم‌در. چونکه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز « سلاح آلتنه دعوت اولوندیغك زمان همان اجابت ایت » بویورمشلردر. پیغمبرك بو امرینی طوتمق بوینمزك بورجیدر .

س — دعوته اجابت ایتمه‌ینلر وياخود ايسته‌میه‌ايسته‌میه کیدنلر اولورسه اونلره نه ده‌نیر ؟

ج — برنجیلر دوغرودن‌دوغرویه اللهه‌وپیغمبره عاصی اولمشدر . ایکنجیلرده منافقدر . بونلردن الله راضی اولماز، پیغمبرده خوشنود اولماز. اللهك ورسولنك راضی اولمدیغی کیمسه‌نك حالی ایسه پك خراب‌در . اونلر دنیا وآخرتده راحت یوزی کوره‌مزلر .

س — بر عسکر ایچون اك بویوك وظیفه نه‌در ؟

ج — آمرلرینه وضابطلرینه أیجه مطیع اولمق واونلرك امرندن ذره قدر دیشاری چیقمامقدر .

س — آمرلریکزك ، ضابطلریکزك امرلرینه اطاعت نه‌دن لازم‌در ؟

ج — چونکه بر اوردونك دشمنه غلبه ایتمسی ، مظفر اولمسی افراد عسکریه‌نك قوماندانلرینه صوك درجه اطاعت ایتملریله اولور .

پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز « سزك خوشکزه کیتسه‌ده، کیتمه‌سه‌ده آمرلریکزك ، ضابطلریکزك امرلرینی دیکله‌یك ؛ اونلره اطاعت ایدك» بیورمشدر. ایشته

بونك ایچین آمرلریمزه ، ضابطلریمزه اطاعت ایتمك پیغمبریمزه اطاعت ایتمك دیمكدر. پیغمبره اطاعت ده اللهه اطاعت در .

س — افراد عسكریه آمرلرینه وقوماندانلرینه اطاعتسزلك ایدرسه نه اولور ؟

ج — نه اولەجق ، اول امرده اللهه وپیغمبره عاصی اولمش صاییلیر. صوكره ده مملكتنه اهانتده بولونمش اولور. چونكه افراد عسكریه آمرلرینه وضابطلرینه جان وكوكلدن اطاعت ایتمزسه اردو پریشان اولور. اردو بوزولونجه دوشمان غلبه ایدر. بویلەلكله ملت ده، مملكت ده محو وخراب اولوب بیتر . وظیفەسنی ایی بیلن بر عسكر، آمرلری وضابطلری نه سویلەمش ایسه اونی یاپار . بویلەلكله همم اللهك وپیغمبرك رضاسنی قازانمش اولور ، همم ده مملكتنه، ملتنه پك بویوك خدمت یاپمش اولور. اطاعتسز بر عسكرده اللهك وپیغمبرك غضبنی كندی اوزرینه آلیر ؛ دنیا وآخرتده رذیل ورسوای وپریشان اولور .

ایضاح — عسكر اولادلرم! یوردلریمزی دوشمانلردن قورومق ، یوردلریمز ایچنده دوشمانلرك كوروكله دیكلری فتنەوفسادلری اولدیغی

یرده بوغمق لازمدر. بویله اولمازسه یوردلریمزده راحت راحت اوطوروب یاشایاماییز. ایشته بونك ایچین حكومت سلاحلی بر قوت بسلەمیه مجبوردر. بوسلاحلی قوت عسكردر .

بر ملتك آسایشی ، سربستیسی، شرفی وحیثیتی ، اخلاق وعادتی، دینی ومذهبی ، حقوقی، منفعتی باشقەلری طرفندن بوزولمق، چكنەنمك ایستەندكجه ملتك بو یوكسك حقلرینی مدافعه ایدەجك قوت عسكردر. بویله زمانلرده یوردلریمزی چكنەنمكدن، حقلریمزی ضیاعه اوغرامقدن محافظه ایدەبیلمك ایچین حكومتك قوتلی اوردویه ، قوتلی دونانمایه ، زمانه كوره لازم اولان هرچشید قوته احتیاجی واردر .

بونك ایچین عسكرلك پك علوی، پك بویوك بر وظیفەدر .بویله یوكسك ، بویله مقدس بر وظیفەیه چاغیریلدیغمز زمان سوینه سوینه كیتمك هپمز ایچین بر وظیفەدر ؛ بر بورجدر .

عسكره كیتمەمك ایچین بر طاقم بهانەلر ایجاد ایتمك ، كندیسنی خسته كوسترمیه چالیشمق آلچاقلق وبیاغیلقدر . بویلەلرینه انسان دنیلمز. ذاتاً بویله آدملردن نه الله راضی اولور ، نه ده پیغمبر خوشنود اولور . بویلەلرینك دنیا وآخرتده حالی خرابدر . هله سلاح آلتنه چاغیریلدیغی وقت شورایه بورایه قاچمق ایستەینلرك جزالری پك بویوكدر. دنیادەكی جزالری معلوم اوندن بحث ایتمك ایستەمم . فقط بو قدرله قالەجقلرمی؟ برده آخرتده كورەجكلری جزاوار. الله تعالی حضرتلری سلاح آلتنه چاغیریلدیغی زمان قاچانلرك آخرتده پك شدتلی بر عذاب كورەجكلرینی خبر ویرییور . لكن سوینه سوینه عسكره قوشانلرك دنیا وآخرتده كورەجكلری نعمتلرەده بها یتمز . چونكه بونلر الله

تعالی حضرتلرینك رضاسنی ، پیغمبرك خوشنودیسنی قازانمشلردر . بونلر ایچین دنیاده‌ده ، آخرتده‌ده قطعیاً قورقو یوقدر .

عسکر اوجاغنه کلدکدن صکره بر عسکرك اڭ بویوك وظیفه‌سی قوماندانه اطاعت ایتمك، ضابطلره وآمرلره حرمت ورعایت ایتمکدر. اللهك وپیغمبرك امرلری بویله‌در . جناب حق « آمرلریکزه اطاعت ایدیکز» بیوریور. پیغمبر افندیمزده «آمرلرینه اطاعت ایدن بکا اطاعت ایتمش، آمرلرینه اطاعت ایتمه‌ین بکا عاصی اولمش صاییلیر» بیوریور . دیمك که آمرلره اطاعت ایتمك پیغمبره اطاعت ایتمکدر . اونلره قارشی کلمك پیغمبره قارشی کلمکدر . وظیفه‌سنی أیی یاپان ، آمرلرینه، ضابطلرینه اطاعت ایدن بر عسکر هم دنیاده ، هم‌ده آخرتده بویوك نعمتلره قاووشور . اطاعتسز برعسکرك دنیا وآخرتده کوره‌جکی جزاده پك آغیردر . عسکرك وظیفه‌سی آمرینه یالکز اطاعتدر . آمری نه‌یی امر ایتمشسه اونی یاپمایه مجبوردر . «طور!» دیدیکی یرده طوره‌جق ، «کیت» دیدیکی یره کیده‌جکدر . آمرینك اذنی اولمادقجه بشقه بر یره قیمیلدانه‌ماز . صوکره معاذالله اوردونك بوزولماسنه ، مملکتك خراب اولماسنه سبب اولور . دیکله‌ییکزده سزه برشی حکایه ایده‌یم :

پیغمبر افندیمز مکه‌دن مدینه‌یه هجرت ایتدکدن اوچ سنه صکره « احد » محاربه‌سی اولدی . مکه کافرلری مدینه اوزرینه یورودیلر . اسلام اردوسی‌ده مدینه‌دن چیقوب « احد » دینیلن موقعه کلدی واوراده دوشمنلرله چارپیشمغه قرار ویردیلر. پیغمبر افندیمز اورالری شویله بر تفتیش‌دن کچیردی . دوشمنك هجوم ایده‌بیله‌جکی یرلری تدقیق ایتدی . دوشمان سواریسنك اڭ زیاده هجوم ایده‌جکی عقله کلن

بر یروار‌دی. افندیمز « عبدالله ابن جبیر» نامنده‌کی صحابه‌نك قوماندا‌سنه اللی عدد «کمانکش = اوقچی» ویردی و « سز بوراسنی بکله‌ییکز» دیدی. صوکره « دوشمان ایسترمغلوب اولسون ، ایسترغالب کلسون ، بن‌دن خبر کلمدکجه سز بورادن آیریلماییکز » امرینی‌ده ویردی .

محاربه باشلادی . ایکی طرفك بهادرلری میدانه آتیلدی . غوغا قیزیشدی ، کافر اوردوسی اسلامك دورت بش مثلی زیاده ایدی اوقدر چالیشدی ، غیرت کوستردی ایسه‌ده اسلام قوتنك قارشیسنده أریمکه ، بوزولمایه ، داغیلمایه باشلادی . کافر اردوسی اوقدر پریشان اولدی که : اردونك کیروسنده دف چاله‌رق ارککلرینی حربه تشویق ایدن دوشمان قادینلری بیله پاچالری صیوادی؛ اغلایه‌رق باغیرارق داغه دوغرو قاچمایه باشلادی . آرتیق دوشمان هرشیئی براقوب قاچیوردی. اسلام عسکرلری‌ده مال غنیمتی یغما ایتمکه باشلادیلر . پیغمبر افندیمزك اولجه « سز بورادن آیریلمایك » دیدیکی کمانکشلر بونی کورونجه ، « غلبه بزده‌در، دوشمنلرمز بوتون بوتون بوزولدی ، نه دوریورز ؟ غنیمت ای جماعت! غنیمت! » دیه‌رك موقعلرینی ترك ایدوب داغیلدیلر. باشلرنده‌کی آمر ، نه اولورسه اولسون افندیمزدن امر کلمدکجه بورادن آیریلمامق لازم کلدیکنی خاطرلاتمش ایسه‌ده کیمسه دیکله‌مدی. دوشمن بوزولدقدن صوکره نه اوله‌جق دیدیلر . هپسی کیتدی، اوراده یالکز سکز کشی قالدی. حالبوکه دوشمن اردوسنك صاغ جناح قوماندانی اوموقعدن کچه‌رك اسلام اردوسنك صول جناحنه هجوم ایتمه‌یی قاچ کره دوشونمش‌ده کمانکشلردن قورقدیغندن وازکچمش ایدی . شمدی کمانکشلرك اورادن چکیلدیکنی کورونجه تام فرصت دیدی : اورادن اویله بر هجوم یاپدی که اسلام اوردوسی شاشا قالدی . اسلام اردوسی

پارچالاندی . اولجه بوزولوب ده قاچان کافر اوردوسی بونی کورونجه تکرار طوپلانوب کیری دوندی .

اهل اسلام اوزرینه یکی باشدن هجوم باشلادی. اولجه غالب اولان اسلام اردوسی بردن بره مغلوب اولدی . مسلمانلر اوقدر بوزولدیلرکه عادتا بربرلرینی کوره من اولدیلر . حضرت حمزه کبی الك بویوك اسلام قوماندانلری بو آراده شهید اولدی . پیغمبر افندیمز بر آت اوزرینه بینمش، ودوشمان اردوسنه کیرمش، صاغه صوله هجوم ایدییور، کافرلری یره سرییور، بوزولمش اولان مسلمان اردوسنی طوپلامایه چالیشیوردی. بو آرالق دوشمانلر افندیمزك دوداغنی ، یناغنك اوستنی یارالادیلر ، مبارك دیشنك برینی قیردیلر. الحاصل بو محاربه ده اسلام اردوسی پك چوق ضایعات ویردی .

ایشته بونك سببی افرادك آمرینه ، قوماندانینه اطاعت ایتمه مسیدر. پیغمبر افندیمز اردونك باش قوماندانی ایدی . او نه دیرسه اویله یاپمق لازمدی . محاربه باشلامازدن اول افندیمز وضعیتی أییجه تدقیق ایتدی . اردوسنی غایت کوزل برصورتده تعبیه ایتدی. سواری هجوم ایده بیله جك یالکز برموقع قالدی اونی ده کمانکشلرله قپاندی ایدی . ایشته بو تدبیر سایه سنده کندیلرندن قات قات فضله اولان کافراردوسنه اولجه غلبه ایتدیلر. اونلری مغلوب وپریشان ایتدیلر. لکن افندمزك کمانکشلره بر امری واردی :

« دوشمان مغلوب اولسه ده ، غالب کلسه ده کندیسندن خبر کلمدکجه او موقعی ترك ایتمه یه جکلردی . » افندیمز بویله بر امر ویرمشلردی . حالبوکه او موقعده اولان عسکرلر بو قطعی امرك عکسنه حرکت ایتدیلر . دوشمان پریشان اولدی دییه رك اوراسنی براقیویردیلر .

باشلرنده بولنان قوماندانك سوزینی دیکله مدیلر. بونك اوزرینه یکیدن مغلوب اولدیلر .

عسکر اولادلرم شمدی بو حکایه یی دقتله دیکلدیکز دکلمی ؟

قصه دن حصه دیرلر. بزم ده بوندن آلاجغمز درسلر، حصه لر وار: عسکرك وظیفه سی آمرینه اطاعتدر. آمری «بوراده بکلیه جکسك» دیدیمی اوراده سه وینه سه وینه بکله یه جك . « شورایه کیده جکسك » دیدیمی اورایه ده قوشه قوشه کیده جك «شو ایشی شویله یاپ» دیدیمی هیچ دوشونمه دن او ایشی یاپاجق . چونکه دوشونه جك اولان قوماندانیدر ، آمریدر . قوماندان دوشونور ، هر طرفنی اولچر بیچر ، قرار ویرر ، اوندن صوکره امر ایدر . عسکرده هیچ دوشونمه دن او امری همان ایفا ایدر واونك خارجنه چیقماز . بو امر فائده لیمیدر ، دکلمیدر دییه دوشونمك ، یاپوب یاپمامقده تردد ایتمك اصلا جائز دکلدر الحاصل یوردك ، دینك ، دولتك و ملتك ، مقدساتك سلامتی ایسته ین هر انسان سلاح آلتنه چاغریلنجه هیچ دورمادن قوشا قوشا کیتملی وعسکر اوجاغنده آمرلرینه ، ضابطلرینه، قوماندانلرینه اطاعت ایتملیدر. اللهك و پیغمبرك امری خارجنه چیقامایه جقسکز . صوکره یوردمز ، دولت و ملتمز ، دینمز ومقدساتمز دشمن طرفندن چیکنه نیر ، سزده دنیا و اخرتده بلاکزی بولورسکز .

اوتوز طقوزنجی درس

تعلیم ایتمك ، نوبت بكله‌مك

س — تعلیم نه دیمكدر ؟

ج — عسكرلكده تعلیم دیمك ؛ دوشمنه غلبه چالمق ایچین زمانه كوره نه لازمسه اونلری اوكرنمك دیمكدر .

س — عسكرلكجه تعلیم مهم بر وظیفه‌میدر ؟

ج — اوت ، چوق مهم بر وظیفه‌در. چونكه دوشمانله ناصل محاربه‌ایده‌جكنی بیلمه‌ین برعسكردن فایدا یرینه ضرر كلیر. ایشته بونك ایچین تعلیمه چیقمق اك بویوك بر وظیفه‌در. سوه سوه تعلیمه چیقان برعسكر اللهك سه‌ودیكی، پیغمبرك خوشنود اولدیغی « عمل صالح » ایشله‌مش صاییلیر .

س — دینمز تعلیم ایله امر ایدیورمی ؟

ج — اوت امر ایدیور. الله تعالی حضرتلری دوشمانلریكزی قورقوتمق واونلره غلبه چالمق ایچین « قوّت » حاضرلاییكز دیور . بوقوت آنجق تعلیم سایه‌سنده حاضرلانیر .

س — قوتدن مقصد نه‌در ؟

ج — قوتك نه‌اولدیغنی پیغمبر افندیمز بیان بویورمشلردر. دوشمانی قورقوته‌جق قوت « انداخت » در . دوشمانه قارشی آتمقدر . زمانه‌كوره دوشمان نه‌ایله قورقاجق ، نه‌ایله پریشان اوله‌جقسه اونلری حاضرلامق ، اونلرك ناصل قوللانیلاجغنی اوكرنمك لازمدر . بوده آنجق تعلیم سایه‌سنده اولور . افندیمز « اوغوللریكزه انداخت (اوق آتمق ، هرنوع سلاح قوللانمق) تعلیم ایدك ، چونكه انداخت دوشمنی قیروب كچیرر » بیورمشلردر .

س — تعلیمه چیقمامق ایچین یالان یره خسته اولان بر عسكر نه یاپمش صاییلیر ؟

ج — تعلیمه چیقمامق ایچون یالان یره خسته اولان بر عسكر ایكی بویوك قباحت ایشله‌مش اولور . بری پیغمبر افندیمزك امرینه مخالف حركتده بولونمق ، ایكنجیسی‌ده خسته دكل ایكن كندینی خسته كوسترمكدر ؛ بو ایسه یالاندر، یالانده حرامدر . اللهك وپیغمبرك سه‌ومدیكی بر شیدر . اللهی و پیغمبرینی سه‌وه‌ن ، مملكتنك سلامتنی ایسته‌ین برعسكر تعلیمدن قاچماز ، تعلیمه سوه سوه چیقار .

س — برعسکر ایچین نوبت بکله‌مک‌ده لازم‌می ؟

ج — البته لازم‌در. تعلیم نه قدر لازمسه، آمرك امر ایتدیکی یرده نوبت بکله‌مك‌ده اویله‌جه لازم‌در . هم نوبت بکله‌مك اك بویوك برعبادتدر .

س — نه‌دن بیلدك عبادت اولدیغنی ؟

ج — پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز بیورمشلرکه: «الله ایچون ، مملکتك سلامتی ایچون بر کیجه نوبت بکله‌مك، کیجه‌سی نماز ، کوندوزی اوروجله کچن بیك کیجه‌دن دها خیرلیدر . »

افندیمزك دها بوکا بکزر برچوق مبارك سوزلری واردر. ایشته بورادن آکلایورم که: نوبت بکله‌مك بویوك برعبادت‌در.

ایضاح — عسکراولادلرم، دنیاده هرشی علم ومعرفت سایه‌سنده اولور . علمسز ، تعلیمسز هیچ برشی اولماز . سوز تمثیلی : اکمك پیشیرمك بر ایش‌در . بونك ناصل پیشه‌جکنی اوکره‌نمه‌دن ، تعلیم ایتمه‌دن اورتایه آتیلان بر انسان اکمك پیشیره‌مز .

چفتچیلك‌ده بویله ، بربرلك‌ده بویله ، ترزیلك‌ده! هرشی بویله . هرشیئك کندینه کوره بر اصولی ، بر یولی واردر . اونی اوکرنمك کرکدر . هرکس بیلیرکه عسکرلك اك بویوك برمسلك‌در . یورد او سایه‌ده محافظه‌اولنور؛ دین ، عرض وناموس، شرف وحیثیت اونکله

محافظه اولنور. بونك ایچین عسکرلکه نه‌لازمسه اونلرك هپسنی اوکرنمك برعسکرك اوزرینه فرض‌در .

حضرت پیغمبر افندیمز « چوجقلریکزه انداخت تعلیم ایدیکز ، آته بینمه‌یی ، اوق وآت یاریشلرینی ، دکزده یوزمه‌یی اوکره‌تکز ، عسکری یورویشنی تعلیم ایدیکز » بیورورلردی . بونلری اوکرندکدن صکره اونوتمق کناه اولدیغنی‌ده سویلردی . بزه دینمز دوشمانی قورقوته‌جق « قوت » حاضرلامانی امر ایدییور . دوشمانی قورقوتمق ایچین نه‌لازمسه اونی یاپمق، اونی حاضرلامق اونك ایچون اوزریمزه فرض‌در . قرآن کریمك امری وپیغمبر افندیمزك بیانی وجهله دوشمانی قورقوتمق ، دوشمانی قیروب کچیرمك ایچین زمانه کوره لازم اولان هرسلاحی حاضرلامق ناصل لازمسه ، اونلرك ناصل قوللانیله‌جغنی اوکره‌نمك‌ده اویله‌جه لازم‌در. زیرا تعلیم وتربیه کورمه‌مش اولان بر عسکر - نه قدر اسلحه‌یه مالك اولورسه اولسون - هیچ برشی یاپاماز . بناءً علیه قرآن کریمك امری موجبنجه عسکرك تعلیم وتربیه‌سی‌ده فرض‌در .

دین اسلامده تعلیم ، بویوك برعبادت‌در . تعلیمدن قاچمق، اك مهم بر وظیفه‌یی ترك ایتمك ، بر عمل خیری اهمال ایله‌مکدر . دینی ، مملکتنی سوه‌ن برعسکر قطعیاً تعلیمدن قاچماز . هله تعلیمه چیقمامق ایچین یالاندن خسته اولمق چوق بویوك بر کناه‌در . بویله بر عسکر ، هم اللهك حرام قیلدیغی یالانی ارتکاب ایله‌مش، هم‌ده پیغمبر افندیمزك تعلیم حقنده‌کی امرلرینه قارشی کلمش ، اونلری دیکله‌مه‌مش صاییلیر .

اللهك و پیغمبرك امرلرینه قارشی کان بر انسانك دنیا وآخرتده حالی چوق خراب‌در . صاقین اوله‌که اللهك و پیغمبرك خوشلانمدیغی

بوکبی چیرکین شیلری ایشله‌مه‌یه‌سکز . شونی أییجه قفاکزه قویکزکه: بوکون دوشماند‌ه قاچ چشید محاربه آلتی وارسه اونلرك بزده‌ده هپ بولونمسی لازم واوزریمزه فرض‌در . باشقه‌دورلو نه‌مملکتمزی محافظه ایده‌بیلیرز، نه‌ده دینمزی . صکره دوشمان نه‌کبی تعلیم یاپدیررسه بزده اونلری اوکره‌نه‌جکز. أنداخت‌تعلیمی، یورویش تعلیمی ... الحاصل هر نوع تعلیمی یاپمق اوزریمزه فرض‌در . هم بزم دینمزده مادام‌که تعلیم‌ده بر عبادت‌در . آرتق بونی سوه سوه یاپمق لازم‌در . صکره عسکرلکده برده نوبت بکله‌مه واردر . بو نوبت بکله‌مه‌ده پك بویوك بر عبادت‌در . پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز بیوریورلرکه :

« ایکی کوزه آتش طوقونمایه‌جقدر . بری الله قورقوسندن آغلایان کوز . دیکری الله یولنده کیجه وقتی قره‌غول بکله‌ین کوز ! »

پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمزك بومبارك سوزلرندن اکلایورزکه: کیجه وقتی وظیفه‌سنه دقت ایده‌رك ، اویومیه‌رق قره‌غول بکله‌مك پك بویوك بر عبادت‌در . فقط دقت ایدیله‌جك برشی وار . اوده باشدن صاوما اولمامق لازم‌در . نوبت بکلرکن اویویان برنفر وظیفه‌سنی یاپمامش صاییلیر . نوبتده اویویان نفرله نوبتدن قاچان نفر ایکیسی‌ده بردر ، ایکیسی‌ده جانی‌در . نوبتده اویوماق ، بولوندیغی قره غولی دوشمانه تسلیم ایتمك ، اك بویوك بر جنایت‌در . بر اسلام عسکری قطعیاً بویله بر جنایتی ارتکاب ایتمز. اسلام عسکرینه یاقیشان، شیمدی سویله‌دیکم حدیث شریف موجبنجه «نوبتده کوزنی آچمق» وبو صورتله جهنم آتشندن قورتولمقدر. نوبت بکله‌مه‌نك فضیلتی بوقدرده دکل‌در .

سوه سوه ، جان و کوکلدن، عشق وشوقله بر کیجه نوبت بکله‌مك، ثواب نیتیله بیك کون اوروج وبیك کیجه نمازقیلمقدن داهاخیرلیدر، داها افضل‌در . صاقین‌ها بونی بن کندیلکمدن سویلیورم ظن ایتمه‌یکز. بونی‌ده سوکیلی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمزك سوزلرندن آکلایورم. ایشته شومبارك سوزلر افندیمزك‌در :

« الله رضاسی ایچون دوشمانك قارشیسنده بر کیجه نوبت بکله‌مك کیجه‌سی نماز ، کوندوزی اوروجله کچن بیك کیجه‌دن داها خیرلیدر . برکونلك حدود بویننده الله رضاسی ایچین نوبت بکله‌مك ، برآی اوروج طوتوب نماز قیلمه‌دن خیرلیدر . اکر نوبتده ایکن اولورسه قیامته قدر حدودده بکله‌مش کبی ثوابه نائل اولور ؛ شهیدلره وعد ایدیلن رزقه قیامته قدر کندیسنه ویریلیر ، قبر عذابندن قورتولور ، صوروغو صورولماز ؛ قیامت کوننده شهید اولارق بعث اولنور . قبرنده‌ده‌شهید اولارق قالقار . قیامت کوننده هر کوز آغلایه‌جقدر . یالکز حرامه باقمایان ، الله یولنده نوبت بکلرکن اویومایان، برده الله قورقوسندن ناشی یاشلر دوکن کوز آغلامایوب سوینه‌جکدر . الله قورقوسندن آغلایان ، الله رضاسی ایچین اویومایوب نوبت بکلین ، حرامه باقمایان والله یولنده محاربه ایدرکن مقطلانان ویاخود چیقان کوزه آتش حرام‌در ، جناب حق بوکوزلره جهنم آتشنی کوسترمز . »

عسکر اولادلرم ! پیغمبر افندیمزك شومبارك سوزلرینه أییجه‌دقت ایتدك ، بونلری جان قولاغی ایله دیکله‌دك دکلمی ؟ شیمدی سنده آکلادك‌که : تعلیم ونوبت اك بویوك برر عبادت‌در . تام فرصتی أله

کچیرمش ایکن قوشه قوشه تعلیمه چیق ، سوه سوه نوبت بکله ، الله تعالی حضرتلرینك الك سوکیلی قوللرندن اولمق ایسترسهك اللهدن قورق، اونك امرلرینی دیکله ، حرامه باقما ، تعلیم ونوبت وظیفهلرینی کوزلجه یاپ ، اوندن صکره اللهك الك سوکیلی قولی اولهجغکه هیچ شبهه ایتمه!

قرقنجی درس

شجاعت وجسارت

س — برعسکر ناصل اولملیدر ؟

ج — برعسکر، هرشیدناول غایت جسارتلی وشجیع اولملیدر .

س — جسارت وشجاعت نه دیمکدر ؟

ج — جسارت دیمك ، دشمان ایله قارشی‌یه کلندیکی وقت قلبنه یلغینلق کتیرمهمك ، دوشمان نهقدر قوتلی اولورسه اولسون قورقمامق، قلبی و کوکلی قوتلی اولمق دیمکدر.

س — عسکرك جسارتلی اولمسی نهدن لازمدر ؟.

ج — جسارت قلبك قوتی دیمكدر . اونك ایچون جسور اولمیان برعسکرك کوکلنده قورقو اولور . کوکلنده، قلبنده قورقو اولان برعسکر سلاحنی قوللاناماز. برعسکرك ألندهکی قوت ، قلبندهکی قوته باغلیدر . قلبی قوتلی اولانك بازوسیده قوتلی اولور . دشمان قارشیسنده شاشیروب قالماز ، وألندهکی سلاحی آدم عقلی قوللانیر . جسور اولان

عسكر اللهه كوه‌نير و دوشمانه قارشی متين بر قلعه كبی طايانير. قورقاق اولان عسكر نه ياپه‌جغنی شاشيروب قالير و فرصت بولونجه طبانلرينه طايانير.

س — بر عسكرك حربده قورقماسی ، جسارتسزلك كوسترمسی كنديسنه فايدا ويررمی ؟

ج — خاير، اصلا ويرمز. بر كره حرب باشلاديمی آرتق قورقويی آتملی و دائما جسارتله ايلری‌يه آتيلماليدر. أجلسز أولوم و أولومدن قورتولوش اولمايىجه حربدن نه‌يه قورقمليدر؟ جسور عسكر دوشمانی ييلديرر. قورقاق عسكرده دوشمانی بهادر قيلار. قورقاقلقده عار ، ايلری آتيلمقده شرف واردر.

ايضاح — شجاعت چوق بويوك بر فضيلت‌در. جسور اولان انسانلر دائما حقنی محافظه ايده‌بيليرلر. دنياده هرشی جسارت و شجاعت سايه‌سنده حصول بولور. انسانلری كوكلرده قوشلرله، دكزلرك ديبنده باليقلرله ياريشه چيقاران هپ جسارت‌در.

هله بر عسكر ايچين جسارت و شجاعت صوك درجه لازمدر.

جسارت قلبك قوتی ، اراده‌نك ثبات و متانتی‌در. بر عسكر دوشمانله قارشولاشديغی وقت قلبی صوك درجه قوتلی اولملی؛ دوشمانك قدرت و قوتی اونی اصلا ييلديرماملیدر.

دوشمان قارشيسنده متين بر قلعه كبی طوروان بر عسكر هيچ شبهه يوق كه دوشمنه غالب اولور ، محاربه‌دن مظفر چيقار. قورقاقلق

و جسارتسزلك انسان ايچين ، هله دوشمان قارشيسنده بولونان بر عسكر ايچين بويوك بر عاردر. قورقاق بر عسكر دشمان عسكرينی جسارته كتيرير و كندی اردوسنی تهلكه‌يه دوشورور. جسور اولان بر عسكر نه اولومدن ، نه حربدن هيچ بر شيدن ييلميه‌رق دوشمانه هجوم ايدر، دوشمانی شاشيرديرر و بو صورتله اردونك مظفريتنی قازانير. ايكی حكايه سويله‌يه‌يم ده ديكله‌ييكز : مشهور بهادرلردن حكيم بن جبله نامنده بر ذات واردی، بو ذات حرب ايدركن بر آياغی كسيلمش. كسلن آياغی آلوب اونكله كنديسنی كسن آدمی اولدورمش ، و ديمش كه : ای بنم آياغم! سن هيچ قورقمه ، قولم بنمله برابردر. » بر آياغی كسيلديكی حالده ينه حربی براقمايور ، متانتله حرب ايدييوردی. وصوكره درمانی كسيلدی و آياغنی كسن آدمه طاياندی.

كنديسنه سنی كيم ووردی ديه‌صورانلره « طاياندیغم ياصديق » جوابنی ويريوردی. نه بويوك قهرمانلق ، نه بويوك جسارت دكلمی ؟ آياغنك بری كسيليورده هيچ ييلغينلق بيله كتيرمیيور. ايچه درمانی كسيلنجه‌يه قدر حربی براقميور. ايشته هر عسكرك شجاعت و جسارتی بويله اولملی در ؟

چوق كره جسور قوماندانك بر سوزی محاربه ميداننده بوزولمايه يوز طوتان عسكری كری چويرمش و اونلرك قلبنه قوت ويره‌رك يكی باشدن حربه سوق ايتمشدر. بر عسكرك وظيفه‌سی دوشمانه نسبتله عاجز و ضعيف بيله اولسه — ييلغينلق كوسترمه‌مك ، كنديني يوركلی يكيت كوسترمكدر. جسور عسكر دوشمانی سينديرر ؛ قورقاق عسكر دوشمانی آرسلان ياپار و كندی اوزرينه صالديرر. سزه بر حكايه دها سويله‌يه‌يم: وقتيله اندلسده چوق مسلمانلر واردی. اسپانيا قوماندانی مسلمانلری

افریقایه قوغمق سوداسنه دوشدی . کای عسکر ایله کلوب مسلمانلرک اطرافنی قوشاندی : دوشمانک قوتی چوق، اسلام عسکری آزدی . بوندن دولایی اسلام عسکرینک قلبنه تردد کلدی . بو قدر چوق قوتله باشه چیقیلوب چیقیله‌میه‌جغنه دائر فکرلرینه شبهه کلمه‌یه باشلادی . اسلاملرک باشلرنده اولان قوماندان بونی اکلاینجه همان امر ایتدی ، ساحلده بولونان کندی کمیلرینی یاقدیردی . او طرفدن امیدی کسدی . صکره دونوب عسکره شویله بر نطق سویلدی :

ای غازیلر ! سویله‌یکز نره‌یه کیده‌جکسکز؟ نره‌یه قاچه‌جقسکز؟ اوکڭز دوشمان، آرقاڭز دڭزدریادر . نه یاپسه‌ڭز هیچ قورتولوش یوقدر. شمدی سزه یاقیشان ، شجاعتڭزه دایانه‌رق میدانده دورمق، اللهڭ وعدایلدیکی نصرتی ایسته‌مك، دشمانی محوایدنجه‌یه‌قدر چارپشمقدر. باشقه قورتولوش یوقدر . بونڭ اوزرینه عسکر ثبات ایتدی ، دوشمان ایله اویله بر چارپیشدی که نتیجه‌ده بویوك بر مظفریت ألده ایتدی .

ایشته جسارت و شجاعتی یرنده اولان هر اسلام اردوسی‌ده بویله اولور . (الله ، الله) دییه‌رك بیلغینلق کوسترمیه‌رك بر کره دوشمان اردوسنه هجوم ایتدیمی اوکا نه دشمانڭ طوپلری ، نه سونکولری ، نه مترالیوزلری ، نه‌تل اورکولری ، سپرلری ، نه‌ده یاغمور کبی کوکدن یاغدیردیغی شراپنللری هیچ بری تأثیر ایتمز . کوکره‌مش بر آرسلان کبی دوشمانڭ قلبکاهنه صالدیردقجه دوشمانی شاشیردیر ، سپرلری ، استحکاملری قولای قولای ضبط ایدیویرر . دوشمان قارشیسنده طوردیغی زمانده اویله پریشان بر حالده دکل ، عادتا قلعه دیواری کبی دورر . ایشته بونڭ ایچوندرکه پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم افندیمز شجیع اولانلره « اللهڭ قلنجی » دیردی . هله قوماندان او قدر شجیع

وجسور اولملی‌که : آنڭ آدی صانی دوشمانڭ قلبنه قورقو ویرملی . بویله بر اسلام قوماندانی ، بویله بر اسلام اردوسی علیم‌الله دنیالری یرندن اوینادیر . ایشته چناق قلعه حربی، ایشته اناطولی استقلال محاربه‌سی! دنیانڭ اڭ کوچلی قوتلی دولتلری زرهلیلریله ، مترالیوزلریله ، تحت‌البحرلریله ، طیاره‌لریله ، صوڭ سیستم طوپلریله ، تفنکلریله ، تانقلریله ، الحاصل هر شیلریله اوزریمزه هجوم ایتدیلر . فقط صوڭی نه اولدی . بونلرڭ هپسی تورك دلاورلرینڭ ، تورك آرسلانلرینڭ متانتی ، جسارت و شجاعتی قارشیسنده قار کبی أرییوب محو اولدیلر. اللهڭ قلیجی قارشیسنده کم دورابیلیر. ایشته اونلرده هر شیلریله برلکده أریدیلر ، دنیایه رذیل و مسخره اولدیلر . بونلرڭ هپسی تورك قهرمانلرینڭ جسارت وشجاعتی سایه‌سنده اولدی . چناق قلعه‌ده دنیانڭ اڭ بویوك، اڭ قوتلی اردوسنه قارشی متین بر قلعه کبی ثبات ایتدی. هیچ برشی اونی ییلدیرمادی. هیچ برشیدن قورقمادی. هیچ برشی اونی تردده دوشورمدی . صوکره دوشمانه اویله صالدیردی‌که: دوشمانڭ نه‌امکلرله اوچ سنه‌ده اشغال ایتدیکی آناطولی‌یی اون بش کون ایچنده دوشمانه مزار یاپدی ودوشمانی کومدی، یرڭ دیبنه کچیردی . بو قهرمانلرڭ جسارت و شجاعتی اوکنده دوشمانڭ هیچ بر سلاحی، هیچ بر قوتی دایانه‌مدی، اریدی کیتدی. ایشته بونلرڭ هپسی جسارت وشجاعت سایه‌سنده اولدی .

ای اللهڭ آرسلانی ! ای قهرمان عسکر ! ایشته هر زمان بویله اولاجقسڭ. دوشمانڭ قوتی سنی اصلا ییلدیرماسین. الله تعالی حضرتلری صبر ومتانت کوسترنلرله برابر اولدیغنی اصلا خاطرڭدن چیقارمه . بر ده قوتڭ نه‌قدر چوق اولورسه اولسون ینه اوکا مغرور اولمایوب اللهکه کوه‌ن وداٸما اوندن یاردم ایسته ، ....

قرق برنجی درس

آرقداشلرله أیی کچینمك

س — برعسکر دیکر آرقداشلرینه قارشی ناصل داورانمالیدر ؟

ج — برعسکر دیکر آرقداشلرینی اوز قارداش بیلملی واونلره قارشی اویله‌جه معامله ایتملیدر. یکدیکرینی چوق سوه‌ن ایکی قارداش ناصل ایسه، عسکرده آرقداشلریله اویله اولملیدر. بربرینی چکه‌مه‌مك، بربریله غوغا ونزاع ایتمك هله عسکرلکده هیچ یاراشماز.

س — نه‌دن ؟

ج — نه‌دنمی، عسکر اوجاغنده آرقداشلر آره‌سنده کچیمسزلك اولورسه غوغا چیقار، دیرلك قالماز ؛ دیرلك اولمیان یرده برلك‌ده اولماز. برلك اولمازسه قوت قالماز، قوت قالمایجه‌ده دوشمانه قارشی دورولماز. ایشته بونك ایچین عسکر اوجاغنده آرقداشلرله صوك درجه أیی کچینمك لازمدر. اللهك وپیغمبرك امری بویله‌در.

س — دارغینلق، کچیمسزلك نه کبی شیلردن ایلری کلیر ؟

ج — آرقداشنه حسد ایتمك، کین باغلامق، حقسزلقده بولونمق، آرقه‌سندن لاقیردی ایتمك، عیبلرینی آراشدیرمق کبی بر طاقم کوتو خویلردن ایلری کلیر. کندیسنده بوکبی کوتو خویلر بولنان کیمسه‌لر آره‌سنده دائما کچیمسزلك اولور. ایشته بونك ایچون برعسکر، هرشیدن اول بوکوتو خویلری ـ اکر وارسه ـ قلبندن سکوب آتملیدر.

س — شاید آرقداشلریکز آراسنده بویله برکچیمسزلك اولورسه نه‌یاپارسکز ؟

ج — اکر انسانلق ایجابی بویله برشی اولورسه همان آرالرینی بولوب باریشدیرمق اوزریمزه فرضدر. بونمزك بورجیدر. ذاتاً ایکی کیشی آراسنی بولمق دینمزده اك بیوك عبادت صاییلیر.

ایضاح — عسکر دیمك ؛ ملتك شرفنی، ناموسنی، حقوقنی مدافعه ومحافظه ایچین دوشمانه قارشی دوران محکم بر قلعه دیمکدر. بوقلعه‌نك برطاشی یرندن اوینارسه اولماز. دوشمانه غلبه ایتمك ایچین افراد عسکریه یکدیکرینه مربوط محکم برقلعه کبی اولمالیدر. افراد آراسنده کچیمسزلك اولورسه انتظام قالماز. اوردونك قوتی محو اولور. بویله بر اردو دوشمانه قارشی دوراماز. بونك ایچین عسکر آره‌سنده بربرینه حسد ایتمك، بربرینی چکه‌مه‌مك کبی حاللر اصلا بولونمامليدر. بو اویله کوتو برخویدرکه : معاذالله قوجه بر اردویی تهلکه‌یه قور-

بر نفرك وياخود بر ضابطك قازانديغى شهرتى ديكرلرى چكه‌ميه‌جك
اولورسه بوندن ، بويوك بويوك فلاكتلر ميدانه كلير . شايد آرقداشلر
آراسنده بردارغينلق اولورسه همان طوپلانمه‌لى ، آرالرينى بولمالى‌در .
صكره آرقداشلريكزك آرقه‌سندن غيبت ايتمه‌ييكز. بيليكزكه غيبت ،
آشاغى انسانلرك كاريدر . ومسلمانلقده حرامدر . اخلاقى ايى اولان
برانسان كندى قصورلرينى براقوب ده باشقه‌لرينك عيبلرينى آراشديرمايه
قالقماز . ديننزده بوده حرامدر . آرقداشلريكزله آلاى ايتمه‌ملى ،
اونلره حقسزلق ياپماملى ، حقارتده بولونماملى ، اونلرك قلبنى قيراجق
سوزلر سويله‌مه‌ملى ، ياردیمه محتاج اولدقلرى زمان ياردیمده بولونملى .
كنديكز ايچين نه‌لرى سه‌ور ونه‌لرى ايسترسه كز آرقداشلريكز ايچين ده
اونلرى سه‌ويك واونلرى ايسته‌ييكز. نه‌لرى سه‌ومیور وايسته‌ميورسه كز
آرقداشلريكز ايچين ده اونارى ايسته‌مه‌ييكز. ايشته سزه پيغمبر افنديمزك
اك بويوك نصيحتى !

* * *

افنديمزك شو مبارك سوزلرينه قولاق ويريكز

« كچمسى لازم اولان انسانلرله ايى كچينه‌بيلن عقللى دكلدر .
انسانلرك كوزلرى كندى عيبنى براقيرده آرقداشلرينك كيزلى
عيبنى آراشديرر . . . آرقداشلرينه فنالق ايدنلر بيلسونلركه او
فنالق كنديسنه عائددر . لزومنده آرقداشلريكزه ياردم ايت .
اوچ كوندن زياده كوسى دورمانه حلال دكلدر . . . ناسك
خيرليسى كنديلريله كوروشوله‌بيلير برحالده بولنانلردر ... مؤمن
اوكيمسه‌دركه : ناس ايله ايى كچينير ، ناس ده كنديسى ايله ايى
كچينير ؛ هم الفت ايدر ، هم الفت اولنور . الفت ايتمه‌ين ،
كنديسيله الفت اولونمه‌يان كيمسه‌لرده خير يوقدر . آرقداشكله
اصلا غوغا ايتمه ، آرقداشكه اذا ويره‌جك شقالرده بولونما ... »

« قرق ایکنجی درس »

« مال میری »

س — میری مال نه‌در ؟

ج — میری مال، بزه براقیلمش بر امانت‌در . بر اماتی محافظه ایتمك ناصل لازمسه ، میری مالی محـافظه ایتمك‌ده لازم‌در . میری مالدن نه برشی آلینیر، نه‌ده باشقه‌سنه‌ویریلیر. اللهك امری بویله‌در .

س — میری مالی محافظه ایتمه‌ینه نه دیرلر ؟

ج — مادام‌که‌دینمز امر ایتمشدر: میری مالی – آز اولسون چوق اولسون – محافظه ایتمك واجب‌در ؛ بوینمك بورجیدر. اونی محافظه ایتمه‌مك خائنلکدر . اویله‌لرینه خائن دیرلر .

س — اویله آدملری طوتانلر نه‌در ؟

ج — اونلرده خائن‌در .

ایضاح — عسکر اولادلرم ، ملت مالی برامانت‌در . اونی محافظه ایتمك بوینمزه بورجدر . عسکره امانت ایدیلان میری ماللری عسکرك محافظه ایتمسی واجبدر . سکا امانت ایدیلن نه اولورسه اولسون ، آز اولسون چوق اولسـون ، اونلری حفظ ایتمك لازم‌در . اونلری ،

کندك قوللانمادیغك کبی باشقه‌برینه‌ده ویرمه‌ملیسك . بعض کیمسه‌لرده چوق یاکلیش ، چوق بوزوق برفکر واردر . « آدم سن‌ده ملت مالی دکلمی یه کیتسون ! » دیرلر . ایشته‌بوفکر پك فنادر . کندی‌مالکزی ناصل محافظه ایدییورسه‌کز ، ملت ودولت مالنی‌ده اوندن دها زیاده محافظه ایتملیسکز . چونکه امانت‌در ، امانته خیـانت ایدنلری الله‌ده سومز ، پیغمبرده سومز . ملت مالنی ، میری مالی محافظه ایتمه‌مك ، اونی کندیسی آلماق ویاخود باشقه‌لرینه ویرمك آلچاقلقدر ، خائنلکدر. دینی بوتون برمسلمان کندیسنه امانت ایدیلن میری ماله اصلا خائنلك ایتمز . اونی کندی مالندن زیاده محافظه‌یه غیرت ایدر. دیکله‌یکزده سزه برشی حکایه ایده‌یم :

حضرت علی رضی‌الله عنه افندیمز خلیفه اولدیغی زمان بر کیجه ملت ایشلریله مشغول بولنیوردی . او صیره‌ده بریسی خصوصی برایش ایچین یانـنه کیرمش ولاقردی‌یه باشلامش . حضرت علی افندیمز همان آیاغه قالقمش ، اوراده یانمقده اولان مومی سوندیروب باشقه بر موم یاقمش . بوحال مسافرك توحافنه کیتمش . اوده موم، اوده . طوروب طورورایکن برینی سوندیروب‌ده اوته‌کنی یاقماده نه‌معنا واردی. بونك سببنی مسافر صورمش . حضرت‌علی رضی‌الله‌عنه افندیمز بویورمشلرکه: « سوندیردیکم موم ملت پاره‌سیله ، بیت‌المال اقچه‌سیله آلنمشدر . سنکله خصوصی کوروشـور ایکن اونی قوللانمایه صـلاحیتم یوقدر . اونك ایچین مومی‌سوندوردم ، کندی پاره‌م ایله آلدیغم مومی یاقدم ... » نه بویوك سوز دکلمی ؟ ایشته اماتی محافظه بویله اولور ! ملت مالی‌دی‌یه یمه‌یه ، شورایه بورایه داغتمایه نه‌حقك وار ؟ .

اویله ایسه اللهی سومن ، پیغمبرینی سومن ، ملتنك یوکسلمسی

ایسته‌ین هرمسلمان حضرت علی افندیمز کبی اولملی ، ملته عائداولان مالی صوك درجه محـافظه ایتمه‌لی اوکا اصلا خائنلك ایتمه‌ملی وخائنلك ایدنلره طرفدارده اولماملی‌در .

شوراسنی‌ده ایی بیلیکزکه : ملت مالنه خیانت ایدنلر اوکمازلر . ایرکچ هرحالده اونك جزاسنی چکرلر . دنیاده چکمزسه آخرتده محققدر. فقط امین اولیکزکه خیـانتنك جزاسنی دنیـاده‌ده کورور . کندی کورور ، اوغلی قزی کورور ؛ کورور والسلام . نه حکمدارلر ، نه پادشاهلر وارکه : ملت مالنه خیـانت ایتدیکنك جزاسنی کورمش ، پادشاهلقدن کوله‌لکه اینمش‌در . بویله‌لرینی تاریخ کتابلری چوق یازار اوراده چوق کورورسکز . کوزلریمزله کوردکلریمزده چوقدر .

قرق اوچونجی درس

یالانجیلق الڭ کوتو برخوی‌در

س - یالان دی‌یه نه‌یه دیرلر ؟

ج — یالان ؛ بیلدیکی و دوشـوندیکی شیئك عکسنی سویله‌مکدر .

س — نه‌کبی ؟

ج — سوز تمثیلی بن سزك بوراده اولدیغکزی بیلدیکم حالده بوراده یوق دیورم . یاخود صاپه صاغلام بر انسـان خسته اولمدیغنی بیلیرکن خسته‌یم دیور ایشته بونلر یالاندر .

س — مسلمانلقده یالان نه‌در ؟

ج -- حرام‌در . پیغمبر افندیمز: « یالاندن صـاقینکز ، یالان بر طرفده ، ایمان بر طرفده » بویورمشـدر . بوندن اکلاشیلیرکه: یالان ارتکاب ایدنلرك ایمانی یوقدر .

س — یالانك الڭ کوتو ، الڭ چیرکنی نه‌در ؟

ج — یالانره شهادت ایتمك ، یالان یره یمین ایتمکدر .

س — یالانك ضدی نه‌در ؟

ج — دوغرو سویله‌مکدر. ایی بر انسان هیچ بر زمان

دوغرولقدن آیریلماز. کندی علیهنه‌ده اولسه ینه دوغروسنی سویلر .

ایضاح — بیله بیله یالان سویله‌مك ، کندی ایناندیغنی باشقه‌لرینه ایناندیرمایه چالیشماق ، باشقه‌لرینی آلداتمق دیمکدر . بو ایسه بویوك بر آلچاقلقدر . بونك ایچین مسلمانلقده یالان حرامدر . دینمز یالانی او قدر ذم ایتمش و بزی یالان سویله‌مکدن او قدر منع ایتمش که یالان ایله ایمانك بر آرده طوراماییه‌جقلرینی سویلیور . ایمان ایله بر آراده بولونمیان ، ایمانك کیتمسنه سبب اولان بر شیئك نه درجه‌ده کوتو اولدیغنی دوشونمه‌یه حاجت وارمی ؟

دیمك اولیور که یالان اك کوتو ، اك چیرکین بر شیدر . انسان کندی علیهنده بیله اولسه ینه دوغرودن آیریلمامالی والسلام . هم نه لازم ، یالان دکلمی ایر کچ میدانه چیقاجقدر . هانی بر آتالر سوزی واردر : « یالانجینك مومی یاتسویه قدر یانار » دیرلر . بو چوق دوغرو بر سوزدر . یالانمی قاچ اورادن . بو کون اولمازسه یارین میدانه چیقار ، اونی سویله‌ین ده رذیل و رسوای اولور . آرتق بر کره یالانجی اولدیغی آکلاشیلدیمی اونك سویله‌دیکی دوغرو سوزلره‌ده کیمسه قولاق ویرمز .

« یالانجینك ائوی یانمش ده کیمسه اینانمامش » دیدکلری چوق دوغرودر . ذاتاً یالانجی‌یه جزا : اونك سویلدیکی دوغرو سوزلره‌ده اینانمامقدر . نه اولورسه اولسون یالانك هپسی حرامدر . هپسی مذمومدر . فقط برده یالان یره شهادت ایتمك ، محکمه‌یه کیدوب ده یالاندن « بو بویله‌در » دیمك ، یالان یره یمین ایتمك وار . ایشته یالانك اك چیرکینی ، اك فناسی بودر . آرتق بوندن بویوك آلچاقلق اولاماز .

محکمه‌یه کیدوب ده یالان یره « بن کوردم فلان آدم فلانك مالنی چالدی ، یاخود فلانك عرضنه تجاوز ایتدی ، فلانك جانه قیدی » دییه شهادت ایدنلر ، یالان یره یمین ایدنلر ، دنیانك اك کوتو انسانلریدر . الله بویله‌لرینه لعنت ایدر . یالانجیلق نه قدر کوتو بر خوی اولدیغنی اکلاملی که الله ده لعنت ایدییور . تعلیمه ، نوبته چیقمامق ایچین یالان سویله‌مك ، کندینی یالاندن خسته کوسترمك ده یالانك اك چیرکینلرندندر . یالاندن کندینی خسته کوسترنلر بر کون کلیرده او خسته‌لغه طوتولور . اونك ایچین انسان دائما دوغرویی سویله‌مه‌لی . او بله خسته دکل ایکن « خسته‌یم ، شورام آغرییور ، بورام صیزلایور » کبی یالانلره تنزل ایتمه‌ملیدر . دوغرودن آیریلمایانلر هم اللهك یاننده ، هم ده انسانلرك یاننده محترمدر ، عزیزدر ، سوکیلیدر . یالانجیلق ایکی جهانده یوز قاره‌سیدر والسلام !

بوراده چوق مهم بر نقطه‌یه اشارت ایده‌جکم . دقت ایدیکز ، غایت لزوملیدر . دینمز یالان سویله‌مه‌یی پك فنا کوسترمش و بونك ایکی جهانده یوز قاره‌سی اولدیغنی سویله‌مشدر . یالکز بعض یرلر وارکه اورالرده بیلدیککنی سویله‌میه‌رك خلافنی سویله‌مسنی ، یعنی یالاندن بر شی سویله‌مسنی جائز کورمشدر .

سوز تمثیلی : بر طاقم جانیلر حقسز یره بر آدمی اولدورمك ، یاخود مالنی آلمق و یاخود عرضنه کچمك ایسته‌یورلر . او آدمی آرایورلر . سن ده بونی بیلیورسك . سکا راست کلدیلر ، صوردیلر . شمدی دوغروسنی سویله‌رسك او آدمك جانی ، یاخود مالی ، یاخود عرضی کیده‌جك . سویله‌مزسك قورتیله‌جق . بوراده نه یاپمق لازمدر ؟

ایشته بوراده دوغروسنی سویله‌میه‌جکسکز . صوکره ایکی آدم بر برینه کوسمش . بونلری باریشدیرمق ایچین یالان سویله‌یه بیلیرسکز .

صوکره عسکرسکز . حربی قازانمق ایچین دوشمانه حیله خدعه یاپاجقسکز ، بیلدیککزی سویله میه جکسکز . دوشمان یاقالارده سکا عسکرك وضعیتنه دائر بر شی صورارسه قطعیاً دوغروسنی سویله میه جکسکز . ایسته دیکك قدر یالان سویله . ایشته بورالرده سویله نن شیلر یالان دکل در . بونلرده مهم مصلحت واردر . بویله اولان یرلرده یالان ، یالانلقدن چیقار . پیغمبر افندیمز « ایکی کشی نك آراسنی بولان اوچونجی آدم یالانجی دکل در » بیورمشلردر .

قرق دردنجی درس

عسکر آراسنده فساد چیقاراجق حرکتدن صاقینمالی

س — عسکر اراسنده فساد چیقارمق ناصل بر حرکت در ؟

ج — عسکر آراسنده فساد چیقارمق ، عسکری حربدن آلیقویاجق یالان سوزلر نشر ایتمك ، بویولده حرکتده بولونمق پك بویوك بر خیانت در ؛ پك عظیم بر جنایت در .

س — بویله بر حرکتك خیانت وجنایت اولمسنك سببی نه در ؟

ج — عسکر آراسنده اویله لاقیردی نشر ایتمك عسکرك قوهٔ معنویه سنی قیرار . قوهٔ معنویه سی قیریلان بر اردو پریشان اولور . مملکته وملته هیچ خیری قالماز . بونك ایچین بویله بر ایشه کیریشمش اولانلر مسلمانلق نظرنده هم خائن ، هم جانیدرلر .

ایضاح — مسلمان دینی صلح ومسالمت دینی در .

انسانلری یکدیکرینه دوشوره جك ، انسانلر آراسنده فساد چیقاراجق آراجیف نشر ایتمك ، اصلسز حوادثلر اویدورمق مسلمانلقده قطعیاً یساقدر . حرام در .

قرآن کریم ؛ بزی فساد چیقارمقدن نهی ایدییور . جناب الله : « یر یوزنده فساد چیقارما ، محقق درکه جناب حق فساد چیقارانلری

سومز . » بویورمشدر . بناءً علیه عسکر آراسنده صلاحك ، نظامك دوامنه چالشمق ، مفسدلرك یولنه کیتمه‌مك هر عسکرك بوینك بورجیدر.

عسکری فساده ویرنلر هم دنیاده ، هم عقباده اومدقلرندن محروم قالیرلر . بویله اولان آدملر ، هم خائندر هم ده منافقدر . بونلری نه الله سوه‌ر ، نه‌ده پیغمبر. صاقین‌ها عسکرك قوۀ معنویه‌سنی قیراجق اصلسز ، اساسسز اراجیف نشر ایده‌رك اردونك بوزولماسنه سبب اولماییکز . صوکره خائنلر ، منافقلر صره‌سنه کچر و اللهك غضبنه اوغرارسکز. حرب اثناسنده بوش بوغازلق ایتمك ، حرکات عسکریه‌یه دائر آغزندن — ولوکه اك اوفاق — لاف قاچیرمقده خیانتدر ، فساددر . چونکه بر بوش بوغازلق ، الله کوسترمه‌سین بر اردونك محوینه سبب اولور. اساساً عسکرلکده بوش بوغازلق ایتمك هیچ جائز دکلدر .

عسکر دیدیکك صوك درجه صاقلایجی اولملی ، ایشیتمش اولدیغی بر لافی باشقه‌لرینه اصلا سویله‌مه‌ملیدر . شوراسی‌ده ایی بیلنملیدرکه: بر سوز ایکی کشی آراسندن چیقدیمی آرتق اوهر طرفه یاییلیر .

بونك ایچون انسان دویدیغی بر شیئی باشقه‌لرینه سویله‌مه‌مه‌یی عادت ایدنملیدر . اردونك احواله دائر دوشمانك قولاغنه کیده‌جك درجه بوش بوغازلق یاپمق ، اردویی ومملکتی محو ایتمك دیمکدر .

بناءً علیه دینی بوتون شانلی بر عسکر ؛ اك بویوك خیانت وجنایت اولان عسکر آراسنه فساد صوقمه‌دن ، عسکرك حرکاتنه دائر باشقه‌لرینه معلومات ویرمه‌دن ، عسکرك قوۀ معنویه‌سنی صارصاجق اصلسز حوادث نشر ایتمه‌دن صوك درجه‌ده صاقنیر. ذاتاً دنیا وآخرتده سلامت بولمق ایچون بویله یاپمق لازمدر . بونك خلافنه حرکت دنیاده‌ده اخرتده‌ده فلاکتدر والسلام .

قرق بشنجی درس

« قطعه‌دن ومحاربه میداننده‌ن صاووشمامق »

س — قطعه‌دن ومحاربه میداننده‌ن آیریلمایان ، آمرینه اطاعت ایدن بر عسکر حقنده پیغمبریمز نه دیور ؟

ج — آمرینه اطاعت ایده‌رك قطعه‌سندن آیریلمایان بر عسکر ؛ هیچ قیلنج چکمسه ، قورشون آتمسه ، محاربه‌یه کیرمسه بیله ینه آلتمش سنه عبادت ایتمش کبی ثواب قازانیر. پیغمبریمز افندیمز حضرتلری بویله بیورمشلردر .

س — قطعه‌سندن فرار ایدن بر عسکر ناصلدر ؟

ج — قطعه‌سنی براقوب قاچان بر عسکر خائندر ، منافقدر. اویله بر عسکردن الله راضی اولماز ، پیغمبر خوشنود اولماز ، هیچ بر کیمسه‌ده اونی سومز . دینی بوتون بر عسکر هیچ بر زمان قطعه‌سندن قاچماز. بولوندیغی یرده ثبات ایدر. آمرینك امرینه مخالفت ایتمز . چونکه آمرك امرینه مخالفت ایتمك اللهه وپیغمبره عاصی اولمقدر .

س — دیمك قطعه‌سنی براقوب قاچمق چوق بویوك بر کناه‌در اویله‌می؟

ج — اوت پك بویوك بر کناه‌در .

س — نیچون ؟

ج — قطعه‌سنی ترك ایدوب قاچان بر عسکر آمرینك امرندن دیشاری چیقمش دیمکدر . آمرینی دیکله‌مه‌ین بر عسکر ، اللهه وپیغمبره عاصی اولمشدر . بو ایسه الك بویوك بر کناه‌در .

صوکره ، بکله‌مه‌یه مأمور اولدیغی بر قطعه‌یی ترك ایدن بر عسکر اوردوده‌کی انتظامك واوردونك بوزولمسنه سبب اولور . اوردو بوزولورسه دوشمن غلبه ایدر ، مملکت کیدر ؛ عرض وناموس محو اولور . بونك ایچون قطعه‌دن فرار الك بویوك کناهدر . دینی بوتون بر تورك هیچ برزمان قطعه‌سنی براقوب قاچماز .

س — محاربه میداندن قاچانلرك جزاسی نه‌در ؟

ج — بزم دینمز « دوشمان ایله قارشولشدیغکز زمان ثبات ایدیکز ، صبر ایدیکز ، دوشماندن زیاده تحمل کوستریکز ، دوشمانه اصلا آرقه چویرمه‌یکز ؛ محاربه میداندن قاچانلرك کیده‌جکی یر جهنم‌در » دیور . دینی بوتون بر عسکرك کوزی کری‌ده دکل ، دائما ایلریده‌در . محاربه میداندن قاچانلرك

اول وآخر کیده‌جکاری یر جهنم‌در . اونلری آنجق اوراسی یاکلار .

ایضاح — عسکرلکده اطاعت لازمدر . بونی یوقاریده‌ده سویلشدم . بر عسکری آمری هانکی ایشه مأمور ایتمش ایسه او ایشك باشنده طورمسی ، اورادن آیریلمامسی عسکر ایچون بر وظیفه‌در . بولوندیغی یر تهلکه‌ده دخی اولسه آمرندن اذن کلمدکجه اورایی براقوبده باشقه طرفه کیتمه‌ملیدر . قطعه‌سنی ترك ایدوبده صاووشمق بویوك بر ذلتدر ، اَر اوغلی اَر ایچین عاردر . بویله بر ذلتی ، بویله بر عاری قبول ایدنلر خائن‌در ، منافق‌در .

قطعه‌دن قاچان بر انسان ؛ الك بویوك دنائتی ، خبیثلکی قبول ایتمش وحیوان درکه‌سنه دوشمشدر . بویله‌لرینك دنیا و آخرتده کوره‌جکی جزا پك آغیردر . قطعه‌دن قاچان بر کیمسه هم اللهنه ، هم پیغمبرینه ، هم ده ملت و مملکتنه خائنلك ایتمش اولور . بونکله برابر چوق سودیکی جانی ده چوق قورقدیغی اولومك پنجه‌سندن قورتاراماز . قاچمقله قورتولاجغم ظن ایدییورسه نه قدر آلدانیور . بزم قرآنمز قاچانك اولومه اصلا فائده ویرمیه‌جکنی سویلیور . هیچ شبهه ایتمه‌ملیدرکه وقت معیننده‌کی اولوم مطلقا قاچانی یاقالار . قاچاق بر عسکر ، قاچمقله اولومدن قورتولاماز ، بالعکس اولومك قوجاغنه بران اول کندینی آتمش اولور .

آمرك امرینه اطاعتله بر عسکرك قطعه‌سنده بکله‌مسی النمش سنه‌لك عبادتدن افضلدر . او عسکر ایستر محاربه‌یه کیرمش اولسون ، ایسترسه هیچ محاربه‌یه کیرمه‌مش ، هیچ سلاح قوللانمامش اولسون . مادامکه آمرك امرینه اطاعت ایدرك آمرك کوستردیکی وظیفه‌یی یاپمشدر ،

ایشته بو قدری کافیدر . پیغمبریمز دیکر بر حدیث شریفده‌ده شویله بیورمشدر : « دوشمانله جهاد اوغرنده بر ساعت طورمق ، آمرك کوستردیکی وظیفه‌ده بر ساعت بکله‌مك التمش سنه‌لك عبادتدن افضلدر . »

ایشته قطعه‌ده ، آمرك کوستردیکی وظیفه باشنده بکله‌مك و اورادن آیریلمامق بو درجه ثوابلیدر . ایستر محاربه زماننده اولسون ، ایستر محاربه زماننده اولماسون وظیفه باشنده ئولن بر عسکر « شهید » در . ارتق بوندن بویوك نعمت می اولور . شیمدی بوقدر نعمتی تپه‌رك وظیفه‌سنی ترك ایدن بر آدم خائن اولمازمی ؟ البته اویله بر آدم خائندر ، منافقدر . اوکا لایق اولدیغی جزا ویرلملیدر . بولوندیغی قطعه‌یی ترك ایدیورمك ، یرینه کوره بر اردونك مغلوب اولماسنه سبب اولور . کچن درسلرك برنده سزه آکلاتمش ایدم: پیغمبریمز زماننده احد محاربه‌سنده اوقجیلر بولوندقلری قطعه‌یی ترك ایتمکله اسلام اردوسی بویوك بر بوزغونلغه اوغرامشلردی . ایشته بو جهتلری ایی دوشونملیده قطعه‌دن باشقه طرفه صاووشمامالیدر . صکره پشیمانلق یاره ایتمز . محاربه میداننده کری‌یه قاچماق‌ده اصلا جائز دکلدر . دینی بوتون بر تورك عسکری بونی هیچ بر وقت یاپماز . محاربه میداننده ثبات ایدن قازانیر . قاچان کوتو بر نام آلیر . محاربه میداننده دوشمانه آرقه چویرن ، دوشماندن قاچان بر عسکرك کیده‌جکی یر جهنمدن باشقه بر یر دکلدر .

أولورسه شهید ، قالیرسه غازی اوله‌جغی محقق اولان بر تورك عسکرینك کوزی آرقه‌ده دکل ، دائما ایلریده اولملی ودوشمان سپرلرینك ، دوشمان استحکاملرینك اوستنی آلتنه کتیرنجه‌یه قدر طایانمالیدر . بویله بر عسکر

ایچین ظفر شبهه‌سزدر . هر درلو لوازم حربیه‌یه مالك اولان دینی بوتون تورك عسکری سوز برلکی ، اوز برلکی ، جسارت وشجاعت ، ویریلن امره اطاعت ، صبر وثبات سایه‌سنده اللهك اذنیله بش اون مثلی دوشمانه غالب کله‌جکی شبهه‌سزدر . دینمز ، کتابمز بویله سویله‌یور .

سزه نقل ایده‌جکم شو قصه‌یه أیی قولاق ویریکز :

پیغمبریمز زماننده « موته محاربه‌سی » دیه بر محاربه اولمشدی . بو محاربه‌ده اسلامك سنجاقداری « زید بن حارثه » رضی الله عنه ایدی . بو بویوك ذات شهید اولونجه ، سنجاغی همان حضرت علی رضی الله عنه افندیمزك قارداشی « جعفر » یره دوشمکسزین ألینه آلدی . دوشمانله حربه کیریشدی . برچوق دوشمانك جانی جهنمه کوندردکدن صکره صاغ ألی کسیلدی . حضرت جعفر سنجاغی براقمایوب صول ألینه آلدی ، وینه محاربه‌یه باشلادی . عاقبت صول ألی‌ده کسیلدی . سنجاغی ینه براقمادی . محاربه میداندن ینه دونمه‌دی . سنجاغی ، کسیلمش ایکی قوللری آره‌سنه قیصدیردی ، ونهایت شهید اولدی .

بونك اوزرینه لواء شریفی باشقه بری آلوب اوده برچوق دوشمانی یره سردی وشهید اولونجه‌یه قدر دوشمانله بوغوشدی . ایشته قهرمانلق بویله اولور . حرب میداننده دوشمانه یوز چویرنلر دنیانك الك آلچاق مخلوقلرندن دها آلچاق کیمسه‌لردر .

اونك ایچین دینمز بویله‌لرینه جهنمدن باشقه بر یر کوسترمیور .

* * *

« صاقين‌ها محاربه ميداندن قاچوب‌ده
اللهك غضبنه اوغراما ! »

١ — « اى مؤمنلر ، دوشمانله ايله قارشولشديغكز زمانه ثبات ايديكز وجناب اللهى چوقجه خاطرلايكز ... دوشمانله ايله قارشولشديغكز زمانه صبر ايديكز وبيلكزكه : الله تعالى صبر ايدنلرله برابردر . ـ قرآن كريم »

٢ — « دوشمانلرله قاچمه سزه فائده ويرمز ، قاچماقله اولومدن قورتولهمازسكز ؛ قاچمه آنجق منافقلرك ايشيدر . ـ قرآن كريم »

٣ — اى مؤمنلر ، ثبات كوستريكز ، هم دوشمانلريكزدن فضله ثبات كوستريكز ؛ دائماده محاربه‌يه حاضر بولونيكز ؛ بونكله برابر ، اللهدن هر زمان قورقيكزكه فلاح بوله‌سيكز . ـ قرآن كريم ، آل عمران سوره‌سى »

پيغمبر افنديمزك بويوك سوزلرندن :

٤ — اللهه شريك قوشمق ناصل بويوك بر گناه ، همده اك بويوك بر گناه ايسه حرب اثناسنده فرار ايتمك‌ده اويله‌جه بويوك بر گناهدر .

قرق آلتنجى درس

« خرسزلق ، يغما كرلك ، عرض وناموسه تجاوز »

س — خرسزلق نه‌در ؟

ج — خرسزلق حرامدر . دينمز بونى شدتله منع ايتمشدر .

س — خرسزلق نه ديمكدر ؟

ج — خرسزلق ديمك ، بر انسانك مالنى كورمه‌دن چالمق ديمكدر . زور ايله آلمق ، حقنى انكار ايتمك ، طولانديرمق ، اويونله دوزنله آلمق‌ده بر نوع خرسزلقدر . يان كسيجيلك‌ده بويله ، قمارله آلمق‌ده بويله ، فائضله آلمق ، اليش ويريشده خائنلك ايتمك ده بويله ، بتاقجيلق‌ده بويله‌در . بونلرك هپسى حرامدر .

س — يغماجيلق ناصلدر ؟

ج — دينمز يغماجيلغه‌ده مساعده ايتمز و بونى‌ده حرام قيلمشدر .

س — يغماجيلق نه ديمكدر ؟

ج — چاپول ايدوب قاپشمق ديمكدر . محاربه ميدانده عسكرك يغمايه قويولمسى جائز دكلدر ؛ حرامدر .

س — يغما ايتمك نه‌دن جائز دكلدر ؟

ج – عسكرك چاپولجيلق هوه‌سنه دوشمسی حربك انتظامنی بوزار . انتظامك بوزولمسی ، الله كوسترمه‌سين ، اردونك مغلوب اولمسنه سبب اولور . ايشته بونك ايچين پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم افنديمز هر ناصل اولورسه اولسون يغماجيلغی يساق ايتمشدر . مسلمان عسكری يغماجيلق ايتمز .

س — عرض وناموسه ليلمك وارمی ؟

ج — خاير ، هيچ برزمان غيرك عرضنه ، ناموسنه ليلمك اولاماز . بونی دينمز چوق سرت امرلرله يساق ايتمشدر . بر انسانك مالنه كوز ديكمك ، عرضنه ليلمك ، جاننه قيمق مسلمانلقده يساقدر . بونلرك جزالری چوق آغيردر . حال حربده بولنانلرك ده عرضنه ليلمك دينمزده يساقدر .

س — اسرايه اذيت ايتمك ناصلدر ؟

ج — مسلمان دينده ، انسانلر شويله طورسون ، حيوانلره بيله اذيت حرامدر . بونك ايچين دينمز اسيرلره ايی معامله ايتمه‌مزی امر ايدر . بزده دينمزك امرينی يرينه كتيرر ، ياره‌ليلره واسيرلره اذا واذيت ايتمه‌يز .

ايضاح — دينمز مشروع اولميان برصورتله باشقه‌لرينك مالنی آلمايی حرام قيلمشدر . برانسانك جاننه قصد ايتمك ، جاننه قيمق ناصل حرام ايسه مالنه كوز ديكمك ، مالنی آلمق ده اويله‌جه حرامدر . مال قازانمانك دوغرو يوللری واردر :

چاليشمق ، چابالامق ، آليش وريش ايتمكدر . بر انسانك آلن تری ايله قازانديغی پاره‌يی كيزليجه چالمق خرسزلقدر ، حرامدر . صوكره شونك بونك جيبلرينی خيرسزجه ، دويورمايه‌رق قاريشديروب نه بولورسه آشيرمق يان كسيجيلكدر ، بوده حرامدر . برآدمی بيك درلو يلانله ، دالاويره ايله ، دوزنله قانديروب مالنی ، ويرمه‌مك اوزره ، آلندن آلمق ده طولانديريجيلقدر ؛ حرامدر . آلديغی ويرمه‌مك ، حقی انكار ايتمك ده باتاقجيلق اولديغندن بوده حرامدر . هپ بونلر برچشيد خرسزلقدر .

هانكی صورتله اولورسه اولسون خرسزلق حرامدر . خرسزلغك بويوكی كوچوكی اولماز . هپسی بردر . هپسی اخلاقسزلقدن ، آلچاقلقدن ايلری كلير . خرسزلغی عادت ايدينن برآدم اللهك لعنتنه اوغرار . دنيا وآخرتده جزاسنی بولور . دينی بوتون برمسلمان ، حتی كوزه‌دن وحق ايچين محاربه ايدن برعسكر هيچ برزمان بويله بر رذالتی قبول ايتمز . بويله بر آلچاقلغه تنزل ايله‌مز . حلالندن قازانمانك جهاد اولديغنی بيلير وآز اولسه‌ده ، حلالندن اولماسنه چاليشير . محاربه‌ده يغمايه‌قو يولمق ، چاپول ايدوب قاپيشمق‌ده جائز دكلدر . بونی ياپماماق ايچين دينمز چوق سرت امرلر ويرمشدر . يغما اولنان برأت پارچه‌سنی بيله يمه‌يه مساعده ايتميور . پيغمبريمز ؛ يغما ايله‌أله كچن برمالك أولو أتندن فرقی اولمديغنی ، چاپولجولره تام مسلمان دينيله‌ميه‌جكنی سويليور . محاربه دوام ايدركن يغمايه قويولمق ، اردونك بوزولماسنه سبب اولور . ضبط اولونان شهرلری

وکویلری یغمایه باشلامق چوق ضررلی برشیدر . غالب براوردو یغمایه باشلایجه مغلوب اولور . بونك امثالی چوق کورولمشدر .

سزه «احد» محاربه‌سنی اکلاتمشدم . احد محاربه‌سنده اوکجه اسلام عسکری غالب کلمش ، دوشمان اوردوسنك سنجاقلری یره سریلمش ، دوشمان قاچمایه باشلامش ایکن اسلام اوقچولری قطعه‌لرینی ترك ایدوب یغمایه باشلار باشلاماز ، عسکرده نظام وانتظام قالمدی . دوشمان تکرار هجوم ایده‌رك اسلام عسکرینی مغلوب ایلدی .

بر وقتلرینه اسلام عسکری تا فرانسه‌نك ایچرولرینه قدر ایلریله‌مشدی . فقط عسکر ، قوماندانك امرینه مخالفت ایده‌رك یغمایه قویولدیلر . مال غنیمتی قاپوشور ایکن عسکرده انتظام قالمدی . بونك اوزرینه عسکریمز اویله بر رجعت ایتدی که آرتق بردها نه فرانسه ایچرولرینه قدر کیره بیلدی ، نه‌ده پریشان ومنهزم اولدقلری یره دونه بیلدیلر . شو ایکی مثالدن آکلاشیلیور که یغماجیلق ، چاپولجولق چوق فنادر ؛ چوق فلاکتدر .

عرض وناموسه تجاوزده بویله‌در . هر انسانك مالیده ، جانیده عرضیده چوق عزیزدر .

بر انسانك ، کیم اولورسه اولسون ، مالنه کوز دیکمك ؛ جاننه قصد ایتمك ؛ عرضنه کچمك جائز دکلدر . مسلمانلق بونلری یساق ایتمشدر . ملتنك حقلرینی ، عرضنی ، جاننی دوشماندن محافظه ایتمك ، بونلره أل دوقوندیرمامق ایچین حرب ایدن قهرمان بر عسکر اصلا ناموسه تجاوز ایتمز . نه کندی ملتنك ، نه باشقه‌لرینك ، نه‌ده کندیسیله محاربه ایدنلرك هیچ بر کیمسه‌نك ناموسنه تجاوز ایتمز ، عرضنه کچمز . ناموس مسئله‌سی چوق مهمدر . ناموسی کیرلنمش اولان بر انسان معناً

ئولمش صاییلیر . بر انسانك ناموسنی کیرلتمك چوق آلچاقلقدر ، چوق عادیلکدر . باشقه‌سنك ناموسنه تجاوز ایتمه‌دن اول انسان بر کره کندیسنی یوقلامالیدر . عجبا کندی ناموسی کیرله‌تیلیرسه کوکلی راضی اوله‌جقمیدر ؟ «ایکنه‌یی کندیکه باطیرده چوالدیزی باشقه‌سنه» دیرلر .

نه‌قدر دوغرو ، ونه‌قدر ینده برسوزدر .

بر عسکر ناموسه تجاوز ایدرسه آرتق او عسکر ئولمش صاییلیر . ناموسه تجاوز ایدن ، عرضه کچن بر عسکردن خیر اوملماز . جاناوارجه‌سنه انسانك جان اوینه باصان بر آدمدن خیرمی کلیر . اصلا ! سوزك قیصه‌سی هر هانکی بر آدمك عرضنه کچمك ، ناموسنی کیرلتمك چوق کناهدر . دنیاده وآخرتده جزاسی پك آغیردر . دینی بوتون بر مسلمان ، حقی سوه‌ن بر عسکر نه کندی ناموسنی کیرلتدیرر ، نه‌ده کندیسی باشقه‌لرینك ناموسنی کیرله‌تیر .

کندیسنك کنی ناصل محافظه ایدرسه ، باشقه‌لرینك کنی ده او بله‌جه محافظه ایتمه‌یه چالیشیر ؛ عرض وناموسك دنیالر دکر بر زینت اولدیغنی وبوکا اصلا بها یتمه‌یه‌جکنی خاطرندن چیقارماز .

قرق بشنجی درس

صبر

س — صبر نه‌در ؟

ج — اڭ ایی برخوی ، اڭ بویوك بر فضیلت‌در .

س — صبر دی‌یه نه‌یه دیرلر ؟

ج — انسانك طبیعتنه اویغون اولمیان یعنی نفسك خوشلانمادیغی ضروری حاللره بویون اكمك ، اونلره تحمل ایدوب دایانمق ، علوی و یوكسك بر مقصد اوغورنده هر فدا كارلغه قاتلانمق‌در .

س — محاربه یرنده دوشمانه مغلوب اولمامق ایچون هر صیقنتی‌یه قاتلانمق نه‌در ؟

ج — قرآن كریمك پك چوق یرنده مدح وثنا ایلدیكی « صبر » در . ایشته اڭ بویوك صبر بودر . حسابسز ثواب قازانیله‌جق اولان صبر ، آنجق بوشكلده اولان‌در .

س — دوشمانك حاكمیتی وسنجاغی آلتنده یاشامایه تحمل ایتمك صبرمی‌در؟

خایر بو صبر دكل ، بلكه ذلت‌در ؛ مسكینلك‌در . بویله حاللره صبر ایتمه‌یوب چاره آرامق لازم‌در .

ایضاح — دیمز ، صبرك پك بیوك بر فضیلت اولدیغنی سویلیور. صبر ، او قدر ایی بر خویدر كه : قرآن كریمك یتمشدن زیاده آیتی بونك بویوكلكنی ، یوكسكلكنی بیان بیورمشدر . فقط چوق یازیق كه : « توكل » كبی صبری‌ده بعضلریمز یاكلش آكلامشلردر . آمانك بوكا چوق دقت ایدیكز . صبر دیمك ؛ محكوم اولمایه،دوكولمه‌یه ، سوكولمه‌یه، جبر و شدته ، هر درلو حقارته تحمل ایتمك دكلدر . بویله بر حال قارشوسنده « نه یاپالم ، صبرك صوكی سلامتدر » دیه‌رك ألی بوكرنده اوطورمق، قرآن كریمك مدح وثنا ایلدیكی صبر دكلدر. بوكا مسكنت دیرلر ، ذلت دیرلر . اصل صبر ، بوكبی شرف انسانیتمزی لكه‌لیه‌جك اولان شیلره قاتلانمامق ایچون هر درلو محرومیتلره، صیقینتیلره قاتلانمقدر.

شیمدی سزه بونی برقاچ مثال ایله ایضاح ایده‌یم ، دقت ایدیكز: بیلیرسكز كه جاهللك چوق فنا بر شیدر . انسان جاهللك یوزندن آغیر حقارتلره اوغرار؛ اولونجه‌یه قدر اونوتامیه‌جغی سوزلر ایشدیر . آغیر و آشاغیلق ایشلرده قوللانیلیر . جاهل قالوبده بونلره قاتلانمامق ایچون اوقومق واوقوركن هر درلو مشقتلره ، صیقینتیلره كوكس كرمك تام معناسیله « صبر » در .

صوكره مملكتنه دوشمانی صوقمامق،دوشمان حاكمیتی آلتنده یاشامق، هر درلو مشقته صیقینتی‌یه قاتلانمق‌ده « صبر » در . بو اوغورده نفسه چوق آغیر كله‌جك محنتلره ، صیقینتیلره كوكس كرمك ، كونلرجه، آیلرجه آچ و آچیق قالمایه تحمل ایتمك ، قارك و صیجاغك آلتنده نوبت بكله‌مك ، تعلیمه چیقمق الحاصل خاطروخیاله كله‌ین محنتلره قاتلانمق، قرآنك مدح و ثنا ایلدیكی « صبردر . هرمسلمان بویولده صبرلی اولملیدر . هله بر عسكر ایچون صبرلی اولمق پك لازمدر .

فقط دوشمانك حاكمیق ، دوشمانك بایراغی آلتنده یاشامایه تحمل ایتمك «صبرك صوكی سلامتدر» دیوب ده بكلهمك « صبر » دكل ، مسكینلكدر. حقارته ، ذلته راضی اولمقدر . بویله‌لرندن الله ده راضی اولماز ، پیغمبرده راضی اولماز. بونك ایچون محكومیته ، حقسزلغه ، سفالته ، جبروشدته ، جهالته قارشی تحمل ایتمك قطعیاً فضیلت دكلدر . بونلره قارشی تحمل ایدلمز . بالعكس مجاهده ، ایتمك اوغراشمق لازمدر . چونكه بونلر دفع ایدیله‌میه‌جك حاللردن دكلدر . بویله چالشدقدن صوكره بونلرك هپسی برطرف ایدیلیر . انسان چالیشیرسه دوشمان زنجیرندن ده قورتولور ، جهالت بیوندیریغندن ده قورتولور . حقسزلغه ده غلبه ایدر ، سفالتك ، جبر وشدتك ده حقندن كلیر .

انجق جناب حقدن كلن و دفعنه چاره اولمیان بعض فلاكتلر ، قضالر واردر . اونلره تحمل ایتمك ، او كبی احوال قارشیسنده آه وفغان ایتمه‌مك ، كندینی اوزمه‌مك لازمدر . ایشته بوده قرآن كریمك مدح ایلدیكی « صبر » در . بونلره صبر ایتمك لازمدر .

بر انسانك حدتنه مغلوب اولمامسی ، برلكده یشادیغی كیمسه‌لرك بعض قصور و قباحتلرینی خوش كورمسی ، كناه اولان شیلره دونوب باقمامسی ، اونلرك ویره‌جكی كچیجی لذتلره آلدانمامسی ده « صبرلی » اولمسنه باغلیدر . دینمز بو كبی یرلرده ده صبرلی اولمامزی امر ایدیور ، صبر ایده‌جك یرلرده صبرلی اولمامزی امر ایدییور . صبر ایده‌جك یرلرده صبرلی اولانلره جناب حق حدسز ، حسابسز ثواب و مكافات وعدایله‌مشدر . هله تعلیم ونوبتك ، عسكرلكك صیقینتیلرینه ، محنتلرینه ، اذیتلرینه قاتلانمق تام قرآن كریمك ایسته‌دیكی « صبر » در . بونك ایچون بو یوزدن عسكرك كوره‌جكی مكافاتك ، قازانه‌جغی ثوابك حسابی

جناب اللهدن باشقه كیمسه بیلمز . هیچ شبهه یوق كه بویله صبر ایدن عسكر هر حالده اومدیغنه قاووشه‌جقدر. زیرا جناب حق قرآن كریمنده « الله صبر ایدنلرله برابردر » بیوریور . اوت اویله‌در . صبر ایدن ایر كیچ مرادینه ایرر ، صبر ایتمه‌ین ده محروم قالیر .

ففط اونوتما تكرار ایدیورم :

جهالته صبر ایدیلمز ؛ ظلمه صبر ایدیلمز . حقسزلغه صبر ایدلمز . بونلره قارشی طورولور ویولیله بونلرك دفعی چاره‌سنه باقیلیر .

خلاصه : الله یولنده ، حق یولنده ، دین اوغورنده ، ملت اوغرنده ، مملكت اوغورنده راحتنی ، اویقوسنی مالنی ، جانی فدا ایدیورمك یوقمی ؟ ایشته صبر بودر . یوقسه بو فداكارلقلرك سمتنه یاناشمیه‌رق مسكین مسكین اوطورمق صوكره ده « قدر بویله ایمش ، تحمل ایتملی . . . . » دیمك هیچ بر زمان قبول ایدیله‌جك شیلردن دكلدر . اویله صبر اولماز .

صاقین ها ! سن ده صبری یاكلش آكلاما !

قرق سکزنجی درس

« شهیدلکك شرفی »

س — شهیدلك نه‌در ؟

ج — شهیدلك ؛ الله یولنده وظیفه‌سنی یاپارکن جان ویرمکدر.

س — شهیدلکدن بیوك رتبه وارمیدر ؟

ج — آخرتده اك یوکسك رتبه پیغمبرلکدن صوکره شهیدلك رتبه‌سیدر ؛ شهیدلکدن یوکسك رتبه یوقدر .

س — شهیدك بوتون قصورلری ، کناهلری عفو اولونورمی ؟

ج — اوزرنده بولنان قول حقندن ماعدا بوتون قصورلری کناهلری الله تعالی طرفندن عفو ومغفرت اولونور .

س — شهید ناصل دفن اولونور ؟

ج — حرب میدانده ، دوشمان قورشونیله ، دوشمان سلاحیله شهید اولان برعسکر ، صرتنده‌کی البسه‌ووجودنده‌کی قان ایله دفن اولونور . اونك کفنی صرتنده‌کی البسه‌سیدر. تعلیمده ، نوبتده ، خسته‌خانه‌ده ویاخود دیکر بر وظیفه‌ده ایکن اولنلرده شهیددر . فقط اونلر ییقانیر وکفنه صاریلیر.

س — ییقانمادن ، کفنلنمه‌دن اثوابیله دفن ایدیلن شهیدلرك صرتنده کیلردن هیچ برشی آلینمازمی ؟

ج — سلاحی ، جبخانه‌سی اوزرندن آلنیر . صوکره کورك ، پالطو کبی شیلر وارسه اونلرده آلنیر .

س — ییقانمق ، کفنلمك ممکن اولمیان زمانلرده نه‌یاپیلیر ؟

ج — اویله زمانلرده هانکی چشید شهید اولورسه اولسون ییقانمقسزین اثوابیله دفن اولونور .

ایضاح — عسکرلك چوق بیوك بر وظیفه‌در . عسکر ؛ ملتنك حقلرینی طاییمق ، ناموسنی ، شرفنی مدافعه ایتمك ، مقدس یوردی دوشمانه چیکنه‌تمه‌مك ایچون وجودینی اورتایه آتان ، بواوغورده جان ویرمه‌یه حاضرلانان برقهرماندر . بویله بروظیفه‌نك نه‌درجه یوکسك اولدیغی شبهه‌سزدر . بونك ایچون دینمز ، بوبیوك قهرمانلردن وظیفه اوغورنده اولنلره (شهید) ، وظیفه‌سنی یاپدقدن صوکره صاغ قالانلره « غازی » عنوانی ویرمشدر .

الله رضاسی ایچون ، مملکتی محافظه ایچون حکومتك چاغیردیغی وظیفه‌یه کیدن ، آمرینك کوستردیکی وظیفه باشنده جان ویرن برعسکر (شهید) در . ایستر دوشمان ایله چارپیشیرکن جان ویرسین ، ایستر نوبت بکلرکن ، ایستر تعلیم ایدرکن ، ایستر مکاره باشنده ، ایسترخسته خانه‌ده ایکن هرهانکی بروظیفه باشنده جان ویررسه ویرسون عسکر شهیددر. مادامکه عسکره کیدرکن چاپولجیلق نیتیله کیتمیوب ده‌وظیفه‌سنی یاپه‌رق اللهك رضاسنی قازانمق نیتیله کیتمشدر ، اوعسکر نره‌ده‌ئولورسه ئولسون شهیددر. شهیدمرتبه‌سی اوقدر یوکسکدر که دینمز اونلره اولمش

نظریله باقماز . کتابمز قرآن عظیم الشان دیورکه : « الله یولنده قتل اولنانلره أولودر دیمه‌ییکز ؛ اونلر أولو دکل دیری‌در ؛ لکن سز بیلمزسکز ، سز فرقنده دکلسکز . »

بزم برقورشون دانه‌سی ایله ، برکولله پارچه‌سی ایله ، بربومبا ایله ، برقلنج ایله ، برسونکو ایله ، برشراپنل ایله أولدی ظن ایتدیکمز او مبارك انسانلر الله یاننده دیری‌در . الله اونلری هردورلو نعمتلر ایچنه بوغمش ، اونلر کندیلرینه مخصوص برحیات یشایورلر . لکن بز اونلری کورمیورز ، اونلرك ناصل یشادیغنك فرقنده دکلز ده « بر قورشون دانه‌سی کلدی ئولدی کیتدی » دیورز . حال بوکه الله بزه اونلرك أولمدکلرینی ، اونلرك دیری اولدقلرینی خبرویریور . الله یولنده جانی ویرن او مبارك انسانلر او قدر یوکسك بر مرتبه‌ده بولنیورلرکه : او مرتبه‌یه چیقامامش ، طوپراق اوزرنده قالمش اولان بزم کبیلر اونلری اصلا آکلایامازلر . شهیدك بولوندیغی یوکسك مرتبه‌یی ، اللهك یاننده شهیدك کوردیکی حرمت واعتباری آکلامق ایچون شهید اولمق لازمدر . شهید اولمیانلر بونی ناصل آکلارلر . ایشته بونك ایچون جناب حق « شهیدلر دیریدر ، فقط سز فرقنده دکلسکز » بویوریور . صحیح‌دن اویله‌در ! بز فرقنده دکلز . فرقنه وارمامزده ممکن دکل !

سوز تمثیلی : دنیاده بر قولبه‌ده اوطوران فقیر بر آدم ایله سرایلره ، کاشانه‌لره صاحب وسرایلرده هردرلو ذوق وصفایه مالك وبویله‌جه وقت کچیرن بر زنکینی دوشونیکز . زواللی فقیر آدم ، اوسرایلرده‌کی ذوق و صفانك ناصل اولدیغنه واقفمی ؟ اورالرده کچن حیاتك ناصل اولدیغنك فرقنده‌میدر ؟ اورایه مخصوص ذوق و صفالری کورمه‌ینجه نه بیلسین . او یالکز ، کورنلرك ، اوراده بولونانلرك سویلدکلری

قدرینی بیلیر . ایشته شهیدلك مرتبه‌سی ده ـ بکزتمکلککبی اولماسون ـ اویله یوکسك بر رتبه‌درکه ، او رتبه‌یی آلامامش ، اویوکسك موقعه چیقامامش اولانلر اوندن برشی سزه‌مزلر ، أولدی کیتدی ظن ایدرلر . حال بوکه (شهید) جانی ویردی فقط اللهندن « جنت » آلدی .

الله یولنده دوشمان ایله چارپیشیرکن شهید اولمق نه بویوك بر رتبه اولدیغنی آکلاملی‌که : پیغمبر افندیمز بیله تکرار تکرار شهید اولمغی دیله‌یور . ایشته شو مبارك سوزلر افندیمزکدر : « آه نه اولایدی ! الله یولنده قتل اولونمش اولسه‌یدم ، صوکره دیریلوب ینه قتل اولونسه‌یدم . صوکره دیریلوب ینه قتل اولونسه‌یدم ؛ صوکره دیریلوب ینه قتل اولونسه‌یدم ! » کوریورمیسکز ! پیغمبر ، پیغمبرکن ینه شهید اولمق ، هم ده برقاچ دفعه شهید اولمق ایسته‌یور . شهید اولانلره نه موطلو !

فقط بوراده چوق دقت ایدیله‌جك برشی واردر . شهید اوله‌جغم دی‌یه اویله کوری کورینه أولمك دوغرو برشی دکلدر . « آدم نه اوله‌جق اولورسه‌م شهید اوله‌جق دکلی‌یم » دی‌یه دوشمانك قوجاغنه آتیلیویرمه‌یك ! بویله یاپان برآدم شهید اولاماز . عسکر أولمك ایچون دکل ، أولدیرمك ایچون حربه کیریشملی‌در . مقصد ، ملتك شرفنی قورتارمق ، یوردی دوشمانلره چیکنتمه‌مك‌در . بو اوغورده عسکر وجودینی دوشمانه سپر یاپه‌جق ، دوشمانله صوك نقطه‌یه قدر بوغوشه‌جق ، دوشمانی محو ایتمك ایچون ناصل حرکت ایتمك لازمسه اویله حرکت ایده‌جکدر .

ایشته بونیتله وظیفه‌سنی ایفا ایدرکن أولورسه او زمان (شهید) اولمش‌در . چونکه وظیفه اوغورنده جانی فدا ایتمش‌در . بویله یوکسك بروظیفه اوغورنده دوشمانله حرب ایدرکن دوشمان مرمیسی ایله شهید اولان عسکر آلقانلریله ، قانلی أثوابلریله دفن اولنور . اونلری یقامق

باشقه بر کفنه صارمق لازم دکلدر . یالکز اوزرنده کی سلاحی ، کورك بالطو کبی فضله طیش اثوابی وارسه اونلر آلنیر ایشته اوقدر .

پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم افندیمز « شهیدلری آلقانلری ایله ، قانلی اثوابلریله دفن ایدك . الله یولنده یاره‌لانان کیمسه‌لرك یوم قیامتده طمارلرندن قان آقار ، آنلرك رنکی قان رنکیدر . فقط قوقوسی مسك قوقوسیدر » بویورمشدر .

الله یولنده جان ویرنلرك بوتون قصورلرینی ، کناهلرینی الله تعالی حضرتلری عفو ایدر ؛ یالکز آلاجقلینك حقی وارسه اوقالیر . حلال ایتدیرمدکجه قول حقی انسانك اوزرنده قالیر اونك ایچون قول حقنه‌ده چوق رعایت ایتملیدر .

برشهید ؛ کندی خصم واقرباسندن یتمش کشی‌یه شفاعت ایده‌جکنی پیغمبریمز افندیمز خبر ویرمشدر .

آکلادیکزمی ، شهیدلك رتبه‌سی بو قدر بیوکدر . آرتق بو قدر بیوك بر رتبه‌یه نائل اوله‌جق ، بو درجه یوکسك بر موقعه چیقاجق اولان برانسان قطعه‌سندن ویاخود محاربه میدانندن قاچارمی ؟

بویله برانسان دوشماندن قورقار، دوشمانك چوقلغندن اورکرمی؟ اصلا !!!

عسکره بابا نصیحتی

١ ـ اللهی اصلا قلبندن چیقارما .

٢ ـ اللهدن قورق .

٣ ـ پیغمبریکی ، کتابیکی هیچ کیمسه‌یه تحقیر ایتدیرمه .

٤ ـ اللهك وپیغمبرك امرلرینه اطاعت ایت، اونلرك خارجنه چیقما .

٥ ـ وظیفه‌کی سو ، ووظیفه‌کی الك ایی یاپمایه چالیش .

٦ ـ وظیفه‌ده دقتسزلك ایتمه .

٧ ـ حکومته وحکومتك قانونلرینه اطاعت ایت .

٨ ـ سلاح آلتنه چاغریلدیغك وقت قوشه قوشه کل .

٩ ـ قوماندانکه اطاعت ایت .

١٠ ـ ضابطلریکه ، آمرلریکه حرمت ایت .

١١ ـ وطنکی وملتکی سهو . وطنکه اهانت ایتمه ؛ خائنلره یتاقلق ایتمه ؛

١٢ ـ فساد چیقارمه ، فتنه‌جیلك یاپمه .

١٣ ــ تعليمه دقت ايت ؛

١٤ ــ سوه سوه نوبت بكله ؛

١٥ ــ نوبتده اويومه ؛

١٦ ــ يالاندن خسته اوله‌رق تعليم ونوبتدن قاچما .

١٧ ــ جسور اول ؛

١٨ ــ قطعه‌كدن صاووشما .

١٩ ــ محاربه‌دن قورقوب قاچما ، اللهه كووه‌ن وايلرى‌يه آتيل .

٢٠ ــ دوشمان ايله قارشيلاشديغكز زمان دوشمانه آرقه چويرمه .

٢١ ــ خرسزلق ، طولانديريجيلق وياغماجيلقدن اوزاق اول ، بويله شيلر ياپمه .

٢٢ ــ عشرتدن وقوماربازلقدن صاقين .

٢٣ ــ عرض وناموسه اصلا تجاوز ايتمه .

٢٤ ــ اسرايه اذيت ايتمه .

٢٥ ــ مغلوبلرك كوزينى اويمه ، بورنى وقولاغنى كسمه ؛

٢٦ ــ آرقداشلريكله أيى كچين .

٢٧ ــ كنديكه امانت ايديلن غنيمت وميرى مالى محافظه ايت .

٢٨ ــ دوغرولقدن آيريلما ، اصلا يالان سويله‌مه .

٢٩ ــ تميزلكه وصحتى محافظه‌يه رعايت ايت .

٣٠ ــ دوقتورك ويره‌جكى علاجى ايچ ، دوقتورك سوزينى طوت .

٣١ ــ نه‌صورتله اولورسه اولسون انتحار ايتمه .

٣٢ ــ دين و وطن اوغورنده دوشمانله چارپيشيركن أولمه‌يى شرف بيل .

٣٣ ــ شهيدلك مرتبه‌سنك الك يوكسك برمرتبه اولديغنى قلبندن چيقارما .

٣٤ ــ منصور ومظفر اولمق ايچون الله تعالى حضرتلرينه دائما دعا ونياز ايت .

٤٥ ــ دوشمانك قورشونى قورقانلرله صاقلانانلره ايريشه‌جكنى اونوتما .

٣٦ — بر آدیم ایلری آتوب ده دوشمان طوپراغندن بر مزاره مالك اولمق ، کری چکیلوب ده دوشمانی وطنه صوقمق وبویله جه یوز سنه یشامقدن خیرلی اولدیغنی دوشون .

٣٧ — چوقلغکزه و قوتکزه مغرور اولوب ده اللهی اونوتمایك .

٣٨ — براوردونك غلبه سی چوقلغنه دکل ، اعتقادینك صاغلاملغنه وتعلیم وتربیه سنه باغلی اولدیغنی اونوتما !

٣٩ — البسه کزی ، بدنکزی ، قلبکزی تمیز طوتك !

٤٠ — یمکدن اول ویمکدن صوکره اللریکی واغزیکی ییقا !

٤١ — دیلیکزی طوتك، قبا وچیرکین سوزلر سویله مه یك!

٤٢ — نفسکزه صاحب اولیك، اولور اولماز شیئه قیزمایك!

٤٣ — یاپدیغکز ایشی دائما قونترول ایدك !

٤٤ — فنا آرزولرك پیشنده قوشمایك !

٤٥ — سوز کزده وایشکزده دائما ناموسکار اولکز !

٤٦ — کندیکزه عائد اولمیان بر شیئی صاحبنك اذنی اولمقسزین آلمایکز !

٤٧ — وعد ایتدیککز أیی بر شیئی هر حالده یاپکز !

٤٨ — سوزیکزدن دونمه یکز !

٤٩ — وظیفه ایدیندیککز برشیئی مطلقا یاپکز !

٥٠ — صنعتکزه عائد آلتلری تمیز ومنتظم طوتکز!

٥١ — آرقداشلریکزله اوطورر کن ، چالیشیر کن کولر یوزلی اولکز !

٥٢ — صومورتقاز اولمایکز !

٥٣ — انتقام بسلمه یکز ، کین طوتمه یکز!

٥٤ — کیمسه یه حسد ایتمه یکز !

٥٥ — سویله دیککز زمان دائما خیر سویله یکز !

٥٦ — کوزه لك ایتمه ، کیمسه نك علیهنده دیدی قودی یاپمایکز !

٥٧ — عائله کزه، مملکتکزه، حکومتکزه، وطنکزه صادق اولکز !

٥٨ — محاربه خصوصنده رأی وفکری اولمیان چوجقلری ، قادینلری ، اختیارلری أولدیرمه یك !

٥٩ — غدر ایتمه‌یك !

٦٠ — مال غنائمه اصلا خیانت ایتمه‌یك!

٦١ — کندی، نفسکز ایچون آرزو ایله‌دیککز شیئی باشقه‌لری ایچونده ایسته‌یك، کندی نفسکز ایچون آرزو ایتمه‌دیککز برشیئی باشقه‌سی ایچینده آرزو ایتمه‌یك!

ایشته سزه الك بویوك بابا نصیحتی ! بو نصیحتلری طوتارسه‌کز شبهه ایتمه‌یکزکه دنیاده وآخرتده چوق راحت ایدرسکز. الله هپمزه دوشونه‌جك قفا، ایشیده‌جك قولاق، کوره‌جك کوز ویرسون . آمین !

فهرست

برنجی قسم : اسلام اعتقادی

٣ — دین

٦ — اسلام دینی

١٠ — ایمان واسلام ، ایمانك شرطی

١٤ — الله جل جلاله ، کلمهٔ توحید وکلمهٔ شهادت ومعنالری

١٦ — الله تعالی حضرتلرینك صفتلری

٢١ — الله سوکیسی ، الله قورقوسی

٢٥ — پیغمبرلر

٣٠ — محمد صلی الله علیه وسلم

٣٨ — پیغمبر افندمزك اخلاقی

٤٢ — اللهك کتابلرینه ایمان

٤٧ — قرآن کریم

٥٢ — ملائکه‌یه ایمان

٥٧ — آخرت کوننه ایمان

٦٤ — قدره ایمان

٧٠ — بولاشیق خسته‌لقلردن قورونمه

٧٥ — توکل نه دیمکدر ؟

٨٢ — چالیشمق ، تجارت ، زراعت ، صنعت

٩١ — مذهب ومذهب اماملری

ایكنجی قسم ، اسلام عبادت

۹۵ — مكلف ومكلف انسانلرك ایشلری
۱۰۰ — اسلامك شرطی وتملی
۱۰٤ — عبادت وتمیزلك
۱۱۰ — آبدست
۱۱۷ — غسل ـ بوی آبدستی
۱۲۳ — تیمم
۱۲۷ — نماز
۱٤۲ — جمعه ، بایرام ، تراویح ، جنازه نمازلری
۱٤۸ — اوروج
۱٥٦ — مسافر
۱٥۹ — زكات
۱٦٤ — حج
۱٦۸ — مبارك قندیل كیجه‌لری
۱۷۲ — تام برمسلمان نصل اولملی ؟

اوچنجی قسم : وظائف اخلاقیه وعسكریه

۱۷٦ — نفسمزه قارشی وظیفه‌لریمز
۱۷۹ — ایچكی وقمارك ضررلری
۱۸۸ — عائله ، آنا ، بابا ، اولاد قارداش ، خصم واقربا
۱۹٤ — قاری ، قوجه
۲۰۳ — حكومت ومملكته قارشی وظیفه‌لریمز
۱۰۲ — عسكرلك

۲۱۸ — تعلیم ونوبت
۲۲٥ — شجاعت وجسارت
۲۳۰ — آرقداشلرله ایی كچینمك
۲۳٤ — میری مالی حسن محافظه ایتمك
۲۳۷ — یالانجیلق اك كوتو برحویدر .
۲٤۱ — عسكر آره‌سنده فساد چیقارمامق و بوكبی حركاتدن صاقینمق
۲٤۳ — قطعه‌دن ومحاربه میداننده صاووشمامق
۲٤۹ — خرسزلق ، یغما كرلك ، عرض وناموسه تجاوز ایتمه‌مك
۲٥٤ — صبر
۲٥۸ — شهیدلكك شرفی
۲٦۳ — عسكره بابا نصیحتی

مؤلفك ديكر اثرلرى

مطبوع اولانلر :

١ — علمای اسلاميه‌يه بر سؤال

٢ — مذاهبك تلفيقى

٣ — دينى درسلر برنجى كتاب برنجى قسم .

٤ — « « ايكنجى واوچونجى قسم .

٥ — « « اوچونجى كتاب

٦ — اخلاق درسلرى

٧ — خاتم الانبيا وغرانيق مسئله‌سى

٨ — اسلام دين فطرى‌در

غير مطبوع اولانلر :

٩ — كويلويه دين درسلرى

١٠ — روح حقنده بر تدقيق علمى

١١ — عقائد اسلاميه

١٢ — فلسفة التشريع

١٣ — تاج العروس ترجمه‌سى [ژاپونيا تدقيق اديان قونغره
كوندريلن بر اثر]

١٤ — اسلامده تعدد زوجاتك ماهيتى

١٥ — روحيون فلسفه‌سيله ماديون فلسفه‌سنك چارپيشمسى